

HANDELINGE
VAN DIE
SEWENTIENDE SINODE
VAN DIE
NED. HERV. OF GEREF. KERK
VAN
SUID-AFRIKA
1934

GEDRUK DEUR AFRIKAANSE PERS, BEPERK,
PRETORIA.

HANDELINGE

VAN DIE

SEVENTIENDE SINODE

van die Ned. Herv. of Geref. Kerk van Suid-Afrika, wat sitting hou te Pretoria,
op Woensdag, die 4de April 1934,
en volgende dae.

Carl Borchardt Versameling

Fakultet Teologie

U.P.

Uit die Boekery

van

Prof CFA Borchardt

1933

HANDELINGE

VAN DIE SEWENTIENDE SINODE VAN DIE NED.
HERV. OF GEREF. KERK VAN SUID-AFRIKA, WAT
SITTING HOU TE PRETORIA, OP WOENSDAG, DIE
4de APRIL 1934, EN VOLGENDE DAE.

EERSTE SITTING.

In die voormiddag om tien uur kom die lede van die Sinode in die Voortrekker-Gedenksaal byeen.

Die H.E. Moderator het Ps. 100 : 2, 4 laat sing, en gaan voor in gebed. Die lede van die vergadering het reeds hulle onderskeidene plekke ingeneem.

Volgens die ingekome geloofsbriefe, waarvan die meerderdeel gister reeds, in gevolge opdrag van die Sinodale Kommissie, nagesien werd, blyk, dat ter vergadering opgekomm is, van die gemeente:

Potchefstroom: Ds. G. D. Worst en Ouderling I. H.

Vermooten, primarius;

Rustenburg: Ds. J. C. Cronje en Ouderling J. H. Barnard, primarius;

Lydenburg: Ds. T. F. Cronje en Ouderling W. C. Swart, primarius;

Pietersburg: Ds. A. W. Eckard en Ouderling C. F. Naude, primarius;

Pretoria: Di. C. D. Murray, J. F. du Toit en Ouderling E. D. van Alphen en J. H. Nel, primarii;

Utrecht: Ds. L. M. Kriel en Ouderling L. van Niekerk, primarius;

Waterberg: Ds. J. A. Koch* en Ouderling W. S. Boshoff* primarius;

Wakkerstroom: Ds. P. Nel Jr. en Ouderling B. B. Theron, sekundus;

Heidelberg: Di. P. J. Viljoen, J. P. W. de Vries en Ouderling G. H. Bell, primarius;

Middelburg: Ds. G. W. S. Hofmeyr en Ouderling L. C. de Clercq, primarius;

Hartebeestfontein: Ds. S. J. Stander en Ouderling A. P. de Klerk, primarius;
 Zeerust: Ds. H. W. Zervogel en Ouderling A. W. de Waal, primarius;
 Ermelo: Di. P. Nel Snr., N. J. Veltman en Ouderlinge G. A. Hugo en J. J. Joubert, primarii;
 Standerton: Ds. J. H. R. Bartlett en Ouderling G. F. Kuun, primarius;
 Bloemhof: Ds. J. F. le Clus en Ouderling J. C. Maré, primarius ;
 Lichtenburg: Ds. P. L. Lourens en Ouderling J. J. M. Els, primarius; *Ds. T. D. Potgieter en *Ouderling D. S. Smuts, primarius;
 Roossenekal: Ouderling P. J. Verseter, primarius;
 Wolmaransstad: Ds. P. v. d. Hoven en Ouderling T. F. Bornman, primarius;
 Vryheid: Ds. F. J. van der Merwe en Ouderling P. J. M. Smith, sekundus;
 Johannesburg: Ds. P. S. Z. Coetzee en Ouderling J. L. Joubert, primarius;
 Schweizer Reneke: Dr. J. H. Eybers en Ouderling J. H. Blignaut, primarius;
 Piet Retief: Ds. R. J. Raath en Ouderling P. H. Greyling, primarius;
 Ventersdorp: Ds. J. F. Hugo en Ouderling W. G. Nell, primarius;
 Amersfoort: Ds. H. M. Hofmeyr en Ouderling W. P. van der Merwe, primarius;
 Klerksdorp: Ds. P. A. Theron en Ouderling J. C. Coetzee, primarius;
 Bethal: Ds. J. P. Liebenberg en Ouderling J. S. Grobler, primarius;
 Barberton: Ds. J. J. Odendaal en Ouderling F. J. Schutte, primarius;
 Carolina: Ds. G. M. Pellissier en Ouderling N. J. Smit, primarius;
 Krugersdorp: Ds. J. J. Krige en Ouderling O. A. Oosthuizen, primarius;
 Langlaagte: Ds. J. D. van Niekerk en Ouderling P. D. du Toit, sekundus;
 Boksburg: Ds. J. M. Louw en Ouderling H. J. Theunissen, primarius;
 Fordsburg: Ds. J. C. Pauw en Ouderling P. L. W. Lourens, primarius;

Johannesburg Oos: Ds. W. Nicol en Ouderling S. P. Roodt, primarius;
 Jeppestown: Ds. P. A. Roux en Ouderling P. J. Botha, primarius;
 Christiana: Ds. H. A. de Wet en Ouderling C. J. Visagie, primarius;
 Germiston: Ds. S. de Villiers en Ouderling P. H. Berrange, primarius;
 Belfast: Ds. C. P. van der Merwe en Ouderling J. S. Bosman, primarius;
 Erasmus: Ds. H. F. Gerryts en Ouderling J. D. Farrell, primarius;
 Roodepoort: Ds. P. V. Pistorius en Ouderling S. Geldenhuys, primarius;
 Meru: Niemand.
 La Rochelle: Ds. A. H. Stander en Ouderling J. A. Coetzee, primarius;
 Louis Trichardt: Ds. J. J. F. van Schoor en Ouderling A. S. Roux, primarius;
 Eloffsdal: Ds. B. H. Swart en Ouderling G. J. Grobler, primarius;
 Vergenoeg: Niemand.
 Greylingsstad: Ds. P. J. Swart en *Ouderling W. G. Labuschagne, primarius;
 Magaliesberg: (Vakant) Ouderling S. P. Klopper, primarius;
 Amsterdam: Ds. J. P. Joubert en Ouderling H. S. A. Veldman, primarius;
 Volksrust: Ds. J. I. de Wet en Ouderling G. A. van Deventer, primarius;
 Paarlpietersburg: Ds. A. J. V. Burger en Ouderling C. P. Bothma, sekundus;
 Zwartruggens: Ds. J. D. Roos en Ouderling A. W. Wood, sekundus;
 Eendracht: Ouderling D. H. van Wyk, primarius;
 Vereeniging: Ds. H. E. Steyn en Ouderling G. C. Engelbrecht, sekundus;
 Morgenzon: Ds. J. J. Griesel en Ouderling P. P. Fouche, primarius;
 Delarey: Ds. S. T. Potgieter en Ouderling A. P. Visser, primarius;
 Machadodorp: Ds. J. A. Theron en Ouderling W. Botha, primarius;

- Ottosdal: Dr. S. F. Weich en Ouderling H. C. W.
van der Merwe, primarius;
Benoni: Ds. R. J. B. Feenstra en Ouderling C. T.
van Schalkwyk, primarius;
Coligny: Ds. M. J. du Preez en Ouderling J. M. van
Rooyen, primarius;
Krokodilrivier: Ds. W. R. Joyce en Ouderling A.
Viljoen, sekundus;
Alberton: Ds. R. Theron en Ouderling L. Pienaar,
primarius;
Hendrina: Ds. J. H. M. Stofberg en Ouderling A. J.
van Heerden, primarius;
Dullstroom: Ds. C. B. Brink en Ouderling P. J. du
Toit, primarius;
Mooirivier: Ds. H. R. C. Barrish en Ouderling J. P.
Bredell, primarius;
Pietpotgietersrust: Ouderling J. L. Malan, primarius;
Charl Cilliers: Ds. J. C. G. Kotze en Ouderling M.
W. D. Kruger, primarius;
Zoekmakaar: Ds. D. F. Marais en Ouderling W. M.
J. Odendaal, primarius;
Brakpan: Dr. L. P. Snyman en Ouderling G. J. van
der Merwe, primarius;
Randpoort: Ds. G. N. P. Cloete en Ouderling J. M.
Stroh, primarius;
Delmas: Ds. H. J. de Villiers en Ouderling P. L.
Potgieter, primarius;
Babanango: Ds. G. C. van Schouwenburg en Ouder-
ling H. F. Potgieter, primarius;
Koster-Derby: Ds. D. S. Lubbe en Ouderling D. J. de
V. Bosman, primarius;
Cachet: Ds. P. S. van der Westhuizen en Ouderling
J. A. Spruyt, sekundus;
Witbank: (Vakant) Ouderling G. J. Human, prima-
rius;
Premier Myn: (Vakant) Ouderling P. A. Bornman,
primarius;
Springs: Ds. D. J. S. Malan en Ouderling F. P.
Senekal, sekundus;
Pretoria Oos: Dr. D. J. Keet en Ouderling D. F. du
T. Malherbe, primarius;
Malopo: (Vakant) Ouderling L. A. S. Lemmer, pri-
marius;

Burgershoop: Ds. H. C. J. Flemming en Ouderling
 H. B. de Wit, primarius;
 Melville: Ds. S. W. van Niekerk en Ouderling H. J.
 Niemann, primarius;
 Paardekop: Ds. H. J. Moolman en Ouderling J. F.
 van der Merwe, primarius;
 Waterval: Ds. C. A. van der Merwe en Ouderling
 J. P. Steenkamp, primarius;
 Daspoort: Ds. J. S. Krige en Ouderling B. F. van
 der Merwe, primarius;
 Leeuwdoornsstad: Ds. A. P. Pretorius en Ouderling
 A. J. de Beer, primarius;
 Warmbad: Ds. De Wet B. Lategan en Ouderling P.
 van der Merwe, primarius;
 Goedgegun: (Vakant) Ouderling H. F. Grobler, pri-
 marius;
 Pretoria Wes: Ds. J. Adler en Ouderling C. J. Blom,
 primarius;
 Amalia: Ds. J. L. von Wielligh en Ouderling D. S.
 Goosen, primarius;
 Chrissiesmeer: Ds. D. R. v. d. Meulen en Ouderling
 J. P. le Roux, primarius;
 Vrededorp: Ds. E. C. Anderssen en Ouderling T. J.
 Boshoff, primarius;
 Dalunie: Ds. R. M. de Villiers en Ouderling J. L.
 du Plessis, primarius;
 Pretoria Noord: Ds. J. J. G. Loots en Ouderling P.
 J. Derwig, primarius;
 Hartsrivier: Ds. N. E. de Kock en Ouderling J. C.
 J. Lubbe, primarius;
 Laeveld: Ds. D. F. Marais en Ouderling J. van der
 Merwe, primarius;
 Louwsburg: Ds. D. J. Retief en Ouderling S. Kilian,
 primarius;
 Waterberg Noord: (Vakant) Ouderling G. J. Oost-
 huizen, primarius;
 Ohrigstad: Ds. S. P. Schoeman en Ouderling J. P.
 Coetzee, primarius;
 Sabie: Ds. F. H. J. Kriel en Ouderling P. W. Coet-
 zer, primarius.

(Name met 'n * aangedui het na die konstituering
 ter vergadering verskyn.)

Waar alles in orde blyk te wees, verklaar die H.E.
 Voorsitter die vergadering vir wettig gekonstitueer.

Die predikant van Roossenekal is afwesig weens krankheid van sy eggeneote. Dit is ook die geval met die predikant van Eendracht. Die predikant van Piet-potgietersrust is krank in die hospitaal op Pretoria.

Op 'n skrywe van die Scriba van die Ring van Utrecht, d.d. 2de deser, waarin kennis gegee word, dat die Eerw. Kandidaat tot die Heilige Diens, Paul Nel, Jr., B.A., B.rh., op Saterdag, die 31ste Maart 1934, met oplegging van hande tot Herder en Leraar van die gemeente Wakkerstroom bevestig is, neem hierdie broeder sy plek in die vergadering in.

Kiesing — Moderator: Die H.E. Moderator stel die kiesing van nuwe ampdraers nou aan orde. Slegs een groslys word vir die amp van Moderator en die van Assessor gevorm. Hierop verskyn die name van die predikante van Carolina, Johannesburg Oos, Wolmaransstad, Hendrina, Standerton, Heidelberg (eerste), Potchefstroom, Melville, Zoekmekaar, Ermelo (eerste), Bethal, Babanago, Volksrust, Eloffsdal, Dalunie, Wakkerstroom, en Schweizer Reneke. Na die eerste stemming kom die name van die predikante van Johannesburg Oos en Carolina op die tweetal, en word eersgenoemde as Moderator gekies.

Assessor.—Ook by die kiesing van Assessor word 'n tweetal gevorm, en word, by die stemming tussen die predikante van Boksburg en Hendrina, die predikant van Boksburg gekies.

Scriba.—Op die groslys vir 'n Seriba verskyn die name van 32 predikante. Na die eerste stemming word ook hier 'n tweetal gevorm, waarop die name van die predikante van Eloffsdal en Hendrina verskyn, en waaruit die predikant van Eloffsdal as gekies verklaar word.

Voor die aftredende H.E. Moderator die voorsitterstoel verlaat, sê hy, dat, wat hy op die hart het, hy vanaand in sy openingsrede sal uitspreek. Die nuutgekose Moderatuurslede neem hulle onderskeidene plekke in en elkeen spreek 'n woord van dank tot die vergadering vir die eer hulle aangedaan en vir die vertroue deur die vergadering in hulle gestel.

Na aankondiging van die werk vir die namiddagsitting word die vergadering te 12.40 n.m. tot hede namiddag om 3-uur verdaag.

NAMIDDAGSITTING.

Die Vergadering heropen om 3-uur n.m.

Die Predikant van Bloemhof en sy ouderling, J. C. Maré, primarius; ouderling van Greylingstad, W. G. Labuschagne, primarius; die Predikant van Waterberg en ouderling van Waterberg, en die Predikant en die eerste ouderling, D. S. Smuts van Lichtenburg verskyn in die vergadering.

Die Algemene Armsorg Sekretaris, Ds. P. du Toit en Sending-sekretaris, Ds. Johann Reyneke word welkom geheet in die vergadering met adviserende stem.

Sittingsure.—Die sittingsure sal as volg wees: 9.30 v.m. tot 11.30 n.m., met 'n halfuur vir gebed vooraf, en van 3 n.m. tot 5.30 n.m., wanneer daar 'n aandsitting is, en van 3 n.m. tot 6 n.m., wanneer daar g'n aandsitting is nie. Op Saterdae van 9.30 tot 12.30 n.m.

Assistent Scriba.—Tot assistent Scriba word op voordrag van die Moderatuur, gekies die Predikant van Fordsburg.

Tydelike Kommissies.—Die volgende tydelike Kommissies word nou benoem:

Kommissie vir Onderwys en Opvoeding: Dr. D. J. Keet, Di. J. P. Liebenberg, G. D. Worst, D. F. Marais, J. C. Cronje en P. J. Viljoen en ouderlinge I. H. Vermooten en G. J. Grobler (In die Ruskamer).

Sending: Di. J. H. M. Stofberg, G. W. S. Hofmeyr, P. A. Roux, S. W. van Niekerk, J. Reyneke (Sending-sekretaris), en ouddl. W. J. Odendaal, J. J. Joubert, en P. J. Derwig. (Sinodale Kommissiekamer.)

Inwendige Sending: Di. N. J. Veltman, H. W. Ziervogel, T. D. Potgieter, W. R. Joyce, R. Theron, P. du Toit (Armesorgsekretaris), en T. F. Cronje, en ouddl. P. J. Verster en J. L. Malan. (Groot kamer op eerste verdieping.)

Fondse: Di. P. van der Hoven, J. H. R. Bartlett, P. J. Swart, G. N. P. Cloete, H. F. Gerryts, en C. B. Brink; en ouddl. J. L. Joubert, B. B. Theron en G. H. Bell. (Kantoor van die Saakgelastigde.)

Kommissie van Rewiesie: Ds. P. Nel, Dr. J. H. Eybers, en Ds. G. M. Pellissier. (Moderatuurskamer.)

Regskommissie: Ds. P. Nel, Dr. J. H. Eybers, en Ds. J. I. de Wet; oudd. A. P. Visser, Dr. du T. Malherbe en A. W. de Waal. (Klein kamer op eerste verdieping.)

Algemene Sake: Ds. J. D. Roos, Dr. S. F. Weich, Dr. L. P. Snyman, Di. F. J. van der Merwe, A. W. Eckard, R. J. B. Feenstra, J. P. Joubert en ouddl. H. J. Potgieter en P. L. Potgieter. (Koffiekamer.)

Herderlike Brief: Di. C. D. Murray, L. M. Kriel, J. F. le Clus, J. J. Krige, J. F. Hugo, H. E. Steyn en A. J. V. Burger. (Kantoor van Armesorg Sekretaris.)

Koste rekening: Di. C. A. van der Merwe, J. A. Theron, en M. J. du Preez, en die Saakgelastigde. (Galery.)

Broederlike Onderhoud: Die tien predikane benoem volgens Art. 101, met Ds. J. L. von Wielligh as oproeper. (Donderdag die 5de deser, om 12.30 n.m. in die Sinodale Kommissiekamer.)

Daaglikse Bidure:

Ring van Potchefstroom:	Ds. H. R. C. Barrish.
” ” Rustenburg:	Ds. J. J. F. van Schoor.
” ” Lydenburg:	Ds. J. J. Odendaal.
” ” Pretoria:	Ds. J. J. G. Loots.
” ” Utrecht:	Ds. H. M. Hofmeyr.
” ” Heidelberg:	Ds. J. P. W. de Vries.
” ” Zeerust:	Ds. N. E. de Kock.
” ” Ermelo:	Ds. J. J. Griesel.
” ” Johannesburg:	Ds. E. C. Anderssen.
” ” Boksburg:	Ds. P. S. v. d. Westhuizen.

Uitnodigings: Die Rektor van die Universiteit van Pretoria nooi die Sinode uit om die Universiteit te besoek op Donderdag, 5 April, van 4.30 tot 6-uur n.m. Op voorstel van die Eerste Predikant van Ermelo besluit die vergadering om Donderdagmiddag van 2.30 te sit tot 5-uur n.m., en daarna na die Universiteit te gaan.

Met betrekking tot 'n uitnodiging van die sekretariese van die Inrigting „Tehuis vir Bejaardes”—neem die vergadering van die uitnodiging met dank kennis, en sal die lede op 'n Saterdagmiddag probeer om die Tehuis te besoek.

Verslag van die Kommissie van Orde (Bylae I):—
Word nou aan die orde gestel, en puntsgewyse behandel.

Aanbevelinge (1) „indeling van tyd” — word goedgekeur, asook punt (2) „notule” met die wysiging dat die notule in die vergadering aan die lede op die sitplekke voorgelê word.

Punte (3) „Kiesing van amptenare”, (4) „Verslae as gelees”, (5) „Armsorg- en Sendingdae”, en (6) „laat ingekome stukke” — word almal goedgekeur.

„Lata ingekome stukke” (a) „skrywe van mnr. S. W. Naude, L.V.” word verwys na die permanente Regskommissie om tydens hierdie sitting te rapporteer; (b) Beskrywingspunt van die Pred. van Schweizer Reneke ré „opleidingskool vir naturelle onderwysers”, word verwys na die tydelike Kommissie vir die Sending; (c) Beskrywingspunt, ook van die Predikant van Schweizer Reneke ré „doop van kind wat oor die sewe jaar is”, word verwys na die Regskommissie; (d) Brief van die Kommissie oor „die Kerk en die studente aan die Kweekskool”, word verwys na ‘n „klein spesiale kommissie”, wat later deur die Moderatuur voorgedra sal word.

Al die punte onder „Indeling” word goedgekeur, en sal ook die beskrywingspunte onder punt VI deur die Kommissie van Rewiesie behandel word.

Verslag van die Aftredende Moderator — Bylae II. —word nou punt vir punt behandel, en word punte (1) „verwelkoming”, (2) „Vertrokke Predikante”, en 3(b) „bediening neergelê” — vir kennisgewing aangeneem, terwyl punt 3(a) „Ds. A. J. Louw” met waardering kennis van geneem word.

Punt 4. „Tot hoërdiens opgeroep”, word die punte (1) tot (5) deur die aftredende Moderator gelees, en word ook die naam van wyle ouderling D. E. van Velden, voorsitter van die Kerkkantoor Kommissie, bygevoeg. Die vergadering betoon sy deelneming deur op te staan en gaan die Predikant van Bethal voor in gebed.

Telegramme van deelneming, sal gestuur word aan Ds. R. D. Rens met die ernstige krankheid van sy eggenote, en aan Ds. R. J. van Niekerk met die afsterwe van sy dogter. Ds. Stofberg (Hendrina) sal Ds. H. L. Webb, in die hospitaal besoek namens die Sinode.

Punt (6) — „vermeerdering van lede en sieletal — word verwys na die spesiale Kommissie in verband met die „Kerk en studente aan die Kweekskool”.

Met betrekking tot punt (7) „Predikante konferensies”, word besluit dat so'n predikantekonferensie al om die drie jaar gehou sal word, en die oproeping geskied deur die Sinodale Kommissie vir Evangelieprediking. Die verslag word nou in sy geheel met dank aan die aftredende Moderator aangeneem.

„Verslag van die Moderatuur” — Bylae III. — Aan die orde word gestel die verslag van die Moderatuur, wat puntsgewyse behandel word. Punte (1) „vergaderinge”, (2) „Biddae”, (3) „ander kerke”, (4) „Hulpbehoewende Gemeentes”, (5) „Drankwet” word almal vir kennisgewing aangeneem, en punt (6) „monument Dr. H. S. Bosman” — word goedgekeur. Na aanleiding van punt (7) „besoek van Dr. J. R. Mott” — word die volgende voorstel van die Predikante van Zeerust-Rustenburg algemeen aangeneem: „Die HoogEerw. Sinode laat aan Dr. J. R. Mott weet dat ons sy besoek na Suid-Afrika hoog waardeer; dit ten seerste betreur, dat die geleentheid nie gevind kan word om ons Sinode toe te spreek nie, en bid hom toe Gods rykste seën op sy reeds so geseënde werk en spesiaal op sy besoek na Afrika.” Punt (8) „deelneming” word vir kennisgewing aangeneem, en punt (9) „indeling van tyd”, word, soos reeds gewysig, goedgekeur.

Nadat punt (10) „sluitingsrede” goedgekeur is, en punt (11) „Ander sake” vir kennisgewing aangeneem, word die hele verslag met dank aan die Moderatuur aangeneem.

„Verslag van die Sinodale Kommissie — Bylae IV. — Nou word die verslag van die Sinodale Kommissie punt vir punt behandel. Punt (1) „Vergaderinge” word vir kennisgewing aangeneem. Punt (2) „algemeen” word die amendement van die Predikante van Standerton en Barberston met 101 teen 69 stemme aangeneem: „Die handelwyse van die Kommissie word goedgekeur, en met dispensasie van Art. 118, word die Predikant van Carolina tot permanente aktuarius gekies.” Die Predikante van Hartebeestfontein en Burgershoop stem in die minderheid.

Na aanleiding van punt (3) „opdragte van die Sinode” — word (a) „**Pensioen Ds. M. L. Fick**”, na toelighting deur die H.E. Moderator, vir kennisgewing aangeneem, en word die kwessie van die £250 pensioen, wat uit die Armsorgfonds jaarliks betaal word na die Kommissie vir Fondse verwys om te sien of dit nie ook uit ander bronne gevind kan word nie. Na goedkeuring van punt (b) „**Gemeente Witbank**”, word ook punt (c) „**Predikante-Pensioenfonds**” en „**Predikante Weduweefonds**” na die Kommissie vir Fondse verwys, met ’n brief van die H.E. Sriba van die Kaapse Kerk oor hierdie saak. Punte (d), (e) en (f), wat handel oor, „**Sekretaris Armsorg**”, „**Neddersettingsfonds**” en „**Ds. B. H. Hattingh**”, respektiewelik, word een vir een vir kennisgewing aangeneem. Punt (g) „**Ned. Herv. Kerk**”, word deur die H.E. Voorstander toegelig, en besluit die vergadering om die opdrag van die laaste Sinode te hernuut.

Punt (h) „**spesiale Evangelieprediker**”, word vir kennisgewing aangeneem, en punt (i) „**Spoorweg Predikant**”, bly oorstaan tot die behandeling van punt (12) onder Fondse. Nadat punt (j) „**Doofstomme en Blinde Instituut**” vir kennisgewing aangeneem geword is, word punt (k) „**Huweliksgeboeie**”, andermaal terug verwys na die Sinodale Kommissie. Verder word punt (l) „**milddadigheid**”, punt (m) „**museum**”, punt (n) „**klavier**” — en (o) „**Roossenekal**” almal vir kennisgewing aangeneem en punt (p) „**Leerkommissie**”, word goedgekeur.

Punt (4) „**opdragte deur die Moderatuur uitgevoer**” (a) „**Noodhulpfonds**”, was nog aan die orde toe dit tyd geword is om te verdaag.

Telegramme.—Die volgende telegramme van seën-wense word met dank gelees — t.w. van oudl. v. d. Heever, Greylingstad; Sriba Kerkraad, Greylingstad; W. L. Jooste, Hartebeesfontein; Diaken le Roux, Greylingstad; Kerkraad Zeerust; A. Louw, Bethal; oudl. Fritz, Greylingstad; Kerkraad, Ottosdal; Hervormde Pastorie, Dullstroom; Gemeente Hartsrivier.

Die vergadering verdaag tot vanaand om 7.30 n.m. vir die plegtige opening.

AANDSITTING.

Heropening om 7.30 n.m.

Plegtige Opening.—Die redenaar is die H.E. aftredende voorsitter, en daar is ook omtrent 100 belangstel-

lende besoekers teenwoordig. Na Ges. 3 : 2, 4, lees hy uit Johannes 17 : 1-26 en gaan voor in gebed. Na die sing van Ges. 52 : 9, spreek die redenaar 'n baie ernstige en boeiende rede uit na aanleiding van Joh. 17 : 21, 22. Ons beleef ernstige tye, met grote vraagstukke en die magte van die duisternis is geweldig. Om die magte te bestry en te oorwin, is nodig 'n kerk beklee met mag en heerlikheid van Christus. Hy handel oor: (1) Die Heerlikheid wat die Here Jesus aan Sy gemeente gee. (2) Die openbaring van die heerlikheid in die gelowiges; en (3) Wat moet die gevolg wees vir die wêreld? Na gebed en die sing van Ges. 96, spreek hy die seënbede uit. Die vergadering sing hierna die aftredende Moderator toe. Ps. 134 : 4.

Die H.E. Voorsitter spreek 'n woord van dank uit aan die redenaar vir die dienste wat hy aan die Transvaalse Kerk bewys het, en wens hom Gods rykste seën toe aan die aand van sy lewe. Die HoogEerw. Assessor beaam wat die voorsitter gesê het. Namens ons Kerk bedank hy Ds. Nel vir alles wat hy vir ons Kerk beteken en gedoen het. Hierna word die vergadering verdaag tot moreoggend.

TWEEDE SITTING.

Donderdag, 5 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Mooirivier. Skrifgedeelte enige verse uit Hand. 15; Toespraak, na aanleiding van Hand. 15 : 28: „Want die Heilige Gees en ons het besluit.”

Om 9.30 v.m. verklaar die H.E. Moderator die vergadering heropen.

Die notule van die vorige sitting word, na enige korreksies, goedgekeur en geteken.

Verslag van die Sinodale Kommissie — Bylae IV —
 Nog aan die orde die verslag van die Sinodale Kommissie punt (4) „opdragte deur die Moderatuur” — (a) „Noodhulpfonds”. Na 'n vry lange bespreking oor hierdie saak word die amendement van die Pred. van Mooirivier en oudl. J. P. Bredell, met meerderheid van stemme, aangeneem, t.w. Punt 4 (a) word aangeneem met weglatting van laaste paragraaf beginnende met: „Die gedagte met hierdie fonds . . .”

Punt 4 (b) „**Besuiniging**”, word goedgekeur en punte 4 (c) „**Afrikaanse Bybel**”, 4 (d) „**Dingaansfees**”, punt 5 „**Ds. C. F. Mynhardt**”, en punt 6 „**Klagte teen die Ring van Ermelo**”, word een vir een vir kennisgewing aangeneem, terwyl punte 7 „**Sinode van die Sendingkerk**”, (8) „**Sondagskool Roosters**” en (9) „**Volkebonds-unie**”, almal goedgekeur word. Na bespreking, word die handelwyse van die Kommissie met betrekking tot punt (10) „**Suster Kerke**” goedgekeur, en die saak self word verwys na die Kommissie vir Algemene Sake om die Sinode met advies te dien.

Punt (11) „**Sendingsekretaris**”, word goedgekeur en 'n onbestrede mosie word aangeneem, waardeur die Sinode sy vreugde en dankbaarheid uitspreek dat die Broeder die beroep aangeneem het.

Na 'n lang diskussie oor punt (14) „**Deelneming**”, word hierdie punt, asook punte (12) „**dispensasie**”, en (13) „**Gemeentelike Registers**” vir kennisgewing aangeneem.

Ds. A. P. Burger.—Hierdie hooggeagte broederemeritus Predikant van ons Kerk, word in die vergadering opgemerk, hartelik welkom geheet deur die H.E. Voorsitter, en 'n ere sitplek aangewys.

Die onderdele (1), (2), (3) en (4) van punt 15, „**aanstaande Sinode**” van die verslag van die Sinodale Kommissie — Bylae IV — word almal vir kennisgewing aangeneem, en punt 15 (5) „**indiening van geloofsbriefe**”, word na die Kommissie vir Rewesie verwys om in die Kerkwet opgeneem te word, terwyl punte 15 (6) (a) en (b), **daggelde en reiskoste** na die Kommissie vir die Fondse verwys word. Punte 15 (7) „**Broederlike onderhoud**” en 15 (8) „**Suspendering van artikels**”, word altwee goedgekeur.

Na aanleiding van punt (15), in sy geheel, wil die Predikant van Zeerust weet waarom die Sinode opgeroep is geword terwyl daar besuinig moes word, en indien die Sinode wel gehou word, waarom 'n verkorte Sinode? Na toelingting deur die H.E. Moderator en die eerste Predikant van Ermelo word besluit van die saak af te stap. Nadat punt (16) „**ander sake**”, vir kennisgewing aangeneem is, word die hele verslag met grote dank aan die Sinodale Kommissie aangeneem.

Verslag van die Scriba van die Sinode — Bylae V. — Aan die orde kom nou die verslag van die Scriba van die Sinode, en word punt (1) „algemeen”, punt (2) „nuwe Gemeentes”, punt (3) „Beroep goedgekeur”, en punt (4) „Beskrywingspunte ens.”, almal vir kennisgewing aangeneem. Die verslag word nou in sy geheel met dank aan die H.E. Scriba aangeneem.

Verslag van die Actuarius — Bylae VI. — Die volgende aan die orde is die verslag van die actuarius, wat puntsgewyse behandel word. By die behandeling van punt (1) „actuariaat oorgeneem”, word besluit dat 'n brief van waardering aan Dr. G. B. A. Gerdener geskryf sal word om hom te verseker van die dank van die Kerk vir sy dienste aan haar bewys as actuarius. Hierna word punte (2) „ondertekening van art. 13”, (a) en (b), (3) (a) en (b) „akte van bevestiging”, (4) „statistiek” (1) „Ringscribas”, (2) en (7)2 „getal gemeentes” en (5) (1) „Byvoegsel”, almal vir kennisgewing aangeneem.

By die behandeling van punte 5 (2) en 7 (1) „Op-gawes van lidmate”, word besluit om 'n spesiale Kommissie vir statistiek aan te stel, om in hierdie saak in te gaan en te rapporteer, asook oor die kwessie van die afgewing van attestate.

Nadat punte (5) 3 „Huwelike”, 5 (4) „Doopsýfers” en (6) „algemeen” vir kennisgewing aangeneem geword is, word ook die verslag in sy geheel, met dank aan die H.E. Actuarius, aangeneem.

Die Verslag van die Kommissie van Eksaminatore — Bylae VII. — kom nou aan die orde, en word puntsgewyse behandel. Punte (1) „Personeel en Vergaderings”, (2) (a) „Behoud van Status van Ds. B. R. Hattingh”, word vir kennisgewing aangeneem, en punt 2 (b) „Legitimasié van Predikante”, word goedgekeur, en word punt (2) b. „Erkende Universiteit” verwys na die Federale Raad.

Punt 3. „Status Dr. D. F. Moorrees” en „los predikante”, of predikante wat hulle losgemaak het van kerklike verband, word verwys na die Regskommissie, en punte (4) „Status Ds. C. F. Mynhardt en (5) „Eerw. Kandidaat Paul Nel”, word die handelwyse van die Kommissie goedgekeur. Punt (5) 2 b. „Art. 12”, word verwys na die Regskommissie vir verduideliking.

Nadat ook punt (6) „Status Eerw. W. A. Nel” goedgekeur word, word die verslag in sy geheel met dank aan die Kommissie aangeneem.

Die vergadering verdaag tot 2.30 n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Heropening om 2.30 n.m.

Spesiale Kommissie insake meer intensiewe bearbeiding van gemeentes.

Op voordrag van die Moderatuur word gekies tot lede van hierdie Kommissie: die HoogEerw. Assessor, HoogEerw. Aktuarius, Di. P. Nel, J. C. Cronje, P. S. Z. Coetzee.

Kommissie insake Statistiek.—Eweneens word op voordrag van die Moderatuur, gekies tot lede van die Kommissie insake Statistiek: Di. P. v. d. Hoven, C. P. van der Merwe, A. H. Stander, J. F. du Toit, P. J. Viljoen.

Op die Tydelike Sending Kommissie word benoem inplaas van Ds. J. C. Pauw, Ds. D. R. v. d. Meulen.

Aan die orde is die **Verslag van die Afgevaardigdes van die Raad van die Kerke.** — Bylae VIII. — Punt (1) „**Vergaderings**”, — kennisgewing; Punt (2) „**Bylae**”, — kennisgewing; Punt (3) „**Reglement van die Raad van die Kerke in Afrikaans**”, word goedgekeur.

Die verslag word in sy geheel met dank aangeneem.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Kuraator vir die Teologiese Kweekskool.** — Bylae IX. — Punt (1) „**Vergaderings**” — kennisname; Punt (2) „**Prof. du Plessis**” — kennisname.

Die verslag word in sy geheel met dank aangeneem.

Die H.E. Moderator stel aan die orde die **Verslag van die Kommissie vir Bybelvertaling.** — (Bylae X.) — „**Aanhef**” — kennisgewing met dank; Punt (1) „**Ver-skynning en ontvangs Afrikaanse Bybel**” — kennisgewing met dank; Punt (2) „**Finansieel**” — kennisgewing met dank; Punt (3) „**Aanbevelings**” (a) „**Dank aan God**” — goedgekeur; (b) „**Aanbeveling vir gebruik**” — Dit word goedgekeur, en sonder teestem aangeneem; (c) „**Dank jeëns die Vertalers**” — Hierdie aanbeveling word met algemene stemme aangeneem.

Na aanleiding van hierdie verslag, word die volgende voorstel van die Eerste Predikant van Heidelberg besluit van die vergadering: „Om die ingebruikneming van die Bybel in Afrikaans in lewendige herinnering te hou by die teenwoordige en volgende geslagte, besluit die vergadering om 'n passende gedenkplaat of ander herinneringsteken in hierdie saal aan te bring, en stel daartoe 'n Kommissie aan, om staande hierdie vergadering rapport uit te bring.

Hiermee word die verslag in sy geheel met dank aangeneem.

Proponentseksamen.—Aan die orde word gestel die **Verslag van die verteenwoordiger van die Transvaalse Kerk op die Kommissie vir Proponentseksamen.**—Bylae XI. —

Punt (1) „**Vergaderings**”, en punt (2) „**Werksamehede**”, word vir kennisgewing aangeneem; Punt (3) „**Allgemene Aanmerkings**”, kennisgewing met waardering; Punt (4) „**Statistiek**”. Dit word vir kennisgewing aangeneem; Punt (5) „**Aanbevelinge**”—1. **Sekundus-lid** — word goedgekeur; 2. **Proponente op die mark** — word vir kennisgewing aangeneem.

Die hele verslag word met groot dank aan Ds. G. M. Pellissier aangeneem.

Admissie Eksamens Kommissie.—Aan die orde word gestel die **Rapport van die Verteenwoordiger op die Admissie Eksamens-kommissie.** — Bylae XII.

Punt (1) „**Vergaderinge**” — kennisname; Punt (2) „**Kandidate toegelaat**” — kennisname; Punt (3) „**Vak**” — kennisname; Punt (4) „**Slotopmerkings**” (1) en (2) word vir kennisgewing aangeneem; Punt (5) „**Besluit**” — kennisname.

Die vergadering besluit 'n sekundus-lid te benoem op hierdie kommissie.

Die hele verslag word met dank aangeneem.

Permanente Regskommissie Verslag.—Aan die orde word gestel die **Verslag van die Permanente Regskommissie** — Bylae XIII.

Punt (1) „**Personeel en Vergaderings**”. — Na aanleiding van die punt aan die orde, besluit die vergadering

op 'n onbestrede mosie: „Waar die Sinode kennis neem van die aftreding van Advokaat, nou Regter N. J. de Wet, van die Permanente Regskommissie, bring die vergadering sy dank aan hom toe, vir die gewaardeerde dienste, wat hy die Kerk in verband met hierdie Kommissie bewys het, en filisiteer hom baie hartelik met die aanstelling as Regter.

Punt (2) „**Vraag van die Leerkommissie**”. — Die antwoord van die Regskommissie op hierdie punt word goedgekeur.

Punt (3) „**Kerkraad van Witbank**” — (1) en (2) word goedgekeur.

Punt (4) „**Ouderling van Springs**”. Die antwoord van die Regskommissie word goedgekeur.

Punt (5) „**Sondag-gholf Wolmaransstad**”. — Dit word vir kennisgewing aangeneem.

Op 'n vraag van die Predikant van Wolmaransstad of Kerkrade direk aan Adv. J. Murray kan skryf, antwoord die HoogEerw. Voorsitter, dat Kerkrade hulle moet wend na die Permanente Regskommissie, waarvan Adv. J. Murray 'n lid is. Word besluit dat 'n vriendelike briefie sal gerig word aan Adv. Murray, om hom te bedank vir sy dienste in die verlede.

Die hele verslag word met dank aangeneem.

Verslag Kommissie Christelike Milddadigheid.—Aan die orde word gestel die **Verslag van die Kommissie insake Christelike Milddadigheid.**” (Bylae XIV.)

Punt (1) „**Vergaderings**”, — en ook Punt (2) „**Publikasie**” — word vir kennisgewing aangeneem, terwyl by Punt (3) „**Preek Vertaal**”—besluit word op voorstel van die Predikant van Potchefstroom: „Aan die nuwe Kommissie insake Christelike Milddadigheid word opgedra om 'n deeglike studie van die saak te maak en dit so spoedig moontlik in pamflet vorm uit te gee. Die verskillende gemeentes sal self by die Kerkkantoor die getal aanvra, en daarvoor betaal.

Hierna is ook punt (4) afgehandel. Punt (5) „**Statistiek**” — word vir kennisgewing aangeneem; Punt (6) „**Aanbeveling**” — word goedgekeur.

Die hele verslag word met dank aangeneem.

Verslag Hoof Organiseerder, Noodhulpfonds. — Die HoogEerw. Voorsitter stel aan die orde die **Verslag van die Hooforganiseerder van die Noodhulpfonds.** (Bylae XV.)

Punt (1) „**Voorwoord**” — kennisname.

Punt (2) „**Verantwoordelikheid aanvaar**” — kennisgewing met waardering.

Punt (3) „**Ringsorganiseerders**” — Hierdie punt word met dank en waardering aan die Ringsorganiseerders aangeneem.

Punt (4) „**Kontrak**” — word vir kennisgewing aangeneem, terwyl punt (5) „**Twee jaar**” — en punt (6) „**Verdeling**” — goedgekeur word.

Punt (7) „**Tekorte**” — word vir kenisgewing aangeneem.

Punt (8) „**Geen Oproep**” — Na aanleiding van hierdie punt, besluit die vergadering op voorstel van die oudl. van Delarey: „Dat die Ringe versoek word om hartelik saam te werk om die balans van die gevraagde £10,000 te vind vir die Noodhulpfonds voor April 1935.

Welkom. — Die HoogEerw. Voorsitter heet die volgende besoekers hartelik welkom in die vergadering: Ds. Vermooten (Ned. Herv. Kerk), Ds. W. W. Esterhuysen, die Eerw. Proponente A. J. Pienaar, L. L. Nel, D. P. Hamman.

Die vergadering besluit — Bylae I — IV B (1) en (2) en ook Bylae I — VIII (1), (2) weg te neem waar hulle nou staan, en te verwys na die Tydelike Regskommissie.

Telegramme. — Die volgende seënbedes is met dank ontvang:

Olga Nordin van Vaalkop; Oswin Bull van Bloemfontein; Eerw. Van Coller van Johannesburg; Ds. Retief van Heidelberg; Dr. Gerdener van Wellington; Mevr. van der Merwe van Duiwelskloof; Oudl. Bosman van Ventersdorp; Gemeente Waterval en Newlands; Gemeente Amersfoort.

Na aanleiding van die telegram van Ds. Retief, besluit die vergadering 'n vriendelike briefie van dank aan

Ds. Retief te rig vir sy seënwense, en hom toe te bid krag en steun in sy beproewing.

Na dankgebed deur die oudl. van Potchefstroom, word die vergadering verdaag tot moreoggend.

DERDE SITTING.

Vrydag, 6 April 1934.

Die bidstond vind plaas onder leiding van die predikant van Louis Trichardt, wat enige verse uit 2 Tim 2 en Heb. 12 lees en bepaal die aandag van die vergadering veral by Heb. 12 :1: „en met volharding loop die wedloop wat voor ons lê.” In die gebede word veral gedenk aan die kranke eggeneote van die Predikant van Eendracht, die van die ouderling van Chrissiemeer, en die dogter van die Predikant van Schweizer Reneke.

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H.E. Moderator heropen.

Die notule van die vorige sitting word goedgekeur en geteken.

Die Predikant van Hendrina rapporteer dat hy, volgens opdrag, die Predikant van Potgietersrust in die hospitaal besoek het, en die Broeder verseker het van die voorbidding van die Sinode. Ds. Webb dank die H.E. Vergadering vir die belangstelling.

Die Predikant van Johannesburg deel mee dat hy die deelneming van die Sinode aan Ds. R. J. van Niekerk oorbring het in die afsterwe van sy dogter.

Advokaat Jansen.—Die H.E. Voorsitter kondig aan dat SyEdele, adv. Jansen, voorsitter van die Voortrekker Monumentfonds, die vergadering vanmiddag sal toespreek.

Noodhulpfonds.—Nog aan die orde die **Verslag van die Hooforganiseerde van die Noodhulpfonds.** (Bylae XV.)

Punt (9) „**Bybelsondagkollekte**”, — wat vir kennisgewing aangeneem word.

Punt (10) „**Resultate bereik**” — lok 'n lange diskussie uit, en na bespreking word die voorstel van die Predikante Lydenburg en Zeerust besluit van die vergadering: „Hierdie H.E. Vergadering neem met dank kennis van punt (10) „**Resultaat bereik**”, en doen 'n beroep op die kollektante om hulle werk verder uit te voer voor

April 1935, en om die gemeentes wat nog nie besoek is nie, aan te spoor om ruim by te dra."

Om die kollektante in staat te stel hulle pligte in hierdie saak beter uit te voer, word besluit: „Die H.E. Sinode beveel aan, dat Ringspredikante die verskillende Ringskollektante tegemoet sal kom met dienste ens., in hulle gemeentes, waar hulle besig is om in belang van die Noodhulpfonds rond te gaan.”

By die behandeling van punt (11) word op aanbeveling van die Hooforganiseerder die volgende rektifikasies aangebring:

- Punt (11) (b) linea 8 moet wees 23 i.p.v. 27.
 linea 9 staan 12 i.p.v. 8.
 (c) linea 1 lees 12 i.p.v. agt.

In te voeg na Hendrina:—

Amersfoort ..	£80	£86	15	6.
Leeuwdoornsstad ..	£30	£34	9	6.
Louwsburg ..	£25	£33	0	0.
Babanango	£25	£33	3	9.

en word die punt nou vir kennisgewing aangeneem.

By punt (12) „aanbevelings” — word (a) „opdrag” — en (c) „tot 30 April 1935” — vir kennisgewing aangeneem, terwyl punt 12 (b) „organiseerders kom byeen” — goedgekeur word.

Die verslag word nou in sy geheel met grote dank aan die Hooforganiseerder aangeneem.

Verwelkoming.—Eerw. G. C. Olivier, Eerw. T. J. A. Maré, Ds. van Coller, Ds. W. C. Malan en Dr. F. D. Moorrees word in die vergadering opgemerk en deur die H.E. Moderator welkom gehect.

Bedanking.—Terwyl mevr. die weduwee Ds. N. H. de J. Theunissen in die vergadering opgemerk word, spreek die H.E. Moderator 'n woord van dank uit aan haar en mevr. die wed. Ds. Broodryk, vir die pragtige geskenke vir die Ruskamer in die vorm van 'n rusbank en leuningstoel-stel van elkeen van die twee susters.

Besoek aan Pretoria Universiteit.—Die H.E. voorstitter rapporteer dat die Sinode gistermiddag na 5-uur 'n besoek gebring het aan die Pretoria Universiteit, en neem hierdie geleentheid te baat om Ds. A. J. Louw ge-

luk te wens met sy benoeming tot kanselier van die Universiteit.

Verslag van die Kommissie van Rewiesie. — Bylae XXXIV. — Die volgende verslag wat aan die orde gestel word is die van die Kommissie van Rewiesie. — Bylae XXXIV.

Punt 1. „ré Art. 44 (1)“ — word die aanbeveling van die Kommissie nie aangeneem nie, maar bly die artikel onveranderd.

Die volgende punte word, na bespreking een vir een goedgekeur, n.l. punte (2) „Art. 74 (4)“, (3) „Art. 74 (20)“, (4) „Art. 74 (25)“, (5) „Art. 76“, punt (6) „Art. 141“, en punt (7) „Art. 206.“

Punt (8) „Art. 245“ word na die Kommissie terug verwys en bly dus oorstaan, terwyl punt (9) „Art. 338“, punt (10) „Art. 337 (a)“ en punt (11) „Art. 337 (b)“ almal goedgekeur word.

Beskrywingspunte. Punt (1) „Art. 74 (13)“ word goedgekeur, asook punt (2) „Art. 74 (11)“ — met die byvoeging van „meervoud“ tussen hakies. Met betrekking tot punt (3) „Art. 74 (4)“ word besluit: „Die aanbeveling ter tafel werd nie aangeneem nie, dog die woord „tenminste“ na awendmaal ingevoegd.“

Nadat punt (4) „Art. 90“ — word 'n nuwe sub-artikel (10) bygevoeg — goedgekeur geword is, verdaag die vergadering tot vanmiddag om 3-uur.

NAMIDDAGSITTING.

Die vergadering heropen om 3-uur n.m.

Sprinkaanplaat. — Met die oog op die toenemende sprinkaanplaat, kondig die H.E. Moderator namens die Moderatuur aan, dat daar Maandag e.k. 7.30 tot 8.30 n.m. 'n bidstond gehou sal word in die Voortrekker-Gedenksaal. Belangstellende vriende sal welkom wees. Ook sal die saak elke more by die biduur voor die aandag gehou word. Dit word goedgekeur.

Kommissie Gedenkplaat in gebruikneming Afrikaanse Bybel. — Op hierdie Kommissie word benoem die H.E. Moderator, eerste Predikant van Heidelberg, met die Arsitek. Dit word goedgekeur.

Voortrekker Monumentfonds.—Die H.E. Moderator heet Adv. Jansen, Voorsitter Voortrekker Monumentkomitee, hartelik welkom in die vergadering, en gee hom die woord. In opdrag van sy komitee wil. adv. Jansen, die oprigting van 'n Voortrekker Monument by die lede van die H.E. Sinode bepleit. Hy versoek die lede van die H.E. Vergadering om hulle invloed te gebruik, om die saak te help bevorder, veral gedurende Mei-maand, wanneer daar 'n spesiale poging aangewend sal word om Voortrekker Monumentseëls by groot getalle te versprei.

Die H.E. Moderator bedank Adv. Jansen vir die ywer wat hy in verband met hierdie saak aan die dag gelê het, en verseker hom van die volhartige ondersteuning van die Kerk.

Regter N. de Wet word in die H.E. vergadering welkom geheet, en word 'n ereplek aangewys.

Verslag van die Kommissie van Rewiesie.—Nog aan die orde is die **Verslag van die Kommissie van Rewiesie.** — Bylae XXXIV.

Punt 2 **Beskrywingspunte (5) „Art. 244 (1)”** — Na 'n lange bespreking word die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur.

Punt 2 (6) „**Art. 74 (21)**” — word besluit dat die wet onveranderd bly.

Punt 2 (7) „**Art. 97**”. — Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

Punt 2 (8) „**Art. 34 (13)**” — Die advies van die Kommissie word aangeneem, en die wet bly onverander.

Punt 2 (9) „**Art. 34 (20)**” — Die aanbeveling van die Kommissie word nie aangeneem nie, maar wel die bekrywingspunt van die Predikant van Melville.

Punt 2 (10) „**Art. 329**” — In verband met die amendeument van die Predikant van Melville vra die H.E. voorsitter goedkeuring vir sy reëeling in verband met die suspendering van Art. 112, omdat dit die grondslae raak. Die vergadering keur sy reëeling goed; en die amendeument verval. Die advies van die Kommissie word aangeneem.

Punt 2 (11) „Art. 60 en 227” — Na bespreking word op 'n mosie van orde besluit om af te stap van die punt, en die wet bly onverander.

Punt 2 (12) „Art. 74 (2)” — Art. bly onverander.

Punt 2 (13) „Art. 74 (13)” en Punt 2 (14) „Art. 74 (17)” — Artikel bly onverander.

Punt 2 (15) „Art. 163” — Die punt aan die orde is nog onder bespreking, as dit tyd word om te verdaag.

Prop. Weiss word in die vergadering welkom geheet en Ouderlinge Bornman en Goosen word geluk gewens met hulle verjaardag.

Telegramme met seënbedes is ontvang van die Kerkraad van Belfast en die Kerkraad van Zoekmakaar.

Verlof van afwesigheid vir moreoggend se sitting word verleen aan die Predikant van Morgenzon en Randpoort; Oudl. van Potgietersrust; Oudl. van Koster en die Assistant Skriba.

Na dankgebed deur die Oudl. van Benoni word die vergadering verdaag.

VIERDE SITTING.

Saterdag, 7 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Barberton. Skrifgedeelte Efese 3, en spreek hy 'n inleidende woord na aanleiding van vs. 19: „Die volheid van God.”

Te 9.30 v.m. word die vergadering deur die H. E. Moderator heropen.

Die notule van die vorige sitting word, na enige rektifikasies, goedgekeur en geteken.

Verslag van die Kommissie vir Opvoeding en Onderwys. — Bylae XVI. — Die vergadering gee verlof dat 'n laat ingekome verslag van hierdie Kommissie in die hande gestel word van die tydelike Kommissie vir Opvoeding en Onderwys.

Gelukwensing. — Die Predikant van Babanango word uit die stoel gelukgewens met sy verjaarsdag.

Verlof van Afwesigheid. — Verlof van afwesigheid vir Maandag word toegestaan aan die Predikant van Melville.

Verslag van Rewiesie — Bylae XXXIV. — Nog aan die orde die verslag van die Kommissie van Rewiesie.

Punt 2 (15) „**Art. 163**” — **Verlof vir Doop ens.** — wat, na 'n lange diskussie, op 'n mosie van orde van die Eerste Predikant van Ermelo, van die saak afgestap word, en bly hierdie art. 163 onveranderd.

Supplementäre Verslag van die Sinodale Kommissie. — Bylae IV. — Die HoogEerw. voorsitter stel nou aan die orde 'n **Supplementäre Verslag van die Sinodale Kommissie** wat gelees en aangeneem word om puntsgewyse behandel te word.

Punt 1 „**Appél van die Kerkraad van die Gemeente Melville teen die uitspraak van die Ring van Johannesburg**”. — Na aanleiding van hierdie saak besluit die Sinode, na breedvoerige bespreking, om die besluit van die Sinodale Kommissie goed te keur, asook die verdere aanbeveling n.l. dat die koste in verband met die appél gedra word deur die Kerkraad van Melville.

„**Reglement insake Kerklike Goedere, ens.**” onder punt 2, rapporteer die Kommissie dat berig ontvang is dat die Gemeente Pietersburg, Fordsburg en Potchefstroom die Reglement vir die beheer van Kerklike Goedere en Fondse, goedgekeur het. Dit word vir kennisgewing aangeneem.

Verslag van die Tydelike Kommissie vir Opvoeding en Onderwys. — Bylae XLI. — Word nou aan die orde gestel, gelees en aangeneem vir puntsgewyse behandeling.

Punt 1. „**Werk aan hom toevertrou**” — word vir kennisgewing aangeneem.

Punt A.1. handel oor die „**Verslag van die Sinodale Sondagskool Kommissie**”. — Bylae XVII. — en word aanbeveling (1) „**Werksaamhede**” goedgekeur, terwyl onderdeel (2) (a) „**Statistiek**”, verwys word na die Kommissie vir Statistiek.

Verder word die onderdele van punt A.1. n.l. 3. „**Organisasie**”, 4. „**Kinderdienste**”, 5. „**Kinderfeeste**”, 6. „**Voorbereidingsklasse vir Onderwysers**”, en 7. „**Konferensies**” — een vir een goedgekeur.

Na aanleiding van punt 8. „**algemene Sondagskoolsekretaris**” — word die volgende besluit aangeneem:

„Die Sinode besluit om sy pro-rata deel vir die salaris van die Algemene Sondagskool-sekretaris te stort, en dra dit op aan die S. S. Kommissie om die verdeling van die bedrag tussen die gemeentes te maak en te vra vir opsending daarvan deur die saakgelastigde. Van punt 8 (b) word kennis geneem.

By die behandeling van punt 9 (a) „*formaat van Roosters*” en (b) „*Kindervriend*”, (c) „*Die Mörelig*”, word hierdie punte almal goedgekeur, en by punt 9 (d) „*Nuwe Halleluja*” neem die Sinode met dank kennis van die poginge van die Kommissie, om die nuwe Halleluja, wat reeds by baie van ons Sondagskole in gebruik is, meer uit te brei en te verbeter.

Van punt 9 (e) „*uitstalling*” — word kennis geneem met die toevoeging: „dit word aan die S. S. Kommissie, in oorleg met die Kerkkantoor Kommissie, opgedra om 'n behoorlike kas daar te stel, waarin al die Sondagskool publikasies en benodighede tentoon gestel kan word.

Punt 10. „Sondagskool Sendelingsalaris” — was nog onder bespreking toe dit tyd geword is om te verdaag.

Presensie lys.—Dit blyk dat die Predikant van Krugersdorp vir die hele dag afwesig was.

Na slotgebed deur die ouderling van Jeppestown, word die vergadering verdaag tot Maandag, om 9-uur v.m.

VYFDE SITTING.

Maandag, 9 April 1934.

Bidstond onder leiding van die predikant van Pretoria Noord. Hy lees voor Luk. 7 : 36-50, en spreek 'n inleidende woord na aanleiding van vers 38: „By sy voete.”

Om 9.30 v.m. vind die heropening van die vergadering deur die H.E. Moderator plaas.

Die notule van die vorige sitting word, na enige korreksies, goedgekeur en geteken.

Afgevaardigde Heidelberg.—Oudl. P. J. P. Hugo, priarius, eerste ouderling van Heidelberg, verskyn in die vergadering, en daar sy geloofsbrief in orde is, word hom sy sitplek aangewys.

Mosie.—Ouderling D. J. de V. Bosman van Koster-Derby, gee kennis dat hy op 10 April, die volgende mosie sal indien: „Dat die Hoogeerwaarde Moderatuur in ernstige oorweging sal neem, om as dit moontlik is, twee aande gedurende in die week sitting van die H.E. Vergadering te neem om also die sitting van die Sinode met één dag te verkort.”

Verslag Tydelike Kommissie van Opvoeding en Onderwys — Bylae XLI. — Aan die orde nog die verslag van die Tydelike Kommissie van Opvoeding en Onderwys.

Punt 10 (a) „**Sondagskool Sendelingsalaris**”. — Hierdie punt word breedvoerig bespreek, en word die voorstel van die Predikante van Belfast en Erasmus, besluit van die vergadering: „In verband met punt 10 (a) besluit die H.E. vergadering dat die Sondagskole blymoedig voortgaan met die onderhoud van Saulspoort Sendingstasie, maar met die verstande, dat die Algemene Sending Kommissie nie sonder die wete van die Algemene Sondagskool Kommissie buitengewone geldelike verpligtings op hulle sal lê nie.”

Punt 10 (b) „**Kollekte by Kinderdienste**” — word die punt, as volg gewysig, aangeneem: „Die kollekte by genoemde kinderdienste in die kerkkas sal gestort word vir die Sondagskoolwese met die oog op die ondersteuning van die Sending.”

Met betrekking tot punt (11) „**Onder aanbevelinge**” — word besluit dat: „die naam van die Kommissie onveranderd bly”; maar (a) „**uitbreiding van pligte en werksaamhede van die Kommissie**” word die aanbeveling aangeneem.

Nadat punt 12. „slot” — met dank van kennis geneem is, word die verslag van die Sinodale Sondagskool Kommissie met dank aan die Kommissie aangeneem.

Besoekers.—Di. H. B. Klopper, C. A. van Schalkwyk, Harper Martins, Driescher (Lusaka), Dr. M. Retief, Prop. H. D. A. du Toit en Eerw. P. F. van Straten word in die vergadering opgemerk en deur die H.E. Moderator hartelik welkom geheet.

Nog aan die orde die verslag van die Tydelike Kommissie vir Opvoeding en Onderwys. — Bylae XLI.

Punt 2. „Wat handel oor die **Verslag van die Sinodale Kommissie vir Opvoeding en Onderwys**.“ (Bylae

XVI.) — en word op voorstel van die Predikante van Wolmaransstad en Vryheid, na aanleiding van punt 1. onder hierdie hoof, n.l. „**Voorsitter van Kerkrade op Kos-huis Kommissies.**” — besluit: „Waar die eleksie vir Skoolrade aanstaande is word die Moderatuur versoek in hierdie saak handelend op te tree.”

Punt A.2. (2) „**Brief van Scriba Kommissie vir Opvoeding van O.V.S. Kerk**” — word die punte (a) en (b) „**Afrikanerdogters se opleiding**” — en „**Inrigtings vir sielsiektes**” aangeneem, en besluit die vergadering om te antwoord dat hy met graagte die Kommissie van die O.V.S. ondersteun in hul strewe om sielsiektes en pasiënte in afsonderingshospitale in hulle eie tale te laat bedien.”

Punt 3. „**Vermindering van salarisje van Onderwysers**” word die aanbeveling van die Kommissie aangeneem, en na aanleiding van punt 4. „**Uniale subsidie**”, keur die Sinode die protes goed en word die nuwe Kommissie vir Opvoeding en Onderwys opgedra om voor te gaan met protes.”

Hierna word punte 5 met onderdele (a), (b), (c), (d) en (e) — „**Hoërskoolbeurse**”, 6. „**Moedertaal onderwys**” en 7. „**Kiesing van skoolrade**” — een vir een vir kennisgewing aangeneem.

Punt 8 (a) „**Onderwyskongres te Johannesburg**” en (b) „**Organiseerde te bedank**” word vir kennisgewing aangeneem, en sal die H.E. Moderator by 'n later geleentheid die saak by die Sinode aanbeveel.

Verklaring.—Na aanleiding van die Verslag van die Sinodale Kommissie van Opvoeding en Onderwys, soos in die agenda van die Sinode gepubliseer, deel die H.E. Moderator mee dat hy 'n verklaring aan die Sinode wil maak, n.l. dat dit betreur word dat die Sinodale Kommissie vir Opvoeding en Onderwys nie aan Art. 130 voldoen het nie, en dat hulle werk nie tot eer van die Kerk strek nie, en hoop dat dit nie weer in die toekoms met 'n Kommissie van die Sinode sal gebeur nie.

Punt A. 3. wat handel oor die rapport van die Kommissie vir „**Bybelverspreiding**”, bly oorstaan tot 'n later geleentheid wanneer die kolporteur hoop om teenwoordig te wees.

Verslag Algemene Sake. — Bylae XL. — Nou word aan die orde gestel die Verslag van die Kommissie vir Algemene Sake, wat onder die lede versprei geword is, word vir gelese beskou en puntsgewyse behandel.

Punte A. „Beskrywingspunte” (1) „Oor Oxford Groep”, en (2) „Oor Predikante sonder werkkring”, is reeds na 'n ander Kommissie verwys, en ré punt 3. „Vrymesselaars”, word die advies van die Kommissie aange- neem, en ook die beskrywingspunt van die Ring van Ermelo.

Oor punte (4) en (11) „Leges vir huweliksbevestigings”, word breedvoerig bespreek, en na bespreking van die saak afgestap.

Telegramme. — 'n Telegram van seënwense van mnr. van der Berg van Louwsburg word met dank gelees. Na die lees van 'n telegram van Ds. R. D. Rens, waarin die vergadering meegedeel word dat sy eggenote sterwende is, betoon die Sinode sy deelneming deur op te staan en gaan die H.E. Assessor voor in gebed.

Die vergadering verdaag tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Heropening om 3-uur n.m.

Dank aan Susters. — Die H.E. vergadering wens sy dank uit te spreek aan die susters wat gesorg het vir die pragtige blomme op die tafels.

Portret. — Die H.E. Moderator kondig aan dat die fotograaf moreoggend om 8.30 voor die museum 'n portret van die lede van die Sinode sal neem.

Verslag van die Kommissie vir Algemene Sake. — Bylae XL.

Aan die orde is punt (5) van die verslag, „Amptelike kleredrag” (sien bp. (5) oor amptelike kleredrag, Bylae I punt VIII). Na 'n lange bespreking word die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur, met 95 teen 55 stemme.

Punt (6) handel oor **Beskrywingspunt 6, „Vierung van die Eeupees van die Slag van Bloedrivier.”**

Hier word die aanbeveling van die Kommissie, en daarmee die beskrywingspunt van die Predikant van Utrecht met algemene stemme aangeneem.

Voorts dra die Sinode dit op aan hierdie Kommissie, om, met die oog op Bloedrivier, en die plek waar Uys en sy mense geval het, in noue voeling met die Voortrekkers-eeufees Kommissie te kom en te bly, ten einde ons Kerk se invloed te laat geld in verband met die keuse van die aard, plaatsing en omvang van die groot gedenkteken, en ander gedenktekens wat moet opgerig word ter gedagtenis van die Voortrekkers. Om verder daarvoor te sorg, dat ons Kerk sy regmatige aandeel sal doen om te help om bogenoemde doeleindeste bereik en sy regmatige aandeel te kry in die reëling van die verskillende feesvierings in verband daarmee."

Punt (7) (vgl. **Beskrywingspunt 7**) „Termyn as basis vir Opstelling Statistiek Kerklike Jaarboek.” Die aanbeveling van die Kommissie word aangeneem.

Punt (8) (vgl. **Beskrywingspunt 8**) „Doopseëls van ons Kerk as bewys van ouerdom.” Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur, en opgedra aan die Sinodale Kommissie vir uitvoering.

Punt (9) (vgl. **Beskrywingspunt 9**) „Bespoediging werksaamhede van die Sinode.” — Kennisgewing.

Punt (10) (vgl. **Beskrywingspunt 10**) „Sosiale Euwels.” Die advies van die Kommissie word aangeneem met tovoeging van die woorde: „Voorts spreek die Sinode sy oortuiging uit, dat oor sulke sake, daar tog veral nie te maklik individuele beskouinge mag gelug word nie, sodat die Kerk uit een mond mag spreek en sy kragte beter kan laat geld.”

Punt (12) (vgl. **Beskrywingspunt 12**) „Vrystelling van Seëlbelasting.” Die aanbeveling van die Kommissie word nie aangeneem nie, en die Sinode besluit om aanvraag te doen by die Regering dat die Seëlbelasting nie op kerklike kwitansies van toepassing sal wees nie.

B. (13) (vgl. **Sinodale Kommissie Verslag 10**). — Bylae IV. — „Gebruik Voortrekker Gedenksaal Susterkerke.” Die aanbeveling van die Kommissie word aangeneem met die tovoeging dat volmag gegee word aan die KerkkantoorKommissie om na aanleiding van hierdie besluit te handel.

Die Predikant van Germiston maak 'n verklaring. As die woorde „ons Kerk is laks in die tug”, seer gemaak het, dan wil hy dit onvoorwaardelik terugtrek.

Presensielys.—Die Predikante van Warmbad en Melville is, vir die hele dag, en die Predikant van Zwartruggens van die moresitting afwesig.

Onderwys Kongres.—Die H.E. Moderator kondig aan, dat Dr. Malherbe more by die einde van die oggend-sitting 'n woord sal spreek in belang van die aanstaande Onderwyskongres te Johannesburg.

Vergadering verdaag om 5.30 n.m.

SESDE SITTING.

Dinsdag, 10 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Amersfoort. Skrifgedeelte Luk. 5 :1. Inleidende woorde na aanleiding van Luk. 5 :4: „Vaar uit na die diep water.”

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H. E. Moderator heropen.

Met betrekking tot aanmerkinge op die notule van die vorige sitting, gee die vergadering toestemming, dat by punt 6, „Viering van die Eeu fees van die Slag van Bloedrivier”, — Verslag van die Kommissie vir Algemene Sake — Bylae XL. — word: „na die woorde: voorts dra die Sinode dit op aan hierdie Kommissie . . .” gesubstitueerd die woorde: „om in noue voeling met die Voortrekkers-eeufeeskommissie te kom en te bly, ten einde ons Kerk se invloed te laat geld in verband met die keuse . . .” Na enige korreksies word die notule goedgekeur en geteken.

Mosie.—Na aanleiding van die mosie van die Ouderling van Koster, waarvan gister kennis gegee is, word besluit om die kwessie te laat in die hande van die Moderatuur.

Verslag van die Tydelike Regskommissie. — Bylae XXXVII.

Aan die orde word gestel die Verslag van die Tydelike Regskommissie, wat aangeneem word vir puntsgewyse behandeling.

Met betrekking tot punt A, „Beskrywingspunte” (1) „Vrouelidmate”, word na bespreking die volgende voorstel van die Predikante Zeerust-Bethal besluit van die Sinode:

„Die Sinode neem die aanbeveling aan, en dra dit op aan die Sinodale Kommissie op om die gemeentes daaroor te laat stem met die oog op die verandering van die Reglement vir die beheer van kerklike goedere en fondse, sodat vrouelidmate ook, insake wat genoemde reglement raak, lede van die gemeente vergadering kan wees.”

Punt A (2) „Robertshoogte”, verval omdat daar 'n latere stuk van die Ring van Pretoria oor hierdie saak gestel is in die hande van die Regskommissie.

By punt A. (3) „Oorgaan na sektes” besluit die vergadering om die aanbeveling van die Kommissie nie aan te neem nie, en word die punt terug verwys na die Kommissie vir verdere oorweging.

Punte (4) „Sentrale Fonds ens.”, (5), (9) en (12) en Beskrywingspunt Schweizer Reneke, „Kind van Esterhuizen”, wat handel oor „Doop van kinders oor die sewe jaar”, word almal goedgekeur.

Verslag Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending — Bylae XLIV. — Die H.E. Moderator stel nou aan die orde die verslag van die Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending, wat puntsgewyse behandel word.

Punt A. — handel oor die verslag van die **Sinodale Armsorgkommissie**. — Bylae XXVIII — en word die aanbeveling van die Kommissie by punte (1) „Vergaderinge”, (2) „Personeel”, (3) „Besoek van Ringe en Gemeente”, en (4) „Diamantdelwerye” en (a), (b) en (c) as onderdele, almal vir kennisgwing aangeneem, terwyl die aanbeveling by punt (5) „Hartebeestpoortdam” (a) en (b), punt (6) „Bosbou-nedersettings” (a), (b) en (c) en punt (7) „Kerk en Staat”, met onderdele (a), (b) en (c) een vir een goedgekeur word.

Suid-Afrikaanse Konferensie van die nuwe Onderwysbond, Julie 1934. — Na aanleiding van 'n besluit, gister geneem, met betrekking tot punt (8) „Onderweskongres te Johannesburg”, het die H.E. Moderator Dr. E. G. Malherbe, organiserende sekretaris van die „Suid-Afrikaanse Onderwyskonferensie”, gevra die Sinode toe

te spreek oor hierdie saak. Dr. Malherbe verskyn in die vergadering, word deur die H.E. voorsitter welkom geheet en kom aan die woord. Spreker behandel die **doel**, die **oogmerke** en **stewe** van die onderwysbond. Daar sal gesoek word na redmiddels vir die opheffing van die armeblankes.

Na 'n woord van dank aan Dr. Malherbe deur die H.E. Moderator, verdaag die vergadering tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Die vergadering heropen om 3-uur.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending**. — Bylae XLIV.

Punt A. **Sinodale Armesorg** (Bylae XXVIII.) 7 (c) „**Volkskongres**”. Hierdie punt word aangeneem en ook in verband daarmee die aanbeveling in punt 19 (b) goedgekeur.

Punt 8. „**Plattelandse Arm Kind**.“ Hier word die aanbeveling van die Kommissie aangeneem, en verder word besluit op voorstel van die Predikante van Wolmaransstad en Vryheid, dat die Sinode dit opdra aan die Sinodale Armesorg Kommissie om met die Sinodale Kommissie vir Opvoeding, die betrokke outhalte te nader en verder saam te werk. Na aanleiding van diestelfde punt besluit die vergadering verder op voorstel van die Predikant en Ouderling van Mooirivier: „Die Armesorg Kommissie, in samewerking met die Kommissie vir Waaksamheid teen Maatskaplike Euwels, stel onderzoek in na die behuisings-, morele- en werkstoestande van die werksters in die fabrieke op die Rand en in die stede.

Punt 9. „**Armesorg Opmeting**.“ Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur, en daarmee ook die aanbeveling vervat in punt 19 (c).

Punt 10. „**Opbouende Liefdadigheid**.“ Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

Punt 11. „**Armesorgdag**“. Die aanbeveling van die Kommissie word aangeneem, en daarmee ook punt 19 (d) goedgekeur.

Punt 12. „**Christelike Sosiale Werkers en Werksters**.“ Na bespreking word die aanbeveling op hierdie punt goed-

gekeur. En daar mee ook punt 19 (e) van die Kommissie Verslag.

Punt 13. „Repatriasie Afrikaners Argentinië; Punt 14 (a) „Algemeen”, en (b) „Vergelykende Tabel” — word almal goedgekeur.

Punt 14 (e) „Armsorgfonds”, vgl. „Verslag van die Sinodale Kommissie vir Armesorg” — Punt 19 (f) — Bylae IV. — Hierdie punt word verwys na die Tydelike Kommissie vir die Fondse.

Punt 14 (d) „Hulpbehoewende Gemeentefonds”, vgl. Punt 19 (d). Die aanbeveling van die Kommissie word nie aangeneem nie, en die wet bly onverander.

Punt 15. „Kantoor en Administrasie”. Met dank vir kennisgewing aangeneem.

Punt 16. „Studiereis van Sekretaris”. Vir kennisgewing aangeneem.

Punt 17. „Delagersdrift Nedersetting” — (a) „Algemeen”, (b) „Besuiniging”, (III) die aanbevelings van van die Kommissie word goedgekeur.

Punt 17 (c) „Personeel”, met aanbeveling 19 (h), word goedgekeur.

Punt 17 (d) „Die Nedersetters”. Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur en daar mee ook die beleid wat gevolg is.

Punt 17 (e) „Dokter en Verpleegsters”. Met besondere dank word hiervan kennis geneem.

Punt 17 (f) „Onderwys”, 1. „Laerskool” word met dank van kennis geneem; 2. „Landbouskool”. Die voorgestelde uitbreiding word goedgekeur; 3. „Huishoudskool”, met punt 19 (k) — word goedgekeur.

Punt 17 (g) „Kerk-koshuis”; 1. „Algemeen” — kennisse name; 2. „Kontrak” — word goedgekeur; 3. „Personeel” — word besluit met dankbaarheid kennis te neem, van die werk deur die twee nou ontslape broeders verrig.

Punt 17 (h) „Boerdery”. Kennisse name met dank, ter wyl by punt 17 (i) „Grond-erosie”, die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur word.

Punt 17 (j) „Die voorgestelde damskema”. Vir kennisgewing aangeneem.

Punt 17 (k) „Geestelike Toestand”. (a), (b) en (c) word goedgekeur.

Punt 17 (l) „Nuwe Saal”. Met groot dank word hiervan kennis geneem.

Punt 17 (m) „Dorp”. Die aanbeveling op hierdie punt word goedgekeur.

Punt 17 (n) „Vergadering op die Nedersetting”, word aangeneem vir kennisgewing met dank, terwyl punt 17 (o) „Plaasskuld” (a) met groot dank van kennis geneem, en (b) (II) goedgekeur word, met 'n mosie van hartelike dank aan die Armesorg Sekretaris vir die ywer wat hy aan die dag gelê het.

Punt 17 (p) „Besigheid”; punt 17 (q) „Finansieël”: (1) „Die Nedersetting”, (2) „Die Meule”, (3) „Die Winkel”. Die aanbevelings in verband met hierdie punte word aangeneem. (4) „Donasies van die Kerk.” Die aanbeveling word goedgekeur, tesame met die aanbeveling 19 (j) van dieselfde verslag.

Punt 18. „Dank”. Die H.E. Sinode betuig sy hartelike instemming met die bevinding van die Kommissie.

Dank aan T.V.S.V. en S.A.V.F. — 'n Voorstel van die tweede Predikant en die Ouderling van Lichtenburg word besluit van die vergadering: „Die H.E. Sinode spreek hiermee sy hoë waardering en dank uit teenoor die Transvaalse Vroue Sending Vereniging, en die Suid-Afrikaanse Vroue Federasie vir die groot werk wat hulle op die Delwerye Lichtenburg gedoen het, en nog doen, eersgenoemde veral in die geestelike bearbeiding, en laasgenoemde in verband met die werk van liefdadigheid.”

Die vergadering besluit vanmiddag te sit tot 6-uur, en dan met die oog op kommissiewerk, geen aandsitting te hê nie.

B. Verslag van die Kommissie vir die Bestryding van Openbare Euwels. — Bylae XXIX.

1. „Inleiding” — Vir kennisgewing.

2. „Rolprente”. — Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

3. „**Sondagsontheiligung**”. (a) „**Treindiens**” 1. Die aanbeveling onder hierdie hoof word verwys na die Kommissie vir die Herderlike brief; 2. Vir kennisgewing aangeneem.

(b) „**Sondag Konserte**”. — Kennisname.

(c) „**Vliegsports**”. — Die aanbeveling word goedgekeur.

4. „**Dobbelary**”. (a) „**Kongres**” — vir kennisgewing aangeneem; (b) „**Onderhoud met Ministers**”, — word goedgekeur, by (c) „**Afskaffing van dobbelary by perde-wedrenne**” — besluit die vergadering op voorstel van die eerste Predikant van Heidelberg en die eerste Predikant van Pretoria: „Dit word aan die volgende Kommissie vir die Bestryding van Openbare Euwels opgedra, om met alle krag op te tree om dobbelary by perde- en ander wedrenne belet te kry.

(d) „**Debatte**” — word vir kennisgewing aangeneem, terwyl by (e) „**Wetsontwerp oor Staatslotery**” — die aanbeveling goedgekeur word.

Na aanleiding van die punt aan die orde, besluit die vergadering op 'n onbestredie mosie, om Minister J. H. Hofmeyr te dank vir sy besliste uitlating teen staatslotery.

5. „**Drankbestryding**”: (a) „**Die Pirow Drankwetsontwerp**” — Kennisname, terwyl die vergadering na aanleiding van hierdie punt besluit op 'n onbestredie mosie, om die Minister van Justiesie te dank vir sy duidelike uitlating met betrekking tot die verskaffing van drank aan naturelle.

(b) „**Onderwys oor die nadeel van alkohol op skool**.” Die aanbeveling van die Komimssie word goedgekeur.

6. „**Konferensie**”. Met dank word hiervan kennis geneem.

7. „**Geboortebeperking**”: (a) „**Die adverteer en verkoop van kontraseptiese middels**”. Die optree van die Kommissie word goedgekeur.

(b) „**Advies insake geboortebeperking**”. Hierdie punt is nog onder bespreking as dit tyd geword het om te verdaag.

Gelukwensing Administrateur. — Die vergadering besluit op voorstel van die Moderatuur as volg: „**Die Si-**

node neem met dankbaarheid kennis van die aanstelling van die Weledele Heer Simon Bekker as Administrateur van die Provincie Transvaal; wens hom van harte geluk met sy intreding in die belangrike betrekking, en bid hom toe Gods leiding in sy werk. Waar die werk van die Kerk in baie opsigte die departemente van die Administrasie aanraak, vertrou die Sinode, dat daar tussen die Administrateur en die Kerk, die aangenaamste verhouding en samewerking sal wees. Dit word aan die H.E. Assessor en Oudl. J. L. Malan opgedra, om hierdie besluit persoonlik aan sy Weledele die Administrateur te oorhandig.

Kennisgewing van Mosies.—Die Predikant van Pretoria Noord gee kennis van 'n mosie: „Aangesien daar op die Dingaansfeesvieringe gewoonlik geskiedkundige, kulturele en ander toesprake gelewer word, te same met die godsdiensoefeninge, word die H.E. Sinode versoek, die Dingaansfees-komitee te adviseer, hoe om op genoemde dag op te tree, as dit op 'n Sondag val, veral in die stadsgebiede, waar 'n sentrale fees gevier word.”

Ook gee die Predikant van Pretoria Wes kennis van twee mosies:

(1) „Hierdie H.E. Vergadering het met waardering kennis geneem van die skenking van £2,000 deur die Stadsraad van Pretoria aan die Universiteit van Pretoria, en doen 'n ernstige beroep op genoemde Stadsraad, om die volle toelae aan die Universiteit uit te betaal, soos in die verlede.”

(2) „Dit word aan die bevoegde liggame opgedra, om hulle te beywer vir beter verteenwoordiging op die Kuratorium van die Teologiese Kweekskool, die Kommissie vir die Proponentseksamen, en die Kommissie vir die Admissie-eksamen.”

Uitnodiging Stadsraad.—'n Vriendelike uitnodiging deur die Stadsraad van Pretoria tot 'n gesellige ontvangs in die stadsaal op Donderdag, 8-uur n.m. word met dank aangeneem.

Presensielys.—Die Predikant van Warmbad was afwesig vir die hele dag.

Na dankgebed deur die Ouderling van Koster-Derby word die vergadering om 6-uur n.m. verdaag.

SEWENDE SITTING.

Woensdag, 11 April 1934.

Die bidstond is onder die leiding van die tweede Predikant van Heidelberg. Skrifgedeelte Luk. 19 : 12-26. Hoofgedagte is vs. 26: „Verlies deur onbruik.” Na enige gebede, ten slotte Ges. 62 : 3.

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H.E. Moderator heropen.

Na enige korreksies, word die notule goedgekeur en geteken.

Notule Kommissie.—Die Predikante van Lydenburg en Dalunie word benoem tot 'n Kommissie om die notule van elke dag na te sien.

Gelukwensing.—Die eerste Predikant van Ermelo met sy gade word hartelik gelukgewens met die veertigste herdenking van hulle huweliksdag.

Besoekers.—Die volgende besoekers word opgemerk in die vergadering en word deur die H.E. Moderator hartelik welkom geheet, en ereplekke aangebied met adviserende stem: Eerww. P. H. A. Fouche, H. Hofmeyr, C. Brink, G. J. v. Rensburg, G. C. Olivier, G. P. Stegman, T. C. Esterhuysen, W. S. Bruwer, A. J. de Klerk, B. Froneman, P. Kohl, P. J. Maritz, A. J. Rousseau, C. J. van Rensburg, W. M. A. v. Coller, J. J. de Beer, T. J. A. Maré, Di. J. W. Daneel, A. M. Hofmeyr. Ook word mnr. J. D. Reinalt Jones, Sekretaris, Witwatersrand Council of Education, en Ds. Mouton verwelkom.

Afgevaardigdes van die Kaapse en O.V.S. Kerke.—Die afgevaardigde van die Kaapse Kerk, Ds. J. Rabie, en die afgevaardigde van die O.V.S. Kerk, Ds. P. J. v. Vuuren, verskyn in die vergadering, word welkom geheet en ontvang 'n ereplek in die vergadering.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Tydelike Kommissie vir die Sending.** — Bylae XLV.

Aanhef — oor stukke wat die Kommissie behandel het, word vir kennisgewing aangeneem.

Afdeling A. handel oor die **Verslag van die Sinodale Sending Kommissie.** — Bylae XXIII.:

Punt 1. „Afsterwe **Sendingsekretaris**”. Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

Punt 2. „Die Indienstreding van 'n nuwe Sendingsekretaris.

Sendingbeleid.—Onder hierdie hoof word die Sendingbeleid van ons Kerk uiteengesit. Onderdele (a) en (b) word goedgekeur, ook onderdeel (c) met die wysiging dat oral waar die woord opvoeding staan by punt (c), gelees sal word opvoeding en onderwys, (d) word goedgekeur.

Insake die punt aan die orde, **Sendingbeleid**, dra die H.E. vergadering dit aan die Sendingsekretaris op, om, in oorleg met die Sinodale Sendingkommissie, en met ingagneming van wat reeds deur die Sinode van 1925 oor hierdie saak deur ons Kerk besluit is, 'n brosjure ter verspreiding onder die lede van ons Kerk op te stel en uit te gee. Hierdie voorstel van die Predikant en Ouderling van Delmas word met algemene stemme aangeneem.

Punt 3. „Verkorte Verslag” en punt 5. „Nuwe Werkkrakte”, word vir kennisgewing aangeneem, terwyl punt 4. „Vergaderinge” die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur word.

Punt 6. „Stigting Ned. Geref. Sendingkerk”. Kennisname met dank, terwyl die advies van die Kommissie goedgekeur word. By hierdie punt dank Eerw. P. H. A. Fouche, Moderator van die Ned. Geref. Sendingkerk, die H.E. Sinode vir die vertroue in die dogter gestel, en verklaar hy in teenwoordigheid van die broeders Sendelinge dat die aangebode grondwet in hulle Sinodale vergadering, en ook deur die gemeentes van die Sendingkerk met dank aanvaar is.

Punt 7. „Pensioen vir Sendelinge” — word goedgekeur. Die Aktuarius van die Sendingkerk spreek sy dank uit aan die Moederkerk vir hierdie tegemoetkoming aan die Sendelinge.

Punt 8. „Samewerking met Gereformeerde Kerk op Sendinggebied” — word vir kennisgewing aangeneem.

By Punt 9. „n Verenigde Sendingblad”; 10. „Dingaanstad; 11. „Soeloeland”, — word die aanbevelings van die Kommissie, een vir een goedgekeur.

By punt 12. „Portugees Oos-Afrika” — besluit die vergadering met enkele teëstemme, die advies van die

Kommissie aan te neem met weglatting van die woorde: „in die oog van die Sinodale Sendingkommissie.”

Verdaging te 12.30 n.m. tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Die vergadering heropen om 3-uur n.m.

Suster-groete van Kaapse Kerk.—Ds. J. Rabie, Predikant van Beaufort Wes, kry nou die geleentheid om, as daartoe afgevaardig, die groete van die Kaapse Kerk tot ons oor te bring. Hy beskou dit 'n eer en voorreg om die groete van sy Kerk oor te bring. Ons groet U en wens dat dit U mag goed gaan. Hy wens die H.E. Moderator en ander lede van die Moderatuur geluk. Vir spr. is die gees in die Transvaalse Kerk so verfrissend, n.l. die gees van selfstandigheid. Voorts maak hy melding van een en ander wat ons aanmekaar bind, en eindig met die gee van 1 Thes. 3 : 13, as teks van seënwense.

Groete van die O.V.S. Kerk.—Die groete van die Kerk in die Oranje Vrystaat word nou oorgebring deur Ds. P. J. v. Vuuren van Dealesville. Hy begin deur te sê dat dit vir hom 'n eer is om die groete van sy Kerk oor te bring aan ons Kerk, van wie hy nog dankbare herinneringe wegdra van sewe jaar hier in die bediening deurgebring. Voorts maak hy melding van die groei en vooruitgang wat hy by die Transvaalse Kerk bespeur, asook die stigting van ons Sendingkerk, en van die eenheid in ons wese, en verseker ons van sy Kerk se belangstelling en voorbidding.

Groete van die Sendingkerk van Transvaal word nou oorgebring deur Eerw. P. H. A. Fouché, Moderator van daardie Kerk. Hy bedank die Sinode vir die eer en voorreg om die groete oor te bring, asook vir die hulp en leiding van die Moederkerk ontvang, en vir wat deur die Moederkerk in die verlede aan die Sendingkerk gedoen is.

Die H.E. Actuarius spreek, namens die vergadering, 'n woord van dank en waardering aan die Kaapse afgevaardigde, en die Predikant van Hartebeesfontein aan die van die O.V.S. Kerk vir hulle oorkoms, en hartelike woorde wat van die goeie gesindheid tot ons getuig.

Transvaal Vroue Sending Vereniging.—Na aanleiding van 'n brief van die T.V.S.V., wat deur die H.E. voorsitter gelees word, besluit die vergadering as volg te antwoord: „Die Sinode het met groot ingenomenheid die seënwense van die T.V.S.V. ontvang met die gunstige berig van die vordering van hulle werkzaamhede. Die hulp van die T.V.S.V. met die onderhoud van die Algemene Sending Sekretaris, hulle pragtige werk op Burger Sendingstasie, en hulle hulp met die werk in Soeloeland word hoog gewaardeer. Insonderheid het die Sinode ook gelet op die stigting van die mede-Sendingarbeidsters-vereniging en op die uitbreiding van die Kinder-sending Krans-takke. Die bede van die Sinode is dat die werk van die Susters heerlik mag groei en bloei en dat hulle ywer steeds 'n aansporing mag wees vir die hele Kerk.”

Mosie.—Die tweede Predikant van Heidelberg gee kennis dat hy more die volgende mosie sal indien: „Hierdie vergadering voel dat die onderskeidingsbenaming van „Eerwaarde” nie 'n paslike is vir naturelle-leraars nie, en dra dit aan die Sendingkommissie op om op die saak in te gaan, en 'n aanbeveling te doen.”

Verslag Tydelike Kommissie vir die Sending. — Bylae XLV.

Nou word weer aan die orde gestel die verslag van die Tydelike Kommissie vir die Sending: Punt 8. „Verslag van die Kommissie vir die Sending onder Israel, — Bylae XXIV. — en word punte B (1) „Vergaderinge” en B (2) „Personeel” — vir kennisgewing aangeneem, terwyl punt B (3) „Jaarlikse Verslag” — goedgekeur word.

Ré punt B (4) „Die arbeider en sy werk” — word paragraaf (1) met instemming aangeneem, paragraaf (2), vir kennisgewing, paragraaf (3) word onderskryf, en paragraaf (4) vir kennisgewing aangeneem.

Punt B (5) „Kennismaking met die Arbeider” — word goedgekeur, en punt B (6) „Finansies” — bly oorstaan tot die behandeling van die Verslag van die Fondse.

Punt B (7) word goedgekeur en spreek Eerw. Kohl die vergadering toe vir vyftien minute, waarna die H.E. Moderator die dank van die vergadering jeens ons arbeider uitspreek.

Stofberg Gedenkskool: By die behandeling van punt C. „Verslag van die verteenwoordigers van ons Kerk op die Stofberg Gedenkskool Bestuur — Bylae XXV — word punte (1) „In memoriam”, (2) „Dank aan die Heer”, (3) „Getal leerlinge”, en (5) „Theol. skool” — almal vir kennisgewing aangeneem, terwyl by punte (4) „Evangeliste-skool”, (6) „Kwart Eeu fees”, en (7) „Finansiële Toestand” — die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur word, en tewens 'n beroep op die Kerk gedoen om hierdie Inrigting geldelik te ondersteun.

Na aanleiding van die punt aan die orde word besluit: „Hierdie H.E. Vergadering dra met leedwese kennis van die voorneme van Ds. A. M. Hofmeyr, Direkteur van die Stofberg Gedenkskool, om teen die einde van hierdie jaar sy emeritaat te aanvaar. Met 'n gevoel van dankbaarheid jeens die Here, wil die vergadering Ds. Hofmeyr vir sy getroue en geseënde dienste, sedert die stigting van die Gedenkskool aan genoemde inrigting bewys, bedank en hom Gods rykste seën afbid op die rustyd wat hy wil ingaan.”

By punt D. „Verslag van die Kommissie vir Eksamens in Inboorling-tale. — Bylae XXVI. — word punt (1) vir kennisgewing aangeneem, en punt (2) goedgekeur, en bly punt (E) „Beskrywingspunt vir Stigting van 'n Opleidingskool.” — Byvoegsel — oorstaan tot later en hiermee is die Verslag van die Tydelike Kommissie vir die Sending van die Tafel.

Met betrekking tot punt D. „Kommissie Eksamens Inboorlingtale. — Bylae XXVI. — 2 — „aanbeveling” — word hierdie aanbeveling aangeneem; die Sinode stel weer 'n Kommissie aan, vra hulle om direk aan die Sending Sinode te rapporteer, en vra die Sending Sinode om voortaan die saak te behartig.”

Verslag Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending. — Bylae XLIV. — punt 8 — (Bylae XXIX) — „Advertensie van vroueklere”, punt 9 „aanbevelings” — word al hierdie aanbevelings, n.l. (a) „Protes”, (b) „Ontheiligung van die Sabbat”, (c) „Sterke drank op bruilofte”, (d) „Onderwys insake die Nadeel van Alkoholiese dranke”, (e) „Staatslotery”, (f) „Weddenskappe op perde” — goedgekeur. Punt (g) „Lotery op Basaars” — word die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur en sal die saak opgeneem word in die Herderlike Brief.

Klagte teen Kerkraadslede.—Predikant van Johannesburg vra: „As daar klagte kom teen iemand wat as ouderling of diaken gekies is na die derde afkondiging, moet die saak deur die Kerkraad afgehandel word, of deur die Ringskommissie. Artt. 50 en 51.” Die saak word verwys na die Tydelike Regskommissie vir advies.

’n Telegram van seënwense van mevr. Eerw. Hofmeyr, Pietersburg, word met dank gelees, en verdaag die vergadering tot 7.30 n.m.

AGTSTE SITTING.

Donderdag, 12 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Beaufort Wes, afgevaardigde van die Ned. Geref. Kerk in S.A. Hy lees Efese 1 : 17, 18 en Efese 3 : 14-19, en spreek ’n kort woord oor: „Die Krag wat daar in Christus Jesus is.”

Om 9.30 v.m. vind die heropening deur die H.E. Moderator plaas.

Die notule van die vorige sitting word, na enige korreksies, goedgekeur en geteken.

Bevestiging van ons nuwe Sendingsekretaris.—Die H.E. voorsitter gee kennis dat die bevestiging van die WelEerw. Heer Ds. Johann Reyneke, as Algemene Sendingsekretaris gisteraand alhier in die saal, in teenwoordigheid van ’n groot skare van gemeentelede en ’n aantal Sendelinge van ons Kerk, plaasgevind het. Die geleenheidsrede is deur die H.E. Moderator uitgespreek, terwyl die bevestiging deur die H.E. Assessor geskied het.

Toesprake in Pamflet vorm.—Die Predikant van Zeerust spreek die dank van die vergadering uit vir die bevestigingsrede deur die H.E. Moderator en die intreerede van die Sendingsekretaris, wat deur die vergadering aangeneem word, en word verder besluit om die „Toesprake van gisteraand in pamflet vorm uit te gee” — te laat in die hande van die Moderatuur om te sien in hoever dit uitvoerbaar is.

Ds. J. P. Wolhuter, Emeritus-leraar, word in die vergadering opgemerk, deur die H.E. Moderator welkom geheet, en ’n plek aangewys.

Inwendige Sending — Bylae XLIV — Nog aan die orde die Verslag van die Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending — punt B. „**Bestryding van Openbare Euwels**” — Bylae XXIX — punt (H) „**Dames in mansklere**” — word die aanbeveling van die Kommissie op hierdie punt goedgekeur, en ook in verband daarmee die volgende voorstel aangeneem: „Dat by die Minister van Justisie aangedring word vir 'n landswet op die kleredrag van vrouens in mansklere wat onbehoorlik is.”

Hierna word punt 7 (b) „**Geboortebeperking**”, en „**aanbeveling**” (i) van die Kommissie aan die orde gestel, en, na 'n breedvoerige besprekking, word die amendement van die Predikante van Schweizer Reneke en Louis Trichardt besluit van die vergadering: „Die Sinode besluit om die saak aan die nuwe Kommissie op te dra om gedurende die reses 'n deeglike ondersoek in die vraagstuk in te stel en die volgende Sinode te dien met 'n bereudeerde voorstel waarin, aan die standpunt van ons Kerk in die lig van Gods Woord uitdrukking sal gegee word.”

Nadat by punt (j) „**Hondewedrenne**” die aanbeveling van die Kommissie aangeneem geword is, word Punt IV — **Verslag van die Kommissie vir Inwendige Sending**” B. (2) — Bylae I — **Beskrywingspunt** van die Ring van Utrecht oor: „gehude mans wat openlik in overspel leef” — verwys na die nuwe Kommissie vir Bestryding van Maatskappelike Euwels.

Hierna word die Verslag van die Kommissie vir die Bestryding van Openbare Euwels met dank aan Kommissie aangeneem.

Mosie.—Die Predikante Hartebeestfontein en Potchefstroom gee kennis van die volgende mosie: „Die H.E. Sinode wens sy besliste afkeuring uit te spreek oor die uitbreiding van egskeidingsgronde soos bepaal in die privaat wetsontwerp, nou in komiteestadium deur die L.V. van Pietpotgietersrust ingedien, en spreek sy diep gevoelde leedwese uit dat so'n wetgewing deur 'n eksleraar van ons Kerk ingedien is. Die vergadering koester nog die ernstige hoop, dat die ontwerp in die komiteestadium onskadelik gemaak sal word, en reken daar toe op die optrede van alle goedgesinde lede van die H.Edele Volksraad.”

Ds. J. N. Martins, emeritus-leraar van ons Kerk, word in die vergadering welkom geheet.

Nog aan die orde **Verslag van die Kommissie vir Inwendige Sending.** — Bylae XLIV. — punt C. „**Verslag van die Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking.** — Bylae XXX — en word punte (1) „Inleiding”, en (2) „arbeiders” — vir kennisgewing aangeneem, terwyl van punt (3) a. „Gemeentes besoek” — met dank van kennis geneem word en punt 3 (b) „gebruik van medewerkers” — goedkeur word.

Hierna word by punte (4) „Seën op die werk”, (5) „Voortsetting van die werk”, en (6) „Finansies” — die aanbevelinge goedkeur.

Punt (7) „Aanstelling van 'n permanente Evangelieprediker” — was nog aan die orde toe dit tyd geword is om te verdaag, en verdaag die vergadering tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Vergadering word om 3-uur n.m. heropen.

Aan die orde word weer gestel die **Verslag van die Tydelike Kommissie vir Inwendige Sending.** — Bylae XLIV. — punt C. (7) „Spesiale Evangelieprediking.” — Bylae XXX. — „Aanbeveling, Aanstelling van Spesiale Evangelieprediker”. — Na breedvoerige bespreking word die voorstel van die Predikante van Germiston en Benoni besluit van die vergadering: „Die aanbeveling van die Tydelike Kommissie word aangeneem, mits dat daar geen finansiële laste opgelê word op die gemeentes wat van die Spesiale Evangelieprediker nie gebruik maak nie.”

Punt D. — Bylae I. punt IV. — Sien beskrywingspunt Ring van Johannesburg ré „opleiding Sosiale werksters”. Die saak is vroeër afgehandel.

Die verslag in sy geheel word met groot dank aan die Kommissie aangeneem.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Tydelike Kommissie vir Opvoeding en Onderwys.** — Bylae XLI. — Punt A. 3 wat handel oor die **Verslag van die Kommissie vir Bybelverspreiding.** — Bylae XVIII.

(1) „Personnel”, en (2) „Vergaderings” — word vir kennisgewing aangeneem.

(3) „Kolporteur” — kennisname met dank.

Mnr. Christo Kriel, B.Sc., die Kolporteur, word in die vergadering welkom geheet.

Punt 4. „**Kollektes**”. Onderdele (a) en (c) word goedgekeur, terwyl (b) en (d) vir kennisgewing aange- neem word.

Punt 5. „**Verslae**” — word met dank van kennis geneem.

Punt A. 3(a) „**Oorsig van die Werksaamhede van die Kolporteur**”. Hier word die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur, en die H.E. Moderator wens die Kolporteur seën toe op sy werk in die toekoms.

Eerw. v. Coller, sekretaris B. & B. Bybelgenootskap, het sy verskoning gemaak, dat hy nie kan teenwoordig wees by die behandeling van hierdie verslag nie.

Welkom.—Eerw. Kidwell word in die vergadering opgemerk en deur die H.E. Moderator welkom geheet.

Aan die orde kom die **Verslag van die Tydelike Kommissie vir die Fondse**. — Byleae XLVI.

Punt 1. Wat handel oor die **Verslag van die Saakgelastigde**. — Byleae XXXI.

(1) „**Reglement**” — word vir kennisgewing aange- neem.

(2) „**Heffinge**”. — Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur. Wat „**agterstallige heffings**” betref, sien Byleae A aan die einde van die Verslag van die Saakgelastigde:

a. (1) „**Ring van Rustenburg**”. — Paragraaf 1 word goedgekeur, en by paragraaf 2. word die advies van die Kommissie aangeneem.

(2) „**Ring van Lydenburg**”, (3) „**Ring van Pretoria**”, (4) „**Ring van Utrecht**”, (5) „**Ring van Zeerust**”, (6) „**Ring van Ermelo**”. — By al hierdie punte word die advies van die Kommissie in elke geval aangeneem.

By „**Opmerking**”, spreek die H.E. Moderator 'n waarskuwende woord uit die stoel dat die afskrywe van heffings nie as 'n presedent moet beskou word nie.

Die vergadering doen 'n beroep op die Predikant van Mooirivier om die woorde „**die gemeentes het ge- steel**” terug te trek. Die Predikant van Mooirivier trek terug.

Punt 3. „**Sinodale Kollektes en Bydraes**.” Die advies van die Kommissie word aangeneem.

Punt 4. „Agterstallige en te min gestorte Sinodale Kollektes”, onderdele (a), (b) en (c) word vir kennisgewing aangeneem.

Bylae A. (b) van die Verslag van die Saakgelastigde (1) „Ring van Potchefstroom”, (2) „Ring van Rustenburg”, met onderdele (a), (b) en (c). (3) „Ring van Lydenburg”, (4) „Ring van Pretoria”, (5) „Ring van Utrecht”, (6) „Ring van Heidelberg”, (7) „Ring van Zeerust”, (8) „Ring van Ermelo”, (9) „Ring van Johannesburg”, en (10) „Ring van Boksburg”. — Hierdie punte word almal een vir een goedgekeur.

C. „Temingestorte Sinodale Kollektes en Bydraes.” By punt (1) „Ring van Potchefstroom”, (2) „Ring van Rustenburg”, (3) „Ring van Lydenburg”, word die advies van die Kommissie goedgekeur, ook by punt 4. „Ring van Pretoria,” word die advies van die Kommissie aangeneem met kwytskelding aan Daspoort.

Punt 5. „Ring van Utrecht”, word goedgekeur, maar Louwsburg verkies om te betaal. Punt(6) „Ring van Heidelberg”, (7) „Ring van Zeerust”, (8) „Ring van Ermelo”, (9) „Ring van Johannesburg”, en (10) „Ring van Boksburg” word een vir een goedgekeur.

Die aanmerkings onder „Opsomming” word deur die vergadering ter harte geneem en verder vir kennisgewing aangeneem.

Die Predikant van Krokodilrivier verklaar dat die gemeente Krokodilrivier nie 'n nedersetting is nie.

Die Ouderling van Bethal sluit met dankgebed, en die vergadering word verdaag tot moreoggend 9.30 v.m.

NEGENDE SITTING.

Vrydag, 13 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Hartsrivier. Skrifgedeelte Hand. 15 : 14 16 : 10. 'n Woord vooraf na aanleiding van Hand. 16 : 8: „Teleurstellings van ons lewe.”

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H.E. Moderator heropen.

Die notule van die vorige sitting word, na enige korreksies, goedgekeur en geteken.

Kennisgewing van mosies.—Die Predikant van Alberton gee kennis dat hy more rewiesie sal vra van die besluit oor punt 5 (10) „Verslag van die Kommissie vir die Fondse” — „Ring van Boksburg” — vir sover dit Alberton betref.”

Die Ouderling van Roossenekal gee kennis van die volgende mosie: „Insake die proklamasie en stigting van die dorp te Lagersdrift, stel die ondergetekende voor dat die saak terug verwys word na die Kommissie vir Armesorg vir heroorweging, aangesien daar later meer lig op saak ingekom het wat wys op die onwenslikheid van die oorgan tot die proklamasie en stigting van die dorp.”

Spesiale Evangelieprediker.—Die volgende mosie van die Moderatuur oor die saak, word in behandeling geneem: „Met die oog op besluit in die agtste sitting op Donderdag, 12 April, geneem, om 'n spesiale Evangelieprediker aan te stel, besluit die Sinode verder: „a) om dit aan die Sinodale Kommissie op te dra om 'n reglement vir genoemde amptenaar op te stel op grond waarvan hy benoem en bevestig kan word. Hierdie reglement sal onderworpe wees aan goedkeuring of wysiging van die volgende Sinode, met die oog op uiteindelike opname in die Kerkwet; b) om 'n vriendelike versoek te rig aan al die gemeentes om tydens die naderende Pinksterbidure 'n geheel vrywillige geldelike offer in te samel en op te stuur vir sterking van die fonds vir Spesiale Evangelieprediking, sodat die koste van die werk vir die eerste paar maande en die inleggeld in hande mag wees. Behartiging hiervan word aan die Kerkkantoor opgedra.” Na bespreking word besluit om hierdie mosie te verwys „na 'n tydelike kommissie om tydens hierdie sitting rapport uit te bring.”

Deelneming.—Die vergadering verneem met innige deelneming van die afsterwe van die dogtertjie van Prof. Bon, en dra dit aan die Predikant van Pretoria Oos op om die deelneming van die Sinode aan die Professor oor te dra.

Verslag van die Sinodale Leerkommissie. — Bylae LIII. — word nou aan die orde gestel en in sy geheel behandel. Die H.E. Actuarius lei die saak in, en lig die vergadering toe hoe die Kommissie te werk gegaan het in die uitvoering van hulle opdrag en maak melding van

die eensgesindheid wat daar geheers het by die behandeling van die gewigtige vraagstukke.

Hierna dien die Predikante van Randpoort en Paarlpietersburg die volgende voorstel in:-

(1) Hierdie H.E. Vergadering neem met dank en waardering kennis van die werk gedoen deur die Leerkommissie;

(2) Sien daarin 'n ernstige poging om nader toelighting te gee oor die leerstukke waарoor daar verskil is.

(3) Die Sinode wil duidelik verklaar dat die verslag nie moet beskou word as 'n uitbou van die leer van die Kerk, nog ook as 'n offisiële uitleg van die betrokke leerstukke nie.

(4) Die Sinode neem hierdie rapport in bewaring as 'n moontlike basis, waarop 'n moontlike toekomstige interkerklike Kommissie uit die Gefedereerde Kerke, kan te werk gaan.

(5) Voorts verklaar die H.E. Vergadering opnuut sy gehegtheid aan die Belydenisskrifte van ons Kerk, en verwerp alles wat daarmee in stryd is.

Sprekende oor hierdie voorstel verklaar die Predikant van Wolmaransstad, lid van die Leerkommissie, dat hy tot die oortuiging gekom het dat sy verstand te klein is om die dieptes van die sake te vat, en dat die eenheid waartoe die Kommissie gekom het in sy aanbeveling sonder kompromises geskied is. Toe die ouderling van Krugersdorp nog aan die woord was, stel die ouderling van Leeuwdoornsstad op 'n mosie van orde voor om oor te gaan tot stemming. Met 8 teëstemme word die mosie aangeneem. Die ouderling van Krugersdorp stem in die minderheid.

Stemming.—Die vergadering gaan nou oor oor die voorstel te stem, en word die voorstel oor die Leerkommissie Verslag met algemene stemme aangeneem, waarna die vergadering Ps. 146 : 1 staande sing.

Nadat die H.E. Moderator reg verleen het aan die ouderlinge van Krugersdorp en Melville, om wat hulle wil sê na aanleiding van die Verslag van die Leerkommissie, in geskrif by die H.E. Actuarius in te dien, word

die verslag met grote dank aan die Leerkommissie aangeneem.

Kennisgewing van 'n mosie.—Die ouderling van Johannesburg gee kennis, van die volgende mosie: „Die H.E. Sinode beveel aan, dat daar jaarliks, deur die betrokke Kerkrade in al die gemeentes van ons Kerk, 'n spesiale kollekte gevra sal word vir die geestelike bearbeiding van ons krankes in die Johannesburgse Hospitaal en ander verpleeginrigtings op die Rand.”

Predikant van Waterval word deur die H.E. Moderator geluk gewens by die dertigste gedenkdag van sy huwelik.

„**Tydelike Kommissie vir die Fondse.**” — Bylae XLVI. — Weer word aan die orde gestel die Verslag van die Kommissie vir die Fondse — punt (5) „**Sinodale Fonds**” — Punte (a), (b), (c) en (d) word vir kennisgewing aangeneem met die verduideliking daarby dat die verskil opgemaak word deur voorraad op hande, terwyl punt (e) „**Bloedrivier feesviering**” bly oorstaan.

By die behandeling van punt (6) „**Sinodale Sendingfonds**” — word van (a), (b), (c) en (d) met leedwese kennis geneem, terwyl punt (e) „**Eiendomme te Kranspoort en Bethesda**” — met dank van kennis geneem word.

Punt (7) „**Sending onder Israel Fonds**” — (a) „meer uitgegee as inkomste” word met leedwese verneem, terwyl punt (b) „**Boufonds**”, met dank van kennis geneem word.

Hier word nou ook behandel punt 6. par. 2 „**Finasies**” — van die „**Verslag van die Sinodale Kommissie vir Sending onder Israel**”. — Bylae XXIV. — wat bly oorstaan het. Die advies van die Tydelike Kommissie vir die Sending word aangeneem.

Punt (8) „**Nedersettingfonds**” — (a) „**Kollektes**” — met dank van kennis geneem, en word (b) eerste deel „**koopskat**” van kennis geneem en tweede deel goedgekeur.

By punt (9) „**Nedersetting Spesiale Rekening**” — word (a) vir kennisgewing aangeneem, en (b) „**afkorting** op £573:4:4 — goedgekeur.

Punt (10) „Spoorwegpredikantsalaris” — word (a) en (b) met leedwese van kennis geneem, en word punte (11) „Theologiese Kweekskool” — en (12) „Sending Instituutfonds” — vir kennisgewing aangeneem. Van punt (13) „Bybelverspreiding Fonds”, (a) en (b) word met dank van kennis geneem.

Met betrekking tot punt (14) „Voortrekker Gedenkfonds” — word (a), (b) en (c) vir kennisgewing aangeneem, en by (d), (e), (f) en (g) die aanbevelinge van die Kommissie goedgekeur. Dit geskied ook met die „slot paragraaf: „Gemeentes wat nog niks gestort het nie”, n.l. die aanbeveling word goedgekeur.

Verwelkoming.—Eerw. Prop. Dr. du Preez en Ds. G. C. le Roux word in die vergadering welkom geheet.

Nog die **Kommissie vir die Fondse.** — Bylae XLVI. — en wel punt (15) „Hulpbehoewende Jongelinge Fonds” — en word (a), (b) en (c) vir kennisgewing aangeneem, terwyl by (d) die advies van die Kommissie aangeneem word en nie die wenk van die Saakgelastigde nie.

Punt (16) „Hulpbehoewende Gemeentefonds,” bly oorstaan tot later.

Mosie.—Hier gee die Predikant van Lydenburg kennis van die volgende mosie: „Die ondergetekende gee kennis dat hy Maandag, 16 April, om revisie sal vra in sake die besluit van die H.E. Sinode om die Hulpbehoewende Gemeentefonds onder die Moderatuur te laat.”

Nou word punte (17) „Bestryding Maatskaplike Euwels Fonds”, (18) „Saakgelastigde Rekening”, en (19) „Bearbeiding Studerende Jeug Fonds” — die aanbevelings aangeneem.

Punt (20) „Armesorg Fonds”, (a) word die aanbeveling van die Kommissie aangeneem, met die invoeging van die woorde: „Geestelike bearbeiding van die” — voor die woord „sinkende”, en (b) word goedgekeur.

Hierna word punte (21) „Sondagskool Sendeling-salaris”, (a) en (b), (22) „Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds”, (a), (b), (c) en (d), en (23) „Speiale Evangelieprediker Fonds”, (a) en (b) — een vir een vir kennisgewing aangeneem.

Punt (24) „Noodhulpfonds” — word vir kennisgewing aangeneem daar die saak reeds afgehandel is, en

word aan die Kommissie vir die Fondse opgedra hierdie vergadering met advies te dien hoe om te disponeer oor die Noodhulpfonds.

Nou word punt (25) „*Uitstaande Rente*”, punt (26) „*Predikante Pensioenfonds*”, punt (27) „*Kerklike Jaarboek*”, en punt (28) „*Drukwerk Rekening*”, die aanbeveling van die Kommissie een vir een goedgekeur en verdaag die vergadering tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Vergadering heropen om 3-uur n.m.

Spesiale Evangelieprediker.—Op voordrag van die Moderatuur word die Predikante van Waterval en Alberton met die H.E. Moderator en H.E. Assessor benoem tot 'n Kommissie insake die reglement vir die aanstelling van 'n Spesiale Evangelieprediker.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Kommissie vir die Fondse.** — Bylae XLVI.

Punt 28. „*Drukwerk Rekening*”, onderdeel (c) — dit word goedgekeur.

Punt 29. „*Boeke*”, a, b, word vir kennisgewing aangeneem. Die H.E. Moderator spreek 'n woord van dank en waardering aan die Saakgelastigde vir sy troue dienste.

II. Bylae I, V, A.(1) **Verslag van die Argivaris.** — Bylae XXXII.

(1) „*Aanhef*” — word vir kennisgewing aangeneem.

Punt 1. „*Argief op Heidelberg*”—kennisgewing met dank.

Punt 2. „*Veranderings in Registers*”, en Punt 3. „*Kerkorgaan*”, — word vir kennisgewing aangeneem.

Punt 4. „*Ontvange Stukke*”, onderdeel (a) word vir kennisgewing aangeneem; terwyl (b) goedgekeur word.

Punt 5. „*Boeke van Afgetrede Kwestors*”, word vir kennisgewing aangeneem terwyl punt 6. „*Ontbrekende Stukke*”, goedgekeur word.

Punt 7. „*Sending Argief*”, vir kennisgewing aangeneem. Die Verslag word in sy geheel met dank aangeneem.

III. V. Fondse A.(2).

Verslag van die Kerkkantoor Kommissie. — Bylae XXXIII.

(1) „Vergaderings”, (2) „Personeel”, (3) „Rings Hulpbehoewende Jongelinge Fonds” — word een vir een vir kennisgewing aangeneem, terwyl (4) „Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds”, goedgekeur word.

(5) „Museum” — word vir kennisgewing aanbeveel, en (6) „Klavier vir Saal”, word goedgekeur.

(7) „Vegkop”. Hier word die aanbeveling van die Kommissie goedgekeur.

(8) „Paaiemente Nedersettingsplaas”. Die saak is afgehandel. Kennisname.

(9) „Roossenekal”, onderdele 1, 2, 3, word een vir een goedgekeur.

(10) „Witbank” — vir kennisgewing aangeneem. Op 'n vraag na die finansiële toestand van die gemeente Witbank, gee die Predikant van Dullstroom, wat ook konsulent is van dié gemeente Witbank, 'n algemene oorsig van die finansiële toestand van genoemde gemeente.

Op hierdie stadium, wens die H.E. Moderator die Predikant van Dullstroom, wat die beroep na Witbank aangeneem het, geluk, en bid hom toe genade, wysheid en krag vir die groot werk wat hy op Witbank gaan doen.

(11) „Pensioenfonds, Saakgelastigde” — met die voorwaardes, (a), (b), (c), (d) en (e).

(12) „Lening by die Abr. Kriel Kinderhuis.”

(13) „Verandering in Geboue.”

(14) „Fondse onder Beheer van Kommissie” — word een vir een goedgekeur.

(15) „Ou Woltemade Fonds” — word vir kennisgewing aangeneem, terwyl die saak aan die Kerkkantoor-kommissie opgedra word.

(16) „Heffinge vir Salaris Saakgelastigde”. — Dit word goedgekeur, met volmag aan die Kerkkantoor-kom-

missie om aan te vul, wat aan die Sending onder Israel-fonds weggeneem is.

(17) „Volmag van die Sinode”, a, en b, met onderafdelings a, b, c, en d, word goedgekeur.

Verslag van die Saakgelastigde. — Bylae XXXI.

16 (a) „Hulpbehoewende Gemeentefonds”

(1) „Goedgegun”. Die advies van die Kommissie word nie aangeneem nie, en die handelwyse van die Moderatuur word goedgekeur.

(2) „Vrededorp”. Die advies van die Kommissie word nie aangeneem nie.

16.(b) Met droefheid word hiervan kennis geneem.

Bylae I. Onderafdeling V. Beskrywingspunte.

Beskrywingspunte 1, 9, 10. — Die inleiding word goedgekeur.

Punt (1) word goedgekeur.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Kommissie vir Onderwys en Opvoeding, Tweede Deel. — Bylae XLII.**

Die aanhef word goedgekeur.

A. 4. Verslag van die Kommissie vir Bearbeiding van die Studerende Jeug. — Bylae XX.

Punt 1. „Vergaderings”, en Punt 2. „Bearbeiding van Industriële e.a. Inrigtings” — word vir kennisgewing aangeneem.

Punt 3. „Verband met Kaapse Kerk”, en punt 4. „Bedankting van Dr. Moorrees” — word goedgekeur, terwyl onderafdelings (a) en (b) vir kennisgewing aangeneem word.

Punt 5. „Aanstelling van die Nuwe Arbeider” — word met dank vir kennisgewing aangeneem.

Punt 6. „Ooreenkoms met Suster Kerk” — (a) word goedgekeur en by (b) word die advies van die Kommissie aangeneem.

Direkteur van Onderwys.— Prof. S. P. E. Boshoff, Direkteur van Onderwys, word deur die H.E. Moderator in die vergadering welkom geheet, en kry hy die geleent-

heid om die vergadering toe te spreek. Hy spreek sy dank uit vir die besluit deur die Sinode geneem insake naturelleonderwys, en verder wy hy uit oor die doel wat die onderwys voor oë het, n.l. voorbereiding vir die lewenstaak en karaktervorming. Hy beroep hom op die Kerk om saam te werk om die doel te bereik. Die H.E. Moderator bedank Dr. Boshoff vir sy oorkoms, en die woorde tot die vergadering gerig, en verseker hom, dat die Kerk gewilliglik hand wil bysит om hom te help om sy ideale te bereik.

Federale Raad.—Uit 'n groslyk van 16 predikante en twee ouderlinge, verskyn op die tweetal die name van die Predikante van Hendrina, Heidelberg I, Schweizer Reneke, Pretoria Oos, Jeppestown en Wolmaransstad. Later word in die vergadering bekend gemaak, dat die Predikante van Hendrina, Heidelberg I, en Pretoria Oos gekies is tot Primarii-lede op die Federale Raad.

Sinodale Kommissie.—Dit word gerapporteer, dat as lede van die Sinodale Kommissie die volgende lede, volgens Art. 121 gekies is:

Ring van Potchefstroom: Primarii—Dr. J. H. Eybers en Oudl. I. H. Vermooten; Sekundi: Ds. J. F. le Clus en Oudl. T. F. Borman.

Ring van Rustenburg: Primarii: Ds. A. W. Eckard en Oudl. J. L. Malan. Sekundi: Ds. W. R. Joyee en Oudl. W. M. J. Odendaal.

Ring van Lydenburg: Primarii: Ds. C. B. Brink en Oudl. P. J. Verster; Sekundi: Ds. J. A. Theron en Oudl. C. J. Human.

Ring van Pretoria: Primarii: Dr. D. J. Keet en Oudl. Dr. D. F. du T. Malherbe; Sekundi: Ds. C. D. Murray en Oudl. F. D. van Alphen.

Ring van Utrecht: Primarii: Ds. J. I. de Wet en Oudl. H. J. Potieter; Sekundi: G. C. van Schouwenburg en Oudl. B. B. Theron.

Ring van Heidelberg: Primarii: Ds. J. P. Liebenberg en Oudl. G. F. Kuun; Sekundi: Ds. P. J. Viljoen en Oudl. G. H. Bell.

Ring van Zeerust: Primarii: Ds. J. D. Roos en Oudl. D. J. de V. Bosman; Sekundi: Ds. H. W. Zier-vogel en Oudl. A. P. Visser.

Ring van Ermelo: Primarii: Ds. J. H. M. Stofberg en Oudl. J. J. Joubert; Sekundi: Ds. N. J. Veltman en Oudl. P. P. Fouché.

Ring van Johannesburg: Primarii: Ds. P. S. Z. Coetzee en Oudl. J. L. Joubert; Sekundi: Ds. P. A. Roux en Oudl. O. A. Oosthuizen.

Ring van Boksburg: Primarii: Ds. R. J. B. Feenstra en Oudl. P. H. Berrange; Sekundi: Dr. L. P. Snyman en Oudl. L. P. Pienaar.

Die vergadering verdaag tot vanaand om 7.30 n.m.

AANDSITTING.

Heropening te 7.30 n.m.

Broederlike Onderhoud.—Die Broederlike Onderhoud volgens Art. 147, word nou gehou.

Die H.E. Moderator laat Ges. 2 : 4 sing, lees voor Efese 3 : 14 — en gaan twee broeders voor in gebed.

Volgens besluit van die Sinode is daar deur die tien verteenwoordigers van die tien Ringe (Sien Art. 101), twee Broeders benoem, t.w. die Predikant van Machadodorp en die Predikant van Rustenburg, om vir die Vergadering mee te deel en 'n oorsig te gee van wat in die 97 verslae geopenbaar word by punt 8 — „Geestelike lewe”. Eersgenoemde spreek oor: „Wat daaruit geblyk het.” Hierna spreek die Predikant van Rustenburg oor: „Wat nou gedoen met betrekking tot die Geestelike lewe” na aanleiding van Efese 3 : 19.

Na nog sewe sprekers aan die bespreking deelgeneem het en gebed deur die H.E. Voorsitter, word die vergadering, na die sing van Gesang 81 : 5, tot moreoggend verdaag.

TIENDE SITTING.

Saterdag, 14 April 1934.

Bidstond, met die Predikant van Morgenzon as voor-ganger, wat 'n inleidende woord spreek oor Luk. 9 : 61: „Volg Jesus onvoorwaardelik.”

Om 9.30 v.m. verklaar die H.E. Moderator die vergadering vir heropen.

Die notule van die vorige sitting word goedgekeur en geteken.

Onbestrede mosie.— Die volgende onbestrede mosie van die Predikant van Wolmaransstad word aangeneem: „Die Moderatuur word versoek om te sorg dat 'n behoorlike verslag oor die behandeling en die besluit van die Sinode oor die leerkwessie gereed gemaak word vir die pers.

Kennisgewing van Revisie.—Die Predikant van Melville gee kennis van die volgende mosie van Revisie: „dat hy op eerskomende Maandagnamiddag, by die begin van die vergadering, om revisie sal vra van die besluit van die H.E. Sinode insake die appél van die Kerkraad van Melville (synde die besluit geneem op Saterdag, die 7de deser).”

Mosie.—Die Predikant van Wolmaransstad dien die volgende mosie in: „Die vergadering vra die Moderator om duidelik te maak, wat die strekking van die tweede deel van die rede van die Direkteur gister was.”

Brief van Ds. M. P. Loubser.—'n Brief van Ds. M. P. Loubser, van Eldoretgemeente, Vergenoeg, word gelees, en neem die vergadering met dank kennis van wat daarin vermeld word.

Tweede Verslag van die Tydelike Kommissie vir Onderwys en Opvoeding. — Bylae XLII. — word weer aan die orde gestel, en wel punt 7 van die **Verslag van die Kommissie vir Bearbeiding van die Studerende Jeug.** — Bylae XX. — wat handel oor die voorlopige verslag van die teenwoordige arbeider. Hierdie punt word gelees, vir kennisgewing aangeneem en word die arbeider, Prop. D. H. A. du Toit, gevra om Maandag die Bidstond te lei.

Nadat die punt 8 „Laat ingekome verslag van die vorige arbeider”, vir kennisgewing aangeneem is, word die verslag van die Sinodale Kommissie vir Bearbeiding van die Studerende Jeug, met dank aan die Kommissie aangeneem.

Met betrekking tot punt A.5 „Verslag van die Kommissie vir die Afrikaanse Gesangbundel. — Bylae XXI. — word by punte (1) „Nuwe Halleluja”, (2) „Psalms en

Gesange'', (3) „Aanstelling van 'n Rewiseur'', en (4) „Gesamelike Gesangbundel'' — die advies van die Kommissie goedgekeur en die verslag met dank aan die Kommissie aangeneem.

Punt A.6 wat handel oor die „**Verslag van die Kommissie vir nuwe sangwyses**. — Bylae XXII. — word al die onderdele, n.l. (1) „**Vergaderings**'', (2) „**Samewerking met Geref. en Herv. Kerke**'', (3) „**Afrikaanse oorsetting in nuwe versmaat**'', en (4) „**Slot**'' — vir kennisgewing aangeneem, asook die hele verslag met dank aan die Kommissie.

Punt B. „**Beskrywingspunte**'' — Bylae I. B.II. — word die aanbevelinge van die Kommissie by punt (1) „**Handboek Dr. Gerdener**'', (2) „**Bybelkennis-eksamen**'', „**Boekhou by Proponentseksamen**'' — goedgekeur, en punte (4), (5) en (8), wat na 'n ander Kommissie verwys is, bly oorstaan vir latere behandeling.

Na aanleiding van punt (6) „**Beskuldigings, Direkteur van Onderwys**'' — word na bespreking besluit, om die saak op te dra aan die Moderatuur en die Eerste Predikant van Ermelo om die Direkteur van Onderwys te ontmoet, en met hom 'n onderhoud te hê, ten einde die goeie gesindheid tussen hom en die Kerk te bewaar, en word nou van die saak afgestap.

Nadat punt B. (7) „**Opleiding in Handelsvakke**'' — die aanbeveling goedgekeur word, en C. (1) „**Brief van Sekretaris van Onderwys**'' — na die permanente Kommissie vir Opvoeding en Onderwys, verwys geword is, word hierdie verslag in sy geheel met dank aan die Kommissie aangeneem.

Kommissie vir die Fondse. — Bylae XI.VI. — Nou kom weer aan die orde „**Verslag van die Kommissie vir die Fondse**'' — Bylae I. onderafdeling II.B. „**Beskrywingspunte**'', punt (2) „**Aanbeveling**'' (14) van die „**Kerkkantoorkommissie** — Bylae XXXIII. — word (a), (b), (c), (d) en (e) al die aanbevelings goedgekeur, met die wysiging by (a): „Die advies van die Kommissie word aangeneem met weglatting van die Nedersettingsfonds, Sondagskool-sendingsalarisfonds en die Spoorwegpredikantfonds waarvoor reeds bepalings bestaan, mits dit verstaan word, dat die Kerkraad die somme wat van hulle verwag word vrywillig sal bydra.”

Voorts word besluit dat by beskrywingspunte (2) „Predikantspensioenfonds”, (3) en (12) „Spoorwegpredikant”, (4) „Kollektes Piet Retief”, (5) „Beter indeeling”, (6) „Vermindering van Heffinge”, (7) „Kollektes Erasmus”, (11) „Art. 200, bedrag te verminder”, en (12) „Spoorwegpredikant” — die aanbeveling van die Kommissie op al hierdie punte aangeneem word.

Nadat punt IV. (3) „Brief van die Scriba van N. G. Kerk in S.A.” — wat na die Kommissie verwys is en wat handel oor Predikantspensioenfonds, goedgekeur word, word ook punt V.6. „Daggelde”, na ’n breedvoerige bespreking, die advies van die Kommissie aangeneem.

Presensielys.— Afwesig vir die hele dag: Tweede Predikant en Tweede Ouderling Ermelo, Eerste Predikant Lichtenburg, Ouderling P.P.Rust, Ouderling Louis Trichardt, Predikant Pretoria Wes, en Ouderling Chris-siesmeer.

Na gebed deur die Ouderling van Daspoort, word die vergadering verdaag tot Maandagoggend.

ELFDE SITTING.

Maandag, 16 April 1934.

Biduur onder leiding van Prop. D. H. A. du Toit, Arbeider onder Studerende Jeug, skrifgedeelte Gen. 3 : 6. Inleidende woord oor: Gen. 3 : 9, 10: „Die aanspreke van God en die skerms waaragtter die mens skuil.”

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H.E. Moderator heropen.

Die notule van die vorige sitting word goedgekeur en geteken.

Uitnodiging, Robertshoogte.—Die H.E. Moderator deel die vergadering mee dat daar ’n uitnodiging gekom het, dat die Sinode Dinsdag om 12.30 n.m. tot 2.45 n.m. ’n besoek sal bring te Robertshoogte. Die uitnodiging word aangeneem.

Nog aan die orde „Verslag van die Kommissie vir die Fondse.” — Bylae XLVI. — punt VI (5) „Verslag van die Saakgelastigde”. — Bylae XXXI — (e) „Bloedrivier Feesviering”, asook „addendum”, „Besluite Sinode 1931” — wat albei vir kennisgewing aangeneem word. Die laaste paragraaf, „Slot”, word met dank van kennis geneem,

en word 'n woord van dank aan die Saakgelastigde aangeneem.

Mosie.—Nadat die „Verslag van die Kommissie vir die Fondse” in sy geheel met dank aan die Kommissie aangeneem is, dien die Predikant van Utrecht die volgende mosie in: „Hierdie vergadering het met belangstelling gelet op die Eeu fees, wat op Bloedrivier gehou sal word in 1938, en dring sterk aan by al die Dingaansfeeskommissies om die kollekte by al die hoofdienste op Dingaansdag van die volgende vier jaar vir genoemde doel-einde af te staan en elke jaar op te stuur na die tesourier van die eeu feeskommissie wat aangestel sal word. Verder wil die Sinode dit op die hart van die Kommissie bind om alle moontlike poginge in die werk te stel om ook op ander maniere soveel fondse te versamel as nodig mag blyk, en om alle doeltreffende voorbereidsels te maak, sodat daardie fees 'n waardige, suksesvolle eeu fees sal kan wees vir ons Kerk en ons volk.”

Verslag Tydelike Regskommissie. — Bylae XXXVII. Nou kom weer aan die orde „Eerste verslag van die Tydelike Regskommissie” — punt (6). „Ringskommis-sies” — wat, na die invoeging van die woord „dadelik” tussen „daarvan . . .” en „kennis” — die advies aangeneem word.

Punt (7) „**Kelkies en Bekers**” — word die advies van die Kommissie nie aangeneem nie, maar wel die volgende voorstel van die Predikant van Langlaagte en Ouderling P. D. du Toit: „Daar die gebruik van kelkies nie onbybels is nie, en daar die gesamelike gebruik van kelkies en bekers by die awendmaalsviering nie die eenheid van die kristene verbreek nie, wil die H.E. Sinode in alle erns by die wat ontevrede is oor die gesamelike gebruik van kelkies en bekers, aandring om die kristelike verdraagsaamheid te beoefen, om die kristelike vryheid te eerbiedig, en te berus by die besluit van die KerkrAAD.”

Hierna word by punt (8) „**Aanneming en Bevestiging**” — die advies van die Kommissie aangeneem.

Punt (10) „**Attestate te laat kom**” — word die advies van die Kommissie aangeneem, en verder besluit: „ré aanvra van attestate uit die Gefedereerde Ned. Geref.

Susterkerke word die saak na die Raad der Kerke verwys om also eenstemmigheid te verkry."

Mosie.—Na aanleiding van punt (10) „Attestate te laat kom” — dien die Predikante van Burgershoop en Krugersdorp die volgende mosie in: „Die H.E. Sinode spreek hom uit oor die moeilikheid in ons Kerk, waar lidmate van 'n Susterkerk vrywillig na ons wil oorkom, maar hulle lidmaat sertifikate deur hulle Kerkraad geveier word. Die H.E. Sinode gee ons plaaslike Kerkrade reg om, na bepaalde tyd en na offisiële aanvraag, die bepaalde lidmaat of lidmate in ons registers te registreer, asook hulle kinders te doop.”

Punt (11) „**Sektes**” — bly oorstaan tot later, en punt (13) „**Bevestiging Kerkraadslede**” — word die aanbeveling goedgekeur.

Tweede Verslag Tydelike Regskommissie. — Bylae XXXVIII. — Nou word aan die orde gestel die Tweede Verslag van die Tydelike Regskommissie. Na aanleiding van punte 3 (2) „**Status Dr. Moorrees**” en IIIA. (2) „**Predikante sonder werkkring**”, — word besluit om die aanbeveling van die Kommissie A.(1) met betrekking tot die „**Status**”, van Dr. Moorrees, asook punt B, met betrekking tot Dr. Moorrees en Ds. W. C. Malan — aan te neem. Met die invoeging van die woord „skriftelik” voor „uitnodiging” (laaste paragraaf).

Punt B. ré „**Beskrywingspunt**” A. (1) (a) „**Die Oxfordgroep Beweging**” — lok 'n lange bespreking uit, waaraan 14 sprekers deelneem, t.w. oudl. Zoekmakaar, oudl. Louis Trichardt, tweede Pred. Pretoria, Pred. Pretoria Oos, eerste Pred. Ermelo, Pred. Germiston, Pred. Krugersdorp, oudl. en Pred. Rustenburg, oudl. Randpoort, die Predd. Utrecht, Alberton, Zeerust en Barberton. Die saak was nog onder bespreking toe dit tyd geword het om te verdaag, en verdaag die vergadering tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Die vergadering heropen om 3-uur n.m.

Nog aan die orde is die **Tweede Verslag van die Tydelike Regskommissie.** — Bylae XXXVIII.

B. Ré „**Beskrywingspunt**” A. (1). (a) „**Oxford-groep**”. — Nadat nog verskeie sprekers deelgeneem het

aan die diskussie, besluit die vergadering op voorstel van die Predikant van Volksrust om die advies van die Kommissie aan te neem.

(b) „Afrika Evangeliese Bond”. — Die advies van die Kommissie word op hierdie punt aangeneem.

Groete van die Ned. Herv. Kerk. — Die H.E. Moderator gee nou aan Ds. L. E. Brandt, Voorsitter van die Algemene Vergadering van die Ned. Herv. Kerk, die geleenheid om die groete van sy Kerk oor te bring. Hy wys op die verskil tussen die Kerke, maar ook die moontlikheid om mekaar aan te vul. Deur die beginsel aan te neem van mekaar lojaal te erken, sal die grondslag gelê word vir hartelike samewerking. Ds. Brandt vertrou dat daar 'n Tussenkerklike Kommissie in die lewe geroep sal word, om samewerking te bevorder. Hy bring die hartelike groete oor van sy Kerk en verseker die H.E. Vergadering van hulle beste wense vir die toekoms. Die Predikant van Standerton bedank die Deputaat namens die vergadering, vir die groete en heilwense van sy Kerk. Hy wys daarop, dat ons naas, en nie teenoor mekaar moet staan nie.

Tydelike Regskommissie. — Bylae XXVIII. — Bylae I. punt (VIII) (2) „Opleiding Christelike Sosiale Werksters”. — Hierdie punt word vir kennisgewing aangeneem, maar na aanleiding van die advies van die Kommissie, besluit die vergadering op voorstel van die eerste Predikant en tweede Ouderling van Heidelberg as volg: „Wyl dit beweer word dat die teenwoordige werkkragte en ampte in die Kerk ontoereikend is vir die eise van die tyd, en die optree van die Kerk ondoeltreffend, besluit die vergadering om 'n Kommissie aan te stel, om die volgende sake grondig te ondersoek, en op die volgende Sinodale vergadering rapport uit te bring:

(a) In hoever is daar behoefte aan nuwe ampte in die Kerk, met die oog op hedendaagse omstandighede?

(b) Bestaan daar wel so'n behoefte, om dan die weg aan te wys, hoe in daardie behoefte voorsien kan word.

(c) Hoe kan lidmate en werkkragte vir die Kerk behou word, wat vandag skynbaar meer bevrediging vind in beweginge buite die Kerk om?

C. Ré punt 5 (1). — Bylae VII. — Die aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

D. Bylae I. punt VII. — punt 3. „*Sektes*” — Die advies vervat in onderdele (a), (b) en (c) word aangeneem.

E. Insake die vraag: „Hoe moet gehandel word in 'n geval waar daar na die tyd in Art. 50 bepaal, 'n beswaar inkom teen 'n persoon, wat tot ouerling of diaken gekies is?” — Die aanbeveling onder (a) en (b) word goedgekeur, met suspendering van Art. 112 van die Kerkwet.

Kennisgewing van 'n mosie. — Die H.E. Assessor gee kennis dat hy sal voorstel dat by die besluit, wat oor die Verslag van die Leerkommissie geneem is (cf Notule van laaslede Vrydagoggend se sitting) die volgende, tussen punt 4 en 5 as 'n nuwe punt sal ingevoeg word: „Hierdie H.E. Vergadering besluit om andermaal 'n uitnodiging aan die ander Gefedereerde Kerke te rig in verband met die benoem van 'n Interkerklike Kommissie, om met die instel van 'n grondige ondersoek in die aanhangige theologiese vraagstukke voort te gaan, en dra dit aan die Sinodale Kommissie op, om in geval van 'n gunstige antwoord, van een of meer genoemde Kerke, 'n Kommissie te benoem, wat ons Kerk sal verteenwoordig, en verder sodanige maatreëls te neem, as wat nodig mag blyk in verband met die onderneming.”

Om 5.30 n.m. word die vergadering verdaag.

TWAALFDE SITTING.

Dinsdag, 17 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Vrededorp. Hoofgedakte Hand. 4 : 33: „met grote krag het die Apostels getuienis gegee van die opstanding van Jesus Christus.”

Die notule van die vorige sitting word voorgelê, en na enige wysiginge, goedgekeur en geteken.

Heilige Awendmaal. — Die H.E. Moderator rapporteer dat die Heilige Awendmaal (Art. 110 (8)) gisteraand onder sy leiding gevier is, en dat deur die Predikant van Klerksdorp by die geleentheid 'n gepaste woord gespreek is.

Herderlike Brief.—Die Herderlike Brief, wat gister-aand, na die Heilige Awendmaal, deur die Predikant van Paulpietersburg gelees is, word nou in behandeling geneem, en word besluit om ook melding te maak van die Bidstond, wat Maandagaand, 9 April, deur die Sinode gehou is in verband met die dreigende sprinkaanplaat, en ander sake wat mag voortvloei uit die bespreking; van sake vandag onder behandeling, en sal die byvoeginge onderworpe wees aan die goedkeuring van die Modera-tuur. Na nog enige veranderinge n.l. „dat „H.E.” sal wegval voor „Sinode”, en „HoogEdele” ingevoeg word voor „Regering”, en „hoofsaak” by „stoflike dinge” verander word in „bysaak”,” word die verslag met dank aan die Kommissie vir die Herderlike Brief aangeneem.

Derde Verslag van die Kommissie vir Onderwys en Opvoeding. —Bylae XLIII. — wat handel oor „Beskrywingspunte” (4), (5) en (8) „met referate tot die oprigting van 'n Teologiese fakulteit in Transvaal. — (Bylae I. punt II) — word nou, soos gister bekend gemaak, aan die orde gestel. Die bespreking oor hierdie belangrike saak neem die hele voormiddag sitting in beslag. Nadat die Eerste Predikant van Ermelo en die Predikant van Zwartruggens, insenders van die beskrywingspunte, die saak ingelei het, en twee lede van die Kommissie, n.l. Predikante van Potchefstroom en Heidelberg I, die aanbeveling van die Kommissie verdedig het, neem nog vyftien deel aan die debat, t.w. Predd. van Paulpietersburg, Utrecht, Hartebeestfontein, Wolmaransstad, Hendrina, Ottosdal, Randpoort, Pretoria I, Ds. A. J. Louw, Emeritus leraar en Kanselier van die Pretoria Universiteit (wat op 'n mosie van orde verlof kry om te spreek), ouderl. Waterberg, Predd. Volksrust, Jeppestown, Moorivier, en die H.E. Assessor en Armesorg Sekretaris. Die volgende argumente word aangevoer ten gunste van so'n Teologiese Fakulteit, n.l. „die feit dat ons Kerk daardeur opgebou en uitgebrei word”, „te vrywaar van alle aanvalle van buite”, „om die aanbod wat die Universiteit aan die Kerk gemaak het”, „dat ons voorsiening moet maak vir die jonge manne van ons Kerk wat in Pretoria opgelei wil word vir die Evangeliebediening”, „omdat daar nou 'n vakature is in die Teologiese Fakulteit, Pretoria, wat deur ons Kerk kan aangevul word”, „ons Kerk is genoodsaak nouer verband te soek met die Universiteit van Pretoria”, „uitstel sal die saak vir die toekoms bemoeilik.”

Argumente Teen: „Is dit in belang van ons Kerk?” „Sal die Kerk genoeg kontrole hê oor die opleiding van sy predikante?” „Vrees vir die g e e s hier in die noorde.” „Vrees vir verdeeldheid tussen ons Kerk en die Kaapse Kerk.” „Die plasing van die oortollige proponente.” „Bang vir wrange vrugte van so'n besluit en breuk in die gefedereerde kerke.”

Daar dit nou tyd geword is om te verdaag, verdaag die vergadering tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Vergadering heropen om 3-uur n.m.

Besoek Robertshoogte. Die H.E. Assessor rapporteer dat die Sinode 'n besoek gebring het aan Robertshoogte, en die geleentheid gehad het om kennis te maak met die werk wat daar verrig word. Word voorgestel 'n woord van dank en waardering te rig aan die Bevelhebbende Offisier, ook in verband met wat daar gedoen word vir die seuns van ons volk.

Aan die orde is nog die Verslag van die Kommissie vir Onderwys en Opvoeding (Derde Deel)—Bylae XLIII..— punte 4, 5, en 8 — Bylae I. punt II. — Nadat nog twaalf sprekers aan die diskussie deelgeneem het, besluit die vergadering met 175 teen 5 stemme dat die aanbeveling van die Kommissie in sy geheel goedgekeur word. Die Predikante van Melville, Benoni en Vrededorp, met die Oudl. van Benoni, versoek aantekening dat hulle in die minderheid gestem het.

In verband met die punt aan die orde word verder besluit: „Die Sinode gee opdrag aan die Kommissie wat sal aangestel word om:-

(1) Ses maandeliks verslag te doen van sy werkzaamhede aan die Sinodale Kommissie.

(2) Ses maande voor die sitting van die Sinode sy bevinding in pamphlet vorm te publiseer en te versprei.

Die verslag word in sy geheel met groot dank aan die Kommissie aangeneem.

Prof. du Toit, Rektor van die Universiteit, wat die bespreking bygewoon het, word in die vergadering welkom geheet.

Aan die orde word gestel die Tweede Verslag van die Kommissie van Riwiesie. — Bylae XXXVL

1. „Terug verwys na Kommissie, Art. 245 punt 8,
Verslag Kommissie van Rewiesie.

I, II en III word goedgekeur.

(2) B. „Beskrywingspunte” — (1), (2), (3), (4),
(5), (6), (7), (8), (9) is reeds afgehandel.

B. (10) „Spoorwegpredikant”. — In verband met hierdie punt besluit die vergadering: „Die artiekels waaroor gehandel word bly onverander. Wat betref die uitvoering gee aan Art. 188 (1) word dit aan die Sinodale Kommissie oorgelaat om te oordeel wanneer hy tot die beroep van 'n spoorwegpredikant sal oorgaan.”

B. (11) en (14) — In verband hiermee word behandel Bylae I punt V, Beskrywingspunt (11) „Art. 200. — Op 'n mosie van orde gaan die vergadering tot stemming oor, en die advies van die Kommissie van Rewiesie word aangeneem, waardeur in Art. 200 „£400” vervang sal word deur „£300”.

B. (12) ré Art. 45 (2) laaste gedeelte. — Die aanbeveling van die Kommissie word nie aangeneem nie, en die Art. bly onverander.

Hierna verdaag die vergadering tot 7.30 n.m.

AANDSITTING.

Heropening om 7.30 n.m.

Permanente Kommissies: Die volgende permanente Kommissies word nou op voordrag van die Moderatuur benoem:

1. **Orde:** Di. J. M. Louw, F. J. van der Merwe, G. W. S. Hofmeyr, en J. P. W. de Vries.

2. **Rewiesie:** Dr. J. H. Eybers, en Di. P. S. Z. Coetzee en G. M. Pellissier.

3. **Armesorg:**

Potchefstroom: Di. P. van der Hoven, primarius en J. L. von Wielligh, sekundus.

Rustenburg: Di. W. R. Joyce, primarius, en R. M. de Villiers, sekundus.

Lydenburg: Di. T. F. Cronje, primarius, en J. J. Odendaal, sekundus.

Pretoria: Di. B. H. Swart, primarius, en J. S. Krige, sekundus.
 Utrecht: Di. J. I. de Wet, primarius en G. C. van Schouwenburg, sekundus.
 Heidelberg: Di. P. J. Swart, primarius en H. J. Moolman, sekundus.
 Zeerust: Di. J. D. Roos, primarius en N. E. de Kock, sekundus.
 Ermelo: Di. J. H. M. Stofberg, primarius en J. J. Griesel, sekundus.
 Johannesburg: Di. H. J. de Vos, primarius en J. J. Krige, sekundus.
 Boksburg: Dr. L. P. Snyman, primarius en Ds. D. J. S. Malan, sekundus.
 en Ds. P. du Toit, Armesorgsekretaris.

4. **Eksaminate:** Dr. D. J. Keet, Ds. P. A. Roux, Dr. J. H. Eybers en Ds. G. M. Pellissier; En sekundi: Ds. L. M. Kriel, Dr. S. F. Weich, en Di. P. J. Viljoen en J. F. du Toit.

5. **Sondagskole:**

Potchefstroom: Di. H. R. C. Barrish, primarius en H. A. de Wet, sekundus.
 Rustenburg: Di. D. F. Marais, primarius en J. J. F. van Schoor, sekundus.
 Lydenburg: Di. J. A. Theron, primarius en S. P. Schoeman, sekundus.
 Pretoria: Di. C. D. Murray, primarius en H. F. Gerryts, sekundus.
 Utrecht: Di. A. J. V. Burger, primarius en D. J. Retief, sekundus.
 Heidelberg: Di. H. E. Steyn, primarius en R. D. Rens, sekundus.
 Zeerust: Di. N. E. de Kock, primarius en S. T. Potgieter, sekundus.
 Ermelo: Di. D. R. van der Meulen, primarius en R. J. Raath, sekundus.
 Johannesburg: Di. A. H. Stander, primarius en H. J. C. Flemming, sekundus.
 Boksburg: Di. H. J. de Villiers, primarius en P. S. van der Westhuizen, sekundus.

6. **Sending:**

Potchefstroom: Di. P. A. Theron, primarius en A. P. Pretorius, sekundus.

Rustenburg: Di. H. L. Webb, primarius en A. W. Eckard, sekundus.

Lydenburg: Di. C. B. Brink, primarius en F. H. J. Kriel, sekundus.

Pretoria: Di. J. Adler, primarius en J. J. G. Loots, sekundus.

Utrecht: Di. H. M. Hofmeyr, primarius en P. Nel, jr., sekundus.

Heidelberg: Di. J. H. R. Bartlett, primarius en J. C. G. Kotze, sekundus.

Zeerust: Di. M. J. du Preez, primarius en P. L. Lourens, sekundus.

Ermelo: Di. J. P. Joubert, primarius en N. J. Veltman, sekundus.

Johannesburg: Di. J. C. Pauw, primarius en G. N. P. Cloete, sekundus.

Boksburg: Di. J. M. Louw, primarius en S. de Villiers, sekundus.

en Ds. J. Reyneke, Sendingsekretaris.

7. **Opvoeding:** Di. G. D. Worst, H. W. Ziervogel, H. C. J. Flemming, J. P. Liebenberg, J. F. le Clus, J. J. Krige, P. S. van der Westhuizen en C. P. van der Merwe, en Dr. D. F. du T. Malherbe en mngr. L. J. Erasmus.

8. **Sending Onder Israel:** Di. S. W. van Niekerk, C. A. van der Merwe, E. C. Anderssen, J. D. van Niekerk, P. V. Pistorius en Eerw. P. H. A. Fouché.

9. **Sangwyses:** Di. R. J. B. Feenstra en H. L. Webb.

10. **Bybelverspreiding:** Di. R. J. B. Feenstra, T. D. Potgieter, N. J. Veltman, J. J. Griesel, en D. S. Lubbe, en die Heer S. Martin.

11. **Maatskaplike Euwels:** Di. Wm. Nicol, J. A. Koch, De Wet Lategan, J. F. Hugo, G. N. P. Cloete, S. J. Stander en R. J. de L. Theron.

12. **Teologiese Kweekskool:**

Kurator: Ds. Wm. Nicol, primarius en Ds. G. M. Pellissier, sekundus.

Kieskollege: Ds. J. M. Louw en Dr. D. J. Keet.

13. **Stofberg-Gedenkskool:** Ds. J. Reyneke en Eerw. P. H. A. Fouché, primarii; Ds. J. H. R. Bartlett en Eerw. L. H. M. Jandrell, sekundi.

14. Afrikaanse Gesangbundel: Dr. G. B. A. Gerdener.
15. Proponentseksamen: Ds. G. M. Pellissier, primarius; Dr. S. F. Weich, sekundus.
16. Admissie-eksamen: Ds. J. C. Cronje, primarius; en Ds. J. J. Odendaal, sekundus.
17. Regskommissie: Di. Wm. Nicol en P. Nel, sr., Adv. J. M. Murray, en Ds. G. M. Pellissier.
18. Spesiale Evangelieprediking: Di. C. A. van der Merwe, H. J. de Vos, J. C. G. Kotze, J. C. Cronje en P. S. Z. Coetzee.
19. Kerkkantoor: Di. Wm. Nicol en J. M. Louw, en die Here A. C. Vlok, S. J. Bezuidenhout en Dr. D. F. du T. Malherbe.
20. Kerkbou: Ds. A. J. Louw en die Here J. C. Tribelhorn en J. S. Joubert.
21. Studerende Jeug: Dr. D. J. Keet, Prof. A. J. Louw en Ds. G. D. Worst en Ds. J. C. Pauw.
22. Kurator Sendinginstituut: Ds. J. H. M. Stofberg, primarius en Ds. J. Reyneke, sekundus.
23. Inboorlingtale: Eerw. G. P. Stegmann, G. C. Olivier en L. H. M. Jandrell.
24. Christelike Milddadigheid: Di. P. van der Hoven, P. J. Swart, P. J. Viljoen, A. H. Stander, P. du Toit, en G. D. Worst.
25. Opleiding Christelik-sosialie Werksters: Di. P. J. Viljoen en P. du Toit.
- Aan die orde word gestel Kommissie van Rewiesie,
Tweede Verslag. . . Bylae XXXV.
- B (15) en (16) — is afgehandel.
- B (17) rë „Art. 165” — Na bespreking word hierdie beskrywingspunt verwys na die permanente Kommissie van Rewiesie vir verder oorweging en uitgebreide rapport.
- B (18) is reeds goedgekeur.
- B.B. 19, 20, 21, 22, en 23 is reeds afgehandel.

B. 24 ré „Art. 69”. — Die vergadering besluit die Artikel bly onveranderd en die advies van die Kommissie word nie aangeneem nie.

B. (25) ré „dispensasie Art. 32 (24)” — Die vergadering besluit nie dispensasie te verleen aan die Ring van Rustenburg van genoemde Art. nie.

B. (13) „Sinode alle vier jaar”. — Hierdie punt het uitgeval uit die verslag. Die vergadering besluit hierdie beskrywingspunt word nie aangeneem nie.

(3) Verwys na die Kommissie. I. Aanbeveling by Art. 169, goedgekeur; II. Aanbeveling by Art. III (2) word goedgekeur.

Die verslag van die Kommissie word in sy geheel aangeneem.

Aan die orde word gestel die **Rapport van die Kommissie vir Rekeninge** — Bylae XLIX.

Punte (1) „Bonus assistent Skriba”.

(2) „Bonus Kantoorklerk”.

(3) „Bonus Bediendes”.

(4) „Vergoeding Koster”.

(5) „Vergoeding Bode” — word almal een vir een goedkeur.

By (6) „Plaaslike lede van die Sinode”, en (7) „Armesorgsekretaris, Sendingsekretaris” — word die aanbevelings van die Kommissie nie goedgekeur nie.

Aan die orde word gestel die **Verslag van die Kommissie insake 'n Konsep-reglement vir Spesiale Evangelie-prediking**. — (Bylae L.) — wat deur die H.E. Moderator gelees, behandel en in sy geheel goedgekeur word.

Finansies. — Wat die „Inisiale Koste” betref, besluit die vergadering:-

(1) Aangesien daar feitlik geen geld in die kas is nie, om 'n begin met die werk van Spesiale Evangelie-prediking te maak en om die inlegpenninge te betaal nie, om 'n vriendelike versoek aan al die Kerkrade van ons Kerk te rig, om tydens die aanstaande Pinkster, of op 'n ander geskikte tyd gedurende hierdie jaar, b.v. met Nagmaal, 'n flinke bydrae vir hierdie saak in te samel.

(2) Aan die afgevaardigde Ouderlinge word opgedra om hierdie saak in hulle respektiewe gemeentes te behartig.

Brief S. W. Naudé.—Die H.E. Moderator lees 'n brief voor van mnr. S. W. Naudé insake sy status, wat verwys is na die Permanente Regskommissie. Na bespreking besluit die vergadering die advies van die Kommissie aan te neem, n.l. sy versoek word nie toegestaan nie, maar die besluit van die Sinode van 1931 (Handelinge 1931 pag. 163) gehandhaaf.

Mosie.—Die Predikant van Potchefstroom gee kennis van die volgende mosie: „Die Kerkkantoor voorsien elke Permanente Kommissie van 'n Notuleboek, wat die skriba van elke Kommissie by elke Sinodale Vergadering in die kantoor van die Saakgelastigde afgee, om dan weer deur die Skriba van die nuwe Kommissie na die Sinode in ontvangs sal geneem word.”

Na slotgebed deur die Ouderling van Krugersdorp, verdaag die vergadering tot moreoggend.

DERTIENDE SITTING.

Woensdag, 18 April 1934.

Bidstond onder leiding van die Predikant van Cachet, wat Openb. 1 : 9-20 lees, en 'n woord spreek oor: „Die lewende Jesus tussen die goue kandelaars.”

Om 9.30 v.m. word die vergadering deur die H.E. Moderator heropen.

Die notule van die vorige sitting word, na enige korreksies, goedgekeur en geteken.

Telegram.—'n Telegram van seënwense van die Direkteur van Langlaagte Kindertehuis, Ds. H. J. de Vos, word met dank gelees.

Kommissie Teologiese Fakulteit. — Op voordrag van die Moderatuur, word die volgende lede benoem op die Kommissie insake Teologiese Fakulteit, n.l. die H.E. Moderator, Ds. J. I. de Wet, Dr. J. H. Eybers, Di. Paul Nel, Sr., J. H. M. Stofberg, P. van der Hoven, en G. D. Worst.

Kommissie Eeuvees Bloedrivier. — Lede van die „Kommissie insake Eeuvees Bloedrivier”: Di. L. M. Kriel, P. J. Swart, G. M. Pellissier, Sen. A. G. Spies en Ds. J. I. de Wet.

Kommissie vir Milddadigheid. — By hierdie Kommissie word gevoeg die naam van Ds. G. D. Worst.

Mosies.—Die H.E. Actuarius gee kennis van die volgende mosie: „Die H.E. Vergadering neem sy besluit, om nie 'n nuwe Kerkwet te laat druk nie, in hersiening.”

Mosie.—Die Predikant van Greylingstad gee kennis van die volgende mosies:

„(a) met verwysing na die rapport van die Kommissie vir Koste Rekening besluit die H.E. Vergadering om die sake, daarin vervat, vir die toekoms op te dra aan die Kerkkantoor Kommissie. Die rapport sal nie as presendent beskou word nie.” en

„(b) met die oog op Emeriti-predikante, wat lede was van hierdie H.E. Vergadering, besluit die Sinode om hulle in die toekoms sitting te gee met adviserende stem.”

Intensiewer Bearbeiding. — Bylae LI. — Aan die orde word gestel die „Verslag van die Kommissie insake Intensiewer Bearbeiding van Gemeentes” — en word punte (1) „in oorweging geneem is”, en (2) „vrae aan Ringskommissies gestel” — vir kennisgewing aangeneem.

Punt (3) „ingeckome informasie” — met die tien onderdele, wat handel oor die tien Ringe respektiewelik. word vir kennisgewing aangeneem met die versoek dat Ringskommissies tog met spoed sal handel in hierdie saak.

Hierna word punt (4) „Opsomming” — punt (5) „te verwys na art. 210”, en punt (6) „Aanbevelinge”, (a), (b) en (c) die advies van die Kommissie aange-neeem, asook punt (6) (d) „waar meer werkkragte nodig is” — met die byvoeging: 'n Skrywe sal gerig word aan die betrokke Kerkrade om die advies aan te beveel.

Punt (6) (e) „Ringe te rapporteer by Sinodale Kommissie” — word „halfjaarlikse” verander in „jaarlikse”, en word hierna ook punt (6) (f) „opbou van Sustentasiefonds”, goedgekeur.

Die Verslag word nou in sy geheel met dank aan die Kommissie aangeneem.

Mnr. L. J. Erasmus.—Dit word besluit om die naam van mnr. L. J. Erasmus te voeg by die Kommissie vir Opvoeding en Onderwys.

Derde Verslag Kommissie van Rewiesie. — Bylae XXXVI. — Nou kom aan die orde „Derde Verslag van die Kommissie van Rewiesie” — en word die aanbeveling van die Kommissie op al die punte goedgekeur, n.l. punte (I) ré „Art. 331”, (II) (1) „Art. 257”, (a) en (b), (2) „Art. 264 (6), III „Art. 264 (10) (a) en (b), en IV „Art. 266”. — Hiermee is die verslag afgehandel en word met dank aan die Kommissie aangeneem.

Verslag van die Tydelike Kommissie vir Statistiek. — Bylae XLVII. — word nou gelees en punt vir punt behandel.

Punte A. „waarde van statistiek”, B. „nadele van Gebreklike Statistiek”, en (C.) „oorsake van ons onvertroubare statistiek” — word vir kennisgewing gelees, terwyl by punt (D.) „Aanbevelings” die onderdele (1) „algemeen statistiek”, (2) „vraelyste Armsorg en Sending”, en (3) „inwin van vertroubare statistiek” — een vir een goedkeur word, en kry die Kommissie van Rewiesie, na aanleiding van al hierdie besluite, opdrag om by volgende Sinode desverkiesende verandering van wet in te bring.

Na goedkeuring van punt (4) „Registers”, word ook punt (5) „eenvormigheid van vorms” goedkeur, en word die „aanmerkings by die Bylae” opgedra aan die Moderatuur om te sorg vir die bewoording en uitgee van die Register.

Punt (6) „statistiek in elke Gemeente” — word die aanbeveling goedkeur, en word ook punt (7) „Kinders wat elders op skool is” goedkeur met inagneming van Art. 163.

By punt (8) „invordering van lidmaat-sertifikate” — word na attestate ingevoeg die woord: „deur die Kerkraad”, en die punt goedkeur, asook punt (9) „bykatkisasie onderrig” (a) en (b).

Punt (10) „attestate volgens Art. 70” — word die aanbeveling hier goedkeur, en die behartiging van die saak aan die Sinodale Kommissie opgedra. Hiermee is die verslag afgehandel, en met dank aan die Kommissie in sy geheel aangeneem.

Kommissie vir Gedenkplaat. — Bylae XLVIII. — Na aanleiding van die „Rapport van die Kommissie vir Ge-

denkplaat'', word die daarsteling van so'n plaat in beginsel goedgekeur en die uitvoering hiervan opgedra aan die Sinodale Kommissie.

Derde Verslag Tydelike Regskommissie. — Bylae XXXIX. — 'n Stuk insake Kapelaan Robertshoogte, word in behandeling geneem, en besluit om die saak te verwys na die Sinodale Kommissie met volmag om daarin te handel.

Die Verslag word met dank aan die Kommissie aangeneem.

Byvoegsel Verslag Tydelike Kommissie vir die Sending — Bylae XLV.

Insake „Beskrywingspunt van die Predikant van Schweizer Reneke vir die daarstelling van opleidingskool vir Naturelleonderwysers'' — en word hierdie Tweede Verslag na bespreking aangeneem met byvoegings van „in oorleg met die Sending Kerk.''

Boevoegsel — Verslag van die Kommissie vir die Fondse. — Bylae XLVI. — wat handel oor: „ingekomme geld vir die Noodhulpfonds'' — word in sy geheel behandel, goedgekeur met die wysiging by punt (5): „Bedrag as begin in Sustentasiefonds'', moet die woorde: „as begin'' wegval, en net blystaan „sustentasiefonds (Voor-trekkersfonds).''

Mosie. — Die vergadering gee verlof vir die behandeling van die mosie van die Predikant van Alberton. (Sien notule, Negende sitting, v.m.) ré punt 5 (10) — Verslag van die Kommissie vir die Fondse — en word die gevraagde afskrywing vir Alberton toegestaan.

Die vergadering verdaag tot 3-uur n.m.

NAMIDDAGSITTING.

Vergadering heropen om 3-uur n.m.

Mosie. — Die vergadering gee rewiesie van die besluit deur die Sinode geneem in verband met die Verslag van die Kommissie vir Fondse, om die Hulpbehoewende Gemeentefonds te laat onder die Moderatuur. Na bespreking, besluit die vergadering na luid van die Sinodale besluit van 1931 (e.f. Handelings van Sinode 1931 pag. 70) en met suspendering van die nodige wetsartikelks vir wetsverandering, om die beheer van die Hulpbehoewende

Gemeentefonds onder die Sinodale Armesorg Kommissie te stel.

Die mosie van die Predikant van Melville (sien notule van Saterdag j.l.) word aan die orde gestel. Word besluit rewiesie te verleen, asook dat die lede van die Ring van Johannesburg die afgevaardigdes van die Kerkraad van Melville, die lede van die Sinodale Kommissie nie as volle lede van die H.E. Vergadering sal sitting neem, terwyl die saak in behandeling is nie, maar alleen met adviserende stem sitting te neem.

Omtrent die procedure wat gevolg sal word besluit die vergadering dat vyftien minute gegee sal word aan die Predikant van Melville, en tien minute aan een van die lede van die Sinodale Kommissie, om die saak toe te lig en daarna sal die vergadering oorgaan tot stemming.

Die H.E. Moderator versoek die Predikant van Bloemhof om die voorsitterstoel in te neem. Nadat die Predikant van Melville en die H.E. Aktuarius gepraat het, besluit die vergadering met 124 teen 1 stem, om die besluit van die Sinodale Kommissie goed te keur.

Die H.E. Administrateur, mnr. Simon Bekker word in die vergadering opgemerk en welkom geheet. Hy kry die woord en sê dat dit 'n behoefte van sy hart is om hierdie H.E. vergadering persoonlik te bedank vir die gelukwense aan hom oorgebring. Hy reken op die hulp en steun van die Kerk in sy groot werk.

Mosie.—Die mosie van die Ouderling van Roosenekal (sien notule Vrydag, 13 April), word aan die orde gestel. Die vergadering verleen verlof tot rewiesie en besluit die saak terug te verwys na die Sinodale Kommissie vir Armesorg vir heroorweging, met volmag om te handel.

Mosie van die Predikant van Pretoria Noord, insake Dingaansfeesviering, (c.f. notule van Dinsdag, 10 April, namiddagsitting), word teruggetrek.

Die vergadering besluit die mosies van die Predikant van Pretoria Wes (c.f. notule Dinsdag, 10 April, n.m.), die eerste oor **Skenking aan die Universiteit van Pretoria**, en die tweede oor **Verteenwoordiging op die Kuratorium**, nie in behandeling te neem nie.

Die mosie van die Ouderling van Johannesburg (c.f. notule Vrydag, 13 April, moresitting); die mosie van die Predikant van Hartebeestfontein (cf. notule Donderdag,

12 April, moresitting), en die mosie van die H.E. Assessor (cf. notule Maandag, 16 April, namiddagsitting) word een vir een deur die vergadering afgestem.

Na aanleiding van 'n mosie van die Predikant van Utrecht, (cf. notule Maandag, 16 April, moresitting), besluit die vergadering as volg: „Hierdie H.E. Vergadering dring aan by al die Dingaansfeeskommisies om 'n kollekte op Dingaansdag, gedurende die volgende vier jaar, vir genoemde doel af te staan.

Ter tafel kom 'n brief van die Kerkraad van Belfast. Die vergadering besluit die brief in behandeling te neem, en dat dispensasie van Art. 45 (2) vir een jaar sal verleen word.

By die mosie van die Predikant van Potchefstroom, (cf. notule Dinsdag, 17 April, aandsitting). Notuleboek vir elke Permanente Kommissie, besluit die vergadering die aanbeveling goed te keur.

Mosie Predikant van Greylingstad, Emeriti Predikante adviserende stem, word deur die vergadering in behandeling geneem; en na aanleiding daarvan besluit die vergadering as volg: „Met die oog op Emeriti Predikante, wat lede was van hierdie H.E. vergadering, besluit die Sinode om hulle in die toekoms sitting te gee met adviserende stem.

Mosie van die H.E. Aktuarius vra vir Rewiesie van 'n besluit om nie vanjaar 'n nuwe kerkwet te laat druk nie: Rewiesie word toegestaan en die vergadering besluit om soos gewoonlik 'n nuwe kerkwet te laat druk, en aan elke Kerkraad 'n getal kopiee te stuur, gelykstaande met die getal Kerkraadslede.

Mosie Predikant van Mooirivier — Jubileum Kerkvereniging, word deur die vergadering behandel en na aanleiding van die saak word dit aan die Sinodale Kommissie opgedra, om op waardige wyse die vyftig-jarige herdenking van die Kerkvereniging in Transvaal te vier.

Die Predikant van Bethal trek sy mosie insake „Gee” terug.

'n Brief van Dr. G. B. A. Gerdener in verband met 'n Kerkgeschiedenis, word gelees, en met dank vir kennisgewing aangeneem.

Permanente Kommissies.—By die Kommissie vir Opvoeding en Onderwys, word die naam van Ds. H. J. de

Vos vervang deur die van Ds. J. P. Liebenberg; by die Kommissie vir Bybelverspreiding word die naam van Ds. J. J. Griesel, en by Bloedrivier Eeufees Kommissie, die naam van Ds. P. Nel Sr., gevoeg.

Die H.E. Moderator bedank die Susters van Pretoria Wes vir die verversings wat hulle aan die lede van die Sinode vanmiddag verskaf het. Hulle liefde en welwillendheid word op prys gestel.

Om 5.30 n.m. word die vergadering verdaag.

AANDSITTING.

Plegtige Sluiting.—Met 'n bemoedigende opkoms van belangstellende vriende, neem die plegtige sluiting om 7.30 n.m. 'n aanvang.

Na die votum laat die H.E. Aktuarius sing Ps. 42:1, lees Matt. 16, en gaan die Predikant van Volksrust voor in gebed. Na aanleiding van Matt. 16:3, en Luk. 12:34, spreek die H.E. Aktuarius 'n treffende en besielende rede uit oor „Die tekens van die tye”. Hy wys op enkele van die vernamste tekens aan die hemel van ons godsdiestige wêreld, gunstige tekens aan die een kant, onheilspellende tekens aan die ander kant. Hierdie tekens is wekstemme tot ware godsvrug.

Na dankgebed word gesing Ges. 120 : 1.

Van die voorsitterstoel kom 'n woord van hartelike dank aan die Hooggeagte redenaar; vir die kostelike stuk wat hy gelewer het; die H.E. voorsitter vertrou dat dit sal dien tot 'n spoorslag vir ons almal.

Die vergadering verlang om die openings- en sluitingsredes in druk te kry en dra dit aan die Moderatuur op, om daarvoor te sorg.

Dankbetuigings.—Na die gebruiklike dankbetuigings, word die notule gelees, goedgekeur en geteken na enige korreksies.

Die H.E. Moderator laat sing Ges. 2:3, spreek die Aaronietiese seënbede uit en die verrigtings van hierdie sewentiende vergadering van die Sinode word om 9.15 n.m. beëindig.

Wm. NICOL, Moderator.

J. M. LOUW, Assessor.

G. M. PELLISSIER, Actuarius.

B. H. SWART, Scriba.

J. C. PAUW, Ass. Scriba.

G. D. Worst, V.D.M.	F. J. van der Merwe.
I. H. Vermooten.	P. S. Z. Coetzee.
J. C. Cronje, V.D.M.	J. L. Joubert.
J. H. Barnard.	J. H. Eybers.
T. F. Cronje, V.D.M.	J. H. Blignaut.
W. C. Swart.	R. J. Raath.
A. W. Eckard, V.D.M.	P. H. Greyling.
C. F. Naudé.	H. M. Hofmeyr.
C. D. Murray, V.D.M.	W. P. van der Merwe.
J. F. du Toit.	P. A. Theron.
F. D. van Alphen.	J. C. Coetzee.
J. H. Nell.	J. P. Liebenberg.
L. M. Kriel.	J. S. Grobler.
L. van Niekerk.	J. J. Odendaal.
Paul Nel.	F. J. Schutte.
B. B. Theron.	N. J. Smit.
P. J. Viljoen.	J. J. Krige.
G. H. Bell.	O. A. Oosthuizen.
G. W. S. Hofmeyr.	J. D. van Niekerk.
L. C. de Clercq.	P. D. du Toit.
A. P. de Klerk.	H. J. Theunissen.
H. W. Ziervogel.	P. L. W. Lourens.
A. W. de Waal.	S. P. Roodt.
P. Nel.	P. A. Roux.
N. J. Veltman.	P. J. Botha.
J. J. Joubert.	H. A. de Wet.
J. H. R. Bartlett.	C. J. Visagie.
J. F. le Clus.	P. H. Berrange.
J. C. Maré.	C. P. van der Merwe.
T. D. Potgieter.	J. S. Bosman.
D. S. Smuts.	H. F. Gerryts.
P. L. Lourens, V.D.M.	J. D. Farrell.
J. J. M. Els.	P. Pistorius.
P. van der Hoven.	S. Geldenhuys.
T. F. Bornman.	A. H. Stander.
J. A. Coetzee.	J. A. Spruyt.
J. J. F. van Schoor.	C. J. Human.
A. S. Roux.	P. A. Bornman.
G. J. Grobler.	D. J. S. Malan.
P. J. Swart.	D. J. Keet.
J. P. Joubert.	D. F. du T. Malherbe.
J. I. de Wet, V.D.M.	H. B. de Wit.
A. J. V. Burger.	S. W. van Niekerk.
J. D. Roos.	C. A. van der Merwe.
A. W. Wood.	J. P. Steenkamp.

D. H. van Wyk.	J. S. Krige.
G. C. Engelbrecht.	B. F. van der Merwe.
A. P. Visser.	A. P. Pretorius.
J. A. Theron.	A. J. de Beer.
W. Botha.	De W. B. Lategan.
S. F. Weich.	J. Adler.
H. C. W. van der Merwe.	C. J. Blom.
R. J. B. Feenstra.	D. R. v. d. Meulen.
M. J. du Preez.	E. C. Anderssen.
J. M. van Rooyen.	R. M. de Villiers.
L. Pienaar.	J. L. de Plessis.
J. H. M. Stofberg.	J. J. G. Loots.
A. J. van Heerden.	J. van der Merwe.
C. B. Brink.	D. F. Retief.
H. R. C. Barrish.	S. Kilian.
J. P. Bredell.	G. J. Oosthuizen.
J. C. G. Kotze.	S. P. Schoeman.
D. F. Marais.	J. P. Coetzee.
W. M. J. Odendaal.	F. H. J. Kriel.
H. J. de Villiers.	P. W. Coetzer.
P. L. Potgieter.	W. G. Labuschagne.
G. C. van Schouwenburg.	L. A. S. Lemmer.
H. J. Potgieter.	D. J. de V. Bosman.
P. S. van der Westhuizen.	

BYLAE I.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VAN ORDE.

Skema van Werksaamhede, 1934

HoogEerw. Heer,

Die Kommissie van Orde het die eer die volgende skema van werksaamhede, volgens Art. 132, aan u voor te lê.

Aanbevelinge:—

(1) Wat betref die indeling van tyd deur die HoogEerw. Moderatuur wil u Kommissie beskeielik aan die hand gee, as gevolg van verskeie versoeké dat die Sinode nie moet verkort word nie, dat die HoogEerw. Vergadering Woensdagaand die 18de April i.p.v. Dinsdagaand sal sluit.

(2) Dat die daelikse notule weer, soos in die verlede, sal afgetik en afgelewer word.

(3) Dat om die kosbare tyd van die voorgestelde verkorte HoogEerw. Sinode te bespaar, die kiesing van amptenare en kommissies sal plaas vind terwyl met die werksaamheid voortgegaan word en dat die stemme buite die vergadering getel word deur 'n kommissie daarvoor benoem.

(4) Dat, omdat die skema van werksaamhede en kommissieverslae in boekvorm uitgegee is, en reeds voor die Sinode in hande van die lede gestel is, alle verslae as gelesen beskou word.

(5) Met die oog op die voorgestelde twaalfsittings dae kan die Kommissie nie aanbeveel nie, dat daar weer 'n Armesorg- en 'n Sendingdag sal gehou word nie, maar dat Dinsdag, 10 April, afgestaan word vir die behandeling van die kommissie vir Inwendige Sending, wat handel oor die Verslag van die Sinodale Kommissie vir Armesorg, en dat ook 'n aandsitting aan die saak sal gegee word.

Wat die Sendingdag betref beveel die kommissie aan, dat die voorstel van die HoogEerw. Moderatuur sal goedgekeur word.

(6) Aangesien die opening van die HoogEerw. Vergadering vanjaar so vroeg in April val en beskrywingspunte reeds begin Februarie in die hande van die HoogEerw. Scriba moes wees, terwyl sommige Ringe toe nog nie vergader het nie, so beveel die Kommissie aan dat die laat ingekome stukke sal behandel word onder die hoofde waaronder ons hulle geplaas het, aangedui met 'n sterretjie.

INDELING

De stukke vir behandeling het die Kommissie as volg gerangskik:

- I. Verslae van enige Sinodale Kommissies.
- II. Onderwys en Opvoeding.
- III. Die Sending.
- IV. Inwendige Sending.
- V. Die Fondse.
- VI. Kommissie van Rewiesie.
- VII. Regskommissie.
- VIII. Algemene Sake.

I.—Verslae van:—

1. Die Kommissie van Orde.
2. Die Moderator van die Sinode.
3. Die Moderatuur.
4. Die Sinodale Kommissie.
5. Die Scriba van die Sinode.
6. Die Aktuarius.
7. Die Kommissie van Eksaminateure.
8. Die Afgevaardiges na „De Raad der Kerken”.
9. Die lid van die Curatorium van die Teologiese Kweekskool.
10. Die lede van Kieskollege van Teologiese Kweekskool.
11. Ringe oor die Staat van die Godsdiens.
12. Die Kommissie vir die Afrikaanse Bybelvertaling.
13. Die Lid van die Kommissie vir Proponents-eksamen.
14. Die Lid van die Kommissie vir Admissie-Eksamens.
15. Die Kommissie vir Kerkbou.
16. Permanente Regskommissie.
17. Kommissie vir die leerkwessie.
18. Kommissie vir Kristelike Milddadigheid.
19. Kommissie vir Noodhulpfonds.

II.—Onderwys en Opvoeding:

A.—Verslae van:—

1. Die Sinodale Sondagskoolkommissie.
2. Die Kommissie vir Opvoeding.
3. Die Kommissie vir Bybelverspreiding en Kolportasie.
4. Kommissie vir Bearbeiding van die Studerende Jeug.
5. Kommissie vir die Afrikaanse Gesangbundel.
6. Kommissie Sangwysies.

B.—Beskrywingspunte:—

(1) Aangesien Dr. Gerdener se „Handboek by die Katkisasie” nou algemeen as Katkisasieboek gebruik word en aangesien dit in die praktyk blyk dat die Bybelgeskiedenis- en Kerkgeskiedenis-dele van die boek wat enkel as handeleiding bedoel was, nou deur katkisante beskou word as al wat hulle in verband met daardie sake behoort te leer, so versoek hierdie vergadering die HoogEerw. Sinode voorsiening te maak dat hierdie dele meer uitgebrei word al sou die boek dan meer moet kos. — *Ring van Utrecht*.

(2) Die Ring versoek die HoogEerw. Sinode sy steun te gee aan plaaslike Bybelkennisksamens — *Ring van Utrecht*.

(3) Dat boekhou een van die vakke sal wées, waarin proponente 'n eksamen sal moet aflê, alvorens hul hul beroepbaar kan stel. — *Kerkraad van Warmbad*.

(4) Die HoogEerw. Sinode besluit om die opleiding van ons predikante ook te Pretoria te laat geskied, en dra dit op aan die Hoog-Eerw. Sinodale Kommissie om uitvoering te gee aan alles wat daartoe nodig is. — *Eerste Predikant, Ermelo*.

(5) De Sinode stelle een Commissie aan om te onderzoeken in hoeverre het mogelyk Zy om voorziening te maken in het Noorden voor de opleiding van Theologische studenten met 't oog op de bediening des Evangelies in onze Kerk. — *Predikant van Utrecht*.

(6) Die HoogEerw. Sinode bespreek en stel desnoods 'n Kommissie van ondersoek aan in verband met

ernstige beskuldigings deur die Direkteur van Onderwys gemaak teen die optree en handelwyse van predikante in verband met Onderwyssake — *Ring van Potchefstroom.*

(7) Die HoogEerw Sinode dra aan die Sinodale Kommissie vir Opvoeding en Onderwys op om met die grootste erns by die Onderwysouitoriteite aan te dring, dat daar vir opleiding in handelsvakke, soos tik, en snelskrif, ens. voorsiening gemaak word in ons plattelandse skole. — *Ring van Potchefstroom.*

(8) Die Sinode besluit oor die noodsaaklikheid van die instelling van 'n Teologiese Fakulteit aan die Universiteit van Pretoria, in verband met die Ned. Herv. of Geref. Kerk in Suid-Afrika. — *Predikant van Zwartruggens.*

III.—Sending:

A.—Verslae :—

1. Die Sinodale Sendingkommissie.
2. Die Kommissie vir Sending onder Israel.
3. Die Kommissie vir Stofberg-Gedenkskool.
4. Die Kommissie van Eksaminateure vir Sendelinge re Inboorling-tale (Cf. Art. 274.)
5. Sendinginstituut te Wellington.

IV.—Inwendige Sending:

A.—Verslae van :—

1. Die Kommissie vir Armesorg.
2. Die Kommissie vir Waaksamheid en Maatskaplike Eeuwels.
3. Die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking.

B.—Beskrywingspunte :

(1) Aangesien daar nie in ons Kerk eenvormigheid heers met betrekking tot die gebruik vir spesiale dienste van persone soos die A.E.B.-workers(sters), die Oxford-Groeppersone en leraars wat buite kerklike verband staan of wat geen verantwoording verskuldig is aan Ring of Sinode nie; en aangesien daar dikwels onreelmatighede en moeilikhede deur die in diensneming van sulke persone veroorsaak word, en aangesien daar 'n groot getal werklose proponente en sendelinge in ons Kerk is, so besluit die Sinode om by sy Kerkrade aan te dring om

in die toekoms meer uitsluitend gebruik te maak van persone binne ons Kerk. — *Kerkraad van Hendrina.*

(2) Angesien daar nie in ons kerk eenvormigheid heers met betrekking tot die gebruik vir spesiale dienste van persone soos die A.E.B.-werkers(sters), die Oxford-Groeppersone en predikante, wat vrywillig uit diens van hulle gemeentes getree het, of predikante wat in een of ander diens van die kerk gestaan het en vrywillig uitgetree het, en dus geen verantwoording verskuldig is aan Ring en Sinode nie, en aangesien daar dikwels onreelmatighede en moeilikhede deur die indiensneming van sulke persone veroorsaak word, en aangesien daar 'n groot getal werklose proponente en sendelinge in ons Kerk is, daarom dring die Ring by die Sinode daarop aan dat in die toekoms die kerkrade dringend versoek sal word om meer uitsluitend gebruik te maak van persone in diens van die Kerk. — *Ring van Ermelo.*

(3) Met die oog op toenemende armes, wat in die groot stede versamel, en die klimmende getal ook op die platteland neem die Sinode stappe wat sal lei tot die afriktiging en aanstelling van christelike sosiale werkers en werksters. — *Ring van Johannesburg.*

C.—Andere Stukke:—

(1) Besluite van Kerkraads-konferensie oor die onderwerp van die diakenskap en die Armesorg. — *Ring van Potchefstroom.*

(2) Spoorwegleraar konferensie te Nupoort.

V.—Fondse:

A.—Verslae van:—

1. Die Saakgelastigde en Argivaris.
2. Die Kerkkantoorkommissie.

B.—Beskrywingspunte:—

(1) Met referte tot die Noodhulpfonds word die HoogEerw. Sinode dringend versoek om toe te sien dat die nodige stappe geneem word om te verhoed, dat dit nie weer nodig sal wees vir die Kerk om in die toekoms te kollekteer vir 'n saak soos die wat ons nou mee besig is nie. — *Ring van Potchefstroom.*

(2) Die Sinode versoek dringend al die gemeentes van ons Kerk om tot die Predikantepensioenfonds toe te tree. — *Predikant van Chrissiesmeer.*

(3) Die Sinode skaf die Spoorwegpredikantsalaris-kollekte af en versoek die Kerk om vir die werk op die delwerye voortaan te gee. — *Predikant van Chrissiesmeer.*

(4) Dat die Sinode sal gevra word om al die te min gestorte kollektes vir die gemeente (Piet-Retief) af te skryf, maar dat die Kerkraad gevra sal word om alle agterstallige kollektes te stort. — *Ring van Ermelo.*

(5) Dat die Sinode gevra word 'n beter indeling te maak van die Nedersettingsfonds en Spoorwegpredikantsalaris onder die verskillende Ringe. — *Ring van Ermelo.*

(6) Die Eerw. Ringsvergadering besluit hiermee om aan te beveel by die HoogEerw. Sinode dat die heffing op aanneming, trou en doop verminder word, sodat die gemeentes 'n groter deel daarvan kan kry as op die oomblik die geval is. — *Ring van Pretoria.*

(7) Erasmus. — Die vergadering besluit met die oog op die benarde omstandighede van die gemeente Erasmus om by die Sinode aan te beveel, dat die gemeente van alle agterstallige sinodale kollektes tot en met 1931 ontslaan sal word. — *Ring van Pretoria.*

(8) Heffinge. — Met die oog op die benarde toestand van ons gemeentes vra die Ring van Pretoria die Sinode om die heffing weer te verminder tot die helfte i.p.v. twee-derdes. — *Ring van Pretoria.*

(9) Die HoogEerw. Sinode dra aan die Saakgefaastigde op om 'n skema op te trek, waarin die finansiële verpligtings van elke Ring ten opsigte van alle sinodale kollektes, soos in geval van die Nedersettingsfonds, en Spoorwegpredikantsalaris, duidelijk uiteengeset sal word. — *Ring van Potchefstroom.*

(10) Die Ring versoek die Hoog Eerw. Sinode om die nodige voorsiening te maak in die Wetboek met betrekking tot die kollektes vir die verskillende Sinodale werksaamhede van ons Kerk, sodat: (1) Al die gemeentes van die Kerk na hulle draagkrag vir die kerklike

werksaamhede sal belas word, deur 'n verantwoordelike Sinodale liggaam. (2) Dat die Sinode sal toesien dat elke gemeente jaarliks verpligtings teenoor die las, wat op hom gelê sal word, sal nakom. (3) Dat as die Sinode nie bostaande versoek kan inwillig nie, die Ring van Potchefstroom dit nie langer moontlik sal vind om sy deel te doen tot ondersteuning van genoemde werksaamhede nie. — *Ring van Potchefstroom.*

(11) Die HoogEerw. Sinode word versoek om die bedrag in Art. 200 genoem te verminder tot £300. 0. 0. — *Ring van Rustenburg.*

(12) Die HoogEerw. Sinode word gevra om tot tyd en wyl 'n Spoorwegpredikant aangestel is, die betrokke kollekte te noem by die naam waarvoor dit bedoel is, ten einde verwarring uit te skakel. — *Ring van Rustenburg.*

(13) Die HoogEerw. Sinode word versoek om die agterstallige kollektes en te min gestorte bydraes tot end 1933 en Heffinge tot end 1932 af te skrywe. — *Ring van Rustenburg.*

VI.—Kommissie van Rewiesie:

A.—Verslag van die Kommissie van Rewiesie.

B.—Beskrywingspunte:—

(1) Die HoogEerw. Sinode besluit om by Art. 34(13) die bepaling te voeg „'n Kommissierapport of aanbeveling is nie 'n voorstel nie, tensy dit deur 'n lid van die vergadering, na die indiening daarvan, voorgestel en deur 'n ander lid gesekondeer word.” — *Predikant van Melville.*

(2) Die HoogEerw. Sinode besluit om by Art. 34(20) die volgende bepaling te voeg: „As daar om hersiening van 'n besluit van die vergadering gevra word, sal daar aan die voorsteller van die hersiening die geleentheid gegee word om vir die vergadering duidelik te maak waarom hersiening gevra word.” — *Predikant van Melville.*

(3) Die HoogEerw. Sinode besluit om Art. 329 so te verander dat dit as volg lui: Artikel 329: „Wanneer die Ringskommissie van oordeel is, dat die aange-

klaagde persoon in sy diens behoort geskors of afgesit te word, sal dit die reg en die plig van die Ringskommissie wees om die aangeklaagde voorlopig te skors of af te sit, en daarby te verklaar dat hy gedurende die tyd van sy skorsing of langer, soos ook in die geval van afsetting, ontset word van die kerklike voorregte wat aan die lidmaatskap verbonde is. (vgl. Art. 335). Hulle sal daarvan kennis gee aan die Kerkraad en aan die Ringsvergadering, wat dan moet opgeroep word, tensy die gewone Ringsvergadering binne twee maande na die beslissing van die Ringskommissie moet plaasvind, en wat dan, net soos die buitengewone Ringsvergadering, die saak, sover moontlik finaal sal afhandel. (Vgl. Art. 260 vir gevalle waar dit 'n Sendeling geld)”。 — *Predikant van Melville.*

(4) Tusschen die woorden „'n behoorlike woning“ en „'n toereikende salaris“ (Art. 60) worde ingevoegd „'n doeltreffende vervoermiddel“. Ook tusschen de woorden „behalwe 'n vry woning“ en „£...“ in vorm van berroepsbrief (Art. 22), dezelfde uitdrukking. — *Predikant van Utrecht.*

(5) Aan die einde van Art. 74(2) word die woorde „en wel by al die Sondagdienste“ bygevoeg. — *Predikant van Boksburg.*

(6) By Art. 74(13) word die woorde „van die vergaderinge“ na die woord „handelinge“ ingevoeg. — *Predikant van Boksburg.*

(7) Die woerde „of op naam van die gemeente“ in Art. 74(17) word geroyeer. — *Predikant van Boksburg.*

(8) Dat by Artikel 90 'n nuwe sub-artikel bygevoeg word; „(10) Om binne twee maande nadat die Ringsvergadering gehou is alle Ringsbesluite aan die kerkrade binne die Ringsressort te stuur.“ — *Ring van Potchefstroom.*

(9) Die Ring van Lydenburg versoek die Hoog-Eerw Sinode om die woord permanent in Art. 244(1) duidelik te omskrywe. — *Ring van Lydenburg.*

(10) Die Ring van Lydenburg versoek die Hoog-Eerw Sinode om die naam „Spoorwegpredikantsalaris“ vir daardie Sinodale Fonds te verander, indien die Sinode

nie daartoe oorgaan om in die volgende reses 'n spoorweg-predikant te laat aanstel nie. — *Ring van Lydenburg.*

(11) Dat die HoogEerw. Sinode beleef gevra word om die artikel wat die minimum salaris van predikante vasstel op £400, so te wysig, dat dit aan gemeentes gelaat word om volgens hul finansiële drakrag die salaris by die be-roep vas te stel. — *Kerkraad van Warmbad.*

(12) Die HoogEerw. Sinode word versoek die laaste gedeelte van Artikel 45(2) van ons Kerkwet te skrap, synde die woorde: „Name van rustende kerkraadslede, wat op drie agtereenvolgende jaarlikse gekombineerde kerkraadsvergaderings sonder kennisgewing af-wesig was, word van hierdie lys verwyder.” — *Kerkraad van Wakkerstroom.*

(13) Die Kerkraad van die Ned. Herv. of Geref. gemeente Middelburg stel voor dat die Sinode elke vier jaar in plaas van elke drie jaar sal vergader. — *Kerkraad van Middelburg.*

(14) Die kerkraad van die Ned. Herv. of Geref. gemeente Middelburg stel voor dat die bedrag van £400 verminder word tot £300. — *Kerkraad van Middelburg.*

(15) Die Ring versoek die Sinode om die laaste vraag in Art. 74(21) wat betrekking het op ons dagskole, te skrap. — *Ring van Pretoria.*

(16) Dat Art. 97 verander word om aan die einde as volg te lees: „met die doel om die Sondagskoolwese en die werk van christelike verenigings in die Ringsressort te bevorder. — *Ring van Ermelo.*

(17) Art. 165 word deur die HoogEerw. Sinode in ooreenstemming met ons Kerkleer re die doop gebring. — *Predikant van Hartsrivier.*

(18) Insake Art. 143 word op die Sinodale Sondagskoolkommissie ook 'n secundus-lid vir elke Ring benoem. — *Predikant van Chrissiesmeer.*

(19) In Art. 163 word ingevoeg na „van die predikant of”- „in die geval van vakante gemeentes.” — *Predikant van Chrissiesmeer.*

(20) Die HoogEerw. Sinode word gevra om in Artt. 251 (6) en 255(13) die woorde „op naam van die Kerkkantoorkommissie van die Kerk” te skrap en die volgende woorde in te voeg: „in oorleg met die Kerkkantoorkommissie op naam van die kerk.” — *Kerkkantoorkommissie*.

(21) Artikel 74 word bygevoeg by vraag 13: „En is die notule behoorlik onderteken?” — *Ring van Potchefstroom.*

(22) Artikel 74, vraag II, word verander, dat die voorlaaste gedeelte sal lees: „Is die salarisje van die amptnare en beampetes van die gemeente gereeld betaal?” — *Ring van Potchefstroom.*

(23) Die HoogEerw. Sinode word versoek uitleg te gee of die doel van Vraag 4 van Art. 74 is om vas te stel dat in die hoofkerk in elke gemeente jaarliks viermaal die Heilige Avondmaal gehou sal word. — *Ring van Potchefstroom.*

(*24) Aan die HoogEerw Sinode word versoek dat Art. 69 van die Kerkwet as volg gewysig sal word: „Invoeging van die woorde „of dæ” na „'n dag”. — *Ring van Heidelberg.*

(*25) Die HoogEerw. Sinode word versoek om aan die Ring dispensasie te verleen van Art. 34(24). — *Ring van Rustenburg.*

VII.—Regskommissie:

A.—Beskrywingspunte:—

(1) Aan die vrouelidmate van ons Kerk sal dieselfde regte toegestaan word as aan die manslidmate in elke geval, waar daar oor gemeente aangeleenthede moet gestem word. — *Ring van Potchefstroom.*

(2) Kapelaan Robertshoogte. — In verband met hierdie saak is die volgende aanbeveling aangeneem: „Dat die Sinode gevra word om dispensasie te verleen met betrekking tot Art. 200 en 201, en so 'n dispensasie verkry is, die Ring opdrag sal gee aan die Ringskommissie om Roberts-hoogte tot 'n afsonderlike gemeente te stig. — *Ring van Pretoria.*

(3) Die Eerw. Ringsvergadering besluit hiermee om aan te beveel by die HoogEerw. Sinode dat in die Lidmaatregister aangeteken word, en op die attestate van lede van ons Kerk wat oorgaan na een of ander van die sektes, geëndosseer moet word, die naam van die sekte waarby aangesluit word, om sodoende die persone, as hulle weer terugkom na ons Kerk, weer hulle geloofsbelijdenis te laat afle. — *Ring van Pretoria.*

(4) Met die oog op die betere bearbeiding van die lede van ons kerk, bespreek die HoogEerw. Sinode die wenslikheid van: (1) 'n sentrale fonds, waaruit alle predikantsalarisse betaal sal word. Tot hierdie fonds sal gemeentes bydra na getalsterkte en ander omstandighede; (2) 'n gegradeerde salarisstelsel vir alle predikante na diensjare. — *Ring van Utrecht.*

(5) Aan die Sinode sal gevra word dispensasie te verleen aan die kerkraad van Piet-Retief van Art. 166 om nl. twee kinders bo sewe jaar te doop. — *Ring van Ermelo.*

(6) Die Ring van Johannesburg versoek die HoogEerw. Sinode om na aanleiding van Art. 329 nader te bepaal (a) wat die reg en mag van Ringskommissies is; (b) wat die plig van Ringskommissies is insake noodsaklike oproeping van die Ring. — *Ring van Johannesburg.*

(7) Die HoogEerw. Sinode word versoek om duidelik te sê wat ontevredenes moet doen in 'n gemeente, waar kelkies en bekers saam by Avondmaalsvieringe gebruik word, wanneer hulle (die ontevredenes) hulle nie met so'n gebruik kan verenig nie. — *Kerkraad van Langlaagte.*

(8) Die HoogEerw. Sinode bepale hoeveel tyd tussen die aanneming en die bevestiging van lidmate mag verloop (cf. Art. 170). — *Predikant van Boksburg.*

(9) Die HoogEerw. Sinode word versoek dispensasie van die betrokke artikel te gee, sodat die predikant van Leeuwdoornsstad in staat sal gestel word om 'n kind, wat oor die sewe jaar is, te doop. — *Ring van Potchefstroom.*

(10) Die Regskommissie word gevra om die HoogEerw. Sinode met advies te dien in verband met die weiering van lidmate van ons Kerk om hulle attestate by die gemeente in te dien waarin hulle woonagtig is. — *Ring van Potchefstroom.*

(11) Die Ring vra die HoogEerw. Sinode hoe gehandel moet word met persone, wat wil oorkom na ons kerk en wat gedoop of/en aangeneem is as lede van een of ander sekte soos die Christelike Vereeniging (Swanepoeliëte), Wederdopers, ens. — *Ring van Potchefstroom.*

(*12) Dat die HoogEerw. Sinode die betrokke Wetsartikel sal suspendeer ten einde die leraar in staat te stel om die kind Gustof Eduard Geyer, gebore 25 Oktober 1926, te doop. — *Ring van Potchefstroom.*

(*13) Die HoogEerw. Sinode word versoek om te bepaal dat kerkraadslede binne ses (6) maande na hulle geckies is, bevestig sal word, tensy deur wettige redes verhinder, Art. 52. — *Ring van Rustenburg.*

B.—Andere Stukke:—

(1) Stuk oor geestelike bearbeiding van Robertshoogte. — *Ring van Pretoria.*

VIII.—Algemene Sake:

A.—Beskrywingspunte:

(1) Die HoogEerw. Sinode word versoek om sy besluit re A.E.B. en die Oxford-Groep in hersiening te neem. — *Ring van Potchefstroom.*

(2) Die HoogEerw. Sinode spreek hom uit oor 'n predikant wat sonder werkkring is en in die gemeentes van ons Kerk dienste hou. — *Ring van Potchefstroom.*

(3) Vrymesselaars. — Dat die Sinode gevra sal word sy tweede besluit oor vrymesselaars (1931) (sien Kerkwet Bl. 164) as volg te wysig: „Wat die kiesing van vrymesselaars tot kerkraadslede betref, sou die egter nie in ooreenstemming wees.....” en wat verder volg. — *Ring van Ermelo.*

(4) Die Ring van Ermelo versoek die HoogEerw. Sinode om met die HoogEdele Regering in onderhandeling te tree oor die leges vir huweliksbevestiging. — *Ring van Ermelo.*

(5) Die Sinode spreek hom uit oor die amptelike kleredrag van kerkraadslede. — *Kerkraad van Boksburg.*

(6) De Synode stelle een Commissie aan om behoorlike voorziening te maken voor een doeltreffende viering

van het honderdjarig feest te Vechtkop (Bloedrivier) — *Predikant van Utrecht.*

(7) Vir uniformiteit in die kerklike Jaarboek stel die Sinode vas watter tydperk van gegewens jaarliks verstrekk moet word. — *Predikant van Chrissiesmeer.*

(8) Die HoogEerw. Sinode word gevra om by die bevoegde autoriteite representasies te doen, om by die eis vir bewys van ouderdom deur die Staat, die doopseëls van ons Kerk gelyk te stel met die geboortesertifikaat. — *Ring van Potchefstroom.*

(9) Die Ring neem met waardering kennis van die handelwyse van die Sinodale Kommissie, waar hy trag om die werk van die aanstaande Sinode te bespoedig, dog kan hom nie verenig met die gedagte, dat wat daar ook gebeur, die Sinode nie langer as twaalf dae sal duur nie. Die ernstige versoek van die Ring is, dat waar die Sinode bymekaar kom, die werk van die Kerk behoorlik sal gedoen word. Die Ring verlang ook dat die besluite, ens., wat gedurende vanjaar se Ringsittings geneem is, sekerlik sal behandel word. — *Ring van Potchefstroom.*

(10) Die Sinode word gevra om waarskuwende stem te laat hoor teen die toenemende neiging by lidmate, kerkraadslede, en selfs predikante van ons kerk, om hulle almeer te akkommodeer na die beskouinge van die wêrld, en veel wat deur die Kerk nog altyd as sondig gehou was, oogluikend, indien nie selfs instemmend, te laat deurgaan en spreek die oortuiging uit, dat oor sulke sake daar togveral nie te maklik individuele beskouinge mag gelug word nie, sodat die Kerk uit een mond mag spreek en sy kragte beter kan laat geld. — *Ring van Potchefstroom.*

(11) Die HoogEerw. Sinode word versoek om by die Staat aan te dring om ook 'n bedrag te hef by huweliksbevestigings. — *Ring van Rustenburg.*

(12) Die HoogEerw. Sinode oorweeg die Noodsaaklikheid van 'n aanvraag by die Regering vir die vrystelling van Seëlbelasting op sekere kerklike kwitansies op versoek van die *Kerkraad van Krugersdorp.*

U dienswillige dienaars en Broeders in Christus,

B. H. SWART (Voorsitter).
J. H. R. BARTLETT.
J. J. F. VAN SCHOOR.
G. D. WORST (Scriba).

BYLAE II.

VERSLAG VAN DIE AFTREDENDE MODERATOR.

HoogEerw. Heer en Broeder in Christus,

Volgens Art. 114, het ek die eer, aan u voor te lê die volgende verslag:—

1.—Verwelkoming:—

Die Broeders wat vir die eerste maal sitting neem sowel predikante as ouderlinge wil ek hartelik welkom heet in die vergadering.

Die volgende predikante is sedert die laaste vergadering tot ons oorgekom:

Di. S. J. Stander, P. J. Viljoen, De W. B. Lategan, D. S. Lubbe, H. C. J. Flemming, A. H. Stander, J. C. G. Kotze, P. Pistorius, R. J. Raath, S. P. Schoeman, F. H. J. Kriel, P. S. Z. Coetzee, B. J. K. Andersen, (as tydelike Herder en Leraar van die gemeente Meru, O.A.) en Paul Nel jr. Hierdie broeders heet ons hartlik welkom, en bid die Here dat hulle tot groot seën vir ons Kerk mag wees.

Ds. Johan Reyneke van Mochudi het die beroep as Sendingsekretaris, in opvolging van wyle ds. D. Theron, aangeneem en sal tydens die Sinodale Sitting bevestig word. Ons verheug ons daarin, en bid die Here om Sy kneg rykelik in die groot en belangrik werk te seën.

Die Proponent H. D. A. du Toit is in diens van die Kerk getree as Arbeider onder die studerende Jeug.

As hulppredikers is toegetree die Broeders: D. de Jager (Boksburg), G. C. le Roux (Jeppestown), W. W. Esterhuizen (Krokodilrivier), C. H. L. Mouton (Waterval).

My bede is dat die Here al die broeders rykelik mag seën in die groot werk van Sy Koninkryk.

2.—Vertrokke Predikante:—

Die volgende broeders predikante het na elders vertrek:— Di. D. A. Malan, B. Alheit, J. G. S. van Jaarsveld, J. J. H. Hattingh, P. M. Murray, D. Cillie en dr. G. B. A. Gerdener. Dr. Gerdener het aan die Kerk belangrike dienste bewys, veral waar hy die Kerk vyf jaar lang gedien het as Actuarius Sinodi. Hy beklee nou die belangrike betrekking van eerste dosent aan die Opleidingskool te Wellington.

Van ons getal is 10 afgegaan en 21 bygekom.

3.—Emeritaat Aanvaar:—

- a. Ds. A. J. Louw. Na 'n dienstyd van ses-en-veertig jaar, waarvan meer as drie-en-veertig jaar in ons Kerk, in die gemeentes Vryheid en Heidelberg, het Ds. A. J. Louw teen die einde van 1931 sy emeritaat aanvaar.

Vir twee-en-dertig jaar lank was hierdie hooggeagte Broeder lid van die Moderatuur van ons Kerk; twee-en-twintig jaar as Actuaris Sinodi, sewe jaar as Moderator Sinodi, en drie jaar as Assessor Sinodi. In al die jare het hy die Kerk grote en getroue dienste bewys. Mag die aand van sy lewe rustig en vredevol wees, en mag hy eenmaal verneem: „Mooi so, goeie en getroue dienskneg, oor weinig was jy getrou, oor veel sal Ek jou aanstel, gaan in, in die vreugde van jou Heer.” Sy kerkraad en gemeente het op voorbeeldige wyse gesorg dat hy, wat stoflike sake betref die dag van sy ouderdom sonder kommer kan deurbring.

3.—Bediening Neergelê.

Twee van die jongere broeders het hulle bediening neergelê, Ds. W. C. Malan as predikant van die gemeente Goedgegun, om spesiale Evangelisasie werk te doen, en Dr. F. D. Moorrees, as Arbeider onder die studerende jeug, om deel te neem aan die werk van die Oxford Groep.

4.—Tot hoër diens opgeroep.

Sedert ons laaste vergadering is van die diensdoende predikante die broeders: Ds. T. A. Broodryk en Ds. D. Theron tot hoër diens opgeroep, en van die Emeritii, Dr. H. S. Bosman en Ds. D. J. Pienaar.

a. (1) Ds. Thomas Arnoldus Broodryk.

Op 17 Augustus 1932, is Ds. Broodryk, in sy veertigste jaar, as herder en leraar van die gemeente La Rochelle, aldaar oorlede. Getrou en met groot toewyding het hy, gearbei, en onder sy leiding het die gemeente aangegroei tot een van die grootste en belangrikste in ons Kerk. Sy arbeid was geseénd, sy heengaan word diep betreur, en sy nagedagtenis is tot seën. Hy het elf jaar in die bediening gewees, en in die krag van sy lewe is hy opgeroep.

(2) Ds. Daniel Theron.

Hierdie gewaardeerde en geliefde broeder is na 'n bediening van ses-en-dertig jaar opgeroep tot hoër diens, in sy sewentigste jaar. Vir byna sewentien jaar het hy die gemeente Fordsburg, as haar eerste herder en leraar bedien. Sy bediening werd kennelik deur die Heer geseën. In die tyd van die driejarige oorlog het hy smaadheid met sy volk verduur, is gevange geneem en tereg gestel, maar onskuldig verklaar. Van 1914 het hy die kerk met groot ywer, bekwaamheid, toewyding en talent as Eerste Sendingsekretaris gedien. Met rasse skrede het die sending vooruit gegaan, gegroei en gebloeい wat die uitbreiding, sowel as die inkomste betref.

Hy was vroom en diep geestelik, 'n man van geloof en gebed. Sy nagedagtenis sal in geseënde herinnering bly.

b. (1) Dr. Hermanus Stephanus Bosman.

In die geseënde ouderdom van byna vyf-en-tagtig jaar is hierdie hooggeagte, geēerde, innig geliefde Vader en Broeder deur sy Heer tot Hom geneem. Vir sewe-en-vyftig jaar het hy met voorbeeldige ywer, toewyding en bekwaamheid die Kerk gedien in tyd van stryd, sowel as in tyd van vrede. Vyftig jaar het hy gestaan in die gemeente van die hoofstad. Wat hy, onder die seën van die Here beteken het vir sy gemeente en die Kerk is onberekenbaar.

Hy was 'n gevierrede prediker, erkende leidsman van die Kerk, grote Kerk-staatsman, beskeie en liefdevol in die omgang, en grote kindervriend. Tereg is hy dikwels: Die Vader van die Transvaalse Kerk, same met sy jarelang Kollega en boesemvriend, Ds. P. Ackerman, genoem.

Hoewel hy sewe jaar emeritus was, is hy feitlik nooit uit die diens gewees nie, want tot die dag voor sy verhuisning het hy nog met gloed die Evangelie verkondig. Mag die Here sy hooggeagte gade, wat nog onder ons is, met haar kinders vertroos.

(2) Ds. Daniel Jozua Pienaar, Rsn.

Ds. D. J. Pienaar, emeritus predikant van ons Kerk, is op 13 Desember 1933 sy ewige rus ingegaan. Die Broeder was seker een van die deftigste en welsprekendste redenaars in ons Kerk. Hy was 'n besonder goeie kenner van beide die Hollandse en Engelse tale, en dit was altyd

'n genot om na hom te luister. Hy was baie eienaardig van karakter, en moes 'n mens hom leer ken om hom te waardeer en lief te hê. Deur sy boeiende preke sal hy seker lank in geseënde herinnering bly.

(3) Prof. Pieter Jacobus Gerhardus de Vos.

Hierdie hooggeéerde en innig geliefde Emeritus Hoogleraar van ons Kerk is op 1 Oktober 1931, vergader tot sy vaders in die hoë ouerdom van negen-en-tachtig jaar. Met hom is die laaste van die drie professore, onder wie ons ouere predikante gestudeer het, heengegaan. Ons dink aan sy diepsinnigheid, grote beslistheid en skone godsvrug, en dank die Here vir so 'n man, as hoogleraar aan ons Kerk geskink.

(4) Ds. Henri Theodore Gonin.

Predikant van die gemeente Belfast van 1905 tot 1913, is die broeder in 1913 beroep tot dosent aan die Opleiding Skool te Wellington. Hy het die beroep aanvaar, en het vir twintig jaar met degelikheid sy werk gedoen, net soos hy ook sy gemeentelikwerk gedoen het. Hy was beskeie van aard en liefallig in die omgang. Sy werk volg hom na.

(5) Vroeëre leraars van ons Kerk.

Graag spreek ek 'n woord tot gedagtenis van die volgende broeders wat vroeër ook in ons Kerk gedien het: Di. D. J. Kriel, H. A. Lamprecht, P. W. Ennis, C. W. du Toit, A. G. Driessens, H. E. du Plessis, B. R. Hattingh en Eerw. J. Murray.

Ook wil ek melding maak van die heengaan van die waardige gade van wyle ons hooggeéerde Sendeling Stefanus Hofmeyer, in die ouerdom van drie-en-negentig jaar.

(6) Vermeerdering van lede en sieletal.

Sedert die laaste vergadering van die Sinode is die ledetal gestyg van 96,957 tot 107,102, en die sieletal van 198,085 tot 207,966, dus 'n vermeerdering van 10,145 lede en 9,881 siele. Die gemeentes het gestyg van 95 tot 97. Die laaste Sinode het die getal Ringe onveranderd laat bly.

Hierdie syfers gee ons stof tot ernstig nadink.

Die onbevredigende toestand voor die aandag van die laaste Sinode gebring is vererger.

Instede dat daar minstens 12 gemeentes gestig is, is daar slegs 2 gestig. As ons daaraan dink dat die getal lidmate in die laaste ses jaar vermeerder het met 24,270, en dat daar in die tyd slegs agt gemeentes gestig is, in plaas van 30, dan sien ons duidelik hoe onbevredigend die toestand is, en dit word vererger as ons sê dat inplaas van 97 gemeentes moes ons 134 hê, of inplaas van 110 predikante, dit is as die vakatures aangevul is, moes ons 134 predikante hê om die 134 gemeentes behoorlik te kan bearbei. Die werklike posisie is dat daar vandag 102 predikante arbei, die hulppredikers bygerekend, instede van 134.

Hierby dien opgemerk te word dat die staats volkstelling ons duisende lidmate meer gee, as wat ons statistiek doen. Die wantoestand blyk nog erger te wees as ons dink aan die ongelyke verdeling. Sewe-en-veertig gemeentes met 'n ledetal van 66,298, en 'n sieltal van 126,467 word bearbei deur agt-en-veertig predikante, ter-wyl vyftig gemeentes met 'n ledetal van 40,804 en 'n sieletal van 81,499 bearbei word deur vier-en-vyftig predikante, dit wil sê as daar geen vaktures sou wees nie.

Hoe kan die toestand verbeter word?

Daarop antwoord ons:

- (a) Deur, in die geloof, meer gemeentes te stig. Die ondervinding tog het geleer dat kleinere gemeentes, deur beter bearbeiding spoedig al die nodige vind om te kan bestaan, veral as die moeder gemeente 'n helpende hand aan die begin bysyt.
- (b) Waar dit nog nie geleë is 'n nuwe gemeente te stig nie, 'n tweede predikant of hulpprediker te beroep, ons sou sê by voorkeur 'n tweede predikant.
- (c) Waar gemeentes nie sterk genoeg is om nuwe gemeentes te stig, of 'n tweede predikant of hulpprediker te beroep nie, moes die Kerk 'n sterk genoeg sustentasiefonds hê om te help. Die ondervinding het ook, wat dit betref, geleer dat verskeie gemeentes wat by die stigting hulpbehoewend was, nou heeltemal selfstandig geword het.

Die Sinodale Kommissie, meen ek, sal die kwessie van die Noodhulpfonds voor die Vergadering bring, daarom sê ek hier niks meer nie.

(7) Predikante Konferensies.

Verskeie geseënde Predikante Konferensies, op verskillende plekke is gehou sedert die laaste Sinode, en een groot gesamelike Konferensie te Pretoria in die Voortrekker Gedenksaal.

Die Konferensies was allergeseënd. Die Konferensie op Pretoria was bygewoon deur 'n 130 tal predikante, sendelinge, hulle vroue en ander arbeiders en arbeidsters in die wyngaard van die Here. Die onderwerp was Rom. 6, 7 en deel van Rom. 8.

As inleiers het opgetree Di. A. C. Murray en G. D. du Toit van Murraysburg.

Sou dit nie aanbevelingswaard wees dat daar om die twee jaar kleinere Konferensies gehou word nie, en om die drie jaar een groot gesamenlike Konferensie te Pretoria?

'n Predikante Konferensie is opgeroep te Pretoria van 5 tot 8 Maart e.k.

U dienswillige Dienskneg en Broeder in die Heer,
PAUL NEL, Aftredende Moderator.

1 Maart, 1934.

BYLAE III.

VERSLAG VAN DIE MODERATUUR

HoogEerw. Heer en Broeder,

Die Moderatuur het die eer om die volgende verslag van sy werkzaamhede aan die HoogSerw. Sinode voor te lê.

(1) **Vergaderinge.**—Sedert die laaste vergadering van die Sinode het die Moderatuur dertien vergaderinge gehou.

(2) **Biddae** (Art. 120(2)).—Omstandighede gedurende die afgelope drie jaar is sodanig gewees, dat die Moderatuur agt maal vir hom geroep het, om Bid- en Dankdae uit te skryf.

(3) **Ander Kerke** (Art. 120(3)).—In 1931 het die Moderatuur die H.E.Moderator na die Presbyteriaanse Sinode te Johannesburg afgevaardig, en die H.E.Assessor in 1931 na die Algemene Vergadering van die Geref. Kerk te Pretoria, asook na die Sinode van die Moederkerk te Kaapstad.

Verder het die Moderatuur Eerw. Geo. P. Stegmann afgevaardig, om ons Kerk in Julie, 1933, op die Vyfde Nasionale Konferensie vir Blankes en Bantoes, te Bloemfontein, te verteenwoordig.

(4) **Hulpbehoewende Gemeentefonds** (Art. 356).—Die volgende gemeentes het ondersteuning uit die Hulpbehoewende Gemeentefonds ontvang, t.w. Meru, Vergenoeg, Louwsburg, Goedgegun, Barberton (cf. Sinodale Notule 1931, p.p. 68, 279), Lydenburg, Vrededorp, Chris-siesmeer, Witbank en Dalunie. Aan al die versoek om hulp kon nie voldaan word nie.

Omtrent Oos-Afrika kan gerapporteer word: (a) Dat Ds. M. P. Loubser nog steeds met toegewydheid en seen in die gemeente Vergenoeg arbeid; en (b) Dat Prop. B. J. K. Anderssen, na sy ordening te Vrededorp, op die 10de November 1932, vir ten minste twee jaar na die gemeente Meru gegaan is.

(5) **Drankwet.**—Aan 'n versoek van die Sinodale Kommissie vir die Bestryding van die Openbare Euwels werd voldaan, en toegestem, om 'n Manifes in verband met die voorgestelde wysiging van die Drankwet van 1928, wat deur genoemde Kommissie opgestel werd, te

onderteken. Hierdie Manifes is in "Die Kerkbode" van die 31ste Augustus, 1932, gepubliseer.

(6) Monument Dr. H. S. Bosman.—Op 'n brief van die Monumentkommissie van die Kerkraad van Pretoria, het die Moderatuur geantwoord, dat hy gewillig is, om op genoemde kommissie te dien. Die Kerkraad van Pretoria wil graag 'n waardige monument ter gedagtenis van wyle Dr. H. S. Bosman oprig.

(7) Dr. J. R. Mott.—Op die 20ste Februarie, j.l. het die H.E. Assessor, daartoe afgevaardig 'n vergadering van verteenwoordigers van verskillende Kerkgenootskappe op Bloemfontein, O.V.S., bygewoon, en wel in verband met die tref van reëlinge van die reisprogram en werkzaamhede van Dr. J. R. Mott, gedurende sy besoek, wat hy aanstaande maand aan Suid-Afrika dink te bring. Sy werk is veral in verband met die wêreld-sending-organisasie.

(8) Deelneming.—Op gepaste wyse het die Moderatuur by verskillende geleenthede kennis geneem van die afsterwing van elkeen van die volgende: Prof. P. J. G. de Vos, Di. W. A. Joubert en A. M. Murray, Eerw. D. C. Odendaal, die vader van die H. E. Assessor, Ds. T. A. Broodryk, en 'n soontjie van die H.E. Moderator.

(9) Indeling van Tyd van die Sinode.—In voldoening aan 'n opdrag van die Sinodale Kommissie, en wel met die oog om die Sinode tot twaalf sittingsdae te beperk, het die Moderatuur 'n indeling van die tyd opgetrek. Hierdie indeling is as volg:

Woensdag, 4 April, 10 v.m.: Konstituering en kiesing van Moderatuurslede.

3 n.m.: Voordrag van tydelike kommissies en behandeling van verslae van amptenare en kommissies wat die Sinode besluit om direk in behandeling te neem (cf. Notule 1931, p. 79).

7.30 n.m. Openingsrede, en daarna vergadering van tydelike kommissies.

Donderdag, 5 en Vrydag 6 April: Direkte verslae.

Saterdag, 7 April: Kom. van Rewiesie (eerste verslag).

Maandag 9 April: Kom. van Rewiesie en Kom. vir Algemene Sake.

Dinsdag, 10 April: Kom. vir Inwendige Sending.

Woensdag, 11 April, voormiddag: Kom. vir Sending.
 Namiddag: Groete van Susterkerke en voortsetting
 van Sending.
 Aand: Bevestiging van Sending-sekretaris en sy In-
 teerde.

Donderdag, 12 April: Kom. vir Fondse.

Vrydag, 13 April Voormiddag: Regskommissie.
 Namiddag: Kom. vir Onderwys en Opvoeding.
 Aand: Broederlike Onderhou.

Saterdag, 14 April: Kom. vir Algemene Sake.

Maandag, 16 April: Benoeming van Permanente kommis-
 sies en kiesing van Sinodale Kommissie. Verslag
 van Kom. van Rewiesie, en verder Uitstaande
 sake.

7.30: H.A.maal en Herderl. Brief.

Dinsdag, 17 April: Uitstaande sake.

7.30: Sluitingsrede.

Die sittingsure sal as volg wees: 9.30 v.m. tot 12.30
 n.m., met 'n halfuur vir gebed vooraf, en van 3 n.m. tot
 5.30 n.m., wanneer daar 'n aandsitting is, en van 3 n.m.,
 tot 6 n.m., wanneer daar geen aandsitting is nie. Op Sater-
 dae van 9.30 tot 12.30 n.m.

(10) Sluitingsrede (Art. 111(9)).—Die sluitingsrede
 van die H.E.Sinode sal (D.V.) deur die H.E.Actuarius
 gehou word.

(11) Ander Sake.—Bostaande in hierdie verslag, te-
 same met die een en ander waaroer ander kommissies sal
 rapporteer, dele nagenoeg alle sake van belang, wat vir
 behandeling voor die Moderatuur gekom het.

U Dw. Dienaars en Broeders in die Here,

PAUL NEL, Moderator.

Wm. NICOL, Assessor.

G. M. PELLISSIER, Actuarius.

J. M. LOUW, Scriba.

Boksburg, 27 Februarie, 1934.

BYLAE IV.

VERSLAG VAN DIE SINODALE KOMMISSIE

HoogEerw. Heer en Broeder,

Die Sinodale Kommissie het die eer, om hierby die volgende verslag van sy werkzaamhede aan u voor te lê:

(1) **Vergaderinge:** Sedert die laaste vergadering van die Sinode in 1931, is daar sewe vergaderinge gehou.

(2) **Algemeen.**—Vir die benoeming van secundi-lede van die Raad der Kerke (Art. 150), en vir die aanvulling van tyd tot tyd van vakatures (Art. 126(4)) het u Kommissie gesorg.

Ook het hy gelet op die nakoming van Artt. 130 en 137(9).

En verder het hy jaarliks, ter kennisname, van die Raad der Kerke 'n verslag van die staat van Inkomste en Uitgawes van "Die Kerkbode" ontvang.

(3) **Opdragte van die Sinode:**

(a) **Ds. M. L. Fick** (Notule 1931, p.p. 46, 165).—Andermaal het die saak van pensioen vir Ds. M. L. Fick die aandag van u Kommissie erlang, en hoewel die H.E. Moderator eers in 1931 'n onderhoud hieroor met die Kaapse Kerkkantoorkommissie gehad het, en die H.E. Assessor die Kaapse Sinode, eweëens oor hierdie saak, in 1932 ontmoet het, is dit geen van beide geluk om enigets vir ons te verkry nie.

U Kommissie het die saak toe hierby gelaat.

(b) **Gemeente Witbank** (Notule 1931, p. 68).—Hoe-wel u Kommissie sy bes gedoen het, is dit hom nie geluk, om 'n oplossing van die moeilikhede, waarin die gemeente Witbank hom bevind, te vind nie, en het hy eindelik besluit, dat dit die beste is, dat die kerk hom nie verder met die saak tussen die gemeente Witbank en die Paarlse Ekskuteurskamer sal bemoei nie. Hoofsaaklik omdat die Kerk geen aandeel in of kennis van die transaksie tussen die gemeente en die Ekskuteurskamer gehad het nie, het u Kommissie nie gesien, hoe die kerk nou enige verantwoordelikheid op hom kon neem nie.

(c) **Predikante-pensioenfonds en Predikante-weduweefonds** (Notule 1931, p. 65 en 1928, p.p. 122, 15).—Hierdie saak is deur die Kaapse Sinode van 1932 na sy Kerk-

kantoor-kommissie verwys, van watter kommissie daar egter nog geen berig ontvang is nie.

(d) **Sekretaris vir Armesorg** (Notule 1931, p. 65).—Aan die opdrag van die H.E.Sinode is uitvoering gegee, en aan hierdie amptenaar agt maande studieverlof verleen.

(e) **Nedersettingsfonds** (Notule 1931, p. 66).—Hierdie saak is naар die Kerkkantoor-kommissie verwys, wat dan ook daaroor sal rapporteer.

(f) **Ds. B. R. Hattingh** (Notule 1931, p.p. 46, 74).—Die saak omtrent die status van nu Wyle Ds. B. R. Hattingh is vir behandeling naар die Kommissie van Eksaminateure verwys.

(g) **Ned. Herv. Kerk** (Notule 1931, p. 16).—'n Subkommissie aan wie die behartiging van hierdie saak, die verhouding tussen ons Kerk en die Ned. Herv. Kerk, opgedra werd, het hierin nie handelend opgetree nie.

(h) **Spesiale Evangelieprediker** (Notule 1931, p.p. 64, 218).—Hieroor sal die Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelie-prediker rapporteer.

(i) **Spoorwegpredikant** (Notule 1931, p.p. 64, 219).—Nadat u kommissie die gevoelens van die verskillende kerkrade omtrent die wenslikheid en noodsaaklikheid van die aanstelling van 'n spoorwegpredikant ingewin het, was die uitslag sodanig, dat hy nie anders kon nie, as om te besluit, om hierdie saak vir hersiening naар die volgende Sinode te verwys.

(j) **Doofstomme- en Blinde Instituut te Worcester** (Notule 1931 p. 45).—Op versoek van U Kommissie het die H. E. Assessor die feestelike herdenking van die vyftigjarige bestaan van die Doofstomme- en Blinde-Instituut te Worcester in September 1931 bygewoon.

(k) **Huweliksgebooie** (Notule 1931, p. 50).—Hieroor is in onderhandeling met die Minister van Binnelandse Sake getree, en hoewel hy die saak gunstig gesind is, is Wet No. 13 van 1909 nog nie so verander, dat die afkondiging van huweliksgebooie parogiaal kan geskied nie.

(l) **Milddadigheid** (Notule 1931, p. 71).—U Kommissie het die predikante van Wolmaransstad en Potchef-

stroom en die Sekretaris vir Armesorg benoem, om uitvoering te gee aan die besluit van die H.E.Sinode i.s. Christelike Milddadigheid.

(m) **Museum** (Notule 1931, p. 20).—Die behartiging van hierdie saak is aan die Kerkkantoorkommissie opgedra wat dan ook hieroor rapport sal doen. In Okt. 1933, het u kommissie die volgende gedenkwaardige oudhede met dank ontvang, t.w. 'n bamboes-drievoot deur wyle Eerw. St. Hofmeyr gemaak en gebruik; 'n trompet deur Ds. F. Lion Cachet aan wyle Eerw. St. Hofmeyr gegee, en deur laasgenoemde as kerkklok gebruik; en die beker wat in 1866 deur Ds. F. Lion Cachet by sy eerste Awendaalsviering op die plaas Kranspoort, tans die gemeente Ermelo, gebruik werd.

(n) **Klavier** (Notule 1931, p.p. 17, 19).—Deur u Kommissie werd besluit, dat die geskenk van die lede van die eerste Sinodale vergadering, wat die eer gehad het om in die Voortrekker-Gedenksaal saam te kom, 'n klavier sal wees. Ook hieroor sal die Kerkkantoorkommissie rapporteer.

(o) **Roossenekal** (Notule 1931, p.p. 69, 84, 282).—Dit sal die Kerkkantoorkommissie ook oor hierdie saak doen, aangesien genoemde kommissie hieromtrent opdrag van u kommissie ontvang het.

(p) **Leerkommissie** (Notule 1931, p. 23).—Gereeld het hierdie kommissie rapport van sy werkzaamhede en vorderinge gedoen. U Kommissie het dit nie noodaakklik geag om 'n spesiale sitting van die Sinode op te roep nie.

(4) Opdragte deur die Moderatuur Uitgevoer:

(a) **Noodhulpfonds**.—Met die oog op die tekort in die Sinodale Sendingfonds, die Hulpbehoewende Gemeentefonds, en die Armesorgfonds, is 'n Noodhulpfonds geopen, met die doel om £10,000 Stg. byeen te bring. Oor die besteding van wat reeds ontvang is en nog sal inkom, sal die Sinode self moet besluit. Die gedagte met hierdie fonds was nie net aan bogenoemde drie fondse nie, maar die hoop werd gekoester, dat daar bowedien 'n ruime bedrag beskikbaar sou wees vir 'n Sustentasiefonds, met die opbrings waarvan die werk van die kerk voortgesit sal kan word.

(b) **Besuiniging.**—Een en andermaal is poginge aangewend om te sien in hoeverre vrywillige besuiniging in die uitgawes van die Sinodale kas verkry kan word.

(c) **Die Afrikaanse Bybel.**—In verband met reëelinge vir die feestelike ingebuikneem van die Afrikaanse Bybel, het u kommissie die medewerking van die Sinodale Kommissie vir Bybelverspreiding geniet. Sondag, die 27ste Augustus, 1933, is in alle opsigte, ook finansiël (sien verslag van Saakgelastigde), 'n groot sukses gewees.

(d) **Dingaansfees.**—Vir die viering van Dingaansfees te Bloedrivier laaste jaar is gesorg.

(5) **Ds. C. F. Mynhardt.**—Voor u Kommissie het gedien 'n Appèl van Ds. C. F. Mynhardt, gewese leraar van die gemeente Piet Retief, teen 'n uitspraak van die Ring van Ermelo, wat Art. 332 (1) e op hom toegepas het. Die toepassing van hierdie bestaffingsmiddel is opsy gesit, met 'n aanbeveling aan die Ring om genoemde bestaffingsmiddel in hersiening te neem, en 'n liger graad van straf toe te pas. Onder protes het die Ring toe 'n liger straf toegepas, t.w. Art. 332(1)d.

(6) **Klagte teen Ring van Ermelo.**—Sekere klagte van die predikant van Brakpan teen die Ring van Ermelo is in der minne geskik.

(7) **Sinode van die Sendingkerk.**—Daartoe versog het u Kommissie toegestem, dat die koste van die eerste Sinode van die Sendingkerk—die Stigtingsinode—uit die Sinodale kas betaal sou word. Dit was 'n bedrag van £139 5s. 3d. Stg.

(8) **Sondagskoolroosters.**—Toestemming is verleent aan die Ned. Herv. Kerk, om die Sondagskoolroosters van ons Kerk te mag gebruik.

(9) **Volkebondsunie.**—Een en andermaal het u Kommissie sy sedelike steun aan die Volkebondsunie gegee in die se ywer vir wêreldvrede, en wel deur ons gemeentes op te wek om mee te doen in openbare gebed, en ook om aan te beveel dat sekere petties geteken sou word.

(10) **Susterkerke.**—Aan die Gereformeerde Kerk werd die gebruik van die Voortrekker-Gedenksaal vir sy Algemene Vergadering in Maart, 1933, verleent. Toestem-

ming is ook aan die Ned. Herv. Kerk gegee, om genoemde saal vir sy Sinodale Vergadering in aanstaande Mei te gebruik.

(11) **Sendingsekretaris.**—Die vakature van Sendingsekretaris, wat ontstaan het deur die afsterwe van Ds. D. Theron op die 29ste Junie 1933, is weer opgevul, en wel deur die aanname, deur Ds. Johannes Reyneke, B.A., van die beroep wat in Oktober, l.l. op hom uitgebrag werd. Op sy versoek is aan Ds. Reyneke verlof verleent, om op die 1ste April, e.k. met sy werk 'n aanvang te maak.

(12) **Dispensasie.**—Etlike aansoeke om dispensasie van wetsartikels het u kommissie in behandeling geneem.

(13) **Gemeentelike Registers.**—Andermaal moet gerapporteer word, dat daar baie aansoeke om veranderinge veral in Doopregisters, ingekom het. Elke aansoek is op sy meriete behandel geword.

(14) **Deelneming.**—Op gepaste wyse het u kommissie kennis geneem van die afsterwe van die volgende persone: Mev. Dr. G. B. A. Gerdener, Ds. W. A. Joubert, Ds. A. M. Murray, Eerw. D. C. Odendaal, Ds. C. R. Ferreira, Dr. N. M. Hoogenhout, 'n seun van die H.E.Moderator, die vader en moeder van die H.E.Assessor, Ds. T. A. Broodryk, Dr. H. S. Bosman, Ds. D. Theron, Ds. G. J. Hugo, en Ds. A. G. Driessens.

(15) **Aanstaande Sinode.**—Hoewel daar etlike versoeke om uitstel van die Sinode ingekom het het u Kommissie na ernstige oorweging besluit, dat die Sinode op die gewone tyd sal bymekaar kom, met die bepaling egter, dat dit nie meer as twaalf sittingsdae in beslag sal neem nie. Met die oog op so 'n korte sitting het die Moderatuur, daartoe versog, 'n indeling van die werk en tyd opgetrek, en het u kommissie wat hieronder volg, by wyse van kennisgewing, in "Die Kerkbode" laat verskyn:

Vergadering van die Sinode:

In verband met die besluit, dat die aanstaande Sinode nie meer as twaalf sittingsdae in beslag sal neem nie, wil die HoogEerw. Sinodale Kommissie die volgende onder die aandag van die verskillende ringe, kerkrade, amptenare en kommissies bring:

- (1) Dat daar so min as moontlik beskrywingspunte rakende wetsveranderinge ingedien sal word;
- (2) Dat, met die oog op besuiniging, permanente kommissies nie bloot vir die tekening van verslae vir die Sinode sal bymekaar kom nie;
- (3) Dat, eweas voor de laaste Sinode, daar nou ook weer enige wenke aan die amptenare en permanente kommissies, in verband met die optrek van verslae, gegee sal word;
- (4) Dat, laatingekome stukke in behandeling geneem sal word alleenlik as daar tyd daarvoor mag wees, en dan wel aan die einde van die vergadering;
- (5) Dat alle geloofsbriefe, met 'n begeleidende skrywe om te sê wie sal verskyn, nie later as Woensdag, die 28ste Maart, 1934 in hande van die Seriba Synodi (adres: P/a Die Saakgelastigde, Pretoria) sal wees, om op Dinsdag, die 3de April, deur die Moderatuur nagesien te word;
- (6) Dat op die eerste dag van die Sinodale Vergadering voorgestel sal word: (a) dat die daggelde 10/- per dag sal wees; en (b) dat, wat reiskoste per trein betref, die teen tweedeklastariefl gereken sal word.
- (7) Dat by die Broederlike Onderhoud alleenlik punt 8 van Art. 76 behandel sal word, en dat die tien predikante wat volgens Art. 101 benoem is sal reël watter twee van hulle as inleiers by die geleentheid sal optree;
- (8) Dat, waar die aanname van bostaande wenke, of die indeling van die tyd van die Sinode (cf. p. 134) die suspendering van artikels vereis, sodanige suspendering deur die Sinodale Kommissie voorgestel word.
- (16) Ander Sake.**—Baie ander sake het nog voor u Kommissie gedien. Daaroor word egter nie gerapporteer nie, en wel of omdat dit sake van minder algemene belang is, of ander omdat dit sake is, waарoor deur een of ander

van die orige permanente kommissies gerapporteer sal word.

U Dw. Dienaars en Broeders in die Here,

PAUL NEL, Moderator,

Wm. NICOL, Assessor,

G. M. PELLISSIER, Actuarius,

J. M. LOUW, Seriba,

J. H. EYBERS,

T. C. PAUW,

J. C. CRONJE,

W. M. J. ODENDAAL,

G. W. S. HOFMEYR,

T. T. RETIEF,

D. J. KEET,

P. J. DERWIG,

J. I. DE WET,

H. J. POTGIETER,

J. P. LIEBENBERG,

G. M. CLAASSEN,

J. D. ROOS,

A. P. VISSER,

J. H. M. STOFBERG,

P. P. FOUCHE,

P. A. ROUX,

H. J. DE VOS,

L. P. SNYMAN,

P. L. POTGIETER,

Boksburg, 23 Februarie, 1934.

**SUPPLEMENTÊRE VERSLAG VAN DIE SINODALE
KOMMISSIE (Bylae IV).**

Die HoogEerw.,
Ds. Wm. Nicol,
Moderator Synodi,
Pretoria.

Pretoria,
5/4/34.

HoogEerw. Heer en Broeder,

Graag wil ondergetekende hiermee rapporteer, dat daar eergister — dus lang na die afsluiting van die verslag vir hierdie Sinodale byeenkoms — 'n buitengewone vergadering van die Sinodale Kommissie alhier gehou is, en wel om sekere APPEL te behandel.

1. **Appél:** Dit is 'n appél van die Kerkraad van die' gemeente Melville teen die uitspraak van die Ring van Johannesburg, waardeur 'n appél van genoemde kerkraad verwerp is. Genoemde appél was in verband met die straf deur die Ringskommissie, toegepas op ouderling(tans oudouderling) P. F. R. de Villiers, wat, volgens die kerkraad van Melville te lig gewees is.

Na degelike bespreking van wat voor die vergadering gedien het, het die vergadering met eenparige stemme besluit om aan die kerkraad van Melville kennis te gee, met opgaaf van redes, dat hy die appél nie in behandeling kan neem nie.

2. **Reglement i/s Kerklike Goedere ens.:** Verder moet rapporteer word, dat op bogenoemde buitengewone vergadering, berig ontvang is, dat die gemeente Pietersburg, Fordsburg en Potchefstroom die *Reglement vir die Beheer van die Kerklike Goedere en Fondse* goedgekeur het en dat die Sinodale Kommissie, ooreenkomstig No. 12 van Bylae 3 by die Kerkwette, toe besluit het, om aan die H.E. Sinode hiervan kennis te gee, wat dan nou ook hierby geskied.

Hoogagtend,

U Dw. Dienaar en Broeder in die Here,
J. M. LOUW, gewese Seriba,
van die Sinode

BYLAE V.

VERSLAG VAN DIE SCRIBA VAN DIE SINODE

HoogEerw. Heer en Broeder,

Hiermee het ek die eer om, soos deur Art. 114 vereis, verslag te doen van wat, sedert die laaste vergadering van die Sinode in 1931, deur my, as Scriba van die Sinode, gedaan is.

(1) **Algemeen.**—Met die waarneming van my werk het ek steeds op al die vereistes van Art. 117, as ook op al die ander Artikels aldaar genoemd, gelet, met uitsondering egter van Art. 117(2), aangesien ek die nodige stukke eers in November, 1932, aan die Argivaris besorg het.

(2) **Nuwe Gemeentes.**—Gedurende die laaste drie jaar is daar slegs twee nuwe gemeentes gestig, t.w. die gemeente Ohrigstad, op Saterdag, die 3de Desember, 1932, en die gemeente Sabie, op Saterdag, die 7de Januarie, 1933. Hierdie vermeerdering van gemeentes is so swak as dit in geen jare gewees is nie.

(3) **Beroep Goedgekeur.**—Ooreenkomsdig Art. 251(4) het ek die beroep van Eerw. M. W. Theunissen, vir Sendingwerk in Soeloland, goedgekeur.

(4) **Beskrywingspunte, ens.**—Hoewel daar etlike bekrywingspunte na die deur die wet vasgestelde datum ingekom het, het ek tog maar alles, wat ek tot op die 26ste Februarie, j.l. ontvang het, in "Die Kerkbode," volgens Art. 112(1), gepubliseer. (Sien "Die Kerkbode" van die 28ste Februarie, j.l. en die 7de deser). Wat ek na genoemde datum ontvang het, het ek sonder publikasie daarvan in die Offisiële Orgaan van die Kerk, in hande van die Kommissie van Orde gestel.

U Dw. Dienaar en Broeder in die Here

J. M. LOUW, Scriba van die Sinode.

Boksburg, 2 Maart, 1934.

BYLAE VI.

VERSLAG VAN DIE ACTUARIUS.

HoogEerw. Heer,

In uitvoering van Art. 114 doen die ondergetekende hiermee as volg verslag van sy werksaamhede:

(1) **Actuariaat Oorgeneem.** Onder datum 26 Des. 1932 het ek in opdrag van die Sinodale Kommissie, al die stukke in verband met dieactuariaat van die Sinode in ontvangs geneem, van Dr. G. B. A. Gerdener wat sy werk as actuarius, neergelê het. Met die begin van 1933 het ek die werksaamhede aanvaar.

(2) **Ondertekening van Art. 13.**

Die voorlopige ondertekening van Art. 13 is ontvang:

(a) **In die Moederkerk.**

Van Prop. J. A. Kotze, B.A., get. 28 Maart 1931.

Prop. D. S. Lubbe, B.A., get. 26 Julie 1931.

Prop. H. C. J. Flemming, B.A., B.D., get. 15 Aug. 1931.

Prop. D. B. Lategan, get. 5 Sept. 1931.

Prop. D. de Jager, B.A., get. 26 Sept. 1931.

Ds. S. J. Stander, get. 12 Febr. 1932.

Prop. P. V. Pistorius, M.A., B.D., get. 5 Maart, 1932.

Prop. F. H. J. Kriel, M.A., B.D., get. 19 Maart 1932.

Prop. S. P. Schoeman, get. 1 April 1932.

Ds. P. J. Viljoen, get. 8 April 1932.

Prop. L. N. Botha, M.A., M.Th., get. 2 April 1932.

Prop. H. J. C. Snyders, B.A., get. 14 Febr. 1932.

Prop. J. S. Klopper, M.A., get. 23 Julie 1932.

Prop. B. J. K. Anderssen, B.A., B.D., get. 10 Nov. 1932.

Ds. J. C. G. Kotze, B.A., get. 18 Feb. 1933.

Prop. R. J. Raath, B.A., get. 14 April 1933.

Ds. A. H. Stander, get. 20 Mei 1933.

Prop. Paul Nel, B.A., B.Th., get. 10 Okt. 1933.

Prop. W. W. Esterhuysen, B.A., get. 28 Okt. 1933.

Prop. G. C. le Roux, B.A., get. 25 November 1933.

Ds. P. S. Z. Coetzee, get. 10 Feb. 1934.

(b) **In die Sendingkerk:**

Eerw. M. W. Theunissen, 20 Junie 1931.

Eerw. A. P. Segoete, 21 Junie 1931.

Eerw. S. D. Moletsane, 29 Augustus 1931.

Eerw. P. M. Matsie, 26 Sept. 1931.

Eerw. J. M. Moloto, 9 Januarie 1932.

Eerw. C. J. J. van Rensburg, 30 Januarie 1932.

Eerw. J. J. de Beer, 9 Junie 1933.

Die ondertekenaars onder (a) word vriendelik versoek om te let op Art. 238 en tydens hierdie vergadering die Kerkboek by die Actuarius te teken.

In die afgelope drie jaar het 20 Predikante in diens van die Kerk getree, vergelyk met 28 van die vorige triennium.

(3) Akte van Bevestiging:

Volgens Art. 242 is aktes van bevestiging as volg uitgereik:

(a) In die Moederkerk:

12 Mei 1931 aan Johannes Augustus Kotze, B.A.

10 Aug. 1931 aan David Stefanus Lubbe, B.A.

22 Aug. 1931 aan Hermanus Christoffel Johannes Flemming, B.A., B.D.

19 September 1931 aan De Wet Botha Lategan.

9 Oktober 1931 aan Daniel de Jager, B.A.

26 Maart 1932 aan Philippus Villiers Pistorius M.A.

12 April 1932 aan Frederik Hendrik Johannes Kriel, M.A., B.D.

12 April 1932 aan Stephanus Phillipus Schoeman.

10 Mei 1932 aan Laurie Nel Botha, M.A., M.Th.

27 Augustus 1932 aan Jan Stefanus Klopper, M.A.

6 Desember 1932 aan Balthazar Johannes Kloppers Anderssen, B.A., B.D.

6 Desember 1932 aan Hendrik Johannes Christoffel Snyders, B.A.

10 Mei, 1933 aan Rudolf Johannes Raath, B.A.

14 Nov. 1933 aan Willem Wouter Esterhuysen, B.A.

2 Des. 1933 aan Gerrit Conradie le Roux, B.A.

(b) Op Sending Gebied:

10 Augustus 1931 aan Marthinus Wilhelm Theunissen.

10 Augustus 1931 aan Alfred Phooko Segoete.

15 September 1931 aan Samuel Dola Moletsane.

30 September 1931 aan Petrus Mpeta Matsie.

25 Januarie 1932 aan Jefta Mayane Meloto.

23 Feb. 1932 aan Coenraad Jacobus Janse van Rensburg.

18 Jan. 1934 aan Johannes Jacobus de Beer.

(4) Statistiek:

(1) Ringseriba's het hulle verpligte volgens Art. 90 (7) nagekom en die besonderhede het in ons offisiële orgaan verskyn, behalwe dat die van 1933 pas onder datum 4 Maart na die Kerkblad kon versend word.

(2) Die getal van gemeentes in ons kerk staan tans op 97. Hiervan is 9 vakan. 43 gemeentes het 'n ledetal van minder as 1,000, terwyl 34 meer as 1,000 tel. 13 meer as 1,500 en 7 meer as 2,000 lidmate.

7 gemeentes het twee predikante. Van hierdie 7 is slegs twee uit die getal wat meer as 2,000 lidmate tel.

Daar is in die afgelope triennium slegs twee nuwe gemeentes gestig, een in 1932 en een in 1933.

(3) Die gemiddelde getalsterkte van 'n gemeente in ons Kerk was:

In 1922 831 lidmate; in 1925 880 lidmate; in 1928 964 lidmate; in 1931 1,063 lidmate; in 1934 1,137 lidmate.

Die H.E.Vergadering sal merk dat daar 'n gestadige groei is, met elke triennium, in die gemiddelde getalsterkte en dat, tot nogtoe, genome besluite nie veel gehelp het om hierdie ongewenste groei te stuit nie.

(5) Byvoegsel: Uit die Byvoegsel sal blyk:

(1) Dat ons sieletal vermeerder het met 4.8 persent en ons ledetal met 9 persent.

In 1931 was dit 15.2 en 17.7 respektiewelik; in 1928 7.7 en 14.2 respektiewelik; in 1925 7.7 en 8.8 respektiewelik.

(2) Al absoluut vertroubare gegewens is die opgawes van lidmate aangeneem, attestate ingedien van kinders gedoop, en van huwelike kerklik bevestig. Al die ouerige gegewens gaan meer of min mank aan "Skatting." Statistieke in verband met Sondagskole ly hieraan blykbaar die minste.

(3) Die syfer vir huwelik (kerklik bevestig) is skynbaar aan die daal:

In 1928 is kerklik bevestig 1621 huwelike vir 93,357 lidmate.

In 1929 1,780 vir 198,085 lidmate; in 1930 1,425 vir 101,049 lidmate; in 1931 1,403 vir 103,268 lidmate; in 1932

1,333 vir 107,102 lidmate en in 1933 1,462 vir 110,336 lidmate.

In 1928 was die verhouding 17.3 huwelike per 1,000 lidmate en in 1934 is die verhouding 13.2 per 100 lidmate. Die verklaring vir hierdie vermindering sal wel te vinde wees grotendeels, in die kosteloze siviele huweliksvoltrekking.

1932 was skynbaar ook op hierdie gebied 'n jaar van depressie.

(4) Die Doopsyfer was in 1919 in die verhouding van een dopeling vir elke 10.5 lidmate in die kerk, in 1934 is dit gedaal tot een dopeling vir elke 16.2 lidmate.

(6) Algemeen:

(1) Onder datum 10 Mei 1931 het die nuwe uitgawe van ons Wette en bepalings, met 'n volledige Besluite-Register, tot op datum, die lig gesien. My voorganger het hom hierin besonder verdienstelik gemaak. Ook is besonder dank verskuldig aan die ander lede van die Kom. van Revisie.

(2) Afskrifte van antwoord op vrae en wetspunte is in bewaring gehou.

(3) Aan al die verder opdragte het die Actuaris na vermoë voldoen.

(7) Aanbevelings: Beskeidenlik word aanbeveel:

(1) Dat dit aan 'n kommissie opgedra word om die kwessie van min vertroubaarheid in ons Statistieke in oorweging te neem en die H.E.Vergadering met 'n doeltreffende voorstel te dien.

(2) Dit eweneens aan 'n kommissie opgedra word om doeltreffend te adviseer insake kleiner gemeentes en meer predikante in ons Kerk.

U Diensgeneë Dnr.,

G. M. PELLISSIER, Actuaris.

Byvoegsel.

Carolina, 22 Febbruarie 1934.

Jaartal 1931:

Sieletal 202,562; ledetal 103,268; aangeneem 5,124; Attestate 3,434; gedoop 6,985; huwelike 1,403; getal son-

dagskole 879; onderwysers 2,688; kinders 36,481; getal kinders na skatting in dagskole 52,629.

Jaartal 1932:

Sieletal 207, 966; ledetal 107,102; Aangeneem 5,526; Attestate 3,290; Gedoop 6,709; huwelike 1,333; getal sondagskole 953; onderwysers 2,830; kinders 37,429; getal kinders na skatting in dagskole 52,779.

Jaartal 1933:

Sieletal 211,489; ledetal 110,336; aangeneem 5,712; Attestate 3,524; gedoop 6,799; huwelike 1,462; getal sondagskole 956; onderwysers 2,874; kinders 37,233; getal kinders na skatting in dagskole 50,427.

BYLAE VII.**VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VAN
EKSAMINATORE**

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer oor sy werkzaamhede gedurende die reses:

(1) Personeel en Vergaderings.—Die Kommissie van Eksaminatore het vyfmaal vergader nl. op 19 April 1932, 13 Junie 1933, 22 Augustus 1933, 10 Oktober 1933 en 28 Februarie 1934.

Op die eerste en laaste vergaderings was al die primarii-lede aanwesig, op die ander drie primarii-lede met Ds. P. A. Roux as secundus van Ds. Nicol.

(2) Opdragte. (a) **Behoud van Status** van (nou wyle) Ds. B. R. Hattingh, L.V. Uit die Notule van die Kommissie van 12/12/16 blyk nie die juiste voorwaarde waarop demissie aan Ds. Hattingh gegee is nie. Ook kon weens die afwesigheid van Ds. Nicol, in dié tyd Actuaris, geen afskrif van die brief destyds van weë die Kommissie aan hom gerig, gevind word nie. Middelerwyl is Ds. Hattinghoorlede en die opdrag vanself verval.

(b) **Legitimasié van Predikante**, en nader bepaling van die uitdrukking “’n Erkende Universiteit of Seminarium” (Sien Hand. Sin. Pag. 169 Pt. 1 en 3).

Aangesien die kwessie van gelykheid in legitimasié van Predikante by die vier Gefedereerde Kerke die aandag erlang van die Federale Raad, het U Kommissie dit raadsaam geag om die H.E.Sinode te adviseer om te wag tot die Raad van die Kerke ’n aanbeveling daaromtrent gemaak het.

Ook die kwessie van “’n Erkende Universiteit of Seminarium,” aangesien dit in nou verband staan met die saak van legitimasié, wil die Kommissie die H.E.Ver-gadering adviseer na dieselfde liggaam te wil verwys.

(3) Behoud van Status, Dr. D. F. Moorrees. ‘n Ver-soek om behoud van status, deur die Kommissie vir die Bearbeiding van die Studerende Jeug, aan die Sinodale Kommissie gerig en deur hulle na ons verwys is op 13 Junie 1933 in behandeling geneem. Eenparig is besluit:

(1) "Aangesien in hierdie geval deur die Kerkwet geen voorsiening gemaak word nie, ag die Kommissie van Eksaminatore hom nie by magte in hierdie geval beslissing te neem nie, en verwys die saak na die e.k. Sinode;

(2) Na aanleiding van bostaande, aansoek, versoek die Kommissie van Eksaminatore, verder, die Sinode hom uit te spreek oor die beginsel in die gevalle van Predikante wat hulle losmaak van hulle gemeentes of ander offisiële kerklike betrekkings om selfstandig geestelik werk te verrig."

(3) **Behoud van Status, Ds. C. F. Mynhardt:** Hierdie versoek gerig aan die Sinodale Kom. en deur hulle na u Kommissie verwys was van die volgende aard: Sy status as Predikant te mag bly behou, in geval hy 'n sekulêre amp mag aanvaar, aangesien hy nog onder sensuur verkeer en voorsiening moet maak in die onderhoud van sy huisgesin.

Die volgende besluit is geneem en hom meegedeel:

(1) Dat die Kommissie van Eksaminatore hom nie onbepaald kan toesê behoud van sy status nie, voor en aleer die kommissie weet watter soort werk hy doen;

(2) Dat hy middelerwyl enige eerlike werk terhand mag neem.

(3) Dat hy die Kommissie dan daaromtrent moet berig as wanneer die kwessie van behoud van status, onder omstandighede simpatiek sal behandel word.

(4) **Eerw. Kandidaat Paul Nel:** Op 22 Aug. 1933 is die aansoek van kandidaat Paul Nel om 'n **Colloquium Doctum** onder die bepalings van Art. 12 in oorweging geneem en na ondersoek die volgende besluit geneem:

"Dat kandidaat Paul Nel toegelaat word tot 'n uitgebreide **Colloquium Doctum** en wel om die volgende redes:

(1) Hy is in besit van 'n kandidaatsertifikaat wat hom in die Presbyteriaanse Kerk van Amerika kwalifiseer vir 'n beroep en ordening; (2) Omdat ons beskou sy geval as gelykstaande met die van kandidaat (nou Ds.) Fleming wie se toelating langs hierdie weg deur ons laaste Sinode goedgekeur is. Die Kommissie van Eksaminatore wens die Sinode te wys op die feit dat die procedure gevolg by die toelating van persone tot die Bedie-

ning van die Woord by sommige erkende Presbyteriaanse en Gereformeerde Kerke verskil met die van Art. 12 bemoeilik word en die Kommissie ag die noodsaaklik dat die Sinode nader sal verklaar hoe hy hierdie Artikel (Art. 12) wil toegepas hê."

Op 10 Oktober daarna, het 'n uitgebreide **Colloquium Doctum** plaasgevind, en is kandidaat Paul Nel, met inagneming van die verdere bepalings van Art. 12 t.w. bewys van goeie sedelike gedrag, aflegging van die eed teen **simonie**, as ook die ondertekening van Art. 13, gelegitimeer en 'n akte van Legitimasié aan hom oorhandig. Onder datum 10 Oktober is hy dan ook as sodanig, as beroepbaar in die Ned. Herv. of Geref. Kerk van Suid-Afrika, verklaar, in die Offisiële Orgaan van die Kerk.

(5) **Behoud van Status, Eerw. W. A. Nel.**—Op 28 Februarie jl. is in oorweging geneem die versoek om behoud van status van Eerw. W. A. Nel wat reeds as sendeling op Seleka bedank en sy demissie ontvang het. Omdat sy redes aanneemlik skyn nl. i. die swakke gesondheidstoestand van sy vrou, kind en homself as gevolg van malaria—viral sy vrou met 'n verswakte hart; ii. ander beswarende en aanklewende omstandighede van sy skoonfamilie, 'n weduwe met 'n blinde dogter, op 'n plaas naby Pearston K.P., waar hy wil gaan waarneem; iii. die begeerte om ook daar (in die nabyleheid) onder die verwaarloosde naturelle sendingwerk, in sy spaartyd, te wil doen; om hierdie redes, wat aanneemlik skyn het die Kommissie besluit sy versoek toe te staan op die volgende voorwaardes:

(1) By verandering van tydelike betrekking sal sy status as sendeling verval en moet hy dan vir verder behoud van sy status aansoek doen by die Kaapse Kerk;

(2) As hy geestelik werk wil doen moet hy dan dit doen met toestemming en onder toesig van die bevoegde ouoriteite van die Kaapse Kerk.

Van hierdie besluit is 'n afskrif ook aan die Kaapse Kerk gestuur.

U dienswillige Dienare

W. NICOL, Voorsitter,
 J. I. DE WET,
 J. H. EYBERS,
 G. M. PELLISSIER, Scriba.

2 Maart, 1934.

BYLAE VIII.**VERSLAG VAN DIE AFGEVAARDIGDES VAN
DIE RAAD DER KERKE**

HoogEerw. Heer en Broeder,

Hiermee het ondergetekendes die eer, om as volg aan u te rapporteer:

(1) **Vergadering.**—Sedert die laaste vergadering van die H.E.Sinode het die Raad van die Kerke slegs een vergadering gehou, t.w. sy dertiende, wat op die 8ste, 9de en 10de Maart, 1933, te Pretoria byeen gekom het.

(2) **Bylae.**—Hierby gaan as bylae 'n eksemplaar van die Handelinge van bogenoemde dertiende vergadering.

(3) **Reglement van die Raad van die Kerke.**—Waar die Raad van die Kerke op sy laaste vergadering sy Reglement in Afrikaans oorgesit het, wil ondergetekendes aanbeveel, dat die H.E.Sinode hierdie oorsetting sal goedkeur. Sien Bylae, p.p. 8, 61, 62, 63.

U dw. dienaars en Broeders in die Here,

PAUL NEL, Moderator,

Wm. NICOL, Assessor,

G. M. PELLISSIER, Actuaris,

J. M. LOUW, Scriba,

D. J. KEET,

P. A. ROUX.

Boksburg, 2 Maart, 1934.

BYLAE IX.

VERSLAG VAN DIE KURATOR VIR DIE
TEOLOGIESE KWEEKSKOOL

HoogEerwaarde Heer en Broeder in die Heer,

Hiermee het ek die eer verslag te doen van my werk as Kurator van die Teologiese Kweekskool.

(1) **Vergaderinge.**—Op een na het ek al die jaarlikse vergaderinge van die Kuratorium bygewoon.

Die gewone sake in verband met die Kweekskool is behandel. Daar is niks van buitengewoon belang voor die Kuratorium gekom nie.

(2) **Prof. du Plessis.**—Dit is bekend dat prof. du Plessis in die saak voor die Burgerlike Hof teen die Kaapse Sinode in die reg gestel was, en dat die Sinode daarnaal sy besluite teen Prof. du Plessis, en sy leerbesluite teruggeneem het, maar tog Prof. du Plessis toegang tot die Kweekskool, om sy ambt as Professor te vervul, ontseg het.

Hiermee meen ek aan my opdrag voldoen te hê.

U dienswillige diensknege en Broeder.

PAUL NEL, Aftredende Kurator.

BYLAE X.

Verslag van die Kommissie vir Bybelvertaling.

WelEerwaarde Heer en Broeder,

Die Kommissie vir Bybelvertaling het die eer om hiermee te rapporteer dat die vertaling van die Bybel in sy geheel in Afrikaans in 1933 voltooi is en dat hierdie vertaling gedruk en uitgegee is deur die Britse en Buitelandse Bybelgenootskap onder opdrag van die Algemene Vertalingskommissie verteenwoordigende die verskillende Hollandse Kerke in Suid-Arika.

1. Verskynning en ontvangs. Die eerste besending van Afrikaanse Bybels het in Suid-Afrika aangekom op 29 Mei 1933. Op Sondag 27 Augustus, is die Bybel fees-telik deur die lengte en breedte van ons Land in gebruik geneem. Die ontvangs van die Bybel in ons eie Afrikaanse taal deur die Volk was besonder hartlik. Gedurende die ses maande van sy verskynning af tot die end van 1933 is daar ongeveer honderd-en-vyftig-duisend eksemplare verkoop. Die eerste uitgawe het verskyn in die vorm van 'n handbybel net in een grootte van letter. Dit is egter die voorname van die Bybelgenootskap om eerlang 'n hersiene uitgawe, bewerk deur die Vertalers, ook in kleiner en in groter druk uit te gee.

2. Finansieël. Dit is vir U kommissie aangenaam om te mag rapporteer dat die ingekome bydraes ruimskoots die onkoste in verband met die vertaalwerk en alles daarmee verbonde gedek het. Die koste in verband met die druk en uitgee van die Bybel word gedra deur die Britse en Buitelandse Bybelgenootskap.

3. Aanbevelings. U Kommissie beveel aan:—

(a) Dat in die eerste plek ootmoedige dank deur die Sinode as verteenwoordigende die hele Kerk sal toege-bring word aan God vir Sy genadige leiding en seënryke bestiering by die aanvang, voortsetting en voltooiing van hierdie vertaling, vir ons Kerk en Volk van so onberekenbare waarde.

(b) Ten tweede, dat die vertaling kerklik deur die Sinode sal goedgekeur en aan die verskillende gemeentes aanbeveel word vir gebruik, met die verstandhouding egter dat ruimte gelaat word vir die verbetering en kor-

reksies wat met die oog op 'n volgende uitgawe nog noodsaaklik mag blyk te wees.

(c) Dat die dank en waardering van die Sinode betuig word jeëns die Vertalers en almal wat meegehelp het aan die arbeid, en ook jeëns die Britse en Buitelandse Bybelgenootskap vir sy belangrike aandeel wat hy onder sulke gunstige voorwaardes so doeltreffend aan die werk geneem het.

U dw. dienare en broeders in Christus,

D. J. KEET, Voorsitter.

J. C. CRONJE.

J. H. EYBERS, Scriba.

BYLAE XI.

**VERSLAG VAN DIE VERTEENWOORDIGERS VAN
DIE TRANSVAALSE KERK OP DIE KOMMISSIE VIR
PROPONENTSEKSAMEN**

HoogEerw. Heer,

Hiermee het ek die eer as volg te rapporteer:

(1) **Vergaderings:** Al die vergaderings van die Proponentskommissie het ek kon bywoon behalwe een.

(2) **Werksaamhede:** Die vakke waarin die Transvaalse verteenwoordigers geëksamineer het was: Inleiding tot die O. Test. Eksegese van O.T. en O Test.—Teologie.

(3) **Algemene Aanmerkings:** Die gehalte van werk gelewer was oor die algemeen goed. Daar is blyke van deeglike voorbereiding. Die ou tale egter geniet, nog nie die beoefening wat hulle weens hulle belangrikheid vir die eksegese toekom.

Die tiepe van jongeling wat hom aanbied in die Bediening, is, te oordeel, na die korte tydjie van omgang met hulle helemaal goed en lewer stof tot dankbaarheid.

(4) **Statistiek:**

Proponente aan die einde van 1931	36
" " " " " 1932	33
" " " " " 1933	33
" in die 3 jaar. Totaal	102

Agt(8) uit die 33 in 1933 is Transvalers.

Ongeveer 10 uit die totaal van 102 is op die oomblik werksaam in die Transvaalse Kerk. Drie ander wat hier tydelik werksaam was het weer verhuis. Dus 'n totaal van ongeveer 13. Na verhouding tot die totaal van gemeentes in die vier gefedereerde Kerke moes die Transvaalse Kerk ten minste aan 26 werk verskaf het, in die drie afgelope jare.

(5) **Aanbevelinge:** Besonderlik word aanbeveel:

1. Dat 'n Sekundus-lid vir die Transvaalse Kerk benoem word.

2. Dat staande hierdie Vergadering 'n Kommissie benoem word om te adviseer insake proponente wat leeg op die mark staan.

U Diensgeneë Dnr.,

G. M. PELLISSIER.

Carolina, 14 Feb. 1934.

BYLAE XII.**RAPPORT VAN DIE VERTEENWOORDIGER OP DIE
ADMISSIE-EKSAMEN-KOMMISSIE**

HoogEerwaarde Heer,

Hiermee wens u verteenwoordiger op die Admissie-Eksamens-Kommissie as volg te rapporteer oor die jare April 1931 tot Maart 1934.

(1) **Vergaderinge.**—Gedurende genoemde tydperk het die Kommissie viermaal vergader, almal waarop u verteenwoordiger aanwesig was, t.w. Febr. 1932, Febr. 1933, Aug. 1933 en Febr. 1934.

Op die vergaderinge in Febr. van genoemde jare is die mondelinge deel van die Eksamens afgeneem; en op die vergadering van Aug. 1933 is die kursus van die Admissie B.A. bespreek met verteenwoordigers van die Universiteit van Stellenbosch en die Professore van die Kweekskool. Sekere wysiginge is bespreek, wat ook aan die ander Universiteite sou voorgelê word. Die veranderinge sou in Jan. 1936 in werking tree.

(2) **Kandidate toegelaat.**—(1) In Febr. 1932 is 35 Kandidate toegelaat tot die Kweekskool waarvan 14 uit Kaapland, 13 uit O.V.S., 7 uit Transvaal en 1 uit Rhodesië afkomstig was.

(2) In Februarie 1933 is 21 Kandidate toegelaat tot die Kweekskool, waarvan 10 uit Kaapland, 6 uit O.V.S., 4 uit Transvaal en 1 uit Natal afkomstig was.

(3) In Februarie 1934 is 27 toegelaat tot die Kweekskool waarvan 15 uit Kaapland, 6 uit O.V.S., 5 uit Transvaal en 1 uit Natal is.

Dus uit Transvaal 16 gedurende die drie jaar.

(3) **Vak.**—Gedurende die tyd het u verteenwoordiger altyd die Ou-Testamentiese Geskiedenis gehad om te eksamineer. Kandidate was oor die geheel goed voorbereid vir die eksamen en moes 'n minimum van 40 persent behaal om te slaag.

(4) **Slotopmerkinge.**—(1) Die Kerk (ook onse Sino-de) moet voorsiening maak vir die in werkneem van die geslaagde Proponente.

(2) Die getal wat toegelaat word, is geneig om te daal, t.w. in 1932: 35; in 1933: 21; en in 1934: 27.

Daarom moet jongmanne aangemoedig word om te gaan deurdat werkvoorsiening gemaak word.

(5) **Besluit.**—Hierdie Sinode moet besluit om aan te dring by Kerkrade van groot Gemeentes om af te stig, Medeleeraars te beroep of Hulppredikers te kry.

U dw. dnr. in Christus,

J. C. CRONJE, M.A., V.D.M.

Rustenburg, 1 Maart, 1934.

BYLAE XIII.

VERSLAG VAN DIE PERMANENTE REGSKOMMISSIE

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer as volg te rapporteer:

(1) Personeel en Vergaderings.—Vier vergaderings is in die afgelope triennium gehou.

By die eerste vergadering was teenwoordig: Ds. P. Nel, Adv. N. J. de Wet, Ds. W. Nicol en dr. G. B. A. Gerdener. Op die volgende drie dieselfde personeel behalwe dat Adv. N. J. de Wet as gevolg van sy bevordering tot Regter, as lid van die Kommissie bedank het en dat Adv. John Murray goedgunstiglik die verkiesing tot opvolger hom laat welgeval het en die tweede vergadering van 20 April 1932 kon bywoon.

(2) Vraag van die Leerkommissie.—In die vergadering van 20 Oktober 1931, het die volgende vraag van die Leercommissie gedien: "Of en in hoeverre die Sinode van die Ned. Herv. of Geref. Kerk wel bevoegd is om enige nadere verklaring van die Standpunt van ons Kerk te gee, met betrekking tot leerpunte, benewens die bewoording van die Formuliere van Enigheid."

Hierop is geantwoord: "As . . . aan die voorwaardes van Art. 112 (2) voldoen word, is daar niks om die Sinode te belet om enige Artikel van die Belydenisskrifte te verduidelik of te wysig nie."

(3) Kerkraad van Witbank.—Op 20 April 1932 het die volgende vraag van die Consulent van Witbank die vergadering besig gehou:

(1) "In hoever die Kerkraad gesamentlik en aanspreeklik gehou kan word vir die verskuldigde bedrag."

(2) "Watter verhaalsreg (indien enige) die verbandhouers het teen die bate van individuele gemeentelede en of sodanige gemeentelede gedagvaar kan word vir die betaling van hulle *pro rata* aandeel aan die skuld, soos advokaat skyn te beweer."

Besluit is om te antwoord op: (1) Dat tensy individuele lede van die Kerkraad enige waarborg gegee het, of kontrak aangegaan het in verband met die skuld, alleen die Kerkraad as sodanig en nie sy aparte lede in hulle

persoonlike hoedanigheid, aanspreeklik kan gehou word, vir die verskuldigde bedrag nie.” Op (2) “Dat tensy een of ander lid ‘n persoonlike waarborg gegee het of kontrak aangegaan het, daar g’n verhaalsreg is teen individuele lede van die gemeente nie.”

(4) Ouderling van Springs.—’n Ouderling is gedagvaar vir skending van karakter, waar hy kragtens Art. 295 ’n tugsak voorlopig ondersoek het. Die Kerkraad wil weet of, indien hy (die ouderling) sy saak verloor, hy hulle medeaanspreeklik kan hou vir die koste? Hierop is geantwoord met advies van adv. John Murray wat nie op hierdie vergadering teenwoordig kon wees:

(1) “In soverre die ouderling in goeie trou en binne die perke van Art. 295 gehandel het, is daar g’n saak teen hom nie, op grond van die privilegie waarmee hy in sodanige geval opgetree het.

(2) “As hy daardie perke te buite geaan het, is die Kerkraad nie aanspreeklik nie.

(3) “In geval hy sy saak verloor staan dit die Kerkraad vry om te oorweeg of hy die ouderling ex gratia in verband met sy koste wil tegemoet kom. Maar ’n eis het die ouderling nie teen die kerkraad nie.”

(5) Sondag-gholf, Wolmaransstad.—’n Vraag is gedoen aan die Kommissie in sy vergadering van 26 Oktober 1932, deur die Kerkraad van Wolmaransstad in verband met die regte wat die Landswet gee om op te tree teen Sondag-gholf.

Hierop is geantwoord: (1) “Dat hierdie saak buite die opdrag van die Permanente Regskommissie (art. 134) val; (2) “Dat dit in hande van die Scriba gelaat word om, na raadpleging met die regsgelerde lid van die Kom., in sy bevoegdheid as Actuarius, die betrokke kerkraad met advies te dien.”

U Diensgeneë Dienare,

PAUL NEL, Voorsitter,

J. M. MURRAY,

W. NICOL,

G. M. PELLISSIER, Scriba.

BYLAE XIV.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE INSAKE
CHRISTELIKE MILDDADIGHEID

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer:

(1) **Vergaderings.**—U kommissie het verskeie keer vergader tydens die sittings van ander kommissies waarvan hulle ook lede was. Dit is so gereël geword om alle koste uit te skakel.

(2) **Publikasie.**—U kommissie het 'n paar maal in die Kerkbode stukke geplaas oor die saak, om sodoende die roeping van christelike milddadigheid voor die aandag van die kerklike publiek te bring.

(3) **Preek Vertaal.**—U kommissie het die treffende preek van Monod oor "Gierigheid" vertaal, maar het nie sy weg oop gesien om koste te maak om dit te laat druk en versprei nie.

(4) **Boek oor Tiendes.**—Die leurryke boek van P. W. Thompson, nl. "The Whole Tithe" is deur u kommissie bestudeer. Ons is oortuig dat 'n verkorte afrikaanse vertaling van hierdie werk baie nuttig sal kan wees.

(5) **Statistiek.**—Moeite is gedoen om sekere geldelike gegewens te verkry van al die gemeentes ten einde 'n vergelykende studie te maak van die draag- en geekrag van ons kerk. Ongelukkig het ons slegs van omtrent eenkwart van die gemeentes die nodige stukke ontvang.

(6) **Aanbeveling.**—Aangesien ons oortuig is van die noodsaklikheid van so'n kommissie in die kerk, so beveel ons aan dat daar tydens die Sinode 'n sterk kommissie benoem sal word, wat met gesag kan optree, 'n voortgaande studie van die saak sal maak, om sodoende die kerk te kan voorlig en afsonderlike gemeentes met raad te kan dien.

U broeders in die Heer,

P. VAN DER HOVEN, Voorsitter.

G. D. WORST.

P. DU TOIT, Seriba.

Pretoria, 6 Maart, 1934.

BYLAE XV.

VERSLAG VAN DIE HOOFORGANISEERDER VAN
DIE NOODHULPFONDS

HoogEerw. Heer,

Ek het die eer om hiermee my verslag aan u voor te lê:

(1) **Voorwoord.**—Op die 11de Jan. 1933 is die beweging om £10,000 as 'n Noodhulpfonds byeen te breng, op tou gesit deur die H.E. Sinodale Kommissie. Dit was dringend noodsaaklik terwille van die ernstige oortrekkings van die belangrikste algemene fondse van ons Kerk, waardeur die werksaamhede in gevaar van groot skade verkeer. Die gesamentlike tekorte van die Sin. Sendingfonds, Sin. Armesorgfonds en die Hulpbehoewende gemeente-fonds het op 11 Januarie 1933 gestaan op £4,659.

(2) **Verantwoordelikheid Aanvaar.**—Aan die begin van 1933 is die saak voor elke Ringsvergadering gelê. By ses Ringsvergaderings het ek persoonlik die saak bepleit en by die ander vier het 'n skrywe gedien en het die Ringsorganiseerders die saak onder die aandag gebring. Al die Ringsvergaderings het die oproep eenparig goedgekeur en die verantwoordelikheid aanvaar.

(3) **Ringsorganiseerders.**—Die volgende broeders predikante het as Ringsorganiseerders opgetree:

Vir die Ring van Potchefstroom: Ds. P. van der Hoven

Vir die Ring van Rustenburg: Ds. D. F. Marais.

Vir die Ring van Lydenburg: Ds. C. B. Brink.

Vir die Ring van Pretoria: Ds. B. H. Swart.

Vir die Ring van Utrecht: Ds. A. J. V. Burger.

Vir die Ring van Heidelberg: Ds. P. J. Swart.

Vir die Ring van Zeerust: Ds. H. W. Ziervogel.

Vir die Ring van Ermelo: Ds. N. J. Veltman.

Vir die Ring van Johannesburg: Ds. C. A. van der Merwe.

Vir die Ring van Boksburg: Ds. S. de Villiers.

In die meerderheid van die Ringe is met erns en ywer opgetree in belang van die saak. Die broeders verdien die dank van die H.E. Vergadering vir hulle gewilligheid en opoffering van tyd en kragte, in 'n besonder moeilike jaar.

(4) **Kontakt.**—Gedurige kontakt is gehou met die Ringsorganiseerders bywyse van korrespondensie, omsendbriewe en in 'n paar gevalle deur persoonlike besoek. In sommige gevalle, waar die program van my werk dit moontlik gemaak het, het ek op versoek van die Ringsorganiseerders gemeentes spesiaal besoek en 'n insameling gehou. By 8 Ringsvergaderings in 1934 het ek die saak ook weer persoonlik bepleit.

(5) **Twee Jaar.**—Algemeen is gevoel geword dat dit wenslik en prakties sou wees om die kampanje te laat strek oor twee jaar met die opdrag dat op die helfte van die som in 1933 en op die tweede helfte in 1934 gemik sal word. Met die oogmerk is dan ook te werk gegaan.

(6) **Verdeling.**—Aangesien die berekening van 2/- per lidmaat nie algemene bevrediging gegee het nie, omdat dit nie eweredig op die gemeentes druk nie, het ek 'n spesiale verdeling gemaak wat as leiddraad kon dien, gebaseer op die volgende faktore: (a) ledetal, (b) skulde, (c) gewone armoedige omgewing, (d) kanse vir die toekoms, en (e) buitegewone geteisterde streek. Dit is gesirkuleer, en werk uit as volg vir die Ringe:

Ring van Potchefstroom: £1,100; Ring van Rustenburg: £750; Ring van Lydenburg: £900; Ring van Pretoria: £850; Ring van Utrecht: £850; Ring van Heidelberg: £1,200; Ring van Zeerust: £1,000; Ring van Ermelo: £1,000; Ring van Johannesburg: £1,500; Ring van Boksburg: £850. Totaal £10,000.

(7) **Die Tekorte.**—Die erns van die saak en die groeiende tekorte het ek probeer om voor die aandag van die kerklike publiek te hou deur artikels in "Die Kerkbode" van tyd tot tyd te plaas. Die volgende tabel toon aan die toestand van die tekorte op drie tydperke gedurende die jaar 1933:

Datum.	Tekorte.				
	Sin. Send.	Sin. A.sorg	Hulpb.	Ge-	
fonds.	fonds.	meentefonds.	fonds.	fonds.	Totaal
11 Januarie	£2,724	1,005	£930	£4,659	
7 Oktober	3,563	1,299	1,576	6,438	
31 Desember	3,417	1,006	1,525	5,948	

(8) **Geen Oproep.**—Met leedwese moet melding gemaak word van die feit dat in ongeveer 30 gemeentes geen

spesiale oproep gemaak is vir die saak nie. Dit is veral jammer wanneer daar gelet word dat in die gemeentes, waaronder van ons minderbevoorregte gemeentes, waar 'n spesiale poging aangewend is selfs in die swaar jaar 1933, die bereidwilligheid van ons mense verblydende resultate gelewer het. Dat sommige gemeentes nie in die geleentheid gestel geword is om hulle verantwoordelikheid na te kom nie en andere hulle verpligtings ten volle vervul het, is 'n oorsaak van teleurstelling.

(9) **Bybelsondagkollekte.**—Die koevertjies uitgestuur om met Bybelsondag gebruik te word, is in nagenoeg al die gemeentes in diens geneem. Ongeveer £300 het op die wyse ingekom. Ek is, egter, verplig om teen 'n moontlike gevvaar in hierdie verband te waarsku, nl. dat daar 'n neiging bestaan by sommige kerkrade om die bedrag van die kollekte te beskou as voldoende aandeel aan die onderneming.

(10) **Resultaat Bereik.**—Die volle som tot op datum (28 Februarie) bereik is £3,225 4s. 4d. Dit spyt my dat ons nie die mikpunt van £5,000 behaal het nie, 'n tekort dus van £1,774 15s. 8d. Die resultaat deur die Ringe bereik word deur die volgende tabel weergegee:

Ring.	Volle bedrag toegewys.	Bedrag verwag vir 1933	Bedrag gestort.	Persent op verwag.
Potchefstroom	£1,100	£550	£298.4.5	54.2%
Rustenburg ..	750	375	95.2.4	25.4%
Lydenburg ..	900	450	277.3.6	61.6%
Pretoria	850	425	312.9.0	73.5%
Utrecht .. .	850	425	297.4.8	69.9%
Heidelberg ..	1,200	600	732.4.8	122.0%
Zeerust .. .	1,000	500	129.6.1	25.8%
Ermelo .. .	1,000	500	273.12.10	54.7%
Johannesburg	1,500	750	560.12.2	74.7%
Boksburg ..	850	425	148.19.8	35.0%
Spesiale Gif			100.5.0	
	£10,000	£5,000	3,225.4.4	64.5%

Die Ring van Heidelberg met sy agt gemeentes verdien spesiale vermelding vir die lofwaardige wyse waarop die saak gesteun is, sodat die pragtige resultaat van

£732 bereik is. Ook vertoon die Ring van Johannesburg goed met £560.

(11) Die Gemeentes.—(a) Aan die verslag van die Saakgelastigde sal 'n volledige opgawe geheg wees wat sal aantoon hoe elke gemeente bygedra het tot op 31 Maart 1934. Ek gee dus nie hier 'n gemeentelike opgawe nie.

(b) 'n Paar feite, egter, is van betekenis wat sal aantoon hoe die gemeentes staan tot op datum (28 Feb.) in verband met hulle verwagte bedrae vir 1933, d.w.s. slegs die helfte van die volle bedrag:

- 16 gemeentes het heeltemal niks gestort nie.
- 29 gemeentes het minder as eenkwart gestort.
- 12 gemeentes het ongeveer helfte gestort.
- 27 gemeentes het die volle bedrag vir 1933 gestort.
- 8 gemeentes het meer as die verwagte bedrag vir 1933 gestort.

5 gemeentes het die volle bedrag vir 1933 en 1934 gestort.

(c) Die agt gemeentes wat meer as die verwagte bedrag vir 1933 bygedra het staan as volg:

Gemeente.	Bedrag verwag vir 1933.	Bedrag gestort.
Middelburg	£80	£119.18.6
Eloffsdal	55	76.15.4
Paulpietersburg	25	41.10.6
Heidelberg	95	135.5.0
Greylingstad	90	123.0.0
Vereeniging	75	92.11.6
Amsterdam	45	70.19.10
Hendrina	80	146.8.9

(d) Die 5 gemeentes wat die volle bedrag (of meer) vir die twee jaar gestort het staan as volg:—

Gemeente.	Volle bedrag vir 2 jaar	Bedrag Gestort.
Barberton	£80	£80
Pretoria-Oos	200	218 19 3
Paardekop	50	115 4 4
La Rochelle	150	154 18 0
Randpoort	90	210 0 0

(e) Agt uit die 16 gemeentes wat nikks bygedra het nie, is van ons oudste en grootste gemeentes.

(12) **Aanbevelings.**—(a) Die Sinode dra dit aan die Organiseerders op om so spoedig moontlik die gemeentes wat nog nie hulle verwagte bedrae ingesamel het nie, te besoek of te laat besoek in belang van die Fonds.

(b) Die Organiseerders kom byeen staande die H.E. vergadering om planne te beraam vir die toekoms.

(c) Die Sinode besluit dat opening sal gegee word tot 30 April 1935 om vir die Fonds in te sameel, en dat onmiddellik na die datum die Fonds finaal afgesluit word.

Dienswillig u br. in die Heer,

P. DU TOIT.

Pretoria, 6 Maart, 1934.

BYLAE XVI.

VERSLAG VAN DIE SINODALE SONDAGSKOOL-KOMMISSIE.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer die volgende verslag voor die H.E.Sinode te lê:

(1) **Werksaamhede.**—(a) Sedert die laaste Sinodale vergadering het u Kommissie vyfmaal vergader. Die bywoning van die vergaderings was goed.

(b) Drie van u kommissielede t.w. Di. C. D. Murray, J. P. Liebenberg en J. A. Theron het ons Kerk, namens die hele Kommissie verteenwoordig op die Algemene Sondagskool Kommissie van die gefedereerde Kerke. Op die drie vergaderings wat in die drie afgelope jare gehou was te Bloemfontein, was u Kommissie verteenwoordig gewees.

(2) **Statistiek.**—Hoe graag ons ookal met 'n volledig statistiek voor die Sinode wou kom, is dit weer onmoontlik, omdat ons maar nie die gegewens van al die verskilende Gemeentes in hande kan kry nie. Laas jaar nog het ons 'n, na ons mening, eenvoudige maar doeltreffende Vorm opgestel en aan die Gemeentes gestuur, maar helaas, daar was weer wat nie eers geantwoord het nie. Selfs uit die Jaarboek kon ons die statistiek nie opmaak nie omdat baie Kerkrade die groot werk nie die moeite wend ag om die paar eenvoudige vrae oor die Sondagskool te antwoord nie. Uit die gegewens van 78 uit die 97 Gemeentes blyk dit dat daar 857 Sondagskole bestaan met 3,674 onderwysers en 47,606 kinders. 'n Baie verblydende teken is dat die getal kinders wat Sondagskool gaan altyd groter word, en dat viral in die Buitewyke die getal Sondagskole mooi gestyg het in die afgelope drie jare.

(3) **Organisasie.**—In sommige Gemeentes is die werk in verband met die Sondagskool goed georganiseer, en u Kommissie kan merk dat die werk daar ook meer vrug afwerp, maar eenvormigheid het ons nog gladnie. 'n Groot moeilikheid is dat in so baie Gemeentes dit skyn asof die Sondagskool nie die ondersteuning en aandag van die betrokke Kerkrade geniet, wat dit verdien en toekom nie. Daar die Sondagskool tog die kweekplek van die toekomstige Gemeente is, verdien dit tenvolle die ernstige onder-

steuning en opbouende aandag van elke Kerkraad. U Kommissie het dan ook weer aangedring op die stigting van Sondagskool Unies en medewerking van Kerkrade.

(4) **Kinderdienste.**—Kinderdienste word in al die Gemeentes gehou dog meesal net by geleenheid van Nagmaal. U Kommissie wil baie sterk aanbeveel dat meer Kinderdienste gehou sal word waar dit net vier maal in die jaar geskied. Die kinders tog is dit werd dat meer en beter aandag aan hulle gewy sal word. So kan, om maar iets te noem, elke jaar 'n Kindersondag gehou word by welke geleenheid die Hoofdiens afgestaan word aan die kinders. Dit sal ouers laat voel watter waarde die Kerk aan hulle kinders heg, wat van hulle verwag word, en hulle sal dan ook meer belangstel in die Sondagskool.

(5) **Kinderfeeste.**—Meer as van te vore word Kinderfeeste in onse Gemeentes georganiseer, en by vele is dit nou reeds 'n jaarlikse instelling. Algemeen is die getuenis dat dit die Onderwyser inspireer en die kind wonderlik aanmoedig en ook Kerk lief maak. Geestelike seëninge bly dan ook nie uit nie, en u Kommissie is oortuig dat sulke Kinderfeeste in 'n gevoelde behoeftte voorsiening maak.

(6) **Voorbereidingsklasse vir Onderwysers.**—Omdat die sukses van onse Sondagskole hoofsaaklik van die Onderwysers afhang, en omdat degelyk werk alleen gedoen kan word na degelike voorbereiding, meen u Kommissie dat goed geleide en ernstige Voorbereidingsklasse vir Onderwysers nie alleen wenselik maar noodsakelik is. In die meeste Gemeentes is so 'n klas dan ook reeds 'n vaste instelling, en dit gee ons vrymoedigheid om aan te dring dat dit ingevoer sal word waar dit nog nie is nie.

(7) **Konferensies.**—(a) Met die Julie vakansie in 1932 is daar te Bloemfontein weer 'n groot Uniale Sondagskool Kongres gehou, onder voorsitterskap van een van die lede van onse Transvaalse S.S.Kommissielede. Daar was 450 afgevaardigdes uit 225 Gemeentes teenwoordig en die seen wat deur die Kongres versprei is, is onmiskenbaar en groot. Die organisasie en opbou van die Sondagskoolwerk nie alleen maar ook die ernstige geestelike deel van die werk was daar op die voorgrond. Transvaal was verteenwoordig deur nie minder as 105 afgevaardigdes, waaronder 12 Predikante.

(b) In die vakansie September-Oktober 1933 is daar te Krugersdorp 'n Proviniale S.S. Konferensie gehou. Daar was oor die 100 Onderwysers teenwoordig, afgevaardigdes uit 50 Gemeentes. Ook was daar sowat 50 ander Onderwysers wat nie afgevaardigdes was nie. Die seën van die Here het andermaal op die verrigtinge gerus. Baie dank is verskuldig aan die Predikant en Kerkraad van Krugersdorp vir hulle vaardigheid om te help en gasvryheid te betoon.

(c) Hier en daar in die Provincie is daar ook Rings Konferensies gehou, wat alles bygedra het om die grote saak te bevorder en onder die ernstige aandag van die Kerk te breng.

(8) **Algemene Sondagskool Sekretaris.** — Hierdie broeder, Ds. P. K. Albertyn, doen met baie toegewydhed en seën sy werk. Hy is die regte man op die regte plek. Ons Transvaalse Kerk maak dan ook heelwat gebruik van sy bekware leiding en rype ondervinding op die gebied van die Sondagskool.

U Kommissie het die vrymoedigheid gehad om telkemale aan te klop en aan te dring by Gemeentes vir guthartiger en getrouwer ondersteuning om te help die koste bestry in verband met sy aanstelling en werk.

(9) **Literatuur.** — (a) Op aandrang van u Kommissie is daar 'n verbetering te weeg gebring in die formaat van die Roosters en Registers. Dit gee nou veel meer bevrediging.

(b) "Die Kindervriend," die maandblad vir onderwysers, waarin hulle so 'n uitstekende lesuiteensetting vir Sondae kry, en ook sulke praktiese wenke, is geword iets onmisbaar by vele. Dit is jammer dat daar Kerkrade is wat nie die manne en vroue wat so veel vir die Gemeente kinders doen, elk met 'n eksemplaar van die blad voorseen nie.

(c) "Die Morelig," die maandblad vir die kinders verdien ook die warme ondersteuning van Kerkrade. Die blad bevat uitstekende leessof vir kinders, maar duisende kry dit nooit in hande nie.

(d) Die "Nuwe Halleluja" wat binne kort met 'n verder 60-tal liedere vergroot sal wees, is al by baie Son-

dagskole in gebruik. U Kommissie het die Publikasie Kommissie versoek om die 60 nuutste liedere ook in pamphletvorm te laat druk sodat dit goedskiks ingevoeg kan word in die boeke wat reeds in gebruik is.

(e) **Uitstalling.**—U Kommissie het eksemplare verkry van die meeste S.S. benodighede wat in die Bloemfontein Depot te kry is, en die tentoongestel in die komitee kamer van die Sinodale Saal. Ons doel is om aan onse Predikante en S.S. Superintendente, wat tog meer op Pretoria as op Bloemfontein kom, die geleentheid te gee om te wete te kom wat die voorrade is wat in onse S.S. Depot te verkry is, sodat hulle vir hulle Sondagskole kan bestel wat nodig is.

(10) **Sondagskool Sendeling Salaris.**—(a) Toe dit blyk dat die Fonds vir die salaris van die S.S. Sendeling oortrek was, het u Kommissie op die saak ingegaan en tot die ontnugtering gekom dat blykens die handelinge van die Sinode van 1925 (bls. 194) die Sondagskole nie net vir die salaris van die S.S. Sendeling verantwoordelik is nie, maar wel vir die uitgaaf vir die hele stasie, sonder dat die Kommissie iets te sê het oor enige uitgaaf deur die Sending Kommissie gemaak.

U Kommissie wil nou beleefdelyk aan die H.E. Vergadering vra om dit te verander daar die Sinodale Sondagskool Kommissie onmoontlik vir al die uitgaaf in verband met die Saulspoort Sending Stasie kan verantwoordelik wees, maar wel vir die salaris van die Sendeling, of hy op Saulspoort woon of nie.

(b) Ook wil u Kommissie versoek dat die Kollektes opgeneem by die Kinderdiens gehou deur die Sending Sekretaris tydens sy besoek aan een of ander Gemeente, gestort sal word in die Sondagskool Sendeling Salaris Fonds.

(11) **Ander Aanbevelings.**—(a) U Kommissie beveel aan dat die H.E. Sinode sal besluit dat die pligte en werkzaamhede van die S.S. Kommissie uitgebrei sal word om te behels alle kristelike werksaamhede onder die Jeug van onse Kerk in en om die Sondagskool, d.i. toesig hou oor bestaande kristelike Verenigings en daaroor te rapporteer, en waar nodig, die te help organiseer.

(b) Dat die naam van genoemde Kommissie dan sal wees "Die Sinodale Sondagskool en Jeug Kommissie."

(12) **Slot.**—Met grote dankbaarheid tot die Heer, onse geseënde Hoof en Opperste Herder, kan u Kommissie konstateer dat, blykens die verslae van ettelike Ringe van onse Kerk, daar merkbare vooruitgang op Sondagskool gebied is, en dat die seën van die Here kennelik rus op die werk. Beter organisasie, degeliker onderwys, ernstiger siele arbeid, groter belangstelling van die kant van ouers en Kerkrade, is almal bewyse dat die groot en heerlik werk langsamerhand tot sy regte kom en ons kerk kan in die oopsig die toekoms met grote verwagting tegemoet gaan.

U H.E. de Diensw. Dnre.

J. P. LIEBENBERG, (Voorsitter).

CHARLES D. MURRAY.

J. J. KRIGE,

JAS. LE CLUS.

D. R. VAN DER MEULEN.

L. P. SNYMAN.

J. A. THERON (Sekretaris).

BYLAE XVII.

**VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR OPVOEDING
EN ONDERWYS.**

Aan die HoogEerw. Moderator,
Ned. Herv. of Geref. Kerk,
Pretoria.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer:
Twee vergaderinge is gehou geword: —

Die volgende punte het ons ernstige aandag geniet: —

1. **Voorsitters van Kerkrade wat dien op Kerklike Koshuiskommissies en vir die rede nie deur die Dept. van Onderwys as lede van die Skoolraad aangestel word nie.**

U Kom. het die saak opgedra aan die Moderatuur om die Administrateur daaroor te spreek. Op 'n volgende vergadering het U Kommissie besluit weer aan die Moderatuur hieroor te skryf, aangesien geen antwoord ingekom het nie.

2. **Brief van die Skrieba v. d. Kom. van Opvoeding en Onderwys in die O.V.S. — Dit betref:**

(a) Moedertaal onderwys vir Afrikanerdogters wat opleiding behoort te geniet in eie Moedertaal. Net 6 uit 63 inrigtinge kry onderwys in die Moedertaal.

(b) Sielsiektes.

(c) Afsonderingshospitale.

Re (a) U Kom. ondersteun die punt en beveel die ondersteuning van die Sinode sterk aan.

Re. (b) en (c) het u Kom. vir meer inligting gevra, en geen antwoord ontvang nie.

3. **Vermindering van Salarisse van Onderwysers, en die daarby gaande gevolg van pensioen toelae. —** U Kommissie het geen vrymoedigheid 'n besluit hieroor te neem nie, en het toe die saak by breedvoerige bespreking gelaat.

4 **Uniale Subsidie:** U Kom. het sterk protes aangegeteken teen die verminderde subsidie en het so'n brief aan die Minister van Finansies deur die Administrateur gerig.

As redes is o.m. genoem: die armer plattelandskinners wat nou nog minder geleentheid kry vir onderwys, en die gevaar dat koshuise eenvoudig sal leegloop.

5. **Hoërskool Beurse:**—(a) U Kom. het sterk aan gedring by die Dept. van Onderwys om tog die toegekende bedrae aan Skooldistrikte aan die diskressie van die betrokke Skoolrade of Hoërskool Besture oor te laat om te gebruik na plaaslike goedvinding.

(b) U Kom. het aanbeveel dat beurse sal toegestaan word na verdienste, sonder die spesiale waarborg.

(c) U Kom. het aanbeveel by die Dept., dat die uitdeling sal wees na die diskressie van die plaaslike Skoolraad of hoërskool Bestuur.

(d) U Kom. is van oordeel dat Skoolraad en Hoërskool Besture meer vryheid sal gegee word.

(e) U Kom. is van oordeel dat die standaard vir 'n beurs te hoog is.

6. **Moedertaal Onderwys in verband met die saak de Bruyn vs. Dept. van Onderwys.**—U Kom. had geen vrymoedigheid hieroor 'n besluit te neem nie, aangesien die saak nog dienende was.

7. **Kiesing van Skoolrade sowel as Skoolkommissies, Hoërskool-Besture en Onderysers(esse).**— U Kom. beveel aan dat die Sinode by wyse van 'n sirkulêre brief by die verskillende Kerkrade sal aandring vir meer belangstelling en waaksamheid, dat by kiesing van lede van bogenoemde liggame en met die aanstelling van onderwysers (esse) persone gekies sal word wat belang stel in die geestelike en morele welsyn van die kind.

8a. **Die Onderwys Kongres te Johannesburg:**— U Kom. wil ten sterkste aanbeveel en vertrou, dat al ons predikante en voorts almal wat belang stel in onderwys, bogenoemde kongres sal bywoon. Dis 'n unieke geleentheid om sommige van die grootste wêreldoutoriteite op verskillende onderwys sake te mag hoor.

8b U Kom. verlang dat die organiseerders van bogenoemde kongres die spesiale dank van ons Sinode sal ontvang.

Met toebidding van die seën van die Here op die
verrigtinge van die Sinode,

U mede arbeiders in Sy diens,

P.A. ROUX,

P. J. VILJOEN, en H. W. ZIERVOGEL.

Pretoria,
2 April 1934.

BYLAE XVIII.**RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR
BYBELVERSPREIDING.**

HoogEerw. Moderator,

U Kommissie het die eer om die volgende rapport voor te lê:

(1) **Personeel:** In die plek van Ds. D. P. Cillie, wat 'n beroep na die Oranje Vrystaat aangeneem het, is Ds. A. H. Stander deur die Sinodale Kommissie benoem.

(2) **Vergaderings:** Slegs vier vergaderings is gedurende die afgelope drie jaar gehou. Met die oog op besparing van koste is heelwat werk per rondskrywe gedoen en deur Sub-kommissies afgehandel.

(3) **Kolporteur:** Mn. Christo Kriel het op 1 Junie 1931 in diens getree as voltydse Kolporteur teen 'n vergoeding van £10 per maand, wat deur die Brits en Buitelandse Bybelgenootskap betaal word, plus 'n kommissie van 40 persent op Bybels en 15 persent op Psalm en Gesangboeke en ander goedgekeurde boeke. 'n Skriftelelike kontrak is aangegaan wat o.a. bepaal dat halfjaarlikse rapporte aan die Kommissie voorgelê, en dat alleen deur die Kommissie goedgekeurde boeke verkoop sal word.

(4) **Kollektes:** (a) Omdat die Brits en Buitelandse Bybelgenootskap alle geldelike verantwoordelikheid op hom geneem het, word die opbrengs van die Sinodale Kollekte vir Bybelverspreiding, net soos voorheen, aan die Genootskap betaal.

(b) Die Sinodale Kommissie het in oorleg met U Kommissie met die oog op die feestelike ingebuikneem van die Afrikaanse Bybel die Bybelsondag in 1933 bepaal op 27ste Augustus, toe daar 'n spesiale offer gevra was waarvan een helfte na die Noodhulpfonds en die ander helfte na die Brits en Buitelandse Bybelgenootskap gegaan het.

(c) Die Moderatuur het met Ds. van Coller ooreengekom dat 'n bedrag wat gelykstaan met, wat ons Kerk jaarliks gee, eers afgetrek sal word en dat die genootskap met die orige ruime balans kan doen wat hy wil,

b.v. of vir 'n goedkoop Skoolbybeltsjie of 'n Bybel met kanttekens.

(d) Die bedrag wat aan die Genootskap oorbetaal was, was £963 11s. 11d. Die gemiddelde jaarlikse opbrengs van die kollektes bedra £349 12s. 7d., dus het die genootskap deur hierdie reëling 'n ekstra bedrag van £613 12s. 7d. ontvang.

(5) **Verslae:** Die verslae wat die Kolporteur van tyd tot tyd ingedien het was, nieteenstaande die sware tye, uiters bemoedigend, wat 'n duidelike bewys is dat hy sy werk met ywer en toegegydheid verrig het. Sy verslag oor die laaste jaar, word hierby toegevoeg as bylae A.

U dienswillige Drs. en Brs. in Kristus,

H. J. DE VOS,

R. J. B. FEENSTRA,

A. H. STANDER,

S. MARTIN.

BYLAE XIX.

**KORTE OORSIG VAN DIE WERKSAAMHEDE VAN
DIE KOLPORTEUR OOR DIE TYDPERK
1 JANUARIE — 31 DESEMBER 1933.**

Aan die WelEerwaarde Voorsitter van die Kommissie vir Bybelverspreiding.

WelEerwaarde Heer,

Hierdie keer word enigsins afgewyk van die gewone gebruik, en word instede van 'n Halfjaarlikse Rapport, een vir die gehele jaar aan U Kommissie voorgelê. Dit geskied met verlof van die Eerw. Voorsitter, sowel as van een van die Kommissielede. Die rede is hoofsaaklik die verskyning van die Bybel in Afrikaans wat gelyktydig gevall het met die datum waarop die halfjaarlikse vergadering van U Kommissie sou gehou word. Dit was 'n periode van ongekende drukte op ons Kantoor, sowel as vir die kolporteur. Die sware en langdurige droogte van die afgelope jaar het die reeds haglike ekonomiese toestande onder ons Boere aansienlik verskerp.

Metode: Daar het enigsins 'n wysiging gekom in die manier van rondgaan. Instede van 'n groot aantal skole met vlugtige een-daags besoek aan te doen soos tot hier-toe die geval in die verlede was, kon ek voortaan, waar die geleentheid hom voorndoen, enige dag op 'n plek ver-toef en 'n reeks lesings in die vorm van dienste hou, o.a. oor die onderwerp: Die Wederkoms van Christus. Hierdie lesinge geskied steeds met toestemming, en dikwels ook op uitnodiging van die predikant in die betrokke gemeente. Nie alleen kry vriende tussen in die geleentheid om Bybels en boeke te bekon nie, dog baie maak gebruik van die kans. Ook het die Heer Sy seën dikwels in 'n ruime mate geskenk.

Distrikte Besoek: Gedurende die maand Januarie kon ek veral die twee skole Bospoort en Geluk besoek in die distrik van Klerksdorp, alwaar 'n reeks van spesiale dienste gehou is. Een middag het 23 kinders na skool agtergebleef, en my by die onderwyserswoning laat roep. Daargerekom tref ek verskeie in trane aan; heilbegeerig en bekommer oor hulle siele. Ons kon hulle toe op Jesus die Lam van God wys Wat die sonde van die wêrld wegneem.

Gedurende Februarie kon ek enige dienste waarneem te Doornbult en Hartebeestfontein, alwaar verskeie bekommerdes saans agtergebly het. Gedurende die tweede helfte van die maand kon ek die 8-daagse spesiale Evangelieprediking deur Ds. W. C. Malan te Goedgevonden (regs van die pad tussen Potchefstroom en Klerksdorp) bywoon. Dit is die klas publiek wat Bybels en Boeke oor die Bybel koop. Dit was 'n voorreg om die werk van die Heer alhier tydens die geseënde dae gade te slaan.

Maartmaand het my gedeeltelik in Klerksdorp distrik en Standerton distrik werkzaam gevind.

Met **April** is ek na Chrissiesmeer met Nagmaal alwaar ook geleentheid tot dienste aangebied is, en daarop na die Kinderfees te Belfast. Deur die vriendelike reëling van die plaaslike leeraar kon ek gedurende die volgende weke en tot diep in Mei die meeste skole van die gemeente met 'n reeks dienste besoek, en aan die einde van die maand die jaarlikse konferensie op Hemelvaart te Jachtfontein bywoon, asook deelneem in die verrigtinge.

Junie het my besig gevind in die buurt van Vereniging en Losberg. Ook hier was die dienste geseën, en veral die vir die volk tussen in. Dan kon nog skole op die Rand aangedoen word, ook te Potchefstroom, en teen die einde van Junie kon twee ritte met Bybels na die Strewers Konferensie te Parys onderneem word.

Gedurende Julie maand (wanneer die skole gesluit is) kon ek by die Warmbaiae, Badplaats (Dist. Carolina), Usutubad (Swasieland, en Witrivier (Piet Retief) aandoen—'n rit van enige honderde myle. Op eersgemelde twee plekke kon dienste gehou word en op al drie plekke Bybels verkoop word. Daar was steeds 'n groot toeloop na die Bybeltent, en sowat 200 Bybels is op hierdie toer verkoop.

Weens die ernstige tekort aan Afrikaanse Bybels was verre ritte gedurende Augustus buite die kwessie. Verskeie Randse skole kon besoek word, en tussen in kon ek met die oorhoopre werk op die kantoor van ons Genootskap behulpsaam wees. Teen die einde van die maand is 'n reis onderneem geword na Sabie, alwaar 'n kinderfees gehou is. In geselskap van Ds. F. Kriel kon dienste op die dorp sowel as onder die boswerkers in die omgewing gehou word. Op hierdie rit is 220 Afrikaanse By-

bels gesirkuleer, wat deurgaans hoog op prys gestel was deur die bosaanplanters.

Telkens was daar gebrek aan genoegsame Bybels, en so kon ek begin van September weer enige tyd op Kantoor behulpsaam wees. Een nag om half-drie skyn dit of drie man my outo wou skaak uit ons agterplaas, toe my alarm afgaan en ons jong laat uitspring uit sy kamer. Hy sien hulle toe oor die straat wegvlug; reeds het hulle die draadhek na die straat wyd oop gemaak. Teen die tweede helfte na Carolina met Kinderfees. Dienste waarop groot seën gerus het is die week daarop in die kerk gehou asook twee bidure te Badplaats met die dag van Verootmoediging.

Tydens Oktober het ek die voorreg gehad om in geselskap van die Sekretaris van ons Genootskap, Ds. van Coller, na 'n Kinderfees te Hendrina af te reis. Verder is ses skole om die Rand besoek en dienste te Tamboekiesfontein (Gem. Heidelberg) gehou.

Begin November kon sewe skole in die rigting Potchefstroom besoek word, dienste te Klipdrif gehou word, asook 'n reeks in die Moedersaal, Gem. Mooirivier, onder voorsitterskap van die plaaslike leraar Ds. Barrish.

Met Desember kon ek weer 'n paar keer op kantoor help, daarop na 'n Kinderfees te Wolmaransstad, en die week daarop na die Dingaansfeesviering te Platkop, Dist. Standerton. Deur strome van reën en plate van nat turf moes ek my weg tot die feesterrein wend. Ook hier kon deelgeneem word aan die verrigtinge en met die sluit van die laaste diens Sondagaand, het verskeie bekommerdes na my tent gekom, en tot laat die nag kon ons die weg van Saligheid verduidelik. Dis opmerklik hoe baie heilbegeerde persone 'n mens teekom. Teen die einde van die maand kon ek na Baberspan afreis in Wes Transvaal, egter weens die abnormale stortbuie en verspoelings, kon ek nie verder as Sannieshof vorder nie. Die gevolg was ook dat daar vanjaar nie mense om die groot pan uitkamp nie soos op ander tye die geval is. In normale jare word my verseker kamp Boere van Wes Transvaal hier uit soos in 'n tentstad.

Enige Getalle:

Aantal Bybels en Evangelies verkoop 2,111, (waarvan 1,776 Afri. Bybels); gesangboeke verkoop 221;

Hallelujas 139; Kolportasieboeke verkoop 105; Lidmate verwerf (£1 ls. per j.) 4; Vertonings 23; Kinderfeeste bygewoon 5; Bybellesse in skole waargeneem 18; Kerkdienste waargeneem 8; Spesiale dienste 106; Kinderdienste 9; Kafferdienste 17; Bidure gelei 10; Myle per outo afgereis 7,800.

Enige Opmerkinge: Op weinige uitsonderinge na is die koms van die Bybel in Afrikaans steeds met ope arms verwelkom deur oud en jong. Padwerkers behoor nie tot die uitsonderinge nie. In een kamp naby Bethal het nie minder dan tien werkers elk 'n Bybel ontvang en daarvoor kontant betaal. 'n Bejaarde moeder in die 70 jaar oud het verlangend uitgesien na die Bybel in Afrikaans en spreek die hoop uit om dit in sy geheel, of al-tans 'n groot gedeelte daarvan te mag deurlees in Afrikaans nog voor haar dood.

Kinders wedywer onder mekaar wie eerste die Bybel kan deurlees. Op 'n skool gedurende Oktobermaand deur my besoek was daar 'n dogtertjie van agt jaar oud wat toe reeds sover as II Samuel gevorder was.

Die heilbegeerte onder ons mense is groot. Tydens die week van dienste te Geluk het twee bejaarde moeders b.v. ieder dag ses myl heen en weer gestap van hulle plaas om die dienste by te woon. Dit was tydens die mond en klouseer epidemie toe die Boere nie met trekdiere mog ry nie. Dikwels het soekende siele agtergebley om die Soekende Saligmaker aan te neem. Ons was soms besig tot halfeen in die nag, selfs twee uur.

Ook die dienste onder die gekleurdes gehou het heerlik geseen geword. Hiertoe het ook hulle base hartelik meegewerk, deur b.v. 'n waanhuis af te staan vir die doel, en hulle volk vroeër te laat ophou werk teneinde betyds te kon wees. Van heinde en ver het hulle aangestroomb. Soms was hulle byeen in getalle van 100 tot 300. Daar was tye toe tot 30 heilbegeriges agtergebley het op die uitnodiging, en was ons in staat deur middel van tolke vir hulle die heilsweg uit Gods Woord aan te dui. By hierdie geleenthede is ook heelwat kafferbybels en Testamente versprei.

Dank sy die Heer kon ek met die einde van die jaar die koopsom van die outo geheel en al afbetaal.

Die volgende gee 'n kort oorsig in verband met die lopende uitgawes meer bepaald in verband met die outo

van die Kolporteur oor die tydperk 1 Junie 1931—31 Desember 1933.

Aan Salaris ontvang	£300	0	0
Aan Kommissie op Bybels	178	6	0
Aan Kommissie op Gesangboeke	46	2	0
	<hr/>		
	524	8	0
		£524	8 0

Aantal myle per outo afgereis 27,300.

Aantal gellings petrol verbruik 1,352.

Waarde aan petrol verbruik ..	£150	16	10
Papwiele reparreeer, vulc. ens.	5	3	6
Binne en buite bande	40	14	3
Outo Assuransies, Battery, Vere ens.	75	18	0
Olie, smeer, ens.	6	19	0
Gereedskap, spaar parte, ens. . .	13	14	10
Outo tent, seile, ens.	11	6	6
Koopsom op outo afbetaal	140	0	0
	<hr/>		
	£490	2	6
		£490	2 6

U diensw. dn.

C. KRIEL,

BYLAE XX.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR DIE BEARBEIDING VAN DIE STUDERENDE JEUG.

HoogEerw. Heer en Broeder,

Die Kommissie vir die Bearbeiding van die Studeren-de Jeug het die eer om die volgende verslag aan die HoogEerw. Vergadering voor te lê oor die afgelope drie jaar.

(1) **Vergaderinge:** U Kommissie het saam met ver-teenwoordigers van die twee Suster Kerke (Natal en Vrystaat) drie vergaderinge gehou. Twee te Pretoria en een te Johannesburg.

(2) **Bearbeidings van Industriële, Landbou en ander Inrigtings:** Hierdie saak het die aandag van U Kommissie geniet maar met slegs een Arbeider is gevoel, dat dit 'n onmoontlikheid is en is die saak by die besprekking gelaat.

(3) **Verband met die Kaapse Kerk:** U Kommissie het gevoel dat daar verbinding behoort te wees tussen ons werk en die werk onder studente wat in Kaapland gedoen word; 'n rapport is gevra van die Studente Ar-beider van die Kaapse Kerk wat ons egter ongelukkig nog nie ontvang het nie.

(4) **Bedanking van Dr. Moorrees:** In Februarie 1933 het Dr. D. F. Moorrees, wat in 1929 vir 'n periode van 5 jaar aangestel is, bedank omdat hy vir 'n tyd hom wou wy aan spesiale werk in verband met die Oxford Groep beweging.

U Kommissie het: (a) Hom ontslag gegee en 'n de-missie akte oorhandig; (b) Namens die Federale Kommissie by onse HoogEerw. Sinodale Kommissie aansoek gedoen om hom sy status as Predikant van die Kerk te laat behou — waarop van die Kommissie van Eksaminatore berig ontvang is, dat die saak na hierdie Hoog-Eerw. Vergadering verwys is.

(5) **Aanstelling van 'n Nuwe Arbeider:** Onmiddel-lik na die bedanking van Dr. Moorrees is pogings aan-gewend om 'n plaasvervanger te kry.

Die eerste persoon (Prop. A. D. Raats), wat ge-nader is het die versoek van die hand gewys en die

twede (Prop. D. H. A. du Toit) kon ongelukkig eers in Augustus die werk aanvaar, omdat hy vir 'n tyd lank in die gemeente Johannesburg Oos werksaam was. Aan die nuwe Arbeider wat nou slegs agt maande met die werk besig is, wil ons hier ons dank en waardering bring vir die geseënde werk wat hy in hierdie kort tyd verrig het.

(6) **Ooreenkoms met die Suster Kerke, Natal en Vrystaat:** Die HoogEerw. Sinodale Kommissie van die Vrystaat het besluit, dat die samewerking met die bedanking van Dr. Moorrees beëindig word, maar het later weer toegestem om nog vir een jaar saam te werk soos tevore, d.w.s. tot 31 Julie 1934. U Kommissie wil van harte vertrou dat hierdie belangrike en noodsaklike werk tog onder geen omstandighede gestaak sal word nie en wil aanbeveel dat as dit onverhoop mag blyk dat die Vrystaat nie meer langer kan saamwerk nie, Transvaal óf alleen óf saam met Natal met hierdie groot werk sal voort gaan.

(7) **Verslag:** Hierby word vir kennis van die Hoog-Eerw. Vergadering 'n voorlopige verslag van die Arbeider gevoeg.

U Dw. Dienaars en Broeders in die Here,

D. J. KEET, Voorsitter.

G. D. WORST, Scriba.

A. J. LOUW.

BYLAE XXI.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR DIE AFRIKAANSE GESANGBUNDEL.

HoogEerw. Heer,

Die werk van die oorsetting van ons Psalms en Gesange gaan nog gedurig voort, en is namens u deur ondergetekende na sy beste vermoë behartig. Ons wens die volgende punte in verband daarmee onder die aandag van die HoogEerw. Sinode te bring:

1. 'n Nuwe, verbeterde en ruim aangevulde Edisie van die Nuwe Halleluja word elke dag verwag. Daarin is 'n 50 of 60 bekende liedere, wat in die vorige uitgaaf ontbreek het, opgeneem. Voorts is daar enige dringende verbeterings in die bundel aangebring: Daar sal egter oor enige jare, nadat seker kwessies van smaak en opvatting besleg is, 'n grondige hersiening vir 'n finale redaksie van hierdie bundel moet onderneem word.
2. Aan die bewerking van die originele Psalms en Gesange, wat nog nie in die Nuwe Halleluja verskyn nie, word nog gedurig gewerk. Laasgenoemde is nog 'n hele eindjie van klaar, maar die hoop bestaan dat dit nog hierdie jaar kan afgewerk word. Die Psalms is feitlik afgewerk, meesal deur Totius.
3. In verband met die finale redaksie van die Psalms is daar nogal moeilikheid, en enige lang same-sprekings het reeds tussen verteenwoordigers van die Gefedereerde, Hervormde en Gereformeerde Kerke plaasgevind. Nog 'n week of twee gelede weer op Bloemfontein is 'n lang besprekking, waarvan die Notule hier as Bylae bygaan. Hoewel sake byna op 'n dooie punt uitgeloop het, is daar tog tans 'n ooreenkoms, waardeur die werk van Totius en enige alternatiewe Psalmberymings, waar ons sy werk nie aanneemlik vind nie, aan die oordeel van 'n Kommissie van vyf Rewiseurs sal voorgelyê word, asook aan die oordeel van enige Letterkundiges. Dit sal derhalwe nodig wees vir die HoogEerw. Vergadering om 'n Rewiseur vir hierdie doel aan te stel.
4. Die gedagte is om saam met die ander Hollandse Kerke die Psalms en Gesange uit te gee, en dan vir ons

eie Kerk die Halleluja-bundel nog daarby. Of ons Kerk
in die verre toekoms een enkel Bundel sal moet hê, is 'n
saak vir later oorweging.

Dienswillig die uwe ,

G. B. A. GERDENER.

Wellington, 5 Maart 1934.

BYLAE XXII.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR NUWE
SANGWYSIES

Hoog Eerw. Heer,

U Kommissie het die eer te rapporteer oor sy werkzaamhede gedurende die laaste drie jaar.

1. **Vergaderings:** Ses vergaderings is gehou geword waar altyd een van die lede van U Kommissie teenwoordig was.

2. **Samewerking met Gereformeerde en Hervormde Kerke:** Van die Suster Kerke is samewerking dringend versoek geword en toegestaan, sodat al drie die Hollandse Kerke nou saamwerk in die saak. Die samewerking het wel sy moeilikhede, maar het tog sy nut, dat daar één Bundel sal gedruk word, na eis van die kerke.

3. **Afrikaanse Oorsetting in Nuwe Versmaat:** Daar enkele van die digters vryheid gevra het om die oorsetting in Afrikaans in 'n nuwe versmaat te maak, het die betrokke Gefedereerde Kommissie dit toegestaan. Dit het egter ten gevolge gehad, dat verskeie reeds goedgekeurde wysies moes verval. Sowat 24 nuwes sal weer moet aangevra word.

Na die Kommissie sy werk gedaan het sal u Kommissie met sy keuse moet voortgaan, en alle hoop bestaan dat sy werk vanjaar voltooi sal word, en die nuwe Psalm- en Gesangbundel in 1935 gepubliseer sal word.

4. Ondergetekende betreur dit dat weens ernstige krankheid van die skriba g'n vollediger rapport aan die Sinode kon voorgelê word nie.

U dienswillige dnr.,

R. J. B. FEENSTRA, Voorsitter.

BYLAE XXIII.

VERSLAG VAN DIE SINODALE SENDING-KOMMISSIE.

Hoogeerw. Voorsitter,

U Kommissie het die eer die volgende verslag van sy werksaamhede vanaf 1931 u voor te lê:

1. Die betreurde afsterwe van ons Sendingsekretaris, Ds. D. Theron: Dit is met diep leedwese dat u Kommissie melding maak van die heengaan van hierdie ernstige, ywerige en toegegewye diensknege van die Here op Saterdag, 24 Junie l.l. Ons wil graag van hierdie geleentheid gebruik maak om die Here te dank vir die gawe, wat Hy in ons geagte en geliefde tans ontslape broeder aan ons Kerk gegee het. Ons dank die Here vir sy godsalige wandel en vir sy 37 jarige diens in die verkondiging van die heerlike Evangelie. Al die tyd van sy Evangeliebediening het hy aan ons Kerk gegee, en nie minder as 19 jaar daarvan meer bepaaldelik aan die Sendingssaak, wat hy so getrou as eerste Sendingsekretaris van ons Kerk gedien het. Hoewel die Kerk hom sal mis, veral op Sendinggebied, gun ons hom die rus wat hy ingegaan het.

2. Ons nuwe Sendingsekretaris: Ons verbly ons in die aanname van die beroep as Sendingsekretaris deur Ds. Johan Reyneke, wat in begin April e.k. 'n aanvang met sy werk sal maak. Mag hy steeds die nodige toerusting van uit die Hemel vir sy moeilike werk ontvang.

Die oopgevalle plek van Seriba van die Kommissie is goedgunstig deur Eerw. P. H. A. Fouché, wat daar toe versoek is, tydelik opgevul. U Kommissie wil van hierdie geleentheid gebruik maak om hom baie hartelik vir sy bekwame dienste te bedank.

3. 'n Verkorte Verslag: Vanweë die heengaan van ons Sendingsekretaris, wat die groot faktor in ons Sendingwese was en wie die spil was om wie sake groteliks gedraai het, sal ons verslag noodwendig nie so volledig as gewoonlik wees nie.

4. Vergaderinge: U Kommissie het ses maal vergader waarvan drie vergaderinge onder voorsitterskap van Dr. G. B. A. Gerdener was, wat ons in 1932 verlaat

het om die leerstoel in die Sendinginstituut op Wellington te vul. Die Kommissie waardeer baie hoog die taktvolle, bekwame en toegewyde wyse waarop hy die vergaderinge gelei het, asook sy dienste aan die Sendingsaak in die algemeen tydens sy verblyf onder ons bewys. Veral moet met dankbaarheid melding gemaak word van wat hy gedoen het in verband met die stigting van die Sendingkerk. Graag bid ons hom toe die rykste seën van die Here in sy nuwe werkkring. As voorsitter in sy plek is gekies Ds. J. M. Louw.

5. Nuwe Werkkragte. Sedert die laaste Sinode is drie broeder Sendelinge tot ons oorgekom, t.w. Eerww. C. J. van Rensburg op Wakkerstroom, M. W. Theunissen op Louwsburg en J. J. de Beer as Rings-Sendeling van die Ring van Zeerust. Dan het ook tot ons gekom Inboorlingleraars Petrus Nene op Utrecht en Andries Mokuele op Charl Cilliers.

6. Stigting van die Ned. Geref. Sendingkerk van Suid-Afrika. Volgens opdrag van die laaste Sinode het u Kommissie die nodige stappe geneem om tot die stigting van die Sendingkerk oor te gaan. Op die 2de Maart 1932 is die Ned. Geref. Sendingkerk van Suid-Afrika onder praesidium van Dr. G. B. A. Gerdener plegtig gestig in die Sendingkerk op Vrededorp. Nadat die vergadering gekonstitueer was, waarop 22 Sendelinge, 9 Inboorlingleraars en 31 Evangeliste en Ouderlinge teenwoordig was, het hy in die naam van die Moederkerk die Grondwet vir die Sendingkerk, deur die Moedersinode opgetrek, aan die pasgestigte Sendingkerk oorhandig en Gods seën op haar afgebid.

Groteliks word gewaardeer die hulp van die kant van die Sinodale kommissie, wat aangesien die fondse van die Sinodale-Sendingkommisie oortrek was, goedgunstig ingestaan het vir die onkoste in verband met die Sendingsinode.

7. Pensioen vir Sendelinge. Met blydschap kan gerapporteer word dat u Kommissie daarin geslaag het om al onse Sendelinge, met uitsondering van 'n paar, deelhebbers te laat word van 'n Assuransie Pensioenfonds. Die lewenspolis premiums wat die Sinodale Sendingkommisie jaarliks betaal het, het op £258 te staan gekom. Die nuwe skema waardeur hulle by die Koloniale Onder-

linge Lewens Assuransiemaatskappy verassureer is beteken dat hulle op 65 jarige leeftyd kan aftree op 'n pensioen van £120 jaarliks. Dit kos die Kommissie £250 jaarliks. Drie ander Assuransiemaatskappye is geraadpleeg en die voorwaardes van die bogenoemde maatskappy was die voordeligste. Die saak is dan ook tydens die sitting van die Sendingsinode beklink.

8. Samewerking met die Gereformeerde Kerk op Sendinggebied. Van Dr. P. S. de Klerk is 'n skrywe ontvang waarin hy ons verseker van die samewerking op Sendinggebied van sy Kerk en dat opdrag gegee is aan hulle Missioner-Predikant om hulle Kerk te verteenwoordig op ons Sendingsinode en Sendingringsvergaderinge. Aan hom is geantwoord dat hy hartelik welkom sal wees op bogenoemde vergaderinge, waarvan van tyd tot tyd die sittings van die liggeme in die Kerkbode aangekondig word en waarheen hy met vrymoedigheid hom kan wend. Van hierdie geleentheid is tot hertoen geen gebruik gemaak nie.

9. 'n Verenigde Sendingblad. Sedert die laaste vergadering van die Kommissie is hy genader geword in verband met die stigting van 'n Verenigde Sendingblad vir die Gefedereerde Kerke. Hierdie saak is egter nog nie afgehandel nie.

10. Dingaanstad. Aan die Historiese Monumente Kommissie is geskrywe om 'n stukkie grond vir 'n Sendingstasie op die plek in Dingaanstad waar Piet Retief en sy manskappe vermoor is, of in die poort van die stad waardeur die lyke gesleep is na die heuwel aan die anderkant van die drif. Aangesien die antwoord van genoemde Kommissie nie gunstig was nie, is mn. Lodewyk de Jager en sy erfgename, op wie se grond die graf van die helde lê, genader. Hulle het goedgunstig ingewillig om aan die Kerk 'n paar akker grond naas die graf en monument vir Sendingdoeleindes te gee. Hierdie grond sal op naam van die Kerk getransporteer word.

Met blydschap kan verder gerapporteer word dat die Sendingliggame van die gemeente Greylingstad aangebied het om in te staan vir die onderhoud van die Sendingwerk wat op hierdie plek begin sal word.

11. **Soeloeland.** Eerw. J. J. Kruger en eggenote staan nog op Konjane en getuig van seen op hulle arbeid. Eerw. M. W. Theunissen, wat as tweede arbeider in Soeloeland beroep is, arbei op Louwsburg, vanwaar hy verwag word om te sien wat hy vir Suid-Soeloeland kan doen. Hy en Eerw. W. M. A. van Coller het 'n verkenningstog gedoen en 'n uitgebreide verslag oor die strategiese punte wat ons Kerk sonder versuim behoort in te neem, ingedien, omdat die Roomse van alle kante intring. Die Kommissie kon nog nie handel op daardie verslag nie omdat hy huiwerig was om iets van 'n ingrypende aard te doen voor die aanstelling van die nuwe Sendingsekretaris.

12. **Portugees Oos-Afrika.** Korrespondensie het plaasgevind tussen die Algemene Sendingkommissie van die Kaapse Kerk en u Kommissie in verband met die Sendingwerk in Portugees Oos-Afrika. 'n Aantal rapporte het ons bereik om te wys dat dit dringend noodsaaklik is dat ons die werk aldaar sal hervat. Hulle is van oordeel dat ons bes daardie werk sal kan doen, terwyl hulle in 'n sekere sin tog nou die werk op Mphunzi stasie doen. Vir ons om nou aan die hervatting van die werk te dink, terwyl 5 stasies in Soeloeland en in Noord-Transvaal om hulp roep, is nie reg nie. Nou allermins met ons groot tekort.

U dw. Broeders in die Here,

J. M. LOUW, Voorsitter.

P. A. THERON.

H. L. WEBB.

C. B. BRINK.

J. F. DU TOIT.

H. M. HOFMEYR.

J. H. R. BARTLETT.

M. J. DU PREEZ.

J. H. M. STOFBERG.

J. C. PAUW.

P. H. A. FOUCHÉ, Wnd. Seriba.

BYLAE XXIV.

VERSLAG VAN DIE SINODALE KOMMISSIE VIR DIE
SENDING ONDER ISRAEL.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer die volgende oor die afgelope drie jaar te rapporteer:

1. **Vergaderinge.** U Kommissie het twaalfmaal, name die werkzaamhede dit vereis het, vergader.

2. **Personnel.** Met innige leedwese moet melding gemaak word van die betreурde afsterwe van ons Voorsitter, Ds. D. Theron. In sy plek is as Voorsitter gekies Ds. S. W. van Niekerk, en die vakature is opgevul deur die benoeming van Ds. A. H. Stander.

3. **Jaarlikse Verslag.** Jaarliks is 'n verslag van die werkzaamhede van hierdie Sending vir informasie aan die verskillende Ringe gestuur. Ons vermoed dat hierdie verslae gelees is ten einde die belangstelling in die saak lewendig te hou.

4. **Die arbeider en sy werk.** Eerw. P. Kohl getuig dat die getal Jode met wie hy in aanraking kom jaar na jaar groter word. Hy lê hom veral toe op persoonlike werk, wat tog maar die vrugbaarste is. Hy vind dat die gebeurtenisse in Duitsland 'n geweldige nadelige uitwerking op sy werk het. Die Jode is baie senuweeagtig en opgewonde daaroor en dit skyn dat daardeur die verbittering teen die Christendom in hulle harte opnuut aangevawker is. Die arbeider doen dan ook sy bes om hulle in te lig oor sake en daarop te wys dat dit nie reg is om sulke dinge op rekening van die Christendom as sulks, te plaas nie, dog dit gaan nie so maklik om dit te verstaan nie.

'n Mens sou sê dat die Jode behoor op prys te stel die werk wat ons Kerk onder hulle doen, wat 'n bewys is dat ons hulle vriende is, waar ons hulle sieleheil soek, dog vir hulle is dit seker onmoontlik om te dink dat die Kerk dit doen sonder enige bybedoeling.

Waar die antipatie teen die Jood by die dag ook in ons land sterker word, is dit miskien nodig om te waarsku dat waar ons die metodes van handeldrywe van sommige Jode nie kan regverdig nie, maar ten sterkste afkeur,

dit egter nie reg is dat die volk as volk verstoot, teenge-werk of vervolg word nie.

Ons glo van harte dat daar nog 'n toekoms, op geeste-lik gebied, vir die Joodse volk is en dat die dag weldra sal aanbreek dat hy in die Here Jesus sy Messias en Ver-losser sal vind, vandaar wil ons ons Kerk aanmoedig om met hierdie moeilike en skynbaar onvrugbare werk voort te gaan om die weg vir daardie blye dag te baan.

5. Kennismaking met die arbeider. U Kommissie voel dat dit wenselik is om meer as een rede dat die verskil-lende gemeentes van ons Kerk nader kennis met Eerw. Kohl sal maak, en is derhalwe gereed verlof te gee dat hy gemeentes in verband met sy werk sal besoek, waar hulle instaan om sy reiskoste te betaal en 'n ruime kollek-te vir sy werk af te staan. Die plaaslike Predikant kan dan reëlinge tref sodat hy tydens sy besoek aan so 'n gemeente ook in aanraking kan gebring word met plaaslike Jode.

6. Finansies. 'n Geldelike verslag in verband met hierdie Sending sal die Sinode voorgelê word deur die Saakgelastigde. U Kommissie wil egter op 'n paar punt-jies wys.

Die Kerkkantoor eis £25 vir die administreer van hierdie fonds. U Kommissie meen dat die werk daaraan verbind maar min is en dat die heffing gevoldelik te hoog is.

Dan word jaarliks uit hierdie fonds £85 vir die salaris van die Sendingsekretaris betaal. Ook hierdie heffing meen u Kommissie is ver te hoog.

Dit beteken dat jaarliks die som van £110 net aan heffinge uitbetaal word uit hierdie fonds wat die salaris, assuransie, ens.—plus minus £650 moet dra en waarvoor nie £400 jaarliks inkom nie.

Die bydraes van die gemeentes vir die afgelope jaar was £335. Geen wonder dan dat die fonds nie alleen uit-geput maar ook oortrek is.

As hierdie werk onbelemmerd moet voortgesit word behoor die bydraes baie ruimer te wees.

7. Aanbeveling. U Kommissie wens hiermee aan te beveel dat Eerw. P. Kohl met die Sendingdag tydens die

sitting van die Sinode die geleentheid sal kry om oor sy werk te spreek.

Dw. U Broeders in die Here, die lede van die Kom.

S. W. VAN NIEKERK, Voorsitter.

A. H. STANDER,

E. C. ANDERSSEN,

C. A. VAN DER MERWE,

P. H. A. FOUCHE, Skrieba.

BYLAE XXV.

**VERSLAG VAN DIE VERTEENWOORDIGERS VAN
ONS KERK OP DIE STOFBERG-GEDENKSKOOL
BESTUUR**

HoogEerw. Heer,

U verteenwoordigers het die eer die volgende verslag u voor te lê:

1. **In Memoriam.** Met innige leedwese moet ons melding maak van die betreурde afsterwe van Ds. D. Theron, wat op 24 Junie l.l. sy ewige rus ingegaan het. Sedert die stigting van die Stofberg-Gedenkskool is hy lid van die Bestuur gewees. Van 1907 tot 1911 was hy Seriba daarvan toe hy tot Voorsitter gekies is, en hierdie pos het hy beklee tot die dag van sy dood. Deur sy innige belangstelling in al die sake van die Inrigting, sy troue pligsbesef, sy bekwaamheid en tak as voorsitter sal hy nog lank op die vergaderings gemis word.

Ook is mev. Steensma, die eggenote van ons Rektor ons op die 6de Augustus l.l. deur die dood ontneem. Hoe-wel sy liggaamlik nie sterk was nie, was sy altoos gewillig om te help waar sy dit enigsins kon doen. In 1932 het sy drie kwartale lank sonder salaris die werk van 'n voltydse onderwyser in ons Normaal skool gedoen toe 'n addisionele onderwyser nodig geword het, en ons geen toelae van die Departement van Onderwys kon kry nie. Sy was 'n bekwame onderwyseres, 'n onderwyseres van hart, en dit was haar lus om vir haar Heer te werk.

2. **Dank aan die Heer.** Met innige dankbaarheid tot die Heer kan weer getuig word dat Sy hand ten goede oor die Inrigting was, en dat Hy ons bewaar het van storme en onluste wat die Inrigting in vorige jare getref het. Daar heers 'n pragtige gees onder die Staf en leerlinge en die werk kan voorspoedig en ongehinderd sy gang gaan.

3. **Getal leerlinge.** In 1933 was die getal leerlinge aan die Inrigting as volg:

Laer Primêre Skool 87; Hoër Primêre Skool 33; Sekund  re Skool 11; Normaalskool 118; Evangelisteskool 18; Teologieseskool 2. Groot totaal 269.

4. **Evangeliste Skool.** Die klasse van hierdie skool is in 1933 deur 18 leerlinge bygewoon d.w.s. 11 minder as in die vorige jaar. Hierdie vermindering is te wyte aan die sware tye wat ons belewe, wat dit moeilik maak vir 'n leerling om homself en sy gesin aan die Inrigting te

onderhou, en daarby die moeilikheid wat ons in die laaste tyd ondervind om persone te kry om leerlinge te ondersteun.

5. Teologiese Skool. In hierdie skool is daar twee leerlinge en hierdie getal sal in die eerste paar jaar nie groter word nie, daar die Bestuur in sy jongste vergadering besluit het, om geen nuwe klas te vorm nie alvorens die leerlinge in die teenswoordige klas die Inrigting verlaat het. Die rede vir hierdie besluit is dat die Direkteur en Eerw. Brits, sonder addisionele hulp, onmoontlik by die Teologiese- en Evangeliste klasse, waarvoor hulle alleen verantwoordelik is, nog 'n admissie klas vir hulle rekening kan neem nie, en die ongunstige finansiële toestand van ons Inrigting, vir die teenswoordige altans, ons nie toelaat om nog 'n dosent aan te stel nie.

6. Kwart-eeu Fees. Op 1 Oktober l.l. was dit juis 25 jare sedert die opening van die Stofberg Gedenskool in 1908, en die Bestuur het besluit om die heuglike gebeurtenis op waardige wyse te vier. Maar weens die haglike toestand waarin ons land juis in daardie tyd verkeer het deur die droogte en ook weens die dood van sy Voorsteller en mev. Steensma, is ons verplig geword die feesviering uit te stel tot 'n meer gesikte tyd. Die gedagte is nou om dit D.V. in die loop van Mei e.k. te vier.

7. Finansiële Toestand. Die jaar is gesluit met 'n tekort van £488 4s 11d. in die kas. Die tekort sou meer as £1,000 gewees het, was dit nie dat ons teen die end van die jaar twee donasies ontvang het wat gesamenlik £550 bedra. Weens die sware tyd het die ondersteuning, wat ons vroeër van die moederkerk geniet het, grootliks afgeneem. Dis nie alleen dat die vrye gifte van gemeenteledle baie minder geword het in die laaste tyd nie, maar ook die vaste jaarlikse bydraes van Kerklike en Sendingliggame het baie ingekrimp. Sommige liggame het hulle bydraes heeltemal gestaak, terwyl andere weer dit by die helfte of selfs meer verminder het. Ons wil vertrou dat by die aanbreek van beter tye en die terugkom tot normale toestande daar weer verbetering in hierdie opsig sal kom, en die so nodige Inrigting weer ruimer ondersteuning sal geniet as wat tans die geval is.

U dw. Broeders in die Heer,

P. J. SWART,
P. H. A. FOUCHE.

BYLAE XXVI.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR DIE EKSAMEN
IN INBOORLINGTALE.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer die volgende verslag u voor te lê.

1. **Kandidate.** Volgens Art. 274, het die volgende broeders deelgeneem aan die Eksamens op 7 Des. 1932.

(a) Deel I. J. J. de Villiers—Soeloe.

(b) Deel II. W. A. Nel—Sesoetoe.

G. Endemann—Sesoetoe.

Van hierdie kandidate het slegs die twee in Deel II geslaag.

2. **Aanbeveling.** U Kommissie wens beleef aan te beveel, dat hierdie werk nou in hande van die Sending Sino-de gegee sal word.

U dw. dienaars in Hom,

G. P. STEGMANN, Voorsitter.

. L. H. M. JANDRELL,

G. C. OLIVIER, Seriba.

Pretoria, 31/1/34.

BYLAE XXVII.

VERSLAG VAN DIE LID VAN DIE CURATORIUM
VAN DIE SENDINGINSTITUUT TE WELLINGTON.

HoogEerw. Heer,

As lid van die Curatorium van die Sending Instituut, Wellington, het ek die eer die korte verslag van die werkzaamhede van die Inrigting in te dien.

1. **Voorlesings vir Studente van Friedenheim.** Die drie dosente van die Instituut het in die laaste jaar voorlesings gegee vir die studente van Friedenheim, waarvoor die Vroue Sending Bond 'n vergoeding van £175 aan die Curatorium gee. Met die werk sal voortgegaan word.

2. **Ds. Wilcocks as derde Dosent.** Vir die laaste jaar het Ds. Wilcocks as derde dosent in die Inrigting gehelp teen 'n vergoeding van £300 deur die Kerkekantoor Kommissie toegestaan. Hy sal met die werk voortgaan tot einde Junie 1934.

3. **Aanstelling van 'n permanente Derde Dosent.** Volgens besluit van die Kaapse Sinode sal 'n leraar van ons kerk as derde dosent aangestel word veral met die oog op die doseer van Bantoe tale, Volkekunde en Filosofie. Op 19 Febr. '34 sal 'n beroep deur die Kies-kollege uitgebring word.

4. **Voorlesing in Elementêre Mediese Kennis, „First Aid”.** Dr. W. P. Steenkamp het aangebied om weekliks gratis voorlesings te gee aan die studente van die Inrigting in elementêre mediese kennis. Die aanbod is aangenem.

5. **Grafsteen wyle Ds. H. Gonin.** Besluit is om 'n grafsteen tot nagedagtenis van Ds. Gonin op te rig vir die som van plus minus £50. Vir die bedrag sal by die volgende liggame aangeklop word: Die Vroue Sending Bonde, die Manne Sending Bonde, die gemeentes van Belfast en Wellington, die Sendingkerke van die drie Provincies, oud-stedente en vriende. Wat kort kom sal die Curatorium aanvul.

6. **Finansies.** Die Sinodale Fonds toon aan 'n batig saldo van £800; die verskillende Hulpfondse toon aan 'n batig saldo van £37 Os. 4d.; die Inkomste en Uitgawes van die Boerdery dek mekaar £168 Os. 0d.; agterstallige skul-

de ingekom £191 4s. 4d.; Uitstaande skulde (studente) £1,383 14s. 4d.; Oortrokke Bankrekening £249 6s. 0d.

7. **Studente.** Daar was 30 studente in die Inrigting.

8. **Propagandawerk.** Ds. D. Wilcocks is gevra om propagandawerk vir die Inrigting te doen.

Voordat die jaarlikse kollekte vir die Inrigting opgeneem word sal dr. Gerdener 'n brosjure optrek en aan al die gemeentes stuur re die werk en behoeftes van die Inrigting.

U Dw. Dnr. en Broeder in X.

J. H. M. STOFBERG.

BYLAE XXVIII.

VERSLAG VAN DIE SINODALE KOMMISSIE VIR
ARMESORG.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om aan u voor te lê die volgende verslag van sy werksaamhede gedurende die afgelope drie jaar.

1. **Vergaderinge:** U Kommissie het sewemaal vergader en die Sub-kommissie vir Nedersetting negemaal.

2. **Personnel.** Met die vertrek van Ds. T. D. Potgieter uit die Ring van Johannesburg in 1931, is Ds. H. J. de Vos in sy plek benoem. Verder het die personeel van u Kommissie onveranderd gebly en het die lede hartlik saamgewerk. Met dankbaarheid erken ons die gewaardeerde hulp van Ds. Potgieter in verband met die arbeid van u Kommissie.

3. **Besoek van Ringe en Gemeentes.** Sedert die laaste Sinode is al die Ringe deur die Algemene Armesorg-sekretaris in belang van die werk besoek. In die geheel is 20 Ringsvergaderings tydens hulle jaarlikse sitting bygewoon. Aan gemeentes is 67 besoeke gebring, meesal met Nagmaalsgeleenthede. (Hier moet in aanmerking geneem word die feit dat vir die grootste gedeelte van 1932 was die sekretaris in Amerika en Europa). Sonder uitsondering is die werksaamhede en belang van die Kommissie onder die aandag gebring.

4. **Diamantdelwerye:**

(a) **Algemeen:** Die algemene toestand op die delwerye het gedurende die afgelope drie jaar baie bekommernis gebaar. Weens die depressie het ons mense ook daar baie gely en armoede het toegeneem. Die digbevolkte velde in die gemeente Lichtenburg het in getalle verminder, en die delwersbevolking het meer in die rigting van Wolmaransstad, Ventersdorp en Zwartruggens versprei. Die tydelike nood het dikwels hoog gestyg en u Kommissie het in samewerking met die S.A.V. Federasie gehelp om die ellende te versag. Nog steeds bly duisende van ons volks- en geloofsgenote op die delwerye vasgeanker en maak 'n onbestendige en karige bestaan. 'n Poging van u Kommissie om die juiste getalle van ons

kerk op die delwerye te verkry het misluk, omdat al die gemeentes nie die uitgestuurde vraelys volledig ingevul het nie. Op die Lichtenburgse velde is daar 3,460 siele van ons kerk, en volgens 'n konserwatiewe skatting is daar sowat 6,200 siele behorende aan ons kerk op die velde in Wes-Transvaal.

Die delwersbevolking, gesuiwer in die laaste jare van die blote fortuinsoekende element, vorm 'n vaste deel van ons volkslewe, waaraan meer aandag van kerkweë, bestee moet word. Baie van ons eerbare Afrikaner families is daar verteenwoordig en onder hulle is baie mense van edele inbors en goeie staal, en kinders met potensiële talente en bekwaamheid.

(b) **Geestelike Arbeid.** Die tydelike omstandighede het dit meer as nog vantevore dringend nodig gemaak om hulp van buite te verleen vir die geestelike bearbeiding van ons mense. U Kommissie het weer geldelike hulp verleen, t.w. £400 in 1931, £300 in 1932 en £400 in 1933, om in samewerking met die kerkrAAD van Lichtenburg vir die geestelike belangte daar te sorg. Daar is twee arbeiders gedeeltelik op rekening van u Kommissie, n.l. Ds. P. L. Lourens en die Br. A. H. du Preez. Met dankbaarheid kan ons melding maak dat altwee geseënde werk doen. Die kerklede het al baie gedoen om hulle hout- en sinkkerkgeboue van die nodige geriewe te voorsien. Nagmaal, doop en aanneming word daar gereeld bedien. Sedert die laaste Sinode was die getal dopelinge 549 en die getal aannemelinge 293.

Daar word nadruk op gelê dat die mense ook vir hulle eie bearbeiding moet bydra en nie net afhanglik van hulp van buite moet wees nie. 'n Gunstige gevolg is dan ook die feit dat die kollekties by die openbare eredienste op die delwerye vir 1932 was £201 en vir 1933 £297, en die dankoffers vir die twee jare £156 en £223 respektiewelik. Dit is 'n bewys dat waar ons in die geleentheid gestel word om intensiewe arbeid onder ons armes moontlik te maak, dat geldelike ondersteuning ook van hulle kant vir die werk te voorskyn geroep word.

(c) **Behoeftes.** U Kommissie voel die behoefte aan nog arbeiders vir die velde, veral met die oog op die verskuiwing in die rigting Ventersdorp-Bloemhof. 'n Dringende versoek in hierdie verband tot u Kommissie gerig, moes tot ons teleurstelling van die hand gewys word weens

gebrek aan fondse. Ook word die behoefté gevoel aan geskooleerde christelik-sosiale werksters, wat ook verpleegkunde kan beoefen, namens en onder toesig van ons kerk daar geplaas. Maar die geld ontbreek.

(Sien Aanbeveling (a).)

5. Hartbeestpoortdam-Nedersettings:

(a) **Geestelike Arbeid.** Vir die afgelope drie jaar het u Kommissie weer gehelp met die geestelike bearbeiding van die nedersetters. Dit is geskied in samewerking met die Kerkraad van Krokodilrivier gemeente, aan wie die volgende bedrae toevertrou was vir die doel, t.w. £200 in 1931, £240 in 1932 en £200 in 1933. Tot die end van September 1933 was Eerw. D. S. Smith die arbeider met middelpunt Losperfontein. Op 28 Oktober 1933 is Eerw. Prop. W. W. Esterhuyzen aldaar georden as arbeider onder ons minderbevoorregtes. Ons bede is dat die Heer vir Ds. Esterhuyzen tot groot seën sal gebruik in die besondere arbeidsveld.

(b) **Noodleniging.** Weens die ontsettende droogte van 1932-33 en die leegloop van die dam was 'n toestand van die uiterste nood geskep onder die 1230 huisgesinne van ons kerk op die nedersettings. Neteenstaande die hulp verleen van die kant van die Prowinsiale regering en ander liggeme, was dit noodsaaklik vir u Kommissie om 'n helpende hand te bied. Die sekretaris het persoonlik die toestand gaan ondersoek en 'n organisasie op tou gesit vir die leniging van nood, veral onder die kinders. Die onderwysers (esse) van die skole het waardevolle bystand verleent. Ons was nie in staat om uit ons uitgeputte fondse hulp te verleen nie en derhalwe is 'n spesiale oproep gedoen by die algemene publiek. Die antwoord op die oproep was baie bemoedigend. Binne 'n maand was 'n groot hoeveelheid klere en koswares ontvang en die som van £307 15s. 2d. Met die klere en koswares is veral die huisgesinne voorsien en die geld is veral ten behoeve van die skoolgaande kinders aangewend.

6. Bosbou-Nedersettings:

(a) **Algemeen.** Aan hierdie belangrike arbeidsveld in die ooste het u Kommissie ook sy aandag gegee. Dit is 'n arbeidsveld wat nog steeds in uitgestrektheid en getalle toeneem. Daar is reeds elf nedersettings met 954

huisgesinne, meesal armes van ons kerk. Daar is 3,812 siele. Die bosaanplantings verskaf 'n eerbare heenkome aan 'n aansienlike deel van ons behoeftiges. Dit sal 'n permanente nywerheid in ons land word. Die behoefte aan bebossing is groot. In 1929 was die waarde van ingevoerde hout in die Unie die reusesom van £2,833,000. (Sien jaarverslag van Dept. van Boswese).

(b) **Geestelike Arbeid.** Die stigting van die twee nuwe gemeentes Ohrigstad in 1932 en Sabie in 1933, en die feit dat hulle reeds vaste leraars het, is van groot betekenis vir die geestelike arbeid op die nedersettings. Hier is egter sulke besondere toestande geskep dat die arbeid ons aandag en hulp verdien. Intensieve bearbeiding hier is dringend noodsaaklik. Met die oog op die spesiale aard van die arbeid ten behoeve van die opheffing van die armes voel u Kommissie dat hy hier 'n ekstra arbeider moet plaas. Maar, nogeens, die middels ontbreek. In die gemeente Sabie alleen is daar 9 nedersettings met 527 huisgesinne. Al hierdie verskillende sentra moet plaaslik en afsonderlik bearbei word. Dit is onmoontlik om al hierdie mense op een sentrale plek byeen te bring. Die regulasies van die nedersettings maak dit onmoontlik vir die mense om vervoermiddels aan te hou. Die saak van lokale lewer ook 'n groot moeilikheid op. Onderhandelings is aangegaan met die Dept. van Boswese en die Prowinsiale Onderwysdepartement om hierin die geestelike arbeid van die kerk te hulp te kom.

(c) **Onderwys.** Die omstandighede bied hier 'n arbeidsveld aan waar geseënde en opbouende werk gedoen kan word veral onder die groot aantal van die jeug. U Kommissie het gevoel dat hier, meer as êrens anders, simpatieke persone in verband met die onderwys behoort te staan. Ons het dan ook in die verband met die betrokke ouoriteite onderhandel. 'n Konferensie in belang van die jeug, gehou te Sabie op 23 en 24 Februarie 1933 deur verteenwoordigers van die departemente van Arbeid, Onderwys, Boswese en die Kerk, was van groot nut gewees.

7. Kerk en Staat:

(a) **Algemeen.** Deur middel van 'n sub-komitee het u Kommissie verskeie onderhoude gehad met verteenwoor-

digers van die Regering ten einde samewerking te oorweeg met die oog op die aanpak van die Armeblanke-probleem. Ook is onderhandel met die Kaapse en O.V.S. kerke deur middel van verteenwoordigers van hulle Sino-dale Armesorgkommissies. As gevolg is daar, met die oog op meer doeltreffende optree van kerkweë, 'n gemeenskaplike raad in die lewe geroep wat bekend staan as die Armesorgraad van die Gefedereerde Kerke.

(b) **Plaaslike Armesorgkommissies.** Een wyse waarop hierdie samewerking prakties beproef word is deur middel van Plaaslike Armesorgkommissies, wat bedien word deur 'n voltydse gesalarieerde sekretaris met kantoor. Die eerste jaar sal slegs dien as 'n proefneming. Blyk die skema 'n sukses te wees, dan sal uitgebrei word. Uit die 15 areas toegcken in die Unie kon u Kommissie 5 areas aanwys in Transvaal waar 'n begin gemaak sal word. Die volgende sentra is bepaal t.w. Lydenburg, Pietersburg, Wolmaransstad, Lichtenburg en Zwartruggens. Aan die kerkraad word die reg verleent om die komitee vir sy area te benoem en 'n sekretaris word deur die komitee self aangestel. Die koste aan sekretariaat en kantoor verbind, wat hoogstens £375 per jaar moet beloop, word gedra deur die Staat en die Kerk in die verhouding van viervyfdes tot eenvyfde respektiewelik.

Die doel van die skema is, in kort, om volle beheer te verkry oor die armoedstoestand, die verarming, werkloosheid en wederopbou van die veragterdes in die area, deur op hoogte te kom met betrekking tot elke hulpbehoewende geval. Vanaf die 1ste Maart is 4 areas reeds in werkende orde. Hierdeur is 'n kragtige middel in die hand van die kerk gegee om daadwerklik in te gryp in belang van ons verarmende en hulpbehoewende volksgenote. U Kommissie doen sy uiterste om die kans reg te gebruik tot redding van die sinkende deel van ons volk, tot heil van siele en tot eer van God. Ons koester die verwagting dat ons volgende jaar verder sal kan uitbrei.

(c) **Volkskongres.** 'n Ander uitvloeisel van die onderhandelinge met die H. E. Regering is, dat ons Armesorgraad dit onderneem het om die inisiatief te neem met die organiseer van 'n Volkskongres oor die Armesorg-

vraagstuk. U Kommissie het alleen kans gesien om die saak te onderneem mits daar vooraf deeglike voorbereidende werk en diepgaande studie gemaak sal word van elke fase van die groot volksprobleem. Om dit te bereik was nodig die hulp van deskundiges sowel as geldelike steun. Hierin is ons versoek toegestaan n.l. dat departementeel deskundiges op ons komitees sal kan dien en ook dat viervyfdes van die uitgawes vir die saak deur die Staat gedra sal word tot 'n totale bedrag van £600. Die voorbereidingswerk is reeds goed aan die gang. So-wat 'n 60-tal persone, verteenwoordigende elke deel van die breë volkslewe, is deur die Armesorgraaad genader om hulle kragte te wy aan die studie van die probleem.

Die eerste vergadering van die voorbereidende komitee is reeds gehou in Kaapstad. Daar is 'n 20-tal studie-komitees gevorm wat tans 'n studie maak van elke fase van die vraagstuk. 'n Gesamentlike vergadering sal weer gehou word om al die gegewens te ko-ordineer. Dan sal op grond daarvan 'n vaste beleid voor die kongres gelê word in die vertroue dat dit beide kerk en staat met prakties-uitvoerbare skemas sal dien. In hierdie saak werk u kommissie heelhartig saam. (Sien Aanbeveling (b).)

8. Plattelandse Arm Kind. U Kommissie het hom beywer om die belang van die plattelandse arm kind te behartig. 'n Wakende oog is gehou oor die hoërskool fisieliteit van die platteland wat bedreig was met die voorgestelde nuwe beursbeleid, deur die belang van die arm kind skriftelik en persoonlik by die outhoorners te bleep. Ook is by die Unie Onderwysdepartement die saak te berde gebring van die uitplasing van ons seuns en dogters wat hulle kursusse voltooi het aan die ambag-en huisvlytkskole, met die oog op die vermindering van werklose jeugdiges van die platteland. Samewerking is gesoek met die Sinodale Kommissie vir Onderwys en Opvoeding, maar tot ons teleurstelling is geen hulp ontvang nie.

9. Armesorg Opmeting. Waar die algemene armesorg hom moet besig hou nie slegs met die spesiale arbeidsveld nie, maar ook met die vraagstuk van die verarming en redding van ons veragterde geloofsgenote in die algemeen, daar het u Kommissie dit nodig geag om 'n poging aan te wend om 'n betroubare oorsig te

kry van die aard en omvang van die werk. Anders tas ons grootliks in die duister en is dit 'n vraag of ons ooit by die wortel van die probleem kom. Gevolgelik het ons 'n Vraelys opgestel, rakende die armesorgwerk, wat nou reeds vir twee jaar aan elke kerkraad gestuur geword is vir invulling. Die doel hiervan is om die nodige statistiese gegewens te verkry en om die gewenste belangstelling op te wek. Ongelukkig was die resultaat van die poging teleurstellend aangesien slegs van 38 persent van die gemeentes in 1932 die ingevulde vorm terug ontvang is, en van 52 persent in 1933. U Kommissie wens 'n beroep op die kerkrade te maak om hulle belangstelling en medewerking aan hierdie saak te verleen. (Sien Aanbeveling (e).)

10. Opbouende Liefdadigheid. Groot somme geld word jaarliks vir liefdadigheid ingesamel en uitgegee. U Kommissie het in die afgelope 3 jaar probeer om sy invloed te laat geld in belang van die doen van liefdadigheid op opbouende wyse, en meer met die oog op reddende hulpbetoon.

Daar word jaarliks ongeveer £5,000 deur ons kerk aan alimentasie bestee. 'n Skrywe is gerig aan kerkrade om te wys op die noodsaklikheid van toe te sien dat die hulp 'n verheffende uitwerking het en nie dooie afhanklikheidssin in die hand werk nie. Ook is voorligting gegee insake samewerking met ander liefdadigheids-organisasies en die gebruikmaking van skemas tot hulpverlening deur regeringsdepartemente.

Die sekretaris het vergaderings gehou in verskeie gemeentes om die saak van reddende hulpbetoon te bepleit met alle belangstellendes. Ook het 'n aantal Ringe onder leiding van u Kommissie kerkraads- en diakenskonferensies gehou waarop hoofsaaklik die armesorgvraagstuk bespreek is.

11. Armesorgdag. Moeite is gedoen om tot die hou van 'n armesorgdag jaarliks in elke gemeente aan te wakker. As leiddraad is 'n konsepprogram in die Kerkbode gepubliseer, en waar aansoek gedoen is, daar is spesiale programmas vir besondere gevalle opgestel. Daar is 'n klein verbetering te rapporteer wat die nakoming van hierdie opdrag van die Sinode betref, alhoewel dit nog vér van bevredigend is. Hierdie saak verdien opnuut

deur die Sinode beklemtoon te word. (Sien Aanbeveling (d).)

12. Christelike Sosiale Werkers en Werksters. Die opleiding en gebruikmaking van christelik-sosiale arbeidskragte geniet die aandag van u Kommissie. Reeds het ons probeer om die kerklike gewete wakker te skud vir hierdie saak, soos blyk uit 'n besluit van die Ring van Johannesburg in 1932 oor die behoefté. Veral word dit sterk gevoel in die stedelike gemeentes. Die armesorgvraagstuk het so ingewikkeld en diepgaande geword dat die gebruik van geskoonde werkragte op die gebied onontbeerlik geword is. Die staat en die universiteite sien reeds die behoefté en dit sal jammer wees as die kerk agterweé bly. Graag sien ons dat die Sinode hom oor hierdie saak uitspreek. (Sien Aanbeveling (e).)

13. Repatriasie Afrikaners Argentinië. Op versoek van die Algemene Armesorgkommissie van die Kaapse kerk het die saak die aandag van u Kommissie geniet. In verband met die versoekskrif van 102 families (waarvan ongeveer 400 siele aan ons kerk en 200 aan die Geref. Kerk behoort), om terug te keer na Suid-Arika, het afgevaardigdes van die Kaapse en Vrystaatse kerke u Kommissie ontmoet. Die saak is ernstig oorweeg, maar geen geldelike hulp kon toegesê word nie. Die volgende besluit is, egter, geneem: „Die kerke in die noorde is baie simpatiek gesind teenoor die beweging, maar voel dat hulle vir die teenwoordige geen geldelike las kan dra in verband met die saak nie, (die repatriasie sal ongeveer £10,000 kos) en wil, dat aanhoudend by die Regering ten sterkste sal aangedring word om dit vir die mense moontlik te maak om terug te keer na hulle vaderland.”

14. Fondse:

(a) **Algemeen.** U Kommissie moes sy werksaamhede voortsit gedurende 'n baie moeilike tyd. Die vlerke van ons ondernehingsgees is gekortwiek geword deur die gebrek aan die nodige fondse. Wagtende arbeidsveldde, waar ons gevoel het dat ons moes ingryp met sendingwerk onder ons eie sinkende vlees en bloed, moes ons noodwendig maar laat wag. Dringende noodkrete om hulp moes maar gedurig beantwoord word met die treur-

mare: die middele ontbreek. Mag die rentmeesters van die Heer opgewek word om hulle verantwoordelikheid teenoor die geestelike heil van hul minderbevoorregte broers en susters te bese!

(b) **Vergelykende Tabel.** Hieronder laat ons volg 'n vergelykende tabel van die fondse onder ons beheer, vir die jare 1931-1933. Die bedrae is die inkomste per jaar soos by die Saakgelastigde gestort.

Jaar	Sin. Arme- sorgfonds	Nederset- tingsfonds	S. Pred. sal fds.	Totaal.
1931	£435 17 8	£834 7 2	£387 16 5	£1658 1 3
1932	300 0 0	811 12 1	404 19 1	1516 11 2
1933	587 0 11	860 6 6	414 3 6	1861 10 11

(c) **Sinodale Armesorgfonds.** Hierdie belangrike fonds geniet verreweg nie die ondersteuning wat dit verdien nie. Die fonds word uitsluitlik aangewend vir geestelike arbeid onder ons uitgeweken en behoeftiges. Dit word nie in die vorm van alimentasie gebruik, of om bywyse van kos en klere uit te deel nie, maar elke bydrae word omgeskep in geestelike voedsel. U Kommissie het die saak bywyse van sirkulêre briewe, sowel as persoonlik deur die sekretaris onder die aandag van die gemeentes gebring in die afgelope jaar. Die resultaat was bemoedigend, £587 vir 1933 in vergelyking met £300 vir 1932. Dit behoort, egter, nog veel beter te wees, in aanmerking nemende die doel waarvoor dit bestee word en die behoeftes wat daar heers. U Kommissie voel dat dit nie net met 'n kollekte moet afgehandel word nie, maar dat dit 'n jaarlikse bydrae behoort te wees, wat 'n spesiale poging verdien sodat die rentmeesters van die Heer in die geleenheid gestel sal word om hulle dure verpligting teenoor hierdie kerk- en volksaak na te kom. Ook voel ons dat die naam van die fonds op Staat B en in Art. 76 behoort aangebring te word. U Kommissie vertrou dat die HoogEerw. Sinode sal besluit om die kerk ernstig aan te spoor om aan die saak milddadig te gedink. (Sien Aanbeveling (f).)

(d) **Hulpbehoewende Gemeentefonds.** Dit is die beskeie dog weloorwoë oordeel van u kommissie dat die behartiging van die Hulpbehoewendegemeentefonds onder beheer van die Sin. Kommissie vir Armesorg geplaas be-

hoort te word. Uit die aard van die saak moet die Kommissie kennis dra van alle gevalle en toestande van hulpbehoewendheid in die kerk en met reg word dan ook van hierdie Kommissie verwag om hulp te verleen. Ons sou dus graag sien dat die H.E.Sinode tot die stap sal besluit.

Sien Aanbeveling (g).

15. Kantoor en Administrasie: Die administratiewe werksaamhede het in die afgelope drie jaar groteliks toegeneem. Die werk het in omvang gegroei; die onderhandelings re samewerking tussen kerk en staat het besondere aandag gev verg; 'n toenemende korrespondensie moes behartig word. Uit alle dele is brieve ontvang vraende hulp en raad in verband met gevalle van behoefté, verarming, werkloosheid wat dit dikwels noodsaklik maak om een of ander staatsdepartement te nader in gevallen wat moontlik iets mee uitgerig kan word.

Met die oog op die lae stand van die fondse is besondere moeite gedoen om die uitgawes so laag moontlik te hou, sonder dat die werk daaronder sal ly. Die totale koste van administrasie tesaam met reis en onderhoudskoste van die sekretaris was vir die drie jaar £119 8s. 4d. of £39 16s. 1d. per jaar.

16. Studiereis van Sekretaris: Daartoe in staat gestel deur 'n Carnegiebeurs en met hartlike goedkeuring van u Kommissie in oorleg met die Sinodale Kommissie, was die sekr. vanaf Maart tot Oktober 1932 op 'n studiereis in Amerika en Europa. Die reis was uiter leersaam in verband met armesorg en algemene sosiale vraagstukke en die ondervinding word bevind tot nut te wees van die arbeid van u kommissie. Die scribaat is tydelik op bekwaame wyse waargeneem geword deur Ds. B. H. Swart.

17. Delagersdrift Nedersetting:

(a) **Algemeen.** Volle aandag is gegee aan hierdie onderneming van ons kerk. Moeilike jare is agter die rug. U Kommissie kan, egter, nou gelukkig meedeel dat daar in die afgelope drie jaar bewyse is van 'n gunstige wending. Daar is verblydende tekens ten goede, wat ons die hoop laat koester, dat nieteenstaande die wolk waaronder die onderneming verkeer het, dit nog 'n baie nuttige rol kan speel in die taak van opheffing, as die nodige belangstelling en ondersteuning van kerkweë daar is.

In die afgelope tydperk is heelwat teenspoed ondervind deur hael, droogte en ontydige koue, maar oor die algemeen het die nedersetters hulle man goed gestaan. Dit was nooit nodig om aan hulle liefdadigheid te bewys nie. Hulle het hul skulde nie laat groter word nie, of skoon hulle min kon doen aan die ou skuld. Neteenstaande die depressie, wat seker oorsaak was dat die bydraes van kerkweë meer as die helfte minder was as wat dit moes wees, en die feit dat ons nie meer staatsubsidie ontvang het nie, kon u Kommissie, hoewel met groot moeite, tog nog sy werk voortsit.

Dit was, egter, nodig om die salarissose van die staf te besnoei en die werkragte te verminder.

(b) **Besuiniging.** U Kommissie was in 1932 verplig om ernstige besuinigingsmaatreëls te oorweeg. Stappe is gedoen met inagneming dat dit so min moontlik skade vir die werk sou beteken. Die volgende maatreëls is getref: Kantoorklerk en tikster tydelik afgeskaf £72 p.a.; Instandhouding kerkhof, vrywillige i.p.v. betaalde dienste £12 p.a.; Pos Sekretaris-boekhouer afgeskaf £300 p.a.; verhuur van huis van sekr.-boekhouer £39 p.a.; vermindering salaris winkelbestuurder £30 p.a.; vermindering salaris Winkelklerk £12 p.a. Totaal £465.

Die werk van sekretaris-boekhouer is opgedra aan die Superintendent en Winkelbestuurder, met die verstandhouding dat hulle iemand as hulp kon verkry teen £5 per maand. Die werklike besuiniging werk dus uit op £405 per jaar. Die werklike uitgawes van die nedersetting, winkel en meul was £3,064 9s. 10d. (1932) en op hierdie bedrag is die besuiniging 13.2 persent.

(c) **Personnel.** Die personeel bestaan uit mn. P. J. Verster, superintendent, mn. M. J. du Toit, Winkelbestuurder, en mev. Kok verpleegster. Ons is die Heer dankbaar dat ons nog sulke persone, ervare in die werk, in diens het soos mnre. Verster en du Toit. Hulle het gedurende die swaar jare, die werk met moed en ondernemingsgees gedoen. Met die noodsaaklike besuiniging wat aangebreng is, het hulle die vermeerderde werk en verminderde salaris, met verblydende bereidvaardigheid en liefde op hulle geneem. En as gevolg van hulle offervaardigheid en liefde vir die saak, het dit met die werk goed gegaan. Hulle verdien die opregte dank van die kerk.

Veral moet melding gemaak word van die onvermoeide ywer en belangstelling van die Superintendent in al die aangeleenthede van die nedersetting. In sy optree met die nedersetters is hy taktvol en beslis; nougeset en bekwaam in die administratiewe werk; 'n seën as geestelike leidsman. Mag die heer hom nog lang spaar as hoof van die nedersetting. Dit word egter gevoel dat die Supt. te veel tyd in die kantoor moet spandeer en op die duur sal dit nadelig wees vir die algemene administrasie en toesig op die nedersetting. Ons vertrou die fondse sal dit toelaat om spoedig weer vaste hulp vir kantoorwerk te verleen.

Sien Aanbeveling (h).

(d) **Die Nedersetters.** Hier is nou 80 nedersetter-families, waarvan 63 aan ons kerk behoort, en 17 aan die Herv. en Geref. kerke. Dus behoort 21.2 persent nie aan ons kerk nie, teenoor 29.7 persent soos aan die Sinode van 1931 gerapporteer moes word. Dit is dan ook die besluite beleid van u kommissie om voortaan aan lede van ons kerk voorkeur van opname te gee. Die algemene gees is goed en die vooruitgang bevredigend onder die moeilike omstandighede van die laaste paar jaar. Ettelike nedersetters het hulle skulde afbetaal en sommige het dit verminder. Ses het hulle persele laat opmeet om te koop. Volgens die oordeel van u Kommissie skyn dit asof daar nie meer as tien, vir die nabye toekoms altans, van die vergunning om hulle persele te koop sal gebruik maak nie.

Die gesondheidstoestand van die nedersetters was nie te gunstig in die laaste drie jaar nie. Daar het in die afgelopen jaar griep geheers en ook die malaria maak nog soms sy verskynning.

(e) **Dokter en Verpleegster.** U Kommissie bied 'n vrye woning aan vir die distriksgenesheer. Hy woon dus op ons nedersetting wat vir ons veel beteken. Dit is dus vir ons van wesenslike belang wie ons daar kry. Toe die pos van distriksgenesheer oopval in 1932 het ons derhalwe die Departement van Volksgesondheid en ook die Minister persoonlik genader in verband met die nuwe aanstelling. Dit het u Kommissie geluk om Dr. G. M. Malan, vroeër van Mochudisending daar aangestel te kry. Hy is 'n kerksman en het 'n simpatieke hart vir die werk en vir ons armes. Hy en sy eggeneote beteken veel vir ons nedersetting ook op geestelik gebied. Alhoewel 'n vry huis aangebied word, het hy vrywillig aangebied

om net soveel huur daarvoor te betaal as wat die neder-setters vir hulle persele betaal. Dit word waardeer, nie soseer om die geld as om die gesindheid.

In 1932 het mev. Swanepoel as verpleegster uit diens getree. Vir 'n lang tydperk het sy met getrouheid gewerk. In haar plek is mev. Kok tydelik aangestel. Van die S.A. Vroue Federasie kry ons £25 per jaar om te help met haar salaris. Ons is dankbaar vir die hulp en vir die medewerking van die Vroue Federasie.

(f) **Onderwys:**

1. **Laerskool:** Hierdie skool het die end van die jaar 1933 afgesluit met 266 leerlinge en 'n staf van 10. Die getalle sal egter styg want benewens Std. VII wat ons laas jaar verkry het, sal vanjaar ook Std. VIII toegevoeg word.

2. **Landbouskool.** Hierdie inrigting op ons nedersetting wat vir jare sukkelende was en wat die Unie Onderwysdepartement gedreig het om in 1931 te sluit, is nou weer, deur die bemiddeling van u Kommissie, op 'n gesonde voet. Dit brei nou stadigaan uit. Die aantal seuns is 17, maar sal steeds toeneem namate daar akkommodasie verskaf kan word. Ons het nog een perseel vir die doel van uitbreiding aan die Unie Onderwysdepartement afgestaan.

3. **Huishoudskool.** Hierdie inrigting vorder goed. Daar is tans 35 dogters. Die Unie Ond. Dept. is van plan om in 1935 'n doeltreffende huishoudskool met losieshuis hier te bou, en later nog verder uit te brei, sodat ons uiteindelik 120 dogters hier sal kan huisves en onderrig laat ontvang. Ook is die plan om 'n 3-jarige kursus in plaas van die bestaande 2-jarige te verskaf.

Sien Aanbeveling (k)

(g) **Kerkkoshuis.**

1. **Algemeen.** Hierdie inrigting vir behoeftige en verwaarloosde kinders op ons nedersetting doen 'n groot werk. Die jaar 1933 is afgesluit met 106 kinders, en dit is kinders uit alle dele van die provinsie, wat anders in verwaarlozing sou opgroei. Daar heers 'n gesonde gees en 'n goeie toon in die koshuis. Aan grond en geboue is deur u kommissie belê die som van £13,334.13.10. Aan rente is van die Provinsiale Regering ontvang vanaf die

stigting tot end van verlede jaar die som van ongeveer £12,300. Die geboue het hulle dus byna reeds self afbetaal en die kerk besit nog die eiendom in goeie orde en kan jaarliks oor die 100 kinders versorg en vir die lewenstryd bekwaam. Daar is egter te min plek. Met die toevoeging van stds. VII en VIII tot die skool is die aanvraag vir opname groter as wat behartig kan word.

2. Kontrak. Vanaf 1 April 1932 het 'n nuwe kontrak of finansiële reëling insake die koshuis met die Prov. Administrasie in werking getree. Toe ons met die intree van die swaar tye bedreig geword is met inkorting van die ondersteuning, het ons ondersoek ingestel en uitgevind dat daar geen getekende kontrak bestaan nie wat ons beskerm, maar slegs 'n besluit van die Uitvoerende Komitee wat te eniger tyd tot ons nadeel gewysig of selfs be-eindig kon word. Ons het daarin geslaag om 'n behoorlike kontrak vas te lê met die Prov. Administrasie, wat ons verseker van 5 persent op die belegde kapitaal en £13.10.0 per kind per jaar toelae. Die vaste ooreenkoms maak die ondersteuning wel minder as die vorige onsekere reëling, dog dit is op die duur vir die kerk veel veiliger. Die finansiële posisie is gesond en daar is 'n balans van £357 in die bank.

3. Personeel. 'n Wolk van sware beproeing het oor die koshuis gehang wat die personeel betref in 1933. Ons bede is dat die Heer dit mag gebruik tot geestelike seën vir die inrigting. Twee huisvaders moes ons afgee deur die dood, t.w. mnr. L. J. Brits, en Eerw. G. J. P. van Eck. Mnr. Brits en sy eggenote het vir jare baie vir die koshuis beteken, en 'n heilsame invloed uitgeoefen. Die nuwe huisvader en moeder is mnr. en mev. J. A. Steyn van Hobhouse, O.V.S.

(h) Boerdery. U kommissie het aandag gegee aan meer produktiewe metodes van boerdery. Ons voel dat die saaiery alleen nie die regte koers is nie. Daar word nou gemik op die aankweek van neutdraende bome. U kommissie het 'n tuinboukundige van die Landbou Dept. verky om daar met die oog op hierdie ontwikkeling ondersoek in te stel en die mense die nodige inligting en aanmoediging te verstrek. Reeds is 1000 amandelbome vir die kommissie geplant en die nedersetters het op hulle persele laaste jaar 1000 okkerneutbome geplant. Ons

meen dat as ons vir die kommissie tienduisend amandel bome laat aanplant het dat dit in groot belang van die nedersetting sal wees.

(i) **Gronderosie.** Dit het u kommissie geluk om 'n deskundige van die Regering op die gebied te verkry, wat saam met die distriktsuitbreidingsbeampte 'n groot plan aan die regering voorgestel het. Dit is moontlik dat aan ons hulp sal verleen word ons nedersetters werk te gee op die nedersetting om grondverspoeling te bestry. Dit sal beteken dat die plaas sal verdeel word in verskillende kampe om so ook die veldgras te verbeter. Dit sal, hoop ons, beteken dat die nedersetters met beter kwaliteit vee hier sal boer en die rigting volg wat altyd aan hulle voorgehou is.

(j) **Die Voorgestelde Dam-skema.** In die afgelope 2 jaar is onderhandelings met die Regering aangeknoop in verband met die aanbou van 'n dam in Kontersdanskloof, wat twee moontlikhede in vooruitsig stel, nl. beter watervoorsiening vir die bestaande persele en uitbreiding van die nedersetting. Reeds is opmetings gedoen. Die onderhandelings duur nog voort.

(k) **Geestelike Toestand.** Met die geestelike bearbeiding van die nedersetting gaan dit nie naar wens nie. U kommissie het Eerw. Prop. Streicher verkry om vir 3 maande behulpsaam te wees met die bearbeiding. Hy het vanaf 1 November 1933 tot 31 Januarie 1934 geseënde en getroue werk gedoen. Die nedersetting met sy 642 siele vereis meer aandag op geestelik gebied. U kommissie is besig om aan hierdie saak sy ernstige aandag te skenk.

Van die nedersetting- en skoolstaf is daar ook toegewyde christene en christinne wat gereelde en geseënde sielearbeid doen, waarvoor ons dankbaar is. Die bywoning van die openbare eredienste deur die nedersetters was nie bevredigend nie. As verskoning word ingebring dat vele te ver van die kerkgebou af woon en nie rygoed het nie, ander is weer te skamel gekleed. Met die nuwe saal op 'n sentrale plek word stellig verwag dat dit beter sal gaan. Daar sal ook seker meer nousienend op gelet word, want die verskoning van te ver val nou weg.

(l) **Nuwe Saal.** Terwille van die beter geestelike en maatskaplike bearbeiding is 'n doelmatige saal gebou deur

die nedersetters self in die middel van die nedersetting en digby ons koshuise. Plaaslike inisiatief is so opgewek geword dat die saal u kommissie feitlik nikks sou gekos het nie. Aangesien die saal die eiendom bly van die nedersetting het u kommissie dit goed gedenk om tot bemoediging en waardering vir die plaaslike ywer, 'n bydrae van £100 te gee tot die boukoste. Die saal is op 2 Des. 1933 ingewy en daar rus nog 'n skuld van £184 op, wat deur die bewoners op die nedersetting self afbetaal sal word.

(m) **Dorp.** Die koste van opmeting is betaal nl. £416 soos deur die Sinode van 1931 besluit. U kommissie het egter nog nie laat proklameer nie. Die voor en teen van 'n dorp op ons nedersetting is baie ernstig oorweeg geword. Eindelik is besluit om met die proklamasie en stigting van die dorp aan te gaan. Van tyd tot tyd moes uitstel aangevra word van die Prov. Administrasie, en op die oomblik is aan u kommissie verlenging van tyd verleent tot 27 Junie 1934.

(n) **Vergadering op die Nedersetting.** Met die doel om lede van die Sin. Kom. vir Armesorg nader kennis te laat maak met die werksaamhede en ook terwille van die opbouende waarde wat dit vir die bewoners self en die staf sal hê, het u kommissie verlede jaar sy halfjaarlikse vergadering as „Besoek-vergadering“ gehou op Lagersdrift in plaas van op Pretoria. Aandag is gewy aan die geestelike en maatskaplike belang van die mense tesaam met die hou van die gewone vergadering. Al die werksaamhede is besoek, vergaderings in die ooplug is gehou met die nedersetters en die kinders, toesprake van praktiese aard is gelewer, 'n Konferensie oor 'n geestelike onderwerp is in die kerk gehou. Ons is oortuig dat dit 'n wedersydse weldadige invloed uitgeoefen het, en vir die werk tot nut en seën was.

(o) **Die Plaas-skuld.** Die bedrag nog verskuldig is £13,825.3.6 en reeds afbetaal is die som van £4,846.16.6. U kommissie het representasies by die Departement en die Minister van Lande gemaak met die oog op afskrywing of altans vermindering van die skuldelas. Die poging is met sukses bekroon en die Minister het besluit om totale afskrywing van die nog verskuldigde bedrag aan te be-

veel. Kondisie sal wees dat die bedrae wat nedersetters sal betaal met die aankoop van persele die Dept. van Lande sal toekom tot 'n bedrag van die nog verskuldigde som nie te bowe gaande nie. Die Tesourie het ook reeds die stap goedgekeur en wag dit nog net op formele bekratiging van die Parlement. Groot dank is aan die H.E. Regering verskuldig vir hierdie tegemoetkomming.

Met groot nadruk wil u kommissie daarop aandring dat die stap nie laksheid in die hand moet werk nie, maar moet dien as 'n spoorslag en bemoediging vir die kerk om die werk daar met groter doeltreffendheid voort te sit, deurdat al die gemeentes hulle volle bydraes vir die saak met groter gewilligheid sal stort. Verder wil u kommissie daarop wys dat die £300 wat jaarliks as paaiemont moes betaal word, nou voordeilig op die nedersetting sal kan gebruik word met die oog op beter geestelike bearbeiding.

Sien Aanbeveling (i).

(p) **Besigheid. (Algemeen).** Die winkel en meul word nog steeds as 'n noodsaaklikheid beskou, en beide kan ook 'n bron van inkomste word. Met die depressie en baie opposisie van die laaste jare het die besighede baie moeilikheid ondervind. Die meule werp nog gereeld 'n mooi profyt af. Met die winkelbesigheid het dit vroeër nie na wens gegaan nie. Derhalwe het u kommissie in 1932 daartoe oorgegaan om mnr. W. van der Riet, die bekwame winkelbestuurder van Kakamas, te laat oorkom, om die besigheid deeglik te kom ondersoek en advies te gee. Sy werk was grondig en sy besoek uiters waardevol, sodat die winkel nou op meer besigheidsbeginsels gebaseer is en die vrug van sy besoek reeds gesien word. Ons is dank verskuldig aan die Arbeidskolonie kommissie van die Kaapse kerk dat hulle die dienste van mnr. Van der Riet aan ons gratis verleen het, net teen betaling van sy reiskoste. Terwille van die opbou van ons nedersetting op gesonde besigheidsprinsipies het die superintendent en die armesorgsekretaris 'n besoek aan die Kakamas Arbeidskolonie gebreng en alle metodes van werk noukeurig ondersoek. Reeds is nuttige toepassing van opgedane ondervinding gemaak.

(q) Finansiëel.

1. Die Nedersetting. (Algemene Administrasie).

Krediet.

Kassa op hande 31/1/34	£260	13	4
Waarde van geboue, bosse, draadheiningens ens.	12,044	9	1
Skulde aan ons toekomende:			
(a) van nedersetters	1,699	15	10
(b) van andere	198	1	2
Meule, kapitaal geleen	1,040	3	1
Winkel, kapitaal geleen	2,673	0	0
	£17,916	2	6

Debiet

Diwerse krediteure	£2	4	6
Lande Departement (voorskotte)	1,719	16	4
	1722	0	10

2. Die Meule

Krediet

Kassa op hande 31/1/34	£392	6	4
Voorrad, produkte ens.	48	13	1
Waarde, masjinerie ens.	1,374	16	7
Skulde aan ons toekomende	170	12	0
	£1,986	8	0

Debiet.

Aan nedersetting (kapitaal)	£1040	3	1
Aan krediteure	9	15	7
	£1,049	18	8

3.—Die Winkel.

Krediet.

Kassa op hande 31/1/34	£184	0	0
Voorraad op hande	2,331	0	0
Skulde aan ons toekomende	1,622	0	0
	£4,137	0	0

Debiet.

Skulde aan handelaars	£976	0	0
Aan Nedersetting (kapitaal)	2,673	0	0
	£3,649	0	0

Bostaande toon aan dat al hierdie besighede nog in 'n deeglik solwente posisie verkeer.

Die boeke van die nedersetting en winkel en meul word jaarliks deur 'n bevoegde ouditeur nagesien, en afskrifte van sy rapporte en finansiële state by die kerkkantoor ingedien.

4. Donasies van die Kerk. In die afgelope jare tussen die sitting-jaar, het ons die volgende donasies van die kerk via die Saakgelaстигd ontvang:—

April tot Des. 1931	£298	7	9
Jan. tot Des. 1932	283	9	5
Jan. tot Des. 1933	405	10	5
Jan. 1934 tot op datum	162	6	5
	£1,149	14	0

Dit werk uit op gemiddeld £383-4-8 per jaar. Volgens opdrag van die Sinode moet die kerk vir die nedersettingsfonds jaarliks bydra die som van £1,000, en die bedrag is onder die Ringe en gemeentes verdeel, sodat elkeen sy pro rata deel sal stort. Van die £1,000 moet afgetrek word die jaarlikse paaiement tot aflossing van die plaasskuld, nl. £330, 13. 5. Dit beteken dat die nedersetting behoort te ontvang £669 6. 7. Maar slegs £383. 4. 8. is ontvang, gemiddeld vir die laaste drie jaar.

Die som dus te min gestort deur die kerk is £286. 1. 11. per jaar, wat u kommissie as 'n ernstige saak beskou. Met slegs £383 per jaar as die totale jaarlikse bydrae van kerkweë moes die omvangryke werk voortgesit word. Dat dit kon gebeur spreek tot groot lof van die bestier. Maar ons is oortuig dat dit so nie kan aangaan nie, dan alleen tot skade vir die werk. Mag elke gemeente opgewek word om sy deeltjie van die verantwoordelikheid na te kom.

Sien Aanbeveling (j).

18. Dank. U kommissie is die Alg. Armesorgsekretaris groot dank verskuldig vir sy getroue arbeid en vir die wyse waarop hy sy werk gedoen het en sake geadministreer het.

19.—Aanbevelings.

(a) Re punt 4(c) Diamantdelwerye: behoeftes, en Punt 6(b) Bosbounedersettings: Geestelike arbeid, besluit die Sinode dat die erns van die behoeftes onder die aandag van die kerk gebring sal word, en dat sodra die fondse dit toelaat, uitvoering sal gegee word aan die behoeftes van meer arbeidskragte.

(b) Re Punt 7(e). Die Sinode verleen sy dadelike steun aan die hou van die Volkskongres en moedig die gemeentes aan tot biddende belangstelling en samewerking.

(c) Re Punt 9, Armesorg Opmeting. Die Sinode keur die versuim van so'n groot aantal kerkrade om die vraelys in te vul, ten sterkste af, en dring aan op getroue nakoming van die versoek van die Sin. Kom. vir Armesorg.

(d) Re Punt II, Armesorgdag. Die Sinode bekragtig sy vorige besluit en beveel andermaal sterk aan die hou van so'n dag in elke gemeente jaarliks.

(e) Re Punt 12, Christelik-sosiale workers en werksters. Die Sinode spreek hom uit ten gunste van die opleiding en gebruik van christelik-sosiale werkragte in die kerk, en dra dit aan die nuwe Sin. Kom. vir Armesorg op om stappe te neem vir die opleiding van sulke arbeidskragte deur ons kerk, en om in die saak in voeling te bly met die Gefedereerde kerke in die ander provinsies.

(f) Re Punt 14(c), Fondse. Die Sinode besluit om die „Sinodale Armesorgfonds” as 'n sinodale kollekte te verklaar en die nodige wetsveranderinge dienooreenkoms-tig te laat aanbreng.

(g) Re Punt 14(d), Hulpbehoewende Gemeentefonds. Die Sinode besluit om die Hulpbehoewendegemeentefonds onder beheer van die Sin. Kom. vir Armesorg. te plaas.

(h) Re Punt 17(b) en (c), Besuiniging en personeel. Hoë waardering word uitgespreek vir die besuinigings-beleid gevolg, en hartlike dank aan die personeel. Verder word dit opgedra aan die nuwe Sin. Kom. Armesorg om, as die fondse dit toelaat, honoraria te skenk aan die lede van die personeel wat deur die stappe die meeste geaffek-teer was.

(i) Punt 17(o), Plaasskuld. Die dank van die Sinode word aan die H.E. Regering betuig.

(j) Re Punt 17 (q), Donasies van kerk. Die kerk-rade wat versuim word dringend gevra om aan die opdrag van die Sinode insake bydraes vir die Nedersetting te voldoen.

(k) Punt 17(f) 3, Huishoudskool. Die dank en weer-dering van die Sinode word betuig aan die Regering en byname die Unie Onderwys Departement vir die werk daar gedoen en vir die uitbreidingsplanne.

U dienswillige dienaars en boeders in Christus, lede van die Sin. Kom. vir Armesorg,

J. I. DE WET, Voorsitter.

P. VAN DER HOVEN.

P. J. SWART.

THOS. F. CRONJE.

N. J. VELDMAN.

B. H. SWART.

W. R. JOYCE.

S. DE VILLIERS.

H. J. DE VOS.

J. D. ROOS.

P. DU TOIT, Alg. Armesorgsekretaris
en names die Sub-kommissie vir nedersetting:—

J. H. M. STOFBERG, Voorsitter.

N. J. VELDMAN.

THOS. RETIEF.

P. DU TOIT, Sekretaris.

BYLAE XXIX.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR BESTRYDING VAN OPENBARE EUWELS

1. Inleiding.

HoogEerw. Moderator,

U Kommissie vir Bestryding van Openbare Euwels het gedurende die laaste drie jaar met 'n waaksame oog gelet op die sedelike gevare wat ons volkslewé bedreig. U kommissie is diep oortuig dat die enigste doeltreffende wapen teen die gevare is 'n ernstige boetprediking wat tot waaragtige bekering lei en troue liefdevolle individuele sielsorg. Tog maak die Kommissie met dankbaarheid melding van die volgende werk wat hy namens die Kerk kon doen. Die Kommissie het twee maal in die jaar ontmoet. Die meeste van die werk in die tussentyd is deur afsonderlike lede met opdrag van die Kommissie gedoen.

2. Rolprente.

U Kommissie het die Raad van Sensors versoek om strenger toesig te hou oor die sedelike gehalte van Rolprente. Weer is 'n omsendbrief aan al die Kerkrade gestuur om hulle te vra om aan die Kommissie te rapporteer as daar enige rolprent met 'n besondere verderflike strekking onder hulle aandag gekom het. Die Kerkraad van Eloffsdal het twee rolprente genoem wat deur die Kommissie onder die aandag van die Raad van Sensors gebring is. 'n Deputasie van die Kommissie het by die ondersekretaris van Binnelandse sake gekla oor die sedelike gehalte van sommige advertensies en vliegblaadjies van rolprente met bewyse in hul hand. Hy het beloof om pressie uit te oefen in die regte rigting op die African Film Trust.

3. Sondagsheilige.

(a) **Treindiens.** Op versoek van U Kommissie word daar nou voorsiening gemaak dat passasiers wat gemoedsbeswaar het teen Sondagreise nie verplig sal wees om op 'n Sondag te reis met die spesiale ekskursie treine naar die kus, om van hul ekskursie kaartjie gebruik te maak. Die stasiemeesters het hieromtrent die nodige kennisgeving ontvang.

U Kommissie het beswaar gemaak by die Spoorweg Departement teen die goedkoop ekskursie treine spesiaal net op Sondae van Johannesburg na Vereeniging. Die beswaar is simpatiek aangehoor en kort daarna is hierdie diens afgeskaf.

(b) **Sondagaand Konserte.** U Kommissie het tesame met die Witwatersrand Church Council aksie geneem om die Sondagaand musiekkonserte in Johannesburg stop te sit. Die poging was 'n mislukking. Die prokureur generaal weier om die wet stip toe te pas. Egter is daar 'n aanmerklike verbetering gekom in die gehalte van hierdie konserte van die tyd. Jazz musiek en harlekyn streke is van die program geskrap. Hoewel nie net gewyde musiek gelewer word nie, tog word daar alleen musiek van hoë klassieke gehalte gelewer. Later het 'n deputasie van U Kommissie tesame met afgevaardigdes van die Geref. of Herv. Kerk 'n onderhoud gehad met die prokureur generaal oor hierdie saak. Hy het gewaarsku dat 'n al te strenge optreding teen die Sondagaand konserte wat baie populêr is 'n gevaaarlike reaksie kan uitlok en 'n agitasie kan laat ontstaan vir 'n nuwe Sondagwet tot ons nadeel. Die Konserte word gehou na die kerkdienste en het nie 'n verderflike uitwerking op die onkerklike massas wat dit bywoon nie.

(c) **Vliegsports.** 'n Dringende versoek is gerig aan die beherende Komitee van die Randse Vlieghawe om vliegdemonstrasies en vliegsports nie op Sondae te hou nie.

4. Dobbelary.

(a) **Kongres.** 'n Deputasie van U Kommissie het 'n suksesvolle kongres oor staatslotery te Bloemfontein bygewoon 2 Des. 1931.

(b) **Onderhoud met Ministers.** Die seriba het as afgevaardigde van die kongres tesame met andere 'n onderhoud gehad met die minister van Justisie. U Kommissie ag dit hoogs wenslik dat die verslag in sy geheel onder die aandag van die Sinode sal kom. Dit lui as volg:—

„Aan die Voorsitter van die Sin. Kom. vir Bestryding van maatskaplike Euwels.

WelEerw. Heer,

Volgens u opdrag het ek u verteenwoordig op die deputasie wat die besluite van die Bloemfontein Konferensie oor staatslotery en dobbelary voor die minister van Justisie moes lê op Maart 18.

Ek het dit my eerste plig beskou om my goed te oriënteer in die bestaande wette omtrent lotery en dobbelary. Nadat ek een en ander wetsgeleerde geraadpleeg het, het ek toegang gekry tot die biblioteek van die Parlementsgebou, en self al die bestaande wette in ons land oor die saak opgelees. Ek vind dat daar geen konsolideerende unie wet oor die saak bestaan nie maar dat elke provinsie sy eie wette het, wat onderling bietjie van mekaar verskil. Maar ons was aangenaam om te sien hoe gunstig die bestaande wette vir onse sake is. soos b.v.
 (a) In al die provinsies word kennisgewinge van, en informasie omtrent lotterye in die pers strafbaar verklaar, ook al word die lottery buitenlands gehou. Dit is nie duidelik of deur „informasie“ hier bedoel word alleen voor die plaasvinding van die lottery en of dit ook die resultate van die lottery insluit. (b) Maar die Vrystaatse wet verbied uitdruklik die publikasie van die resultate van enige lottery. (c) In al die provinsies is 'n koper van 'n lottery kaartjie skuldig in die oog van die wet. (d) In die Vrystaat kan die lottery prys selfs verbeurd verklaar word of die wenner kan verplig word om 'n som geld gelykstaande aan sy prys in die landskas te betaal. (e) In geen provinsie mag die wenner gebruik maak van die poswese of die geregshowe om in besit te kom van sy prys.

Also gewapend het die deputasie sy opwagting by Minister Pirow gedoen. Ds. van Heerden van die Vrystaat het in algemene bewoordinge die Minister bedank vir die standvastige houding van die Regering teen die invoer van Staatslotery maar daarby gevra dat sy departement kragtiger en beslisper sal optree om die bestaande wette te handhaaf. Die Minister het toe openhartig sy persoonlike standpunt verklaar as ten gunste van 'n staatslotery om wettige bevrediging te gee aan mense wat nou eenmaal wil loot, maar stel ons gerus dat die teenwoordige regering nooit tot so'n stap sal oorgaan nie. Hy vertel verder dat dit die ondervinding is van sy departemente dat ruim die helfte van mense wat prysen wen in uitlandse lotterye daaruit bedrieg word

en dat meeste lootjies wat verkoop word valse lootjies is. Om die publiek dus te beskerm gaan hy volkome saam met ons in die onderdrukking van die onwettige loterye, en hy verwelkom die medewerking van die Kerk. Hy deel mee (a) dat waar dit kan bewys word dat iemand lottery kaartjies verkoop hy vervolg word; (b) dat ernstige pogings in die pos aangewend word om lootjies en prysgeld op te vang. Die ondergetekende het toe aan die woord gekom en het die Minister gevra waarom die koper van lottery kaartjies strafbaar volgens wet nie vervolg word nie? Waarom daar nog informasie oor lottery teen die wet in die koerante gepubliseer word, ens. Hierop het die Minister geantwoord dat in die 2½ jaar van sy dienstyd daar meer mense vervolg is oor lottery oortredings dan in die vorige tien jaar. Hy is bang dat deur alte strenge optreding hy 'n gevaaarlike reaksie teen die bestaande wette kan uitlok. Die regsglewing mag nie die publieke opinie al te ver vooruit wees nie. Daarom het hy die strafbare koper van lottery kaartjies ongestraf gelaat, want die koper is meer 'n slagoffer as 'n oortreder in die meeste gevalle. Deur ooreenkoms met die pers mag nou bloot die resultate van lottery gepubliseer word sonder enige kommentaar of sensasionele opskrifte. Hy veroorloof dit grotendeels om al die bedrog in so'n lottery aan die lig te bring. Vele wat prys getrek het en dit sien in die pers sal nooit die prys ontvang nie, ook is daar vir hul geen beskerming in die geregshoue nie.

Gevraag omtrent dobbelary op die renbane het die Minister verklaar dat dit buite sy jurisdiksie val en onder die provinsiale bestuur kom.

Die afgevaardigde van die Geref. Kerk het gespreek oor die wenslikheid van 'n konsoliderende Unie wet oor lottery en dobbelary. Maar almal het gevoel dat dit nie die psiegologiese oomblik daarvoor is nie waar die dobbelkoers juis nou so hoog gestyg het.

Die Minister doen 'n beroep op die Kerk om die publieke opinie op te voed om die nadele van lotterye in te sien; en beloof van sy kant om die wet so streng te handhaaf as wat die publieke gevoel dit sal gedoog.

Met hoogagting, U dw.,

R. THERON.

Alberton, 24 Maart, 1932.

(c) **Afskaffing van dobbelary by Perdewedrenne.** U Kommissie wou graag in hierdie rigting ywer. Maar hierdie euwel is so diep in die samelewing ingewortel, dat dit 'n moeilike probleem was om te weet self hoe om 'n begin te maak. Die skrieba het die Amerikaanse consul gaan vra hoe hierdie euwel in sommige state van Amerika met sukses afgeskaf is. Hy skryf dit toe aan die feit dat die vroue stemreg daarteen georganiseer was. Die sukses is toe te skryf aan die vroue kiesers.

(d) **Debatte.** Die skrieba van U Kommissie het op verskeie plekke op die Rand en ook in Pretoria deelgeneem aan publieke debatte oor Staatsloterye.

(e) **Wetsontwerp oor Staatsloterye.** Waar dit tot die kennis van U Kommissie gekom het dat daar 'n privaat wetsontwerp ingedien sal word by die Volksraad om die Regering te vra om 'n staatslotery in te stel het U Kommissie die pamflet van die Bloemfontein Kongres teen staatslotery en dobbelary aan alle Kerkraadslede gestuur en 'n beroep gedoen op die Kerkrade om die stryd teen hierdie dreigende gevvaar aan te bind met aanbeveling van die wyse waarop te werk gegaan kan word.

5. Drankbestryding:

(a) **Die Pirow Drankwetsontwerp.** In 1931 en 1932 het mnr. Pirow, destyds Minister van Justisie, 'n drankwetsontwerp by die Volksraad ingedien wat o.a. voorgestel het om die dopstelsel uit te brei naar die Transvaal, staats wyn kantiene op te rig vir naturelle op die Rand, goedkoop lisensies aan alle eetkamers en koshuise te verleen, alle drinkplekke toe te laat om oop te bly tot half-twaalf in die nag, agente van drankhandelaars toe te laat om uit te gaan buitekant die drinkplekke om bestellings te werf. U Kommissie het alles in sy vermoë gedoen om hierdie gevvaarlike voorstelle te bestry. Op versoek van U Kommissie het die moderatuur 'n manifes uitgevaardig waarin die standpunt van ons Kerk ten opsigte van die voorgestelde uitbreiding van die drankhandel kort en duidelik uiteengesit is. 'n Afgevaardigde is na Kaapstad gestuur om persoonlik met die afsonderlike parlementslede te spreek oor die nuwe drankwetsvoorstelle. Volgens sy bevinding het die sleutel van die situasie gele-

by die kiesers van die platteland veral in die Transvaal. Gevolglik is die sekretaris op 'n veldtog van twee maande deur Transvaal gestuur. Hy het op 35 plekke vergaderings toegespreek oor die drankwetsontwerp. Die vergaderings was almal goed georganiseer en goed aangekondig in die Kerke en deur die verspreiding van handbiljette. Net twee Kerkrade het hul medewerking geweier. Die vergaderings was op sommige plekke goed bygewoon maar op vele plekke was die bywoning swak. Groot geesdrif is op die vergaderings opgewek om te ywer teen die gevaaarlike klosules. Oral is die plaaslike parlementslid persoonlik uitgenooi om teenwoordig te wees. Sommige het gehoor gegee en aan die wat nie daar was nie is die besluite van die vergaderings meegedeel. Van al die gevaaarlike voorstelle in die wet het alleen die dopstelsel in sommige vergaderings voorvegers gevind. Maar hul was orals in 'n hopeloze minderheid. Duisende vliegblaadjies oor die gevare van die wetsontwerp is orals gedurende en na die veldtog versprei. Grotendeels as 'n gevolg van die propaganda van U Kommissie teen die wetsontwerp is dit nooit tot 'n finaliteit gekom daarmee in die Volksraad nie. Die publieke opinie is sodanig verander dat die teenwoordige Minister van Justisie duidelik in die parlement aan die wynboere verklaar het dat hul tevergeefs naar die naturelle van die noorde kyk as 'n afsetgebied vir hul drank.

(b) **Onderwys oor die nadeel van alkohol op skool.**
U Kommissie het die Departement van Onderwys dringend gevra om toe te sien dat daar werk gemaak word van onderwys in die verderflike uitwerking van alkohol op die menslike liggaam en gees, en op die samelewing soos vasgestel in die skema van onderwys; en verder om die skoolinspekteur te vra om rapport hieroor uit te bring.

6. **Konferensie:** 'n Interessante en leersame Konferensie oor maatskaplike euwels is deur u Kommissie georganiseer en gehou te Pretoria 25 en 26 Oktober 1932. Die Konferensie was bygewoon deur omtrent 60 predikante en afgevaardigdes van Kerkrade uit alle dele van die Transvaal o.a. was een van die sprekers wyle Minister C. W. Malan. Die konferensie het die Kaapse Sinode versoek om die Transvaalse Kerk te steun in sy

verset teen die drankwetsontwerp. Ook het die konferensie hom sterk uitgespreek teen alle vorms van dobbelary insluitende staatslotery en weddenskappe by perdedrenne. Die Regering is bedank dat hy pal staan by sy besluit om staatslotery te verwerp.

7. Geboortebeperking:

(a) **Die adverteer en verkoop van kontraseptiese middels.** U Kommissie het dit sy plig geag om te ywer teen die adverteer en verkoop van kontraseptiese middels aan enigeen omdat dit ongetwyfeld aanleiding gee tot onsedelikheid onder ongetroudes. Die wet omtrent hierdie saak is ondersoek en 'n deputasie is naar die prokureur-generaal gestuur. Maar die Kommissie se hande is gebind deur die huidige wet. Die wet laat toe dat kontraseptiese middels aan elk en ieder verkoop word. Alleen skriftelike of gedrukte informasie van kontraseptiese middels in Transvaal word verbied (wet 38 1909 Art. 2-8), selfs die uitstalling van die middels word nie verbied nie. Blaaie soos die „Sunday Times“ ontduiк die wet deur alleen te adverteer waar en hoe informasie omtrent geboorte beperking verkry kan word, sonder om die informasie regstreeks te gee.

(b) **Advies insake Geboortebeperking.** U Kommissie het die opdrag ontvang van die vorige Sinode om hierdie Sinode te dien met advies insake geboortebeperking. Die saak is herhaaldelik en baie breedvoerig bespreek op die vergaderings van die Kommissie. Na 'n behoorlike studie van die onderwerp is u Kommissie oortuig dat daar gevalle kan voorkom waar geboortebeperking binne die huwelik geoorloof is. Elke geval moet deur die leiding van die Heilige Gees onder biddend opsien tot God en deur 'n rein christelike gewete beslis word. Aborsie, met die doel om geboorte te beperk beskou u Kommissie as moord en 'n gruwelike sonde.

8. Advertensie van Vroue Klere: U Kommissie het by die vernaamste vroue organisasies aan die hand gegee dat die vroue van ons land sal protesteer teen die wyse waarop vroue onderklere en toilet artiekels geadverteer word in tydskrifte en winkelvensters.

9. Aanbevelings: Dat—

- (a) Die Sinode protesteer by die Regering teen die gebruik van Dingaansdag as een van die vernaamste dae van die jaar vir perdewedrenne (iets wat op Sondag deur die Sabbatwet verbied word) waar Dingaansdag tog vir die Afrikaner volk 'n heilige dag is, en deur die instellers as 'n Sabbatdag beskou is.
- (b) Dat die Sinode onder die besef dat ontheiligung van die Sabbat noodsaklik moet lei tot geestelike bankrotskap en dat 'n volk sonder 'n Sabbat 'n volk sonder godsdienst is, deur middel van die herderlike brief en die kansels die gemeentelede ernstig waarsku teen die tydges wat al meer en meer van die Sondag 'n blote dag van ontspanning maak.
- (c) Dat die Sinode hom andermaal uitspreek teen die gebruik van sterke drank op bruilofte en daarteen waarsku in die herderlike brief.
- (d) Dat die Sinode 'n beroep doen op die onderwys departement, skoolrade, skoolkommissies, ouers en kerkrade om toe te sien dat kinders op skool behoorlik onderrig ontvang omtrent die nadelige gevolge van alkoholiese dranke.
- (e) Dat die Sinode hom uitspreek teen staatsloterye.
- (f) Dat die Sinode hom uitspreek teen weddenskappe op perde en honde wedrenne as instryd met die avondmaalsformulier.
- (g) Dat die Sinode andermaal elke vorm van lottery op Kerkbasaars afkeur.
- (h) Dat die Sinode sy sterke afkeuring uitspreek teenoor die wyse waarop sommige dames hul nou kleed met mansklere en wel op so'n manier as om so veel moontlik van hul liggaam te onthlood. Die Sinode vra die polisie om in hierdie saak strenger op te tree en sulke dames as onbehoorlik gekleed van die strate en publieke plekke te weer.
- (i) Dat die Sinode die beperking van geboorte binne die huwelik as 'n persoonlike heilige gewetens-

kwessie beskou, vir die gelowige, waaromtrent elke getroude christen met 'n goed gewete rekkenskap moet gee aan God en dat die Sinode hom derhalwe nie geroepe ag om hieroor algemene teoretiese stellinge neer te lê nie.

(j) Dat die Sinode protesteer teen die manier waarop hondewedrenne in Transvaal ingevoer is.

Hoogagtend, U dw. Dnrs.,

Wm. NICOL, Voorsitter.

W. R. JOYCE.

C. A. VAN DER MERWE.

H. ZIERVOGEL.

J. S. KRIGE.

C. P. VAN DER MERWE.

R. THERON, Scriba.

BYLAE XXX.

VERSLAG VAN DIE SINODALE KOMMISSIE VIR
SPESIALE EVANGELIEPREDIKING.

HoogEerw. Voorsitter,

U Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking het die eer om as volg te rapporteer oor die afgelope drie jaar:

1. **Inleiding.** As gevolg van 'n opdrag van die Sinodale Kommissie, en in oorleg met die Sub-kommissie van die Sinodale Kommissie, het U Kommissie daartoe oorgegaan om 'n begin te maak met die werk van Spesiale Evangelieprediking. Verskeie broeders Predikante is versoek, om hulle dienste aan die Kommissie af te staan tydelik vir drie maande. Di. P. van der Merwe, A. F. Louw, A. C. Murray, J. C. Reyneke, J. C. Cronje en J. H. M. Stofberg is genader.

2. **Arbeiders:** Na heelwat korrespondensie, is uitindelik die dienste van Di. J. C. Reyneke en J. C. Cronje verseker. Aan die broeders is aangebied dieselfde salaris, wat hulle in hul eie gemeentes ontvang, plus vergoeding van alle noodsaaklik gemaakte onkoste op reis.

3. **Gemeentes Besoek:** By wyse van sirkulêre brief aan Kerkrade, en kennisgewing in die Offisiële Orgaan, is toe aangekondig dat die twee broeders beskikbaar is, en wag op uitnodiging.

(a) **Ds. J. C. Reyneke** het gedurende Maart en 'n deel van April 1933 die volgende gemeentes besoek: Johannesburg Oos, Vrededorp, en Utrecht.

(b) **Ds. J. C. Cronje** het van begin April tot einde Junie 1933 besoek: Christiana, Koster-Derby, Barberton, Lydenburg, Erasmus en Premier Myn.

Behalwe die gewone dienste op die dorp het Ds. Cronje 'n groot aantal bidure en buitedienste waargeneem. Met die hulp van twee medewerkers is hy daar toe in staat gewees.

4. **Seën op die werk:** Altwee broeders getuig, dat daar kennelike seën op die arbeid gerus het; dat die Ou Evangelie nog niks aan krag en frisheid verloor het nie; dat daar ettelike gevalle was van kragdadige bekering en oortuiging van sonde, na eenvoudige toesprake

oor welbekende heilswaarhede. Daar is ongetwyfeld behoefté aan Spesiale Evangelieprediking in ons Kerk.

In die gemeentes wat die broeders besoek het, het hulle die hartelikste samewerking van die kant van die Pastorieë geniet.

5. Voortsetting van die werk: Hoewel U Kommissie sterk aangedring het by Ds. J. H. M. Stofberg om die arbeid tydelik voort te sit, het hy sy weg daartoe nie ope gesien nie. Met die oog op die lang Kersvakansie, wat 'n ongeskikte tyd is vir spesiale dienste, en die sitting van die Sinode wat bepaal is vir begin April 1934, is die werk toe gestaak.

6. Finansies: U Kommissie het bereken dat, om die werk selfbetaalend te maak, die gemeentes wat besoek word gemiddeld £25 per gemeente moet bydra. Uit die geldelike staat wat hierby aangeheg word, blyk dit dat net één uit die agt gemeentes wat besoek is aan die verwagting kon beantwoord. Drie gemeentes het ver kort geskiet.

By die eerste oproep aan al die gemeentes van ons Kerk het 46 gemeentes £93:13:9 gestort.

Die bydraes van gemeentes wat besoek was beloop die som van £138:13:1 i.p.v. die verwagte £200.

Die werk is tydelik afgesluit met 'n voordeilig balans van £28 6s. 5d.

Aanbeveling: U Kommissie het nie vrymoedigheid om aan te beveel dat daar onmiddellik 'n permanente aansetting sal gemaak word nie.

U Dw. Dnrs. en Brs. in Christus,

H. J. DE VOS, Voorsitter.

R. THERON.

C. A. VAN DER MERWE.

J. C. PAUW, Skrieba.

Staat van die Fonds vir Spesiale Evangelieprediking.

Lys van gemeentes wat aan die eerste oproep vir geldelike ondersteuning gehoor gegee het, met die bedrae wat gestort is:

Ring van Potchefstroom.

Schweizer Rekene	10	8
Amalia	1	13
Klerksdorp	1	0
	10	8

£3 4 7

Ring van Rustenburg.

Krokodilrivier	1	5	0
Pietersburg	2	14	0
Dalunie	3	16	6
Rustenburg	1	14	6
Potgietersrust	11	7	
	10	1	7

Ring van Lydenburg.

Lydenburg	3	0	0
Belfast	1	19	3
Middelburg	2	2	0
Witbank		8	10
Machadodorp	1	8	0
	8	18	1

Ring van Pretoria.

Pretoria Wes	1	17	3
	<hr/>		1 17 3

Ring van Utrecht.

Wakkerstroom	4	1	2
Louwsburg		2	6
Paulpietersburg	2	2	0
Volksrust	2	0	6
Amersfoort	4	8	1
Babanango	1	11	3
	14	5	6

Ring van Heidelberg.

Charl-Celliers	1	15	7
Vereeniging	1	15	4
Bethal	2	7	0
Eendracht	4	7	2
Heidelberg	2	12	3
	12	7	4

Ring van Zeerust.

Coligny	1	16	9
Ventersdorp	1	5	7
Lichtenburg	5	0	0
Zwartruggens	1	7	6
Zeerust	1	0	0
Delarey	1	0	0
			11 19 10

Ring van Ermelo.

Amsterdam	1	4	7
Chrissiesmeer	1	5	10
Ermelo	3	10	6
Carolina	1	0	0
			7 0 11

Ring van Johannesburg

Waterval	4	3	6
La Rochelle	1	7	10
Johannesburg Oos	1	4	5
Johannesburg	2	0	0
Langlaagte	1	1	7
Fordsburg	4	3	3
Randpoort	2	10	0
			16 10 9

Ring van Boksburg.

Cachet	1	9	5
Springs	1	3	6
Delmas	1	6	2
Boksburg	3	8	11
			7 7 11
			£93 13 9

Later nog £2 19 7 van La Rochelle, dus .. 96 13 4

Lys van gemeentes wat besoek is met die bedrae gestort:

Vrededorp	7	0	0
Koster-Derby	21	12	8
Christiana	21	14	10
Barberton	13	16	10
Lydenburg	28	12	0
Erasmus	6	11	11
Premier Myn	19	7	6
Johannesburg Oos	19	17	4
	<hr/>		
	£138	13	1
	<hr/>		

Inkomste en Uitgawes.

Reiskoste Ds. J. Reyneke	4	10	0
Salaris, Ds. Reyneke	27	10	0
Salaris, Ds. Cronje	175	0	0
Voordelig Balans	28	6	5
	<hr/>		
	£235	6	5
	<hr/>		
Bydrae eerste oproep	96	13	4
Bydraes van gemeentes wat besoek was	138	13	1
	<hr/>		
	£235	6	5
	<hr/>		

BYLAE XXXI.**VERSLAG VAN DIE SAAKGELASTIGDE**

HoogEerw. Moderator,

Die ondergetekende het die eer om hiermee verslag te doen oor sy werksaamhede gedurende die afgelope drie jaar.

(1) **Reglement:** Al die bepalings van die reglement is noukeurig nagekom.

(2) **Heffinge:** Nie minder as 33 Kerkrade het verzuim om hulle heffinge, ooreenkomsdig die bepalings van Art. 61 van ons Kerkwet, voor die 15de Januarie te verantwoord. Die gevolg daarvan is dat die state nie aanstaan wat die opbrengs vir elke afsonderlike jaar is nie. Besonderhede van heffinge, wat nog nie verantwoord is nie, word op bylae "A" gegee.

(3) **Sinodale Kollektes en Bydraes:** Dit is jammer dat daar nog 'n aansienlike aantal Kerkrade is, wat vashou aan die verkeerde gewoonte om ingesamelde gelde vir die gewone uitgawes te gebruik en dan by die einde van die jaar, met die afsluiting van die boeke, die stortinge maak nieteenstaande Art. 61 duidelik bepaal dat dit onmiddellik na insameling aangestuur moet word nie.

(4) **Agterstallige en Temingestorte Sinodale Kollektes en Bydraes:** (a) Na aanleiding van die aanbeveling van die Kommissie van Fondse tydens die Sinode van 1931 (Sien Notule bladsy 274) het al die betrokke Ringe besluit om die agterstallige en temingestorte kollektes en bydraes vir 1926, 1927 en 1928 af te skryf.

(b) Die agterstallige en temingestorte Sinodale Kollektes en Bydraes vir die jare 1929—1933, word op die bylae "A" gespesifieer.

(c) Jaarliks is volle besonderhede aan elke Ringsvergadering voorgelê.

(5) **Sinodale Fonds:** (a) Die totale Inkomste en Uitgawe van hierdie Fonds vir die afgelope drie jaar was:

Balans	6445	13	1
Drukwerk	806	18	8
Rente	735	9	6
Heffinge	6866	7	10

Rente op Heffinge		9	7	9
Hef. Sal. Saakgelastigde	1202	1	8	
Assuransie Saakgelastigde	282	1	3	
Kerkbodewinste	171	8	4	
Boeke (Boustowwe)	1401	6	8	
Huur Vegkop	59	14	10	
Register veranderings	16	17	0	
Salarisse	81	0	0	
Kommissies	2192	0	0	
Ringskoste	952	12	1	
Hef. Armesorgfonds	184	5	0	
Kantoorhuur	750	0	0	
Foon	350	0	0	
Benodighede	44	0	0	2 15 0
Seëls	116	16	9	
P.W.Pensioenfonds	259	15	2	
Ouditeursfooi	1394	6	5	
Seribaat Sinode	81	0	0	
Voorskot Bloedriviersfees	33	8	8	
Honoraria35	0	0	
Reiskoste	478	0	0	
Koste Sinode Sendg. Kerk	69	19	0	
Seëls op tjeks	139	18	6	
Bearbeiding Stud. Jeug.	20	16	8	
Pensioen Ds. P. K. Albertyn	562	0	0	
Koste Sinode	231	0	0	
Diwerse	2712	8	8	
Balans	120	8	7	23 8 8
	5702	9	5	
	£17519	5	3	£17519
				5 3

(b) Omdat, soos reeds hierbo gerapporteer is, 33 Kerkrade versuum het om hulle heffinge voor die afsluiting van die boeke vir die jaar te verantwoord, is dit onmoontlik om 'n vergelyking met die vorige drie jaar te maak.

(c) Volgens die state toon die koste van Kommissies van die Sinode 'n vermeerdering van £275 3s. 8d. dit is egter veroorsaak deur die koste van Leerkommissie vergaderings en van die spesiale vergadering van die Sina-dale Kommissie.

Sinodale Kommissie	£363	7	1
Moderatuur	45	0	7
Sondagskoolkommissie	157	6	4
Kommissie van Rewisie	13	19	0
Kerkkantoor-kommissie	14	10	3
Admissie-eksamen	33	15	6
Proponent-eksamen	35	18	9
Kommissie vir Opvoeding	8	7	0
Kommissie van Eksaminatore	3	1	9
Kommissie vir Sangwysies	53	9	9
Kommissie van Orde	3	3	11
Kommissie i/s Herv. Kerk	19	4	10
Vergadering re Noodhulpfonds	26	5	9
Leer-kommissie	149	12	10
Mildadigheids-kommissie	2	5	9
Kurator Sending Instituut	11	9	0
	£940	18	1

(d) Die storting vir die Predikantewedufonds was as volg:

1931, £469 15s. 11d.; 1932 £434 12s. 6d.; 1933, £384 18s. 0d.

(e) Vir die 1933 Bloedrivier feesviering is uit hierdie fonds £119 17s. 0d. betaal.

(6) **Sinodale Sending Fonds:** (a) Die uitgawes en inkomste vir die afgelope drie jaar was as volg:

Jaar.	Uitgawes.	Inkomste.
1931	£5729 14 6	£4481 7 1
1932	£6430 6 2	£5649 5 0
1933	£5939 16 1	£5247 15 9
	£18099 16 9	£15378 7 10

Die totale vir die vorige drie jaar was:

Uitgawes £18548 7s. 9d. en Inkomste 17676 17s. 7d.

(b) Die oortrekking van hierdie fonds het op 31 Desember 1933 op £3416 19s. 2d. gestaan.

(c) Nieteenstaande die Sinode van 1931, nie alleen die aandeelskema goedgekeur het nie, maar ook sterk aanbeveel. Die besonderhede is as volg:

veel het as die enige wyse waarop die groot tekort uitgedelg kan word, moet, van die inkomste onder hierdie hoof, afgelei word dat die saak nie in ons gemeentes met erns aangepak en behoorlik georganiseer was nie.

Bewys hiervan is dat die skema in 1930 die bedrag van £1611 2s. 5d. opgebring het en die gemiddelde bedrag per jaar vir die laaste drie jaar was £1357 13s. 9d. Volgens die register, wat opgemaak is van lyste, van die verskillende gemeentes ontvang, is daar plus minus 2900 aan-deelhouers, wat, omdat daar ettelike persone en liggamoërs is wat £5 en selfs £10 aandele geneem het, 'n bedrag van ongeveer £3,400 jaarliks behoort op te bring.

(d) Aan bydrae vir die tekort het in 1933 £350 3s.

9d. minder ingekom as in 1932. Dit kan seker grotendeels toegeskrywe word aan die feit dat aansienlike bedrae, vermoedelik deur misverstand, uit die Transvaal gegaan het, om die Grote Berg van die Kaapse Kerk te help afbrek.

(e) Die eiendomme Kranspoort en Bethesda is nou op naam van hierdie Kerk getransporteer.

(7) **Sending onder Israel Fonds:** (a) Die totale inkomste vir die drie jaar was maar £925 19s. 9d. terwyl die uitgawes £2050 19s. 9d. bedra het. Die uitgawes was dus £1125 meer as die inkomste, met die gevolg dat die fonds, wat betref sy gewone inkomste en uitgawe 'n tekort van £85 3s. 10d. aantoon.

(b) Die Boufonds staan op £1,032 6s. 7d.

(8) **Nedersettingsfonds:** (a) Die Kollektes vir die drie jaar het £2,506 5s. 9d. opgebring.

(b) Informele berig is ontvang dat die Regering van voornemens is om die balans van die koopskat, op sekere voorwaardes, af te skryf, sodra die goedkeuring van die Parlement daarvoor verkry is. Onder die omstandighede is die paaiement vir hierdie jaar nie betaal nie en die bedrag ook nie by die Nedersetting gestort nie omdat daar nog 'n mate van onsekerheid bestaan.

(9) **Nedersettings Spesiale Rekening:** (a) Daar is nog niiks aan hierdie saak gedoen nie en die rekening toon nog 'n nadelige balans van £573 4s. 4d. aan.

(b) Dit skyn die aangewese weg te wees, as die voornemens van die Regering onder 8 (b) genoem 'n werklikheid word, om die £330 13s. 5d., wat as 'n voordeleige balans op die Nedersettingsfonds aangetoon word, te gebruik in afkorting van die £573 4s. 4d. Die balans, wat dan oorbly kan geneem word uit die kollektes vir hierdie jaar.

(10) **Spoorwegpredikantsalaris Fonds:** (a) Die inkomste vir die drie jaar was £1,318 6d. 9d. en die uitgawes £2,134 13s. 6d.

(b) Die balans voorhande het in die drie jaar gedaal van 1,353 0s. 5d. tot £816 6s. 9d.

(11) **Teologiese Kweekskoolfonds:** Die opbrengs van die Kollektes oor die drie jaar het gedaal van £936 10s. 11d. tot £620 13s. 5d.

(12) **Sending Instituutfonds:** Die opbrengs van hierdie kollektes het ook gedaal van £718 8s. 7d. tot £530 12s. 0d.

(13) **Bybelverspreiding Fonds:** (a) Die opbrengs van die kollektes en bydraes was:

1931	£431	18	10
1932	£315	17	5
1933	£989	5	0
	£1,737	1	3

(b) Die buitengewone groot bedrag vir 1933 is toe te skrywe aan die dankoffers met die feeslike ingebruikneming van die Afrikaanse Bybel op die 27ste Augustus, 1933.

(14) **Voortrekker Gedenkfonds:** (a) Gedurende die jaar is o.a. die volgende uitbetalings gemaak:

Balans op Saal	£4748	8	0
Meubelment	2184	16	11
Balans Argitekfooie	551	12	3
	7,484	17	2

(b) Die Saal met meubelment het gekos:			
Aan Erf	£580	16	9
„ Saal	22413	8	6
„ Meubelment	2184	16	11
	£25,178	2	2

(c) Die fonds toon nog 'n nadelige balans van £361 7s. 0d. wat egter uitgewis kon gewees het as al die heffinge betyds verantwoord was.

(d) Die bedrag van beloftes, wat, om rede van die sware tye, nie nagekom is nie, is ongeveer £3,000.

(e) Die volgende gemeentes het nog nie hulle £10 vir die sipplekke gestort nie: Alberton, Delarey, Magaliesberg, Malopo, Piet Retief, Warmbad, Waterberg, Zwartruggens.

(f) Bloemhof, Daspoort en Langlaagte is nog verskuldig £4 1s. 6d.; £5 en £5 respektieflik.

(g) Die volgende 23 gemeentes het nog nie ingewillig om vir hulle sipplekke te betaal nie:

Amalia, Germiston, Leeuwdoornstad, Meru, Pretoria Noord, Vereeniging, Zoekmekaar, Sabie, Amsterdam, Goedgedgun, Louwsburg, Paulpietersburg, Roossenekal, Vergenoeg, Waterberg Noord, Babanango, Barberton, Laeveld, Dalunie, Springs, Pietpotgietersrust, Vryheid, Ohrigstad.

(15) **Hulpbehoewende Jongelinge Fonds:** (a) Gedurende die afgelope drie jaar was die inkomste as volg:

Ring van Potchefstroom	£127	13	6
" " Rustenburg	102	9	3
" " Lydenburg	102	18	3
" " Pretoria	64	15	9
" " Utrecht	103	8	2
" " Heidelberg	125	8	3
" " Zeerust	148	18	5
" " Ermelo	126	4	8
" " Johannesburg	109	13	1
" " Boksburg	84	6	8
		1,095	16	0

(b) Vir die vorige drie jaar was dit £1,521 10 7, dus 'n vermindering van £425 14s. 7d.

(c) Aan al die verskillende Kwestors is 'n lys van studielengings, soos deur Art. 99 bepaal word, gestuur.

(d) Die sienswyse dat, dit nie alleen tot voordeel van jongmanne, wat gehelp word, sal wees nie maar ook dat die Kerk meer sal kan uitrig, as hierdie afsonderlike fondse in een groot fonds geamalgameer word is seker nie ongegrond nie.

Die wenslikheid om sodanige aanbeveling by die Ringe te maak verdien dus die ernstige oorweging van die HoogEerw. Sinode.

(16) **Hulpbehoewende Gemeente Fonds:** (a) Die totale inkomste en uitgawe vir die drie jaar was as volg:

Balans	£320	0	11
Kollektes	1192	2	2
Balans	1525	7	10
Lydenburg	£300	0	0
Lichtenburg	50	0	0
Goedgegun	240	0	0
Goedgegun Koshuis	270	0	0
Vrededorp	380	0	0
Oos Afrika	350	0	0
Sal. Ds. K. T. v. d. Heever	44	0	11
Reiskoste Ds. Loubser	30	0	0
Reiskoste Ds. Anderssen	30	14	2
Sal. Ds. Anderssen	233	6	8
Louwsburg	75	0	0
Warmbad	40	0	0
Chrissiesmeer	80	0	0
Barberton	300	0	0
Sabie	183	6	8
Witbank	110	0	0
Dalunie	100	0	0
Hef. Sin. Fonds	120	0	0
Rente	99	3	4
Diwerse	1	19	2
	£3,037	10	11
	£3,037	10	11

(b) Nieteenstaande die ernstige beroepe, wat die Moderatuur op die gemeentes gedoen het nie, is die opbrings van die kollektes £153 2s. 0d. minder as vir die vorige drie jaar.

(17) **Bestryding Maatskaplike Euwels Fonds:** Gedurende die afgelope drie jaar het ingekom aan kollektes £491 11s. 5d. en aan rente £34 4s. 3d. tesame £525 15s. 8d. Die fonds toon 'n voordeelig balans van £274 2s. 1d.

(18) **Saakgelastigde Rekening:** Gedurende die drie jaar het £9,549 13s. 8d. op hierdie rekening deur die boeke gegaan.

(19) **Bearbeiding Studerende Jeug Fonds:** Hierdie Fonds toon 'n voordeelige balans van £132 14s. 5d.

(20) **Armesorgfonds:** (a) Die inkomste en uitgawe vir die afgelope drie jaar was as volg:

Bydraes Gemeentes	£1322	18	8		
T.V.S.V.	735	11	6		
Bydraes (gewoon)	80	6	6		
Hulptoelae	6668	0	8		
Hef. Diwerse Fondse	1860	0	0		
Diwerse	38	18	4		
Noodleniging	307	15	2		
Balans	1006	6	8		
 Balans	£289	7	6		
Hulptoelae	6355	15	8		
T.V.S.V.	735	11	6		
Administrasie	27	11	1		
Salarisse	2040	0	0		
Kom. vergaderings	151	0	8		
Ds. L. M. Fick	750	0	0		
Krokodilrivier	600	0	0		
Rente	140	0	7		
Hef. Sin. Fonds	60	0	0		
Kantoorhuur	105	0	0		
Reiskoste	143	14	6		
P.P. Fds. Inlegpenninge	321	16	0		
P.P. Fds. Kontr.	25	0	0		
Noodleniging	214	2	3		
Diwerse	60	17	9		
 £12,019	17	6	£12,019	17	6

(b) Die oortrekking van hierdie fonds het gedurende die drie jaar gegroeい van £289 7s. 6d. tot 1,006 6s. 8d.

(21) **Sondagskoolsendelingsalaris Fonds:** (a) Hierdie fonds toon 'n nadelige balans van £440 14s. 11d.

(b) Die gemeentelike bydraes vir die drie jaar bedra £940 8s. 11d., terwyl dit vir die vorige drie jaar £1,257 14s. 8d. gewees het, dus 'n vermindering van £327 5s. 9d.

(22) **Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds:**
(a) Die bate van hierdie fonds bedra £5,282 0s. 11d. as volg opgemaak:

Verband C. Hofmeyr	£600	0	0
Skuldbewys Ds. C. D. Murray . . .	500	0	0
Skuldbewys Mn. D. J. Smal . . .	500	0	0
Studielenings	2605	15	3
Bankbalans	1076	5	8
	£5,282	0	11

(b) Van die bedrag van £2,605 15s. 3d. is daar 197 10s. 6d. nog van die ou Normalfonds oorgeneem, wat as slegte skulde moet beskou word. Hiervan word melding gemaak in die Kerkkantoorkommissie verslag.

(c) Gedurende die drie jaar is £1,100 14s. 3d. aan studielenings uitbetaal.

(d) Van die jongmanne wat ondersteuning ontvang het, staan twee alreeds vir 'n paar jaar in gemeentes, drie het verlede jaar hulle proponentseksamen afgelê. Aan 15 is vanjaar studielenings toegeken.

(23) **Spesiale Evangelieprediking Fonds:** (a) Hierdie fonds toon 'n voordelige balans van £28 6s. 5d.

(b) Aan Kollektes op versoek van die Sinodale Kommissie het ingekom £96 13s. 4d. en aan kollektes tydens spesiale dienste opgeneem £138 13s. 1d.

(24) **Noodhulpfonds:** (a) Vir hierdie fonds het tot 31/12/33 ingekom aan bydraes £2,850 8s. 0d. plus £16 6s. 6d. rente, tesame £2,866 14s. 6d. Die Uitgawes aan reiskoste en drukwerk was £40 4s. 11d. latende 'n balans van £2826 9s. 7d.

(b) 'n Lys, waarin volle besonderhede van bydraes tot 31 Maart 1934 aangetoon word, sal voor die Sinode gelê word.

(25) **Uitstaande Rente:** Die agterstallige rente van die gemeente Rooszenekal staan nou op £966 12s. 2d.

(26) **Predikante Pensioenfonds:** Die volgende 16 gemeentes is nog nie deelhebbers aan die fonds nie, t.w.: Bloemhof, Goedgegun, Laeveld, Louwsburg, Melville, Meru, Ohrigstad, Piet-Retief, Pietpotgietersrust, Sabie, Vergenoeg, Warmbad, Waterberg Noord, Zeerust en Zwartruggens.

(27) **Kerklike Jaarboek:** (a) Dit eis nog maar baie korrespondensie om die opgawes van gemeentes vir die Jaarboek voor die bepaalde tyd in te kry. In die uitgawe vir 1934 kom die opgawes van al die blanke gemeentes

voor maar die van twee sending gemeentes t.w., Coligny en Machadodorp, ontbreek.

(b) Weer moet daarop gewys word dat baie onnodige moeite en ekstra werk veroorsaak word deurdat bestellings sowel as die vereffening van rekeninge direk by die Hoofkompilator gemaak word.

(28) **Drukwerk Rekening:** Dit is met leedwese dat gerapporteer moet word dat daar vier gemeentes is wat hulle rekenings vir kerklike vorms, Kerkwette en notule, nieteenstaande vereffening herhaaldelik dringend versoek was, maar laat oploop het, vanaf 1928 tot bedrae van £4 0s. 0d.; £6 17s. 1d.; £9 4s. 7d.; en £10 4s. 9d. Oor die algemeen word rekeninge egter sonder versuim, vereffen.

(29) **Boeke:** (a) Die boeke is jaarliks geouditeer en vir korrek verklaar. Verslae is gereeld deur die Kerkkantoorkommissie aan die Sinodale Kommissie voorgelê. Die state vir hierdie jaar word hiermee as Bylae "B" voorgelê.

(b) Die volgende bedrae het deur die boeke gegaan gedurende die afgelope drie jaar:

1931	£27611	7	1	£31366	12	10
1932	22878	11	6	13572	13	6
1933	23099	18	6	26776	13	11
	73,589	17	1	£81,716	1	0

U dienswillige dienaar,

S. MARTIN, Saakgelastigde.

Kerkkantoor, Pretoria.

28 Februarie 1934. ,

Bylae A.

Besonderhede van (a) Agterstallige Heffinge; (b) Agterstallige Sinodale Kollektes en Bydraes; (c) Temingstorte Sinodale Kollektes en Bydraes; oor die jare 1929-1933.

(a) Agterstallige Heffinge:

(1) Ring van Rustenburg:

Louis Trichardt, 1933.

Krokodilrivier, 1933.

Pietpotgietersrust, 1930, 1931, 1932, 1933.

Warmbad, 1926, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933.

Dalunie, 1931, 1932.

Waterberg Noord, 1932, 1933.

- (2) **Ring van Lydenburg:**
 Roossenekal, 1933.
 Meru, 1933.
 Witbank, 1932, 1933.
 Barberton, 1933.
 Sabie, 1933.
- (3) **Ring van Pretoria:**
 Erasmus, 1930, 1931, 1932, 1933.
 Premier Myn, 1932.
 Daspoort, 1932, 1933.
 Pretoria Noord, 1933.
- (4) **Ring van Utrecht:**
 Volksrust, 1933.
- (5) **Ring van Zeerust:**
 Zwartruggens, 1933.
- (6) **Ring van Ermelo:**
 Piet Retief, 1931.
- (b) **Agterstallige Kollektes en Bydraes:**
- (1) **Ring van Potchefstroom:**
 Hartebeestfontein: Sending Instituut, 1932.
 Sondagskoolsend. Sal., 1933.
 Bloemhof: Sondagskoolsend. Sal., 1931.
 Christiana: Bestryding Maat. Euwels, 1933.
- (2) **Ring van Rustenburg:**
 Rustenburg: Sondagskoolsend. Sal., 1932.
 Waterberg: Kweekskool, 1931.
 Send. onder Israel, 1931.
 Hulpbehoewende Gemeentes, 1931.
 Bestryding Maat. Euwels, 1931.
 Sending Instituut, 1931.
 Armesorg, 1931, 1932.
 Krokodilrivier: Hulpbehoewende Gemeentes, 1933.
 Bestryding Maat. Euwels, 1933.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1933.
 Armesorg, 1933.
- Warmbad: Bybelverspreiding, 1931.
 Sending Instituut, 1931.
 Bestryding Maat. Euwels 1931.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1931.
 Armesorg, 1931.
 Sinodale Sending, 1932.

Waterberg Noord: Hulpbehoewende Gem., 1931.
 Bestryding Maat. Euwels, 1932.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1932.
 Armesorg, 1932.
 Almal vir 1933, behalwe Bybelverspreiding.

(3) **Ring van Lydenburg:**

Roossenekal: Sending Instituut, 1931, 1932.
 Bestryding Maat. Euwels, 1931, 1932.
 Sending onder Israel, 1932.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1932.
 Armesorg, 1932.
 Barberton: Sondagskoolsend. Sal., 1929, 1930, 1931.
 Hulpbehoewende Gemeentes, 1930.
 Bybelverspreiding, 1931.
 Hulpbehoewende Jongelinge, 1932.
 Meru: Almal vir 1930, behalwe Hulpbehoewende
 Gemeentes.
 Dullstroom: Sondagskoolsend. Salaris, 1932.
 Witbank: Bestryding Maat. Euwels, 1929.
 Armesorg, 1929.
 Almal vir 1931, behalwe Kweekskool.
 Kweekskool, 1932.
 Sinodale Sending, 1932, 1933.
 Bybelverspreiding, 1932.
 Sending onder Israel, 1932, 1933.
 Sending Instituut, 1932, 1933.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1932, 1933.
 Sabie: Hulpbehoewende Jongelinge, 1933.
 Hulpbehoewende Gemeentes, 1933.
 Sending Instituut, 1933.
 Bestryding Maat. Euwels, 1933.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1933.
 Armesorg, 1933.
 Ohrigstad: Sondagskoolsend. Salaris, 1933.

(4) **Ring van Pretoria:**

Erasmus: Armesorg, 1929, 1932, 1933.
 Almal vir 1930.
 Sending Instituut, 1931, 1932, 1933.
 Bestryding Maat. Euwels, 1931.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1931.
 Kweekskool, 1932.
 Hulpbehoewende Jongelinge, 1932.

Magaliesberg: Kweekskool, 1929, 1933.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1929, 1932, 1933.
 Armesorg, 1931.
 Hulpbehoewende Gemeentes, 1932.
 Bybelverspreiding, 1932.
 Sending Instituut, 1932, 1933.
 Bestryding Maat. Euwels, 1932, 1933.
 Hulpbehoewende Jongelinge, 1933.
 Sending onder Israel, 1933.
 Premier Myn: Sondagskoolsend. Salaris, 1930.
 Almal vir 1932.
 Armesorg, 1933.
 Daspoort: Armesorg, 1933.

(5) Ring van Utrecht:

Wakkerstroom: Sondagskoolsend. Salaris, 1932, 1933.
 Vryheid: Bestryding Maat. Euwels, 1931.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1931.
 Paulpietersburg: Bestryding Maat. Euwels, 1931.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1931.
 Louwsburg: Bestryding Maat. Euwels, 1931.

(6) Ring van Heidelberg:

Paardekop: Sinodale Sending, 1932.
 Sending Instituut, 1932.
 Bestryding Maat. Euwels, 1932.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1932.
 Armesorg, 1932.

(7) Ring van Zeerust:

Zwartruggens: Almal vir 1932, behalwe Hulpbehoewende Jongelinge, Hulpbehoewende Gemeentes en Sinodale Sending.
 Ottosdal: Kweekskool, 1930.
 Bestryding Maat. Euwels, 1930.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1930.
 Armesorg, 1930.
 Koster-Derby: Hulpbehoewende Jongelinge, 1931.
 Sinodale Sending, 1931.
 Bestryding Maat. Euwels, 1931.
 Sending Instituut, 1931.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1931.
 Armesorg, 1931.
 Malopo: Sondagskoolsend. Salaris, 1930, 1931.
 Armesorg, 1930, 1931.

(8) **Ring van Ermelo:**

Piet Retief: Almal vir 1931, behalwe Hulpbehoewende Jongelinge.
 Sending Instituut, 1932.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1933.

(9) **Ring van Johannesburg:**

Fordsburg: Armesorg, 1933.
 Melville: Armesorg, 1933.
 Vrededorp: Sinodale Sending, 1933.

(10) **Ring van Boksburg:**

Germiston: Kweekskool, 1932.
 Sending onder Israel, 1932.
 Sending Instituut, 1932.
 Bestryding Maat. Eeuwels, 1932.
 Sondagskoolsend. Salaris, 1932.
 Armesorg, 1932.
 Springs: Kweekskool, 1933.

(c) **Temingestorte Sinodale Kollektes en Bydraes:**(1) **Ring van Potchefstroom:**

	Nedersettings- fonds.	Spoorweg- predikant	Salaris.
Bloemhof	£18 16 5	£14 0 0	
Schweizer-Reneke ..		6 0 0	
Klerksdorp		2 8 8	
Christiana	1 0 0	7 10 0	
Leeuwdoornsstad ..	2 0 0	2 0 0	
	£21 16 5	£31 18 8	

(2) **Ring van Rustenburg:**

Rustenburg	3 0 0		
Pietersburg	12 0 0	19 16 1	
Waterberg	30 3 6	15 1 5	
Louis Trichardt	13 6 2	7 15 5	
Krokodilrivier	14 0 0	6 0 0	
Pietpotgietersrust ..	28 10 10	20 14 7	
Warmbad	22 16 5	11 1 3	
Dalunie	11 11 5	3 8 9	
Waterberg Noord ..	8 18 10	3 18 9	
	£144 7 2	£87 16 3	

(3) Ring van Lydenburg:

Roossenekal	£19 6 2	£6 7 1
Barberton	19 19 9	12 0 0
Vergenoeg		3 0 0
Dullstroom	9 13 1	10 0 3
Witbank	21 16 10	25 0 0
Sabie	5 0 0	
Ohrigstad	0 17 4	
	£76 13 2	£56 7 4

(4) Ring van Pretoria:

Pretoria	£2 10 0	£1 0 0
Erasmus	30 18 3	13 7 7
Magaliesberg	15 19 4	15 8 11
Premier Myn	26 17 3	19 12 6
Daspoort	14 3 7	2 18 4
Pretoria Wes	50 3 9	18 13 8
Pretoria Noord		0 10 10
	£140 12 2	£71 11 10

(5) Ring van Utrecht:

	Nedersettings- fonds.	Spoorweg- predikant Salaris.
Wakkerstroom	£43 8 0	£22 11 7
Vryheid	11 2 0	8 9 6
Volksrust		7 15 0
Louwsburg	12 11 1	6 16 0
	£67 1 1	£45 12 1

(6) Ring van Heidelberg:

Vereeniging	£6 0 0	
Paardekop	3 0 0	9 0 0
	£9 0 0	£9 0 0

(7) Ring van Zeerust:

Zwartruggens	£28 0 0	£15 0 0
Ventersdorp	11 3 6	5 0 0
Ottosdal		7 0 0
Malopo	6 7 4	5 9 3
Koster-Derby	6 13 10	5 0 0
	<hr/>	<hr/>
	£52 4 8	£37 9 3
	<hr/>	<hr/>

(8) Ring van Ermelo:

Piet Retief	£50 10 0	£11 5 0
Morgenzon	32 16 9	14 16 2
Goedgegun	6 1 0	2 5 0
	<hr/>	<hr/>
	£89 7 9	£28 6 2
	<hr/>	<hr/>

(9) Ring van Johannesburg:

Randpoort	£2 0 0	£2 6 8
Burgershoop		4 1 3
Vrededorp	8 12 11	4 18 3
	<hr/>	<hr/>
	£10 12 11	£11 6 2
	<hr/>	<hr/>

(10) Ring van Boksburg:

Boksburg	£1 18 7	£8 0 0
Benoni	18 4 7	1 14 0
Alberton	15 15 1	9 0 11
Brakpan	36 18 2	11 9 9
Delmas	8 16 9	6 18 8
Springs	7 14 10	2 13 8
	<hr/>	<hr/>
	£89 8 0	£39 17 0
	<hr/>	<hr/>

Nedersettings-
fonds. Spoorweg-
 predikant Salaris.

Opsomming.

Ring van Potchefstroom .	£21 16 5	£31 18 8
" " Rustenburg ..	144 7 2	87 16 3
" " Lydenburg ..	76 13 2	56 7 4
" " Pretoria ..	140 12 2	71 11 10

"	"	Utrecht	67	1	1	45	12	1
"	"	Heidelberg	9	0	0	9	0	0
"	"	Zeerust	52	4	8	37	9	3
"	"	Ermelo	89	7	9	28	6	2
"	"	Johannesburg	10	12	11	11	6	2
"	"	Boksburg	89	8	0	39	17	0
			<hr/>			<hr/>		
			£701	3	4	£419	4	9
			<hr/>			<hr/>		

FINANSIELLE STATE OOR DIE JAAR 1933.

(1) SINODALE FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Salarisse	£758	6	8
Drukwerk	187	16	6
Kommissies	333	4	7
Ringskoste	36	14	6
Hef. Armesorg Sekr.	250	0	0
Kantoorhuur	120	0	0
Foon	21	0	8
Benodighede	38	12	2
Seëls	80	0	0
Kerkgeschiedenis	30	3	6
Assuransie Saakgel.	123	12	3
Reiskoste	7	5	7
Bankkoste	10	2	
Wed. Pensioenfonds	419	18	0
Ouditeur	30	0	0
Vegkop omheining	3	18	6
Benodighede Scriba Sinodi	14	5	0
Uitgawes Scriba Sinodi	5	14	2
Bloedrivierfees	35	0	0
Sirkuleres	7	0	0
Honoraria	158	0	0
Posbus	3	5	0
Diwerse	5	2	0
Balans	5702	9	5
	<hr/>		
	£8,371	18	8
	<hr/>		

INKOMSTE

Balans	4485	16	11
Drukwerk	78	9	2
Rente	235	11	4
Heffinge	2608	2	10
Rente Heffinge	3	1	10
Hef. Sal. Saakgel.	400	16	8
Assuransie Saakgel.	75	12	3
Kerkbodewinst	466	13	4
Foon	2	15	0
Boeke (Boustowwe)	2	18	10
Restitusie Kom. Koste	11	14	0
Diwerse	6	6	
	<hr/>		
	£8,371	18	8
	<hr/>		

Balansstaat.

Balans voorhande	£9654	19	5
Verband Roossenekal	£2000	0	0
Verband H. J. Joubert	1000	0	0
Plaas Vegkop	952	10	0
Bankbalans	5702	9	5
	<hr/>		
	£9,654	19	5
	<hr/>		

(2) SINODALE SENDING FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Balans	£2724	18	10
Salarisse	2687	0	9
Evangeliste	424	5	0
Assuransie	669	7	7
Kommissies	27	17	6
Sekoekoensland	1195	14	7
Hef. Sin. Fonds	100	0	0
Rente	151	0	0
Foon	3	17	6
Belasting	3	4	6
Huishuur	88	0	0

Eerw. T. J. A. Mare	100	0	0
Vryheid	36	0	0
Erasmus	100	0	0
Reiskoste	22	10	4
Reistoelae	30	0	0
Kindertoelae	10	0	0
Paulpietersburg	100	0	0
Sirkulere posgeld	9	0	0
Sanitere fooie	4	12	0
Omheining Buffelshoek	17	9	5
Bybelvertaling	7	0	0
Huur	10	0	0
Kontr. P.P. Fonds	22	10	0
Kontra	104	2	4
Send. Kerk S.K.	12	10	6
Diwerse	3	14	1
<hr/>			£8,664 14 11

INKOMSTE

Kollektes	£825	2	6
Aandele	1155	13	0
Sekoekoensland	1183	4	7
Assuransie	418	14	10
Hef. Send. Israel	85	0	0
Algemene Bydrae	420	13	2
T.V.S.V. Sal. Eerw. T.	250	0	0
Lichtenburg	61	4	0
Heidelberg	250	0	0
T.V.S.V. Sal. Sendg. Sekretaris	43	7	0
Bydrae Verpleegster Soeloeland	25	0	0
Bydrae Sendingkerk	15	15	6
D. Theron Fonds	103	3	6
M.S.B. Bydrae	15	15	9
Kommando Dank	40	10	0
Erasmus	3	5	0
Huur	148	0	9
Koopskat	10	0	0
Legaat D. Theron	77	3	10
Kontra	104	2	4
M.S.B. Huishuur	12	0	0
Balans	3416	19	2
<hr/>			£8,664 14 11

Balansstaat.

Nadelige balans	£3416	19	2
Balans voorhande	12143	9	0
<hr/>			
	£15,560	8	2
<hr/>			
Klipdrif No. 553	63	1	2
Buffelshoek No. 445	127	13	1
Hertogenbosch No. 513 £32 10 0, afbetaal £10	22	10	0
Huis Soeloeland £650, afskrywing £20	630	0	0
Mooiplaas No. 568	2024	19	11
Mission	70	4	0
Huis Seleka £570, afskrywing £20	550	0	0
Bethesda	8360	0	0
Kranspoort	3712	0	0
<hr/>			
	£15,560	8	2

(3) SENDING ONDER ISRAEL FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Salarisse	£500	0	0
Kantoorhuur	31	10	0
Drukwerk	2	14	0
Assuransie	35	6	9
Hef. Sin. Fonds	25	0	0
Hef. Sal. Send. Sekr.	85	0	0
Diwerve	1	19	9
Balans Boufonds	1032	6	7
<hr/>			
	£1,713	17	1

INKOMSTE

Balans	£237	14	2
Balans (Boufonds)	983	3	7
Kollektes	281	5	4
Assuransie	21	6	0
Bydrae	54	4	8
Rente	1	16	6
Rente Boufonds	49	3	0
Balans	85	3	10
<hr/>			
	£1,713	17	1

Balansstaat.

Nadelig balans	£85	3	10
Balans voorhande	947	2	9
	£1.032	6	7
Bankbalans (Boufonds)	£1032	6	7
	£1.032	6	7

(4) NEDERSETTINGSFONDS**Staat van Inkomste en Uitgawe.****UITGawe**

Hef. Armesorg	£100	0	0
Hef. Sin. Fonds	20	0	0
Nedersetting	409	13	1
Balans	330	13	5
	£860	6	6

INKOMSTE

Kollektes	£859	6	6
Bydrae	1	0	0
	£860	6	6

Balansstaat.

Balans voorhande	£330	13	5
Bankbalans	£330	13	5

(5) NEDERSETTINGS SPESIALE REKENING**Balansstaat.**

Nadelig balans van	£573	4	4
------------------------------	------	---	---

(6) SPOORWEGPREDIKANTSALARIS FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Hef. Armsorg	£270	0	0
Hef. Sin. Fonds	20	0	0
Lichtenburg	400	0	0
Kontr. P.P. Fonds	12	10	0
Reiskosten	2	3	6
Sal. Ds. Streicher	25	0	0
Balans	536	13	8
	£1,266	7	2

INKOMSTE

Balans	833	8	8
Kollektes	414	3	6
Rente	18	15	0
	£1,266	7	2

Balansstaat.

Balans voorhanden	£536	13	8
Bankbalans	£536	13	8

(7) KWEEKSKOOL FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Hef. Sin. Fonds	£10	0	0
Kweekskool	205	8	10
	£215	8	10

INKOMSTE

Kollektes	£215	8	10
---------------------	------	---	----

(8) SENDING INSTITUUT FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Hef. Sin. Fonds	£10	0	0
Sending Instituut	189	11	3
<hr/>			
	£199	11	3

INKOMSTE

Kollektes	£199	11	3
<hr/>			

(9) BYBELVERSPREIDING FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Hef. Sin. Fonds	20	0	0
Kommissie koste	3	2	8
Drukwerk	2	10	0
B. en B. Bybelgenootskap	963	11	11
Balans			5
	£989	5	0

INKOMSTE

Dankoffers en Kollektes	£989	5	0
<hr/>			

Balansstaat.

Balans voorhande	5
<hr/>	
Bankbalans	5
<hr/>	

(10) VOORTREKKER-GEDENKFONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Balans	£1253	10	3
Ligte en water	104	16	10

Belasting	128	14	8
Hef. Sin. Fonds	60	0	0
Rente	51	19	0
Oppas van Saal	60	0	0
Kafferloon	60	0	0
Assuransie	13	6	8
Reparasie	16	3	6
Benodighede	10	19	3
Veranderinge	426	17	3
Ontsmetting	2	10	0
Diwerse	5	10	0
	<hr/>		
	£2,194	7	4

INKOMSTE

Donasies	£58	1	0
Huur	436	7	0
Heffinge	1,304	1	5
Ligte en water	34	10	11
Balans	361	7	0
	<hr/>		
	£2,194	7	4

Balansstaat.

Nadelig Balans	£361	7	0
Balans voorhande	23808	13	0
	<hr/>		
	£24,170	0	0
Saal £22,500, afskrywing £240	£22260	0	0
Meublement £2,000, afskrywing £100 ..	1900	0	0
Deposito ligte	10	0	0
	<hr/>		
	£24,170	0	0

(11) HULPBEOEWENDE JONGELINGE FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Oorbetaal	£367	8	6
	<hr/>		

INKOMSTE

Potchefstroom	£44	11	7
Rustenburg	25	7	5
Lydenburg	49	3	11
Pretoria	21	13	8
Utrecht	29	19	7
Heidelberg	46	3	6
Zeerust	40	4	9
Ermelo	47	0	3
Johannesburg	37	2	5
Boksburg	26	1	5
	£367	8	6

(12) HULPBEHOEWENDE GEMEENTE FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAVE

Balans	£930	8	3
Goedgegun	10	0	0
Goedgegun Koshuis	67	10	0
Barberton	25	0	0
Sabie	183	6	8
Chrissiesmeer	40	0	0
Vrededorp	160	0	0
Witbank	110	0	0
Dalunie	100	0	0
Sal. Ds. Anderssen	200	0	0
Hef. Sin. Fonds	40	0	0
Rente	63	0	0
Diwerse	1	19	2
	£1,931	4	1

INKOMSTE

Kollektes	£405	16	3
Balans	1525	7	10
	£1,931	4	1

Balansstaat.

Nadelige balans van	£1,525	7	10
-------------------------------	--------	---	----

(13) BESTRYDING VAN MAATSKAPLIKE EUWELS FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Kommissie Verg.	£17	0	3
Telegramme	7	11	1
Konf. Mat. Alliansie	5	15	0
Ondersoek in Europa	5	0	0
Hef. Sin. Fonds	20	0	0
Balans	274	2	1
	£329	8	5

INKOMSTE

Balans	£160	9	1
Kollektes	162	6	2
Bydrae		10	0
Rente	6	3	2
	£329	8	5

Balansstaat.

Balans voorhande	£274	2	1
Bankbalans	£274	2	1

(14) SAAKGELASTIGDE REKENING

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Uitgawe	£2,646	8	9
Balans	201	16	7
	£2,848	5	4

INKOMSTE

Inkomste	£2848	5	4
--------------------	-------	---	---

Balansstaat.

Balans voorhande	£201	16	7
Bankbalans	£201	16	7

(15) JAARBOEK REKENING.

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE.

Betaal aan Kommissie	£213	17	0
Balans	32	4	9
	£246	1	9

INKOMSTE

Balans	£18	12	0
Inkomste	227	9	9
	£246	1	9

Balansstaat.

Balans voorhande	£32	4	9
Bankbalans	£32	4	9
	£32	4	9

(16) BELEGGINGE.

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Balans	£3400	0	0
	£3400	0	0

INKOMSTE

S.A. Perm. Bldg. Society	£1500	0	0
Landbank	1000	0	0
J. H. B. Ring S.K.	25	0	0
Balans	875	0	0
	£3,400	0	0

Balansstaat.

T. van Niekerk	£500	0	0
Johannesburg Ring Send. Kom.	375	0	0
	£875	0	0

(17) SPAARBANK REKENING

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Balans	£549	10	3
Rente		8	14
Gedeponeer	1300	0	0
	£1,858	5	1

INKOMSTE

Teruggetrek	£400	0	0
Balans	1458	5	1
	£1,858	5	1

Balansstaat.

S.A. Perm. Mutual Building Society . .	£731	4	1
United Building Society	727	1	0
	£1,458	5	1

(18) PRETORIA HOSPITAAL BEARBEIDING FONDS.

Balansstaat.

Balans vorhanden	£2	0	7
Bankbalans	£2	0	7

(19) BEARBEIDING STUDERENDE JEUG FONDS.

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Salarisse	£266	13	4
Kommissie Vergaderings	12	19	3
Heffing Sinod. Fonds	5	0	0
Balans	132	14	5
	£417	7	0

INKOMSTE

Balans	£357	3	1
Bydrae K.S.V.	50	0	0
Kollekte	1	16	9
Rente	8	7	2
	£417	7	0

Balansstaat.

Balans voorhande	£132	14	5
Bankbalans	£132	14	5

(20) LAZARETTE REKENING.

Balansstaat.

Balans voorhande	£300	0	0
Bankbalans	£300	0	0

(21) LENINGS REKENING.

Staat van Inkomste en Uitgawe.

UITGAWE

Afbetaal	£1000	0	0
Balans	2000	0	0
	£3000	0	0

INKOMSTE

Balans	£3000	0	0
	£3000	0	0

Balansstaat.

Abraham Kriel Kinderhuis	£2000	0	0
	£2000	0	0

(22) ARMESORG FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAVE

Balans	£1005	3	0
Salarisse	680	0	0
T.V.S.V.	344	0	0
Reiskoste	36	6	0
Kom. Verg.	46	9	4
Hef. Sin. Fonds	20	0	0
Kantoorhuur	30	0	0
Rente	51	16	0
Hulptoelae	1885	13	9
Krokodilrivier	200	0	0
Administrasie	9	7	5
Ds. L. M. Fick	250	0	0
Noodleniging Brits	210	0	0
do Administrasie	4	2	3
Kontr. P. P. Fonds	12	10	0
Diverse	3	1	0
	£4,788	8	9

INKOMSTE

Bydrae Gemeentes	£587	0	11
T.V.S.V.	344	0	0
Bydrae (gewoon)	22	15	3
Hulptoelae	1885	13	9
Heffing	620	0	0
Noodleniging Brits	307	15	2
do Algemeen	13	5	6
Diverse	1	11	6
Balans	1006	6	8
	£4,788	8	9

Balansstaat.

Nadelig balans	£1006	6	8
Balans voorhande	11533	13	4
	£12,545	0	0

Brandkas	£35	0	0
Grond en Geboue	£12000		
Afskrywing	240		
	11760	0	0
Meubels	£800		
Afskrywing	50		
	750	0	0
	£12,545	0	0

(23) SONDAGSKOOLSENDELINGSALARIS FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Balans	£294	14	1
Salarisse ens.	488	0	0
Kontr. P. P. Fonds	5	0	0
Rente	20	8	0
	£768	2	1

INKOMSTE

Bydrae	£312	7	2
Aandele	15	0	0
Balans	440	14	11
	£768	2	1

Balansstaat

Nadelig balans van	£440	14	11
--------------------------	------	----	----

(24) SINODALE HULPBEHOEWENDE JONGELINGE FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Studielenings	£352	4	5
Hef Sin. Fonds	20	0	0
Drukwerk	1	10	0
Diverse	6	2	6
Balans	1076	5	8
	£1,456	2	7

INKOMSTE

Balans	£1193	3	1
Studienings	101	19	6
Rente	160	0	0
Diverse	1	0	0
	£1,456	2	7

Balansstaat

Balans voorhande	5282	0	11
	£5282	0	11
Verband C. Hofmeyr	£600	0	0
Skuldbewys Ds. C. D. Murray	500	0	0
Skuldbewys D. J. Smal	500	0	0
Studienings	2605	15	3
Bankbalans	1076	5	3
	£5282	0	11

(25) TRUSTFONDS**Staat van Inkomste en Uitgawe****UITGAWE**

Uitbetalings	£5	7	4
Balans	18	13	9
	£24	1	1

INKOMSTE

Balans	£24	1	1
	£24	1	1

Balansstaat

Balans voorhande	£18	13	9
Bankbalans	£18	13	9

(26) SPESIALE EVANGELIEPREDIKING FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGawe

Reiskoste	£4	10	0
Salarisse	202	10	0
Balans	28	6	5
	£235	6	5

INKOMSTE

Balans	£93	13	9
Bydrae	2	19	7
Kollektes by Dienste	138	13	1
	£235	6	5

Balansstaat

Balans voorhande	£28	6	5
Bankbalans	£28	6	5

(27) WELVAART FONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGawe

Sinodale Fonds	£7	0	0
Sin. Sending Fonds	39	5	2
Sending Israel	2	0	0
Balans	19	2	4
	£67	7	6

INKOMSTE

Balans	£9	19	4
Inkomste	57	8	2
	£67	7	6

Balansstaat

Balans voorhande	£19	2	4
Bankbalans	£19	2	4

(28) NOODHULPFONDS

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Reiskoste	£28	16	5
Drukwerk	11	8	6
Kontra	25	0	0
Balans	2826	9	7
	£2,891	14	6

INKOMSTE

Bydrae en Dankoffers	£2850	8	0
Rente	16	6	6
Kontra	25	0	0
	£2,891	14	6

Balansstaat

Balans voorhande	£2826	9	7
Bankbalans	£2826	9	7

OPSUMMING

Sinodale Fonds	£5,702	9	5
Sinodale Sending Fonds	£3,416	19	2
Sending Onder Israel	85	3	10
Sending Onder Israel (Boufonds)	1,032	6	7
Nedersettingsfonds	330	13	5
Spoorwegpredikantsalaris	536	13	8
Bybelverspreiding	0	0	5
Voortrekker-Gedenkfonds	361	7	0
Hulpbehoewende Gemeentes	1,525	7	10
Bestryding Maat. Euwels	274	2	1
Saakgelastigde Rekening	201	16	7
Jaarboek Rekening	32	4	9
Belegginge	875	0	0
Spaarbank Rekening	1,458	5	1
Nedersettingsfonds (Spes. Rek.)	573	4	4
Pretoria Hospitaal Bearbeidng ..		2	0
Bearbeidng Studerende Jeug ..		132	14

Lazarette Rekening	300	0	0
Lenings Rekening	2,000	0	0
Armesorgfonds	1,006	6	8
Sondagskoolsendelingsalaris	440	14	11
Sinodale Hulpbh. Jongelinge	1,076	5	8
Trustfonds	18	13	9
Spesiale Evangelie Prediking	28	6	5
Welvaartsfonds	19	2	4
Noodhulpfonds	2,826	0	7
Bankbalans	4,771	10	10
	<hr/>		
	£14,513	19	8
	<hr/>		
	£14,513	19	8

No. 2. REKENING

RINGS HULPBEOEWENDE JONGELINGE FONDSE

(1) RING VAN POTCHEFSTROOM

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Studielenings	£50	0	0
Hef. Sin. Fonds	5	0	0
Balans	48	6	1
	<hr/>		
	£103	6	1

INKOMSTE

Balans	£39	11	11
Kollektes	44	11	7
Studielenings	18	15	0
Rente	7	7	7
	<hr/>		
	£103	6	1

Balansstaat

Balans voorhande	£1246	4	1
	<hr/>		
	£1,246	4	1
	<hr/>		
Studielenings	£1197	18	0
Bankbalans	48	6	1
	<hr/>		
	£1,246	4	1

(2) RING VAN LYDENBURG

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Studieleningen	£145	0	0
Kontra	5	0	0
Hef. Sin. Fonds	5	0	0
Balans	111	9	8
	£266	9	8

INKOMSTE

Balans	£136	18	0
Studieleningen	79	0	6
Kollektes	26	13	11
Donasie	17	10	0
Kontra	5	0	0
Rente	1	7	3
	£266	9	8

Balansstaat

Balans voorhande	£1214	5	5
	£1,214	5	5
Studieleningen	£1102	15	9
Bankbalans	111	9	8
	£1,214	5	5

(3) RING VAN PRETORIA.

Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAWE

Balans	0	16	7
Studieleningen	22	10	0
Hef. Sin. Fonds	5	0	0
Rente	0	4	0
	£28	10	7

INKOMSTE

Kollektes	£21	13	8
Balans	6	16	11
	£28	10	7

Balansstaat

Nadelig balans	£6	16	11
Balans voorhande	658	13	1
	£665	10	0
Studieleningen	£665	10	0
	£665	10	0

(4) RING VAN HEIDELBERG**Staat van Inkomste en Uitgawe****UITGAWE**

Balans	£7	3	10
Studieleningen	154	0	0
Hef. Sin. Fonds	5	0	0
Balans	101	5	1
	£267	8	11

INKOMSTE

Kollektes	£42	14	6
Rente	4	13	5
Bewys Charl Cilliers	200	0	0
Studieleningen	20	1	0
	£267	8	11

Balansstaat

Balans voorhande	£1328	12	10
	£1,328	12	10
Studieleningen	£1227	7	9
Bankbalans	101	5	1
	£1,328	12	10

(5) RING VAN ZEERUST
Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAVE		
Studieleningen	£25	0 0
Hef. Sin. Fonds	3	6 8
Rente	0	6 0
Balans	10	12 1
	<hr/>	<hr/>
	£39	4 9

INKOMSTE		
Kollekte	£39	4 9
	<hr/>	<hr/>
	£39	4 9

Balansstaat		
Balans voorhande	£35	12 1
	<hr/>	<hr/>
	£35	12 1
Studieleningen	£25	0 0
Bankbalans	10	12 1
	<hr/>	<hr/>
	£35	12 1

(6) RING VAN JOHANNESBURG
Staat van Inkomste en Uitgawe

UITGAVE		
Studieleningen	£180	0 0
Reiskoste	1	2 4
Belegginge	225	0 0
Hef. Sin. Fonds	5	0 0
Diverse	2	11 6
Balans	70	18 9
	<hr/>	<hr/>
	£484	12 7
INKOMSTE		
Balans	£27	15 3
Kollektes	37	2 5
Rente	180	5 11
Studieleningen	239	9 0
	<hr/>	<hr/>
	£484	12 7

Balansstaat

Balans voorhande	£4884 18 3
	£4,884 18 3
Verbande	£2100 0 0
Studielenings	1574 4 6
Op Deposito	825 0 0
Skuld v. d. Broek	314 15 0
Bankbalans	70 18 9
	£4,884 18 3

OPSUMMING No. 2 REKENING

Ring van Potchefstroom	£48 6 1
" " Lydenburg	111 9 8
" " Pretoria	£6 16 11
" " Heidelberg	101 5 1
" " Zeerust	10 12 1
" " Johannesburg	70 18 9
Spaarbank Rekening	233 8 6
Bankbalans	102 6 3
	£342 11 8
	£342 11 8

S. MARTIN,

Saakgelastigde.

Kerkkantoor,
Pretoria, 20 Jan. 1934.

Die bostaande state van Inkomste en Uitgawe en Balansstaat, sowel as die Boeke en Bewysstukke het ek noukeurig nagegaan en ek sertificeer hiermee dat ek dit behoorlik opgetrek en uiteengesit vind, en dat dit 'n juiste en korrekte toestand van die fondse, wat onder beheer van die Saakgelastigde was op die 31ste Desember 1933, weergee.

R. B. PEARSE,
Ouditeur.

Pretoria, 16 Februarie 1934.

BYLAE XXXII.

VERSLAG VAN DIE ARGIVARIS.

HoogEerw. Moderator,

Die ondergetekende het die eer om die volgende verslag van sy werksaamhede oor die afgelope drie jaar voor te lê:

(1) **Argief Heidelberg:** Hierdie deel van die Argief is nou deur die vriendelike hulpvaardigheid van Di. A. J. Louw en J. P. W. de Vries teen geringe koste hierheen vervoer en aan die ondergetekende oorhandig.

(2) **Veranderinge in Registers:** Met opdrag van die Sinodale Kommissie is heelwat veranderinge in die Doop- en Lidmaatregisters aangebring.

(3) **Kerkorgaan:** Die jaargange van die Kerkbode vir die afgelope drie jaar is behoorlik ingebind en aan die Argief toegevoeg.

(4) **Ontvange Stukke:** (a) Die stukke, wat deur die Scriba van die Sinode en Ringscribas opgestuur is, is ingebind en by die Argief gelê.

(b) Daar moet op gewys word dat Ringscribas dikwels versuim om die stukke binne die tyd, deur Art. 90 (5) bepaal, op te stuur.

(5) **Boeke van Afgetrede Kwestors:** Hierdie boeke van die Ringe van Lydenburg en Zeerust is nou ook vir bewaring in die Argief ontvang.

(6) **Ontbrekende Stukke:** Die volgende stukke ontbreek nog:

Hartebeestfontein: Finansiëlestestate 1931 en 1932.
Ring van Lydenburg: Sondagskoolkommissie Verslag, 1932.

Ring van Lydenburg: Sendingkommissie Verslag, 1932.

Witbank: Doopregister 1931.

Witbank: Lidmaatregister 1931.

Barberton: Doopregister 1932.

Barberton: Lidmaatregister 1932.

Meru: Finansiëlestate 1931 en 1932.

Koster-Derby: Finansiëlestade 1925, 1927, 1928.

Delarey: Finansiëlestaat B. 1926.

Roodepoort: Doopregister 1932.

(7) **Sending Argief:** Hieroor word nou aan die Sinode van die Sendingkerk gerapporteer.

U dienswillige dienaar,

S. MARTIN, Argivaris.

BYLAE XXXIII.

VERSLAG VAN DIE KERKKANTOORKOMMISSIE.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om die volgende verslag van sy werkzaamhede oor die afgelope drie jaar voor te lê:

(1) **Vergaderings:** U Kommissie het gedurende die drie jaar 15 maal vergader.

(2) **Personeel:** In die plek van Mn. K. van Rooyen wat die benoeming deur die Sinode nie aangeneem het nie, is mn. S. J. Bezuidenhout deur die Sinodale Kommissie benoem. Verder moet u Kommissie met diep leedwese melding maak van die heengaan deur die dood van sy ywerige en toegewyde Voorsitter, mn. D. E. van Velden in wie se plek deur die Sinodale Kommissie benoem is Dr. D. F. du Toit Malherbe.

(3) **Ring Hulpbehoewende Jongelinge Fondse:** Die fondse van ses van die Ringe t.w. Potchefstroom, Lydenburg, Pretoria, Heidelberg, Zeerust en Johannesburg word nou, op hulle versoek, deur U Kommissie geadmunistreer, elk waarvan jaarliks 'n heffing van £5 in die Sinodale Fonds stort.

(4) **Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds.—** U Kommissie beveel aan dat die Sinode die afskrywing van die volgende studieskulde, wat nog van die ou Normalfonds oorgeneem was, en gevvolglik baie oud is, sal ontorisear:

G. C. van der Merwe	£9 19 0.
W. A. Theron	27 1 6.
E. D. Faul	42 0 0.
L. Coetzer	112 10 0.
E. H. J. Hony	6 0 0.
<hr/>	
	£197 10 6.

(5) **Museum.** Die stigting van 'n Museum vir Kerklike en Sendingoudhede in die Museum-kamer van hierdie gebou, wat deur die Sinodale Kommissie goedgekeur is en aan U Kommissie opgedra is vir uitvoering, geniet

sy aandag. Sodra die kamer voorsien is van 'n gesikte kas, sal 'n oproep aan kerkrade en in die pers gedoen word.

(6) **Klavier vir Saal:** Die aankoop van 'n klavier vir die Saal was deur die Sinodale Kommissie aan U Kommissie opgedra. Na raadpleging met Professor Bon en Mn. H. C. de Kock het U Kommissie tot die oortuiging gekom dat dit nie raadsaam is om 'n gewone klavier aan te koop nie, maar wel 'n vleuel. Omdat die geld tot sy beskikking, t.w. £93 10s. nie daarvoor voldoende is nie, het U Kommissie nog nie die opdrag uitgevoer nie.

(7) **Vegkop:** Dit spyt U Kommissie dat hy moet rapporteer dat die huurder, weens die finansiële depressie en aanhoudende droogte, genoodsaak was om sy boedel oor te gee en gevolglik die huurkontrak te breek. Die plaas is nog nie weer verhuur nie.

(8) **Paaiemente Nedersettingsplaas:** As gevolg van 'n onderhoud wat u Kommissie in opdrag van die Sinodale Kommissie met die Sinodale Kommissie vir Armesorg gehad het, het u Kommissie reeds in April 1932 aan die eersgenoemde Kommissie gerapporteer:

(a) Dat hy g'n ander bron van inkomste sien, wat beskikbaar is om hierdie paaiement te betaal nie;

(b) dat, wat betref die bedrag van £573 19s. 4d. wat op 'n Nedersettings Spesiale Rekening in die boeke van die Saakgelastigde staan, hy aanbeveel dat dit vir die teenwoordige so sal bly.

(9) **Roossenekal:** Die Kerkraad het die aanbod van U Kommissie in 1932 gemaak om op die totale bedrag van £2700 'n som van minstens £100 per jaar af te betaal sonder verdere rente, met die verstande dat wanneer die jaarlikse afbetaling nie geskied nie, die rente rekening teen 6 persent sal voortgaan, aangeneem om in 1933 'n begin te maak met die betaling van die paaiemente. Omdat g'n paaiement in 1932 en ook g'n paaiement in 1933 betaal was nie, is die rente vir die twee jaar bygevoeg, wat nou die bedrag van opgehooppte rente bring op £966 12s 2d.

(10) **Witbank:** U Kommissie het op die 31ste Augustus 1931 hieroor by die Sinodale Kommissie rapport gedoen.

(11) **Pensioenskema Saakgelastigde:** Na deeglike ondersoek het U Kommissie 'n skema van die Koloniale Onderlinge Lewensversekerings Maatskappy met goedkeuring van die Sinodale Kommissie aangeneem, wat teen betaling van 'n maandelikse premie van £11:4:9 voorsiening maak vir uitbetaling van £1881 of 'n jaarlikse pensioen van £200 op 65-jarige leeftyd, en, in geval van dood of ongeskiktheid voor 65 jaar, uitbetaling van £1442 plus bonus vermeerderings, of 'n jaarlikse pensioen op 'n vasgestelde skaal bereken op die waarde van die polis.

Die volgende voorwaardes is vasgestel:

(a) Dat die Saakgelastigde maandeliks £6 4s. 9d. sal stort en die balans van £5 uit die Sinodale Fonds geneem sal word.

(b) Dat, indien die Kerk volgens reglement van die Saakgelastigde, na sy 65ste jaar die aanstelling van jaar tot jaar verleng, sal sy salaris met £200 per jaar verminder word, om also die bedrag, deur die Sinodale Fonds gestort sonder rente terug te kry.

(c) Dat in geval van dood voor sy 65 jaar, die bedrag, wat deur die Sinodale Fonds betaal is, sonder rente eers afgetrek sal word en dan die balans van die assuransiegeld aan die boedel uitbetaal word.

(d) Dat indien die Kerk besluit dat die Saakgelastigde, wanneer hy die ouerdom van 65 jaar bereik, sal aftree, die Kerk die reg sal hê om te bepaal op watter wyse die bedrag vir premies gestort, terug betaal sal word aan die Sinodale Fonds. Hierdie betaling sal ook renteloos wees.

(e) Dat die KerkkantoorKommissie benoem sal word as „Trustees” met wie die genoemde Maatskappy sal handel in verband met hierdie assuransie.

(12) **Lening by Abraham Kriel-Kinderhuis:** Omdat daar nie genoegsame fondse was om die finale rekeninge vir die bou van die Saal te vereffen nie het U Kom-

missie i.p.v. 'n verband op die gebou te neem 'n bedrag van £3000 uit fondse van die Abraham Kriel Kinderhuis, waarvan vir die teenwoordige alleen die rente kon gebruik word, geleent teen 5½ persent. Van hierdie bedrag is reeds £1000 afbetaal en die balans is betaalbaar in twee gelyke paaiememente op 3 Januarie 1935 en 3 Januarie 1936.

(13) **Veranderinge in Gebou:** U Kommissie het tot die besliste oortuiging gekom dat dit onwenslik is om voort te gaan om kamers op die tweede verdieping van die gebou as afsonderlike woonkamers of as 'n annex van 'n losieshuis te verhuur en daarom dit laat verander in drie gerieflike "Flats" wat verhuur word vir £22 per maand.

(14) **Fondse onder Beheer van Kommissies:** U Kommissie is van oordeel dat, as Kommissies, wat beheer het oor fondse, by die begin van die jaar 'n Begrotingstaat van Inkomste en Uitgawe sal optrek, dit baie daartoe sal bydra om oortrekkings te voorkom of ten minste te beperk. U Kommissie wil dus aanbeveel dat die Sinode sal bepaal dat elke sodanige Kommissie 'n begrotingstaat jaarliks voor 28 Februarie by die Kerkkantoor-kommissie, wat al die fondse administreer, sal indien.

(15) **Ou Woltemade Fonds:** Omdat u Kommissie oortuig is dat die twee skuldbewyse van £500 elk, wat as deel van die bate oorgeneem was, nie 'n gesonde belegging van geld is nie, het hy getrag om die vereffening daarvan, al was dit maar paaiementswyse, te verkry, maar dit het geblyk dat, vir die teenwoordige altans, daar niks aan te doen is nie.

(16) **Heffing vir Salaris van Saakgelastigde:** U Kommissie beveel aan dat die volgende gewysigde verdeling van die heffing vir die salaris van die Saakgelastigde goedgekeur sal word:

Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds	£40	0	0
Hulpbehoewende Gemeente Fonds	20	0	0
Armesorg Fonds	25	0	0
Sinodale Sending Fonds	90	0	0
Sending Onder Israel Fonds	20	0	0
Kweekskool Fonds	10	0	0
Sending Instituut Fonds	10	0	0

Nedersettingsfonds	20	0	0
Spoorwegpredikant Salaris Fonds	20	0	0
Bestryding Maatskaplike Euwels Fonds ..	20	0	0
Voortrekker-Gedenkfonds	60	0	0
Bybelverspreiding Fonds	20	0	0
Sondagskoolsendelingsalaris Fonds	10	0	0
Bearbeiding Studerende Jeug	5	0	0
	<hr/>		
	£370	0	0

(17) **Volmag van die Sinode:** Toe die Registrateur van Aktes onlangs gereël het, dat die volmag van die Sinode in Art. 138 aan U Kommissie gegee, nie die magtiging omvat om namens die Kerk transport van eiendomme te gee, of geld op verbande of andersins op te neem, of geld te belê nie, het U Kommissie deur sy prokureur met die Registrateur noukeurig in die saak ingegaan en wens nou as volg aan te beveel:

(a) Dat Art. 138 (2) gewysig sal word om te lees: „Hierdie Kommissie administreer die eiendomme en fondse van die Kerk.”

(b) Dat Art. 138 (3) as volg omskrywe sal word, met die bepaling dat van die reg om eiendomme van die Kerk te verkoop alleen gebruik gemaak sal word met goedkeuring van die Sinode of Sinodale Kommissie.

„Hierdie Kommissie hou die volmag van die Sinode met betrekking tot die eiendomme en fondse van die Kerk, om eisend sowel as verdedigend op te tree, en het in besonder die volgende magte:

(a) Om transport te neem op naam van die Kerk van alle eiendomme wat aan die Kerk geskenk word of toekom of deur hom verkry word en volgens die Kerklike Wette en Bepalinge op sy naam geregistreer moet word;

(b) Om te verkoop of andersins van die hand te sit of te skenk alle eiendomme, wat op naam van die Kerk of die Kommissie geregistreer is of deur hulle besit word en transport te gee van sodanige eiendomme;

(c) Om geld teleen teen sodanige voorwaardes en rente as die Kommissie mag goedkeur en daarvoor verband op genoemde eiendomme of ander sekuriteit te gee;

(d) Om geld uit teleen teen sodanige voorwaardes en rente en op verband van vaste eiendomme of ander sekuriteit soos die Kommissie mag goeddink."

U dw. dr. en Brs. in Kristus,

Wm. NICOL.

J. M. LOUW.

A. C. VLOK.

D. F. DU T. MALHERBE.

S. J. BEZUIDENHOUT.

BYLAE XXXIV.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VAN REVISIE.

HoogEerw. Heer,

Die Kommissie van Revisie het die eer om die volgende wetsveranderings aan die HoogEerw. Sinode voor te stel:

1. Art. 44 (1). Die eerste sin te lees na „afkondiging gedoen” as volg: „en skriftelik kennis gegee is nie aan die lede afsonderlik.”
2. Art. 74 (14). Voor „lidmate” in te voeg: „belydende”.
3. Art. 74 (20). „al die hindernisse” te vervang deur „alle hindernisse”.
4. Art. 74 (25). Hier by te voeg: „(f). Die Sinodele Armesorgfonds.”
5. Art. 76. Na „hierdie verslag” in te voeg: „wat deur die Kerkraad behoorlik in 'n vergadering goedkeur en geteken is.”
6. Art. 141. „twee Kommissies” te vervang deur „drie Kommissies” en verder by te voeg: „(c). Die Curatorium van die Sending-Instituut op Wellington”. (Sien Hand. Sin. 1931. Pag. 243 en 50.)
7. Art. 206. In verband met hierdie artikel wens die Kommissie aan te beveel dat die woorde op Pagina 171 (onderaan) en 172 (boaan) naamlik: „Vir alle ander vergaderings van lede van 'n deel of die geheel van sy gemeente, staan dit die Kerkraad vry om te bepaal wie daar stemgergtig sal wees”, geskrap sal word. (Sien ook in hierdie verband, Pag. 73, Hand. Sin. 1931.)
8. Art. 245. Hier in te voeg na „spesiale werk”: „deur die Sinode goedkeur.”
9. Art. 338. Na „vereiste stukke” in te voeg: „naamlik die kopie van die uitspraak en 'n geskrif wat die redes van sy appé behels en verder alles wat hy meen wat tot sy voordeel kan strek.”
10. Art. 337 (a) te skrap „waaronder hy sorteer” en dit te vervang deur: „wat straf toegepas het”.

11. Art. 337. Aan die end van Art. 337 (b) iii in te voeg die volgende: „(b) Die opheffing van die sensuur van 'n geskorste bedienaar van die Woord geskied deur die Ring wat hom geskors het, en wel op die volgende voorwaardes: i. Na gebleke grondige boetvaardigheid en beterskap; ii. Nadat hy 'n getuigskrif van onberispelikheid getoon het van die Kerkraad waaronder hy ressorteer.”

2. **Beskrywingspunte.** Insake die volgende ingekomme Beskrywingspunte beveel U Kommissie aan:

1. Art. 74 (13). By Art. 74 word bygevoeg by vraag (13): „en is die notule behoorlik onderteken.”—Ring van Potchefstroom. Aanbeveel.

2. Art. 74 (11). Art. 74 vraag (11) word verander, dat die voorlaaste gedeelte sal lees: „Is die salaris van die amptenare en beampes van die Gemeente gereeld betaal?”—Ring van Potchefstroom.

Aanbeveel word dat die verandering sō sal lees: „Is die salaris van die Predikant en van die beampes van die Gemeente gereeld betaal?”

3. Art. 74 (4). Die HoogEerw. Sinode word versoek uitleg te gee of die doel van Vraag (4) van Art. 74 is om vas te stel, dat in die hoofkerk in elke gemeente jaarliks viermaal die Heilige Awendmaal gehou sal word.—Ring van Potchefstroom.

Aanbeveel ,en verder aanbeveel dat die uitleg as 'n Besluit van die Sinode in die Besluite-register sal opgeneem word.

4. Art. 90. Dat by Art. 90 'n nuwe sub-artikel sal bygevoeg word: „(10) Om binne twee maande nadat die Ringsvergadering gehou is alle Ringsbesluite aan die Kerkrade binne die Ringsresort te stuur.”—Ring van Potchefstroom. Aanbeveel.

5. Art. 244 (1). Die Ring van Lydenburg versoek die HoogEerw. Sinode om die woord „permanent” in Art. 244 (1) duidelik te omskrywe.—Ring van Lydenburg.

Aanbeveel :Dat die Sinode sal verklaar dat „permanent” beteken: „vas vir 'n onbepaalde tyd, d.w.s. dat die Kerkraad nie vry sou wees om die ooreenkoms te ver-

nietig anders dan met die bewilliging van die persoon self soos in die geval van 'n Predikant van 'n gemeente."

6. Art. 74 (21). Die Ring versoek die Sinode om die laaste vraag in Art. 74 (21), wat betrekking het op ons dagskole te skrap.—Ring van Pretoria.

Nie aanbeveel nie.

7. Art. 97. Dat Art. 97 verander word om aan die einde as volg te lees: „met die doel om die Sondagskoolwese en die werk van Kristelike Verenigings in die Ringsressort te bevorder.”—Ring van Ermelo.

Aanbeveel met die invoeging voor „Kristelike Verenigings” van: „deur die Kerk erkende.”

8. Art. 34 (13). Die HoogEerw. Sinode besluit om by Art. 34 (13) die volgende bepaling te voeg: „n Kommissierapport, of -aanbeveling, is nie 'n voorstel nie, tensy dit deur 'n lid van die vergadering, na die indiening daarvan, voorgestel word en deur 'n ander lid gesekeerdeer word.”—Predikant van Melville.

Die prosedure hier voorgestel beskou U Kommissie die juiste te wees en is van gevole dat dit 'n algemeen vanselfsprekende usansie is, en ag dit nie nodig om dit in die Wet op te neem nie.

9. Art. 34 (20). Die HoogEerw. Sinode besluit om by Art. 34 (20) die volgende bepaling te voeg: „As daar om hersiening van 'n besluit van die Vergadering gevra word, sal daar aan die voorsteller van die hersiening die geleentheid gegee word om vir die Vergadering duidelik te maak waarom om hersiening gevra word.”—Predikant van Melville.

Nie aanbeveel nie.

10. Art. 329. Die HoogEerw. Sinode besluit om Art. 329 só te verander, dat dit as volg sal lees: „Wanneer die Ringskommissie van oordeel is, dat die aangeklaagde persoon in sy diens behoort geskors of afgesit te word, sal dit die reg en die plig van die Ringskommissie wees om die aangeklaagde voorlopig te skors of af te sit, en daarby te verklaar dat hy gedurende die tyd van sy skorsing of langer, soos ook in die geval van afsetting, ontset word van die kerklike voorregte, wat aan die lidmaatskap verbonde is (vgl. Art. 335). Hulle sal daarvan kennis gee aan die Kerkraad en aan die Ringsvergade-

ring wat dan moet opgeroep word, tensy die gewone Ringsvergadering binne twee maande na die beslissing van die Ringskommisie moet plaasvind, en wat dan, net soos die buitengewone Ringsvergadering, die saak, sover moontlik, finaal sal afhandel (vgl. Art. 260 vir gevalle waar dit 'n Sendeling geld).”—Predikant van Melville.

Nie aanbeveel nie.

11. Art. 60 en 227. Tusschen de woorden „'n behoorlike woning” en „'n toereikende salaris” (Art. 60) worde ingevoegd „'n doeltreffende vervoermiddel.” Ook tusschen de woorden: „behalwe 'n vry woning” en „£.....” in vorm van Beroepsbrief (Art. 227) dezelfde uitdrukking.—Predikant van Utrecht.

Aanbeveel: dat toegevoeg by Art. 60 en ingevoeg in Art. 227 sal word: „en vir sy vervoer in die Gemeente.”

12. Art. 74 (2). Aan die einde van Art. 74 (2) word die woorde: „en wel by al die Sondagsdienste” bygevoeg.—Predikant van Boksburg.

Aanbeveel: dat bygevoeg word: „en wel by die Sondagsdienste”.

13. Art. 74 (13). By Art. 74 (13) word die woorde „van die Vergaderinge” na die woorde: „handelinge” ingevoeg.—Predikant van Boksburg.

Nie aanbeveel nie.

14. Art. 74 (17). Die woorde „of op naam van die Gemeente” in Art. 74 (17) worde geroyeer.—Predikant van Boksburg.

Nie aanbeveel nie.

15. Art. 163. In Art. 163 word ingevoeg na: „van die Predikant of”: „in die geval van vakante gemeentes.”—Predikant van Chrissiesmeer.

Nie aanbeveel nie.

16. Art. 251 (6) en Art. 255 (13). Die HoogEerw. Sinode word gevra om in Art. 251 (6) en Art. 255 (13) die woorde: „op naam van die Kerkkantoorkommisie van die Kerk” te skrap en die volgende woorde: „in oorelog met die Kerkkantoorkommisie op naam van die Kerk.”—Kerkkantoorkommisie. Aanbeveel.

Met hoogagting dienswillig die uwe,

PAUL NEL, Voorsitter.

J. H. EYBERS.

G. M. PELLISSIER, Scriba.

BYLAE XXXV.

KOMMISSIE VAN REVISIE.

Tweede Verslag.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om verder as volg te rappor-teer:

(1) **Terugverwys na die Kommissie.** Art. 245 (Pt. 8 verslag Kommissie van Revisie, Bylae XXXIV).

Na heroorweging beveel U Kommissie aan:

I. in te voeg na „het die reg om” die volgende woorde „in 'n vaste betrekking deur die Sinode goed-gekeur.”

II. Weg te laat „op versoek.”

III. In Art. 245(b) „in 'n bepaalde” te vervang deur „in so'n bepaalde.”

(2) **B. Beskrywingspunte:** (Bylae I punt VI).

B. (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9): Reeds afgehandel. (Sien verslag van Kommissie van Revisie, Bylae XXXIV).

B. (10) Hieroor word aanbeveel dat die Artiekels wat oor hierdie saak handel onveranderd bly en aan Art. 188(1) so spoedig moontlik uitvoering gegee word.

B. (11) en (14): Aanbeveel: dat in Art. 200 „£400” vervang deur „£300”.

B(12): Aanbeveel.

B.(13) en (16): Reeds afgehandel (sien Eerste Ver-slag. Bylae XXXIV).

B.(17): Aanbeveel dat in Art. 165, onder (b) inge-voeg word na „oneer” die woorde „dooplede is en”.

(c) geskraap word.

onder (d) ingevoeg na „bekend is” die woorde „en dooplid of -lede is van 'n christelike Kerk” en geskrap „maar nie lede van die Kerk nie.”

B. 18. Aanbeveel.

BB. 19, 20, 21, 22 en 23. Reeds afgehandel in die Eerste verslag.

B. 24. Aanbeveel dat na „n vaste dag” ingevoeg word „of dae nie meer as twee nie” en dat „maar die dag sal nie Sondag wees nie” vervang word deur „,alleenlik nie 'n Sondag nie.”

B. 25. Geen aanbeveling nie.

(3) **Verwys na die Kommissie.** (Pt. 5, Bylae IV.)

Aanbeveel 1. dat by Art. 109 gevoeg word „en wat tenminste 'n week voor die vergadering in hande van die Moderatuur gestel word met 'n begeleidende skrywe om te sê wie sal verskyn.”

II. Dat in Art. III(2) geskrap word „eis op en lees van die geloofsbriefe” en ingevoeg word „van die ingekome geloofsbriefe” na „goedkeuring” terwyl „daarvan” ook geskrap word.

Met hoogagting,

U dienswillige dienaars,

PAUL NEL.

J. H. EYBERS.

G. M. PELLISSIER (Scriba).

BYLAE XXXVI.

KOMMISSIE VAN REVISIE

Derde Verslag.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om te rapporteer as volg:

1. Art. 331. Na „vereiste stukke” in te voeg „naamlik die kopie van die uitspraak en geskrif wat die redes van sy appél behels en verder alles wat hy meen wat tot sy voordeel kan strek.”

So word aanbeveel.

2. Aanbeveel die volgende wetsartikels wat outomatisies verval het met die stigting van die Sendingkerk, met die nodige redaksionele veranderings weer krag van wet te verleen t.w.

i. Art. 257 met die volgende veranderings:

- (a) „Rings-Sendingkonferensie” te vervang deur „Sending-Ringsvergadering.”
- (b) Weg te laat: „of Kerkraadslede” en ook „na behandeling . . . gestel”.

ii. Art. 264(6): „Rings-Sendingkonferensie” te vervang deur „Sending-Ringsvergadering.”

iii. Art. 264(10)(a): „Rings-Sendingkommissie” te vervang deur „Sending-Ringsvergadering.”

(b) Weg te laat „vir behandeling . . . Rings-Sending-konferensie.”

iv. Art. 266 „Rings-Sendingkonferensie” te vervang deur „Sending-Ringsvergadering.”

Met hoogagting,

U Dienwillige Dienare,

PAUL NEL.

J. H. EYBERS.

BYLAE XXXVII**VERSLAG VAN (1ste) TYDELIKE REGSKOMMISSIE**

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer as volg te rapporteer:-

A. Beskrywingspunte (Bylae I, punt VII A):

(1) „Vrouelidmate”.

Aanbeveel: dat orals waar in die Kerkwet melding gemaak word van lidmate dit albei geslagte sal beteken, behalwe in die geval van die Reglement vir die beheer van kerklike goedere en fondse (p.131), en dat die Kerkwet in die voege verander word (bv. Art. 228), en alle desbetrefende artiekels met die aanbeveling gekoördineer word.

(2) **Kapelaan Robertshoogte**: aangesien die plan nie meer bestaan om 'n afsonderlike gemeente te stig nie verval hierdie punt.

(3) **Oorgaan na Sektes**:

Aanbeveel.

(4) **Sentrale Fonds en Gegradeerde Salarisskaal**.— Hoewel die Kommissie dit nie kan aanbeveel nie, wil ons tog wys op die dringende noodsaaklikheid van 'n sterk sustentasiefonds met die oog op ondersteuning van Hulp-behoewende Gemeentes.

(5), (9), (12), geval Esterhuizen: doop van 'n kind oor 7 jaar. Aanbeveel.

(6) **Ringskommissies**: Die antwoord van die Kommissie is dat die regte, magte en pligte van Ringskommissies in verband met verskillende sake, waar hulle fungeer, in die Kerkwet duidelik bepaal word (b.v. Artt. 92, 324, 328 tot 331, ens.)

(7) **Kelkies en Bekers**: Hierdie vraag moes liewers aan die Ring gedaan gewees het, maar behoort in ieder geval deur die Kerkraad self opgelos geword het.

(8) **Aanneming en Bevestiging**:

Aanbeveel: binne ses maande, tensy verhinder deur siekte of ander onvermydelike oorsake.

(10) **Attestate laat kom:**

Aanbeveel: dat die Kerkraad die reg sal hê om sertifikate van lidmaatskap te laat kom, tensy 'n lid hom definitief afskei van die Kerk.

(11) **Sektes:**

Die Kommissie wens te verwys na besluite van Sinode van 1928 in hierdie verband (sien Kerkwet p. 154).

(13) **Bevestiging Kerkraadslede:**

Aanbeveel dat bevestiging sal geskié binne ses maande na hulle verkies is, tensy deur wettige redes verhinder.

Die H.E. Sinode God's rykste seëninge toebiddende, het ons die eer ons te noem,

U diensw. dienaars in Christus,

PAUL NEL, Voorsitter,

J. J. DE WET,

J. T. EYBERS,

A. P. VISSER,

A. W. DE WAAL,

D. F. DU T. MALHERBE (Seriba).

BYLAE XXXVIII**VERSLAG (2de) VAN DIE TYDELIKE REGS-KOMMISSIE**

Aan die HoogEerw. Moderator van die Sinode,

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer:
Na aanleiding van Punte 3 (2) Bylae VII en VIII A (2) Bylae I pt. VIII, besluit die Sinode as volg.

A. 1. Aangesien (a) dit 'n beginsel van die gereformeerde regssorde is dat die weg van die bediening van die Woord in die Kerk behoort betree te word langs ordelike weg, d.w.s. die weg van wettige beroeping, goedkeuring en bevestiging in die amp vanweë die kerk, met daarop volgende reëlmataige kerklike toesig en (b) daar gewigtige praktiese redes voor bestaan, sal dit nie geoorloof wees vir 'n Dienaar van die Woord om uit sy ordelike kerklike diens te tree ten einde hom te gaan wy aan geestelike arbeid sonder kerklike beroeping en goedkeuring nie. Doen hy dit, dan verval daardeur sy status as Dienaar van die Woord.

U Kommissie moet egter daarop wys, dat, indien die Sinode hom nou ten gunste van hierdie standpunt verklaar, geen besluit in die voege op die oomblik krag van die wet kan hê nie, aangesien die Legitimasié van Predikante val onder die sake wat behoort tot die Grondslae van die Kerk. (Sien Kerkwet Bylae 1, bl. 129) en dat daar geen verandering in kan aangebring word nie dan na 'n kennis-gewing van minstens ses maande.

Ons wens derhalwe te adviseer dat die Sinode nou sal besluit om by sy volgende sitting na ten minste ses maande, die volgende voorstel in behandeling te neem, n.l.: Die Sinode besluit om 'n nuwe punt (d) onder Art. 16 in die Kerkwet te plaas (met verskuiwing van die huidige punte (d) en (e) na (e) en (f) resp.) wat sal lees as volg: „As hy sy bediening neergelê het met die doel om hom op sy eie te gaan wy aan geestelike werk waartoe hy geen kerklike beroeping op goedkeuring ontvang het nie. In sulke gevalle sou alleen die Sinode, onder besondere omstandighede verlof tot die behoud van status mag gee.

B. Oor pt. (3)1. (Bylae VII) adviseer U Kommissie dat met hierdie geval sal saamgeneem word ook die van

ds. W. C. Malan. En wat hierdie twee Predikante betref, is die posisie as volg: Daar bestaan tans geen wetsartikel waaronder hulle status aan hulle ontnem kan word nie; want al was hulle handelwyse prinsipiël onreëlmaticig, daar was tot nog toe geen uitdruklike voorsiening in ons wetboek wat dit as sodanig verklaar nie. Ook sou 'n eventueel na 6 maande deur die Sinode genome besluit soos hierbo aanbeveel geen terugwerkende krag hê nie. Die Sinode sal die twee betrokke Predikante, Di. (Dr.) D. Moorrees en W. C. Malan, dus moet laat met behoud van hulle status, hoewel hulle geen kerklike roeping het waarvolgens die Sinode hom geroepe ag om hulle by die gemeentes aan te beveel. Hulle posisie is van eksepsoniale aard: hulle is predikante van die kerk maar staan nie in diens van die Kerk nie. Hulle het geen kerklike aanstelling nie en ook geen kerklike sanksie vir die besonder geestelike werk wat hul nou doen of in die toekoms sou mag onderneem nie. Dit is egter noodsaaklik dat hulle posisie as lede van die Kerk sal gedefinieer word. En hier adviseer U Kommissie dat die Sinode verordineer dat hulle sal staan onder die toesig van 'n bepaalde Kerkraad, waar hulle attestate van Lidmaatskap sal ingedien word, en van die Ring waarin die gemeente geleë is waarvan hulle lidmaat sal wees. En enige moontlik klagte betreffende hulle leer of lewe sal ingedien word by die Kerkraad of Ring, nadat die geval mag eis, onder wie se toesig hulle val.

Eindelik moet dit vas gelê word dat hulle nie in 'n gemeente mag optree sonder skriftelike uitnodiging of toestemming van die Kerkraad nie.

B. **Re Beskrywingspunt A (1) Bylae 1 punt (VIII).** Adviseer U Kommissie dat (a) wat die Oxford Groep betref, die besluit van die vorige Sinode gewysig word as volg: Die Sinode besluit as volg: Aangesien hierdie beweging nie voorgee om enige bepaalde leer voor te staan nie, maar alleen 'n metode van beoefening van die godsdienstige lewe en onderlinge christelike gemeenskap is, die houding wat teen die Oxford Groep Beweging moet ingeneem word, aan die diskresie van elke Kerkraad oorgelaat word.

(b) Wat betref die **Afrika Evangeliese Bond** besluit die Sinode om die Besluit van 1931 te wysig as volg: „Daar die opleiding van die Arbeider A.E.B. nie vanweé ons kerk geskied nie, is die Sinode nie bereid om hulle in die algemeen by die gemeentes aan te beveel

nie, en terwyl hy vir die teenwoordige geen verpligting aangaande die gebruikmaak van hulle dienste op die kerkrade wil hê nie, maar hy die kerkrade aan tot die instelling van deeglike ondersoek en die ernstige betragting van versigtigheid by die in-diens-neming van enige arbeider (ster) wat nie vanweë ons kerk opgelei en goedgekeur is nie. Die Sinode wil by die Kerkrade aandring daarop dat daar sal gebruik gemaak word van deur die Kerk gevormde en erkende werkers en werksters.

(2) Na aanleiding van hierdie beskrywingspunt, wil u Kommissie die Sinode in ernstige bedenking gee die vraag of dit nie noodsaaklik is dat ons kerk, of die Gefedereerde kerke gesamelik, sal besluit tot die daarstelling van 'n Inrigting waarin christelik-sosiale werksters kan opgelei word nie.

C. Re pt. 5(1) (Bylae VII): beveel U Kommissie aan dat die saak verwys word na die Raad der Kerke, en wel met die oog op uniformiteit in die gedragslyn in hierdie saak by die verskillende Gefedereerde Kerke.

Insake Punt 3, (Bylae 1 punt VII) (Sektes) adviseer U Kommissie, na ingewonne regadvies, dat dit nie kan toegestaan word nie, en wel om die volgende redes.

(a) Volgens Artt. 70 en 71, sou 'n Kerkraad nie mag weier om 'n sertifikaat van lidmaatskap uit te reik aan 'n lidmaat wat na elders verhuis nie, as hy nie onder sensuur staan nie.

(b) En dan is dit nie geoorloof nie om aanmerkings, wat moontlik vir die persoon nadelig mag wees, te maak op so'n sertifikaat aan 'n ongesensureerde lidmaat nie.

(c) In geval dit tot die kennis van 'n kerkrade sou kom dat 'n lidmaat „deur woord of daad toon dat hy hom van die Kerk afskei,” sou hy daar mee, volgens Art. 4, rede gee dat sy lidmaatskap van die Kerk as vervalle verklaar kan word.

Die vir vervalle-verklaring, egter kan alleen geskied by kerkradsbesluit wat geneem moet word langs die weg van wettelike prosedure soos voorgeskryf o.a. in Artt. 298-326. Word die lidmaatskap van 'n persoon so vir vervalle verklaar, word natuurlik aan hom geen sertifikaat van lidmaatskap uitgereik nie, en bestaan daar ook in hierdie geval geen rede vir 'n aantekening soos gevra in die Beskrywingspunt nie.

Insake die vraag: „Hoe moet gehandel word in 'n geval waar daar na die tyd in Art. 50 gestel, 'n beswaar

inkom teen 'n persoon wat tot ouderling of diaken gekies is?" adviseer U Kommissie dat die Kerkraad volle jurisdiksie het oor 'n gekose persoon solank as hy nog nie in die amp bevestig is nie. As daar te enige tyd ook na die tyd gestel in Art. 50 maar voor die bevestiging, klagte van 'n ernstige aard teen die leer, lewe van 'n gekose persoon inkom, sou dit die plig van die Kerkraad wees om ondersoek in te stel. Word die klagte gegrond bevind, kom dit ons voor dat, soos die wet nou staan, 'n uitspraak vanweë die Ring (desnoeds deur middel van die Ringskommissie volgens Artt. 327 tot 331) sal moet verkry word.

U Kommissie wil daarop wys dat daar hier 'n leemte in die kerkwet bestaan; want, volgens die hierbo aanbevole prosedure — wat vir ons die enigste wettelike weg skyn te wees — is daar wesenlik 'n oorskryding van die Ring op die terrein van die Kerkraad.

Derhalwe beveel u Kommissie aan:

(a) Dat die tyd gestel in Art. 50 sodanig verander sal word dat die woord: „tot op die dag na die derde afkondiging” sal lees: „binne sewe dae na die derde afkondiging”; en

(b) dat 'n nuwe artikel (52?) sal ingevoeg word wat lees: „Die Kerkraad het volle jurisdiksie oor persone wat tot 'n kerklike amp gekies is tot dat hulle bevestig is en sal sorgdra dat geen persoon wat skuldig is aan sensurabele oortreding in leer of lewe in die amp sal bevestig word nie.”

U dienswillige dienaars in Christus,

PAUL NEL (Voorsitter).

J. I. DE WET.

J. H. EYBERS.

A. W. DE WAAL.

A. P. VISSER.

D. F. DU T. MALHERBE (Seriba).

BYLAE XXXIX.

VERSLAG (3de) VAN DIE TYDELIKE REGS.
KOMMISSIE

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer as volg te rapporteer oor:
STUK INSAKE KAPELAAN ROBERTSHOOGTE
 Na raadpleging met die predikante van Pretoria en Pretoria Wes beveel u Kommissie aan dat die aanbevelings van die Ring van Pretoria nie aangeneem word nie, maar dat die saak terugverwys word na die Ring om te sien of deur 'n verskuiwing van die lyne dit nie moontlik is om Robertshoogte onder Pretoria Gemeente te laat val om te bearbei.

U dienswillige dienaars in Christus,

PAUL NEL.

J. I. DE WET.

J. H. EYBERS.

A. P. VISSER.

A. W. DE WAAL.

D. F. du T. MALHERBE.

BYLAE XL.

KOMMISSIE VIR ALGEMENE SAKE

Die H.E. Moderator en B.B. in Christus,
Pretoria.

HoogEerw. Heer,

Bowegenoemde Kommissie het hiermee die eer om betreffende die sake wat naar hom vir oorweging verwys is, as volg die H.E. Sinode van advies te dien:

(Vgl. Bylæ I, pt. VIII.)

A. (1) en (2). Wat aangaan Beskrywingspunte onder hoof A, merk u Kommissie aan dat, kragtens 'n reeds gevallie besluit van die Sinode, Nos. (1) en (2) aan sy bevoegdheid om mede daaroor te beraadslaag, en die terme van sy opdrag, onttrek is geword.

3. **Vrymesselaars:** U Kommissie beveel die deur die Ring van Ermelo aangevraagde wysiging van die betrokke Sinodale besluit aan.

(4) en (11) **Leges vir Huweliksbevestigings:**— Dit ontbreek u Kommissie aan die vrymoedigheid om die bewilliging van die bewuste versoek van die Ring van Ermelo aan te beveel nie, maar hy gee beskeidenlik aan die hand, dat die kerklike Leges vir Huweliksbevestiging aanmerklik verminder sal word, omdat hy van gevoele is dat ingevolge sodanige vermindering die kerklike Inseëning van die Huwelik bevorder sal word.

(5) **AMPTELIKE KLEREDRAG VAN KERKRAADSLEDE:**— Belangende hierdie, nie onbelangrike aangeleenheid, besluit u Kommissie dat daar in onse kerklike Wette en Bepalings 'n heenwysiging geskied van wat as welvoeglike amptsgewaad geld ten aansien van kerkvergadering, dog dat, daarteenoor, daar nêrens enige statutêre voorskrif te vindé is, maar deur die gehalte van die kleredrag van kerkradslede tydens die bywoning van ander samekomste van godsdienstige aard, soos b.v. die Openbare Eredienste, gereël word nie.

U Kommissie is van gevoele dat in die vasstelling van die aard van kleredrag by alle kerkvergaderings, Artikel 34 (24) nikks in duidelikheid te wense oorlaat nie.

Insaake, egter, die gewaad wat lede van die kerkrad behoort aan te hê, wanneer hulle die Openbare Erediens-

te, en insonderheid die wat in die Hoofkerk in die gemeente sowel op onse kerklike jaarfeeste as op gewone Sondae, waargeneem word, bywoon, oordeel u Kommissie dat die H.E. Sinode baie beslistelik die wenslikheid sal beklemtoon dat die bedoelde kleredrag sal bestaan uit 'n sogenaamde manelpak, en dat tenminste vir soveel tydelike en ander lewensomstandighede dit toelaat, lede van die Kerkraad hulle aangewese sitplekke in die plaas van aanbidding sal inneem gekleed in stoffasie van 'n swarte kleur, en aanhebbende 'n manel, en wit das.

(6) Die Viering van die Eeupees van die Slag van Bloedrivier.

U Kommissie steun die gedagte behels in die voorstel van die Predikant van Utrecht van ganser harte.

(7) Termyn wat moet dien as basis vir die Opstelling van Statistiek vir die Kerklike Jaarboek.

U Kommissie is sterk oortuig van die wenslikheid dat die bedoelde termyn bepaal sal word as aanvangende op die eerste dag van Oktober, en as eindigende op die laaste dag van September.

(8) Die Gelykgeldigheid van ons Kerklike Doopseëls met die burgerlike Geboortesertifikaat, in die skattung van die Burgerlike Owerheid.

U Kommissie heg sy onvoorwaardelike goedkeuring aan die eis insake voornoemde kwessie, wat deur die Ring van Potchefstroom also voorgedra word, en sal gaarne sien dat daar in die rigting van die verkryging van die bewilliging van daardie eis, die nodige stappe gedoen sal word.

(9) Bespoediging van die Werksaamhede van die Sinode:—

Oor hierdie aangeleentheid het daar reeds 'n beslissing gevall op een van die eerste sittings van die Hoog-Erw. Sinode.

(10) Sosiale Euwels:—

By die uitbring van advies oor die vraagstuk van Maatskaplike Euwels waaroer die alhier ter sprake synde beskrywingspunt van die Ring van Potchefstroom handel, verwys U Kommissie naar besluite wat reeds by vorige geleenhede deur die Sinode geneem is insake sekere bepaalde Sosiale Euwels en Sedelike gevaaarlike vorms van tydverdryf, en waarvan daar vermelding geskied in die

Besluite Register (Bylae 8), in die jongste uitgawe van onse Kerklike Wette en Bepalings.

Die bewuste besluite raak sulke sake soos Drankmisbruik (pag. 155); Dans en Kaartspel (pag. 155); Eg-skeiding (pag. 156); Gemengde Baaierie (pag. 160); Lotery (pag. 160); die Gebruik van Sterke Drank en die Rookgewoonte by lede van die vroulike geslag (pag. 161); en Sondagontheiligeing (pag's. 161 en 164).

Vervolgens deel U Kommissie die mening dat voormalde praktyke op seer duidlike wyse in die soewe aangehaalde Besluite veroordeeld staan, en dat hy gevvolglik nikks aan die hand te doen het wat aan hetgeen daar reeds vermeld staan, toegevoeg kan word, waardeur die afkeurenswaardigheid van genoemde gewoontes en gedragslyne in nog helderder daglig gestel sou kan word.

Ten slotte ag U Kommissie dit as seer raadsaam, dat aan die Kommissie belas met die opstel van die Herderlike Brief, deur die H.E. Sinode opdrag gegee sal word om andermaal, en wel met die meeste erns, die aandag van die Kerklike publiek te vestig op die verkeerde of die gevaarlike van sommige of alle van die genoemde wanpraktyke en misbruiken.

(12) **Vrystelling van Seëlbelasting:**—Hierdie wenk van die Kerkraad van Krugersdorp verdien geen aanbeveling nie.

B. (13) Die afstaan van die Voortrekker-Gedenksaal ten gebruik van die Ned. Herv. Kerk en die Geref. Kerk (Vgl. Bylae IV, punt 10).

Heelhartig verenig U Kommissie hom met die wenk waaraan daar deur die gewese Moderator in sy feesrede, gelewer ter geleentheid van die ingebruikneming var hierdie gebou, uitdrukking verleen is dat, naamlik, onder die seëning wat ons Kerk in die besit van sulk 'n gebou ten dele val, as geensins die minste moet geld die kostelike voorreg om by geleentheid in die verskied ook in staat te wees om aan suster-kerkgenootskappe 'n vergaderplek vir sekere spesifieke doeleinades aan te bied.

Weshalwe U Kommissie aanbeveel dat aan die Ned. Herv. Kerk en die Geref. Kerk, almede aan ander kerke, die Voortrekker-Gedenksaal beskikbaar gestel word vir die hou van hulle Sinodale Vergaderings geheel kosteloos, behalwe dat daar van hulle geëis word om onse Kerk skadeloos te stel met betrekking tot die gebruiklike lopende uitgawes berokken in verband met die verligting

van die Saal en die bediening, gedurende die tyd dat hulle van die geriewe van die Saal hulle bedien.

Langs hierdie weg is U Kommissie van oordeel dat die so lofwaardige strewe om die broederbande wat ons Kerk met die ander genoemdes verbind, te versterk en nouer toe te haal, groteliks gebaat sal word terwyl daarteenoor, die bedrag aan geldelike vergoeding vir die gebruik van die Saal wat ons Kerk also prys sal moet gee, op sy meest tog maar op 'n betreklik nietige syfer te staan sal kom.

Hiermee meen U Kommissie beskeidenlik hom van die hom opgedrae taak gekwyt te hê.

Die H.E. Sinode Gods rykste seëninge in al sy verdere verrigtinge toebiddende, het ons die eer ons te noem,

U dienswillige dienaars in Christus,

J. D. ROOS.

L. P. SNYMAN.

H. J. POTGIETER.

PAUL POTGIETER.

F. J. v. d. MERWE.

J. P. JOUBERT.

A. W. ECKARD.

R. J. B. FEENSTRA.

S. F. WEICH (Scriba)

Lede van die Kommissie.

Pretoria,
6 April 1934.

BYLAE XLI.

VERSLAG VAN DIE TYDELIKE KOMMISSIE VIR
OPVOEDING EN ONDERWYS.

(1ste Deel).

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer te rapporteer oor die verskillende verslae en beskrywingspunte wat onder sy aandag gekom het.

1. Werk aan hom toevertou.

A. Verslae van:—

1. Die Sinodale Sondagskoolkommissie. (Bylae XVI).
 2. Die Kommissie vir Opvoeding. (Bylae XVII).
 - 3.(a) Die Kommissie vir Bybelverspreiding en Kolportasie. (Bylae XVIII).
 - (b) Oorsig van die werksaamhede van die Kolporteur. (Bylae XIX).
 - 4.(a) Die Kommissie vir die Bearbeiding van die Studerende Jeug. (Bylae XX).
 - (b) Die rapport van die vorige Studente Arbeider.
 - (c) Die voorlopige rapport van die teenwoordige Studente Arbeider.
 5. Die Kommissie vir die Afrikaanse Gesangbundel. (Bylae XXI).
 6. Die Kommissie vir Nuwe Gesangwyses. (Bylae XXII).
- B. Beskrywingspunte met referete:—(Bylae 1 punt 11).

1. Uitbreiding van die Hand-boek vir katkisasie van Dr. Gerdener.

2. Bybelkenniseksamens.
3. Boekhou as vak vir Proponentseksamen.
4. 5. 8. Opleiding van predikante.
6. Beskuldigings van Direkteur van Onderwys.
7. Opleiding in Handelsvakke.

- A.1. Verslag van die Sinodale Sondagskoolkommissie. (Bylae XVI).

1. Werksaamhede word vir kennisgewing aange- neem.

2. Statistiek. U Kommissie beveel aan dat :—

- (a) By die verskillende Kerkrade word sterk aangedring om te sorg vir volledige en betroubare statistieke van die Sondagskoolwese in die verskillende Gemeentes. Die teenwoordige toestand laat nog altyd plek vir die verwyt, dat Kerkrade nie genoeg belangstel in die Sondagskool werk nie.

Ons bring graag die moontlikheid en die wenslikheid van die stigting van die Huissondagsskole in die dunbevolkte dele van ons platteland onder die aandag van die Vergadering.

- (b) Onder Art. 74(21): Dat die getalle van gewone en Huissondagsskole, Onderwysers en kinders afsonderlik sal vermeld word.

3. Organisasie.

Die wenslikheid en nut van die stigting van Sondagskool-Unies onder leiding van die Kerkraad word ernstig aanbeveel.

4. Kinderdienste word aanbeveel.
5. Kinderfeeste word ten sterkste aanbeveel.
6. Voorbereidingsklasse vir Onderwysers: die noodsaaklikheid van hierdie saak word beklemtoon.
7. Konferensies word met dank van kennis geneem.
8. Algemene Sondagskool-Sekretaris. U Kommisie beveel aan dat:—

- (a) Aan die Sondagskool-Kommissie word opgedra om uit te vind watter bedrag nodig sal wees, sodat onse Kerk sy regmatige deel doen en elke gemeente word dan vriendelik versoek om sy beskeie deel by te dra.
- (b) By Kerkrade word aanbeveel om meer gebruik te maak van die dienste van die Sondagskool-Sekretaris.

9. Literatuur.

Aanbeveel word dat:—

- (a) Formaat van Roosters en Registers word met dank van kennis geneem.
- (b) Kindervriend, dat die Kerkraad sal dit verskaf.
- (c) Die Morelig, word sterk aanbeveel.
- (d) „Nuwe Halleluja,” word sterk aanbeveel.
- (e) Uitstalling word met dank van kennis geneem en word vertrou dat die lede van die Sinode daarvan sal kennis neem.

10. Sondagskool-Sendeling-Salaris.

Beveel die Kommissie aan dat:—

- (a) Die Sondagskoolkommissie verantwoordelik sal gehou word alleen vir die Sondagskool-Sendeling se salaris.
- (b) Die kollekte by kinderdienste in die Kerkkas sal gestort word vir die Sondagskoolwese.

11. Ander aanbevelings.

U Kommissie beveel aan dat die aanbeveling van die Kommissie van Revisie, Bylae XXXIV (7) goedgekeur word.

12. Slot.

Word met dank aan die Here van kennis geneem.

A.2. Verslag van die Kommissie vir Opvoeding en Onderwys. Bylae XVII.

1. Voorsitter van Kerkrade op Koshuiskommissies.

U Kommissie sal graag meer informasie omtrent hierdie saak van die HoogEerw. Moderatuur wil ontvang.

2. Brief van Scriba Kommissie vir Opvoeding van O.V.S.

A. Re opleiding van Afrikanerdogters as verpleegsters — beveel U Kommissie aan die goedkeuring van die aanbeveling van die Kommissie.

B. Re verteenwoordiging van Afrikaners in Inrigtings vir sielsiektes en afsonderings Hospitale word weens gebrek aan informasie van de saak afgestap.

3. Vermindering van Salarisse van Onderwysers..

Word vir kennisgewing aangeneem.

4. Uniale Subsidie. Word vir kennisgewing aange- neem.

5. Hoërskoolbeurse. Word vir kennisgewing aange- neem.

6. Moedertaal Onderwys. Word vir kennisgewing aangeneem.

7. Verteenwoordiging op Skoolbesture. Word aan- beveel dat:—

Die Sinode gemeentelede opwek om meer belang te stel in die verkiesing van skoolrade, skoolkommissies, en beherende liggeme.

8. **Onderwys Kongres te Johannesburg.**—U Kommissie wil die saak met krag onder die aandag van die Sinode bring en aanbeveel dat die H.E. Moderator 'n kort woord van aanmoediging en verduideliking sal spreek.

A. III. Rapport van die Kommissie vir Bybelverspreiding. — Byleae XVIII.

1 en 2, word vir kennisgewing aangeneem.

3. **Kolporteur.**—U Kommissie het met dank kennis geneem, dat uit die kontrak tussen die Kolporteur en die Kommissie blyk, dat alleen goedgekeurde lektuur aan die man gebring word.

4. (a) Word goedgekeur.

(b) Word vir kennisgewing aangeneem.

(c) Word goedgekeur.

(d) Kennisgewing.

5. Word met dank van kennisgeneem.

3(a). **Oorsig van die Werksaamhede van die Kolporteur:**

Die Kommissie beveel aan dat die hoof **Enige Getalle** (Byleae XIX) aan die H.E. Vergadering voorgelees sal word, op grond waarvan die H.E. Vergadering sy dank en waardering uitspreek vir die werk deur die Kolporteur gedoen, hoewel u Kommissie sterk daarop wil aandring dat **hoofwerk** altyd **Kolporteurswerk** moet bly.

P. J. VILJOEN (Voors.).

J. P. LIEBENBERG.

I. H. VERMOOTEN.

J. C. CRONJÉ.

D. J. KEET.

D. I. MARAIS.

G. J. GROBLER.

G. D. WORST. (Scriba).

BYLAE XLII.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR ONDERWYS
EN OPVOEDING.

Tweede Deel.

HoogEerw. Heer,

Die Kommissie vir Onderwys en Opvoeding het die eer as volg te rapporteer oor die orige stukke aan hom toevertrou, behalwe die Stigting van 'n Teologiese Fakulteit, (Bylae I, pt. II, beskrywingspunte 4, 5, en 8), waaroor hy versoek later 'n afsonderlike rapport in te dien.

A. IV. Verslag van die Kommissie vir Bearbeiding van die Studerende Jeug. — Bylae XX.

1. **Vergaderinge**, word vir kennisgewing aange-
neem.

2. **Bearbeiding van Industriële e.a. Inrigtings**. Bring U Kommissie die saak onder die aandag van die H.E. Vergadering en word dit verder vir kennisgewing aange-
neem.

3. **Verband met die Kaapse Kerk**. Beveel u Kommissie aan dat die Kommissie sal voortgaan om hierdie so gewenste verbinding te soek.

4. **Bedankig van Dr. Moorrees**. Word aanbeveel dat, die H.E. Vergadering sy dank uitespreek vir die gewaardeerde werk deur Dr. Moorrees gedaan.

- (a) Word vir kennisgewing aangeneem.
- (b) Is na die Regskommissie verwys.

5. **Aanstelling van die Nuwe Arbeider**. Word vir kennisgewing aangeneem.

6. **Ooreenkoms met Suster Kerk**. Wil U Kommissie aanbeveel dat, (a) Voortgegaan sal word om die teenwoordige samewerking te bestendig en as dit onverhoop mag blyk om met die beide of een van die Suster Kerke saam te werk; (b) Transvaal dan alleen 'n Studente Arbeider sal aanstel.

7. **Voorlopige Verslag van die Teenwoordige Arbeider**. Beveel U Kommissie aan dat die tweede en derde paragrawe aan die H.E. Vergadering sal voorgelees word.

8. Van die laat ontvange verslag van die vorige Arbeider word met dank van kennis geneem.

A. V.—Verslag van die Kommissie vir Afrikaanse Gesangbundel. — Bylae XXI.

1. **Nuwe Halleluja.** — U Kommissie kan noueliks op hierdie stadium aanbeveel, dat dit goedgekeur sal word maar beveel dit aan vir proefgebruik.

2. **Psalms en Gesange** — word vir kennisgewing aangeneem.

3. **Redaksie** — beveel die Kommissie aan dat 'n Rewisseur sal aangestel word.

4. **Gesamelik Gesangbundel vir Hollandse Kerke** word vir kennisgewing aangeneem.

U Kommissie wil in gedagte gee dat die Gesangbundel sal verryk word en dat digterlike talent in die rigting sal opgewek word.

A. VI. Verslag van die Kommissie vir Nuwe Sangwysies. — Bylae XXII.

1. **Vergaderings** — word vir kennisgewing aange- neem.

2. **Samewerking met Geref. en Herv. Kerke** — word met vreugde van kennis geneem.

4. Met referete tot hierdie punt wil U Kommissie in bedenking gee, dat ook van leke talent gebruik sal gemaak word en wil baie beskeielik o.a. die name van Ouderling O. van Oostrum en Prof. Gerrit Bon noem.

B. Beskrywingspunte. — Bylae I punt II.B.

1. Dr. Gerdener se Handboek vir gebruik by die Katkisasie, het die Kommissie geen vrymoedigheid om die versoek aan te beveel nie.

2. **Bybelkenniseksamen.** U Kommissie beveel aan dat, die H.E. Sinode dra dit op aan die Sinodale Sondagskoolkommissie om die saak van Plaaslike Bybelkenniseksamen onder die aandag van die Sondagskole te bring en indien daar toe versoek met advies te dien.

3. Boekhou by Proponents Eksamen kan U Kommissie nie aanbeveel nie.

4. 5, en 8 — word later oor gerapporteer.

6. **Beskuldings, Direkteur van Onderwys.** Nadat U Kommissie 'n onderhoud met die Direkteur gehad het en dit geblyk het dat die beskrywingspunt gebore is uit

semi-privaat gesprekke, word aanbeveel dat van die saak afgestap word.

7. Waar so maklik voorsettingsklasse kan verkry word het U Kommissie geen vrymoedigheid dit aan te beveel nie.

C.(1) Brief ontvang van die Sekretaris van Onderwysers Vereniging wil U Kommissie, weens gebrek aan informasie, aanbeveel, dat dit verwys word na die permanente Kommissie, vir behandeling.

Heilbiddend,

U Dnrs. en Brs. in Christus,

P. J. VILJOEN (Voorsitter).

D. J. KEET.

D. F. MARAIS.

G. J. GROBLER.

J. P. LIEBENBERG.

I. H. VERMOOTEN.

J. C. CRONJE.

G. D. WORST (Seriba).

BYLAE XLIII.

VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR ONDERWYS
EN OPVOEDING.

(Derde Deel.)

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer as volg te rapporteer oor beskrywingspunte 4, 5 en 8 (Bylae I, pt. II) met referete tot die oprigting van 'n Teologiese Fakulteit in Transvaal.

U Kommissie is oortuig dat ons hier te doen het met 'n saak wat nie gekeer kan word nie, dat die Kerk nouer verbind moet word aan die Universiteit van Pretoria, en dat uitstel heel waarskynlik die saak moeiliker sal maak.

Tog meen U Kommissie dat dit verstandig sal wees om die saak te verwys na 'n sterk en verteenwoordigende Kommissie vir ondersoek om op die volgende Sinode rapport te doen en wel om die volgende redes:

1. Die Kerk as Kerk in sy geheel besit nie die informasie, waарoor hierdie vergadering beskik nie en 'n drastiese besluit kan maklik 'n skok veroorsaak.
2. Daar bestaan weinig kans om onmiddellik die benodigde fondse te vind.
3. Die Kaapse Kerk sal so'n besluit maklik misverstaan onder die huidige omstandighede.

Aan die Kommissie sal opgedra word om:-

1. Met die Kaapse Kerk te onderhandel oor alle punte, wat die twee Kerke raak, om also tot 'n goeie verstandhouding te kom en die eenheid en samewerking te behou; tewens samewerking soek met die suster Kerke van Natal en Vrystaat.
2. Oor die nodige reëlinge met die Universiteit te onderhandel insake Leerstoele, Kursus, verdeling van vakke, opsig en tug, aanstelling van professore, ens.
3. Stappe te neem om die gemeentes oor hierdie saak in te lig.
4. Planne te beraam om die nodige fondse te vind.
5. Met die Regering te onderhandel oor moontlike Staatsteun.

Met die oog op die voorgaande, en omdat aan die Universiteit van Pretoria 'n aantal teologiese studente van ons Kerk is; en omdat 60 persent van die studente

in algemeen aan die Universiteit van Pretoria aan ons * Kerk behoort, word die Outoriteite van die Universiteit versoek om die huidige vakature in die teologiese fakulteit aan te vul in oorleg met en op aanbeveling van die Kommissie hierbo genoem.

Vertrouende dat ons aan ons opdrag voldoen het,

P. J. VILJOEN (Voorsitter).

I. H. VERMOOTEN.

J. P. LIEBENBERG.

D. F. MARAIS.

J. C. CRONJÉ.

G. D. WORST Seriba).

BYLAE XLIV.**VERSLAG VAN DIE TYDELIKE KOMMISSIE VIR
INWENDIGE SENDING.**

Aan die HoogEerw. Moderator van die Sinode.

HoogEerw. Heer,—U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer oor die sake na hom vir behandeling verwys.

A. Verslag van die Sinodale Armesorgkommissie.
Bylae XXVIII.

1. Vergaderinge.—Die punt word vir kennisname aanbeveel.
2. Personeel.—Word vir kennisname aanbeveel.
3. Besoek van Ringe en Gemeentes.—Word vir kennisname aanbeveel.
4. Diamantdelwerye :—
 - (a) Algemeen.—Word vir kennisname aanbeveel.
 - (b) Geestelike Arbeid.—Die Sinode neem hiervan met dank kennis, en beveel verder aan dat die dank van die Sinode uitgespreek word teenoor:
 1. die kerkraad van Lichtenburg vir die behartiging van die werk daar,
 2. die broeders wat daar arbei vir die geseënde werk,
 3. ons mense op die delwerye vir wat hulle self gewillig is om te doen terwille van hulle eie kerklike en geestelike bearbeiding.
 - (c) Behoeftes.—Word vir kennisname aanbeveel, en verder word aanbeveel dat geleentheid gegee sal word vir 'n lid van die kommissie om die behoeftes voor die aandag van die Sinode te bring.
5. Hartebeestpoortdam-nedersetting :—
 - (a) Geestelike Arbeid.—Word aanbeveel vir goedkeuring.
 - (b) Noodleniging.—Met dank word kennis geneem vir wat gedoen is, en die optree van die Sekretaris word goedgekeur.
6. Bosbou-nedersettings :—
 - (a) Algemeen.—Vir kennisname aanbeveel.
 - (b) Geestelike Arbeid.—Vir kennisname aanbeveel, en verder aanbeveel dat die Sinode sy steun toesê aan die onderhandelings insake lokale in die vertroue dat dit sal slaag.

(c) Onderwys.—Vir kennisname aanbeveel, en verder aanbeveel dat die Sinode as volg besluit: „Aangesien die Kerk diep onder die indruk verkeer van die dringende noodsaaklikheid om persone met simpatie teenoor die belangte van ons verarmde volksgenote te verkry op die delwerye en nedersettings, met die oog op die spesiale aard van opheffingswerk, so besluit die Sinode dat 'n skrywe in die voege gerig word aan die Onderwysdepartement en aan die skoolrade van Lichtenburg en Barberton.”

7. Kerk en Staat:—

- (a) Algemeen. Vir kennisname aanbeveel.
- (b) Plaaslike Armesorgkommissies.—Vir kennisname aanbeveel met dankbaarheid vir wat gedoen is, en verder aanbeveel dat die Sinode 'n beroep doen op die areas om alles in hulle vermoë te doen om die skema alle kans op welslae te verleen.
- (c) Volkskongres.—Vir kennisname aanbeveel, en voorts spreek die Sinode sy waardering en dank uit vir die voorbereidende studie wat in belang van die saak gemaak word, asook aan al die persone wat bereidwillig is om saam te werk.

8. Plattelandse Arm Kind.—Aanbeveel dat met dank kennis geneem word van die optree van die Sinodale Armesorgkommissie.

9. Armesorg Opmeting.—Vir kennisname aanbeveel.

10. Opbouende Liefdadigheid.—Met dank word hiervan kennis geneem, en aanbeveel word dat die hou van Ringskerkraadskonferensies waarop spesiaal die armesorgvraagstuk behandel word, deur die Sinode aangemoedig word.

11. Armesorgdag.—Met dank word kennis geneem van die vordering van die saak. Verder word aanbeveel (a) dat geleentheid gegee word aan lede om mededelings te doen insake 'n armesorgdag in hulle gemeentes waar geneem, en (b) dat die Sekretaris die vergadering met 'n paar wenke sal dien.

12. Christelike-sosiale Werkers en Werksters.—Aanbeveel vir goedkeuring.

13. Repatriasie Afrikaners Argentinië.—Vir kennisname aanbeveel.

14. Fondse :—

- (a) Algemeen.—Aanbeveel vir kennisname en dat die punt met groot nadruk deur die H.E. Moderator gelees word ten aanhore van die vergadering.
- (b) Vergelykende Tabel.—Aanbeveel vir kennisname.
- (c) Sinodale Armesorgfonds.—Aanbeveel word dat 'n vasgestelde bedrag vir die fonds gestort sal word deur elke gemeente, op voetspoor van die Nedersettingsfonds, en dat dit opgedra word aan die Ringe om die nodige verdeling te maak, sodat die totale som nie minder as £1000 per jaar sal wees nie.
- (d) Hulpbehoewende Gemeentefonds.—Aanbeveel vir goedkeuring.

15. Kantoor en Administrasie.—Die punt word vir kennisname aanbeveel en verder aanbeveel dat waardering uitgespreek word dat die administrasie, reis- en onderhoudkoste so laag kon gehou word.

16. Studiereis van Sekretaris.—Vir kennisname aanbeveel.

17. Delagersdrift Nedersetting :—

- (a) Algemeen.—Vir kennisname aanbeveel.
- (b) Besuiniging.—Aanbeveel word dat met groot erkentelikheid hiervan kennis geneem word.
- (c) Personeel.—Aanbeveel dat die Vergadering met dank hiervan kennis neem.
- (d) Die Nedersetters.—Aanbeveel vir kennisname en goedkeuring van die beleid.
- (e) Dokter en Verpleegster.—Met besondere dank word hiervan kennis geneem.
- (f) Onderwys.
 - (1) Laerskool.—Met dank van kennis geneem.
 - (2) Landbouskool.—Aanbeveel vir kennisname en goedkeuring van voorgestelde uitbreiding
 - (3) Huishoudskool.—Aanbeveel vir kennisname.
- (g) Kerkkoshuis:
 - (1) Algemeen.—Vir kennisname aanbeveel.
 - (2) Kontrak.—Met dank van kennis geneem.
 - (3) Personeel.—Aanbeveel vir kennisname met dankbaarheid vir die arbeid van die oorlede broeders.
- (h) Boerdery.—Aanbeveel vir kennisname met dank.
- (i) Grondterosie.—Aanbeveel dat voortgegaan sal word met die skema.

- (j) Die Voorgestelde damskema.—Aanbeveel vir kennisname.
- (k) Geestelike Toestand.—Aanbeveel: (a) dat met groot leedwese kennis geneem word van die eerste sin; (b) dat met dank kennis geneem word van die hulp deur die Sinodale Armesorgkommissie verleen; (c) dat pogings in die werk gestel moet word om die toestand te verbeter en dat dit opgedra word aan die volgende Sinodale Armesorgkommissie.
- (l) Nuwe Saal.—Met groot dank word hiervan kennis geneem.
- (m) Dorp.—Aanbeveel vir goedkeuring.
- (n) Vergadering op die Nedersetting.—Aanbeveel vir kennisname met dank.
- (o) Plaasskuld.—Aanbeveel (a) dat paragraaf I met groot dank van kennis geneem word; (b) dat paragraaf 2 goedgekeur word.
- (p) Besigheid (Algemeen).—Aanbeveel vir kennisname met besondere dank vir die optree van die Sinodale Armesorgkommissie.
- (q) Finansieël:—
- (1) Die Nedersetting. (2) Die Meule. (3) Die Winkel.—Aanbeveel dat hierdie drie punte met dank van kennis geneem word.
 - (4) Donasies van die Kerk.—Aanbeveel word dat die volgende rektifikasies aangebring word, n.l. £544:15:1 inplaas van £669:6:7, in die middel van paragraaf (Donasies van die Kerk, Bylae XXVIII), en £161:10:5, inplaas van £286:1:11. Verder vir kennisname aanbeveel.
18. Dank.—Aanbeveel vir kennisname.
19. Aanbevelings:—
- (a) Ré Punt 4 (e) Diamantdelwerye: Behoeftes, en Punt 6 (b) Bosbou-nedersettings: Geestelike Arbeid. — Dit word goedgekeur.
 - (b) Ré Punt 7 (e), Bylae XXVIII.—Dit word besluit van die Vergadering.
 - (c) Ré Punt 9, Armesorg Opmeting.—Dit word goedgekeur.
 - (d) Ré Punt 11, Armesorgdag.—Goedgekeur.

- (e) Ré Punt 12, Christelik-sosiale Werkers en Werksters.—Ten sterkste aanbeveel vir goedkeuring.
- (f) Ré Punt 14 (e) Fondse.—Goedgekeur.
- (g) Ré Punt 14 (d) Hulpbehoewende Gemeentefonds.—Goedgekeur.
- (h) Ré Punte 17 (b) en (c). Besuiniging en Personeel.—Dit word goedgekeur.
- (i) Ré Punt 17 (o) Plaasskuld.—Aanbeveling goedgekeur.
- (j) Ré Punt 17 (q) Donasies van Kerk.—Die aanbeveling word goedgekeur.
- (k) Ré Punt 17 (f) Huishoudskool.—Goedgekeur.
Die hele rapport van die Sinodale Kommissie vir Armesorg is hiermee afgehandel, en word met oopregte dank aan die Kommissie, deur die H.E. Sinode, aanvaar.

B. Verslag van die Kommissie vir Bestryding van Openbare Euwels. — Bylae XXIX.

- 1. Inleiding.—Aanbevel vir kennisname.
- 2. Rolprente.—Met dank teenoor die optree van die Kommissie word hiervan kennis geneem.
- 3. Sondagsheilige:—
 - (a) Treindiens.—U Kommissie wens aan te beveel:
 - 1. dat van paragraaf een met dank kennis geneem word en dat die H.E. Sinode ons kerklede ernstig aanmoedig om van die verkreë fasilitate gebruik te maak.
 - 2. Paragraaf twee word vir kennisname aanbeveel.
 - (b) Sondagaand Konserte.—Word vir kennisname aanbeveel.
 - (c) Vliegsports.—U Kommissie betreur dit dat geen antwoord ontvang is van die Beherende Komitee van die Randse Vlieghawe nie, en beveel aan dat die volgende Kommissie vir Bestryding van Maatskaplike Euwels andermaal in die saak sal optree.
- 4. Dobbalary:—
 - (a) Kongres.—Vir kennisname aanbeveel.
 - (b) Onderhoud met Ministers.—Dit word aanbeveel dat die verslag van die afgevaardigde in die punt vervat, in sy geheel aan die H.E. Vergadering sal voorgelees word.

- (c) Afskaffing van Dobbalary by Perdewedrenne.—Vir kennisname aanbeveel.
- (d) Debatte.—Vir kennisname aanbeveel.
- (e) Wetsontwerp oor Staatslotery.—U Kommissie beveel aan dat die H.E. Sinode sy grote dank te boek stel oor die besluit van ons Volksraad teen die invoering van staatslotery, en dra dit voorts aan die volgende Kommissie vir die Bestryding van Maatskaplike Euwels op om 'n wakende oog te hou op die saak sodat enige pogings wat weer in die werk gestel mag word om die stryd ten gunste van staatslotery te begin, van meet af aan bekamp mag word.

5. Drankbestryding :—

- (a) Die Pirow Drankwetsontwerp.—Met groot dank word kennis geneem van die optree van die Kommissie, en verder word aanbeveel dat die punt met nadruk deur die H.E. Moderator aan die Vergadering sal voorgelees word.
- (b) Onderwys oor die nadeel van alkohol op skool. Dit word aanbeveel dat die volgende Kommissie met die agitasie sal voortgaan, sodat die onderwys in die skadelike gevolge van alkohol op die menslike liggaam, soos vervat in die kurrikulum tot sy reg sal kom.

6. Konferensie.—Aanbeveel met dank hiervan kennis te neem.

7. Geboortebeperking :—

- (a) Die adverteer en verkoop van kontraseptiese middels.—U Kommissie beveel aan dat van die inhoud van hierdie punt kennis geneem word, en betreur die toestand ten seerste, en wil aan die hand doen dat die Sinode die volgende Kommissie opdrag gee om op die ingeslae weg van bestryding van die euwel voort te gaan.
- (b) Advies insake Geboortebeperking.—Die sienswyse uiteengesit in hierdie punt word aanbeveel vir goedkeuring.

8. Advertensie van Vroueklere.—Aanbeveel dat die optree van die Kommissie goedgekeur word.

9. Aanbevelings.—U Kommissie beveel aan as volg:
- Aanbeveling (a) Protes by die Regering teen die gebruik van Dingaansdag as een van die ver-naamste dae vir perdewedrenne, word nie goedgekeur nie, aangesien Dingaansdag nie onder die sabbatswet val nie, nie, en protes dus weinig sal baat, maar beveel aan dat die publieke en kerklike gewete opgevoed sal word, deur opwekking van ons kansels en bywyse van waarskuwing in die Herderlike Brief teen die misbruik van Dingaansdag.
- Aanbeveling (b) Ontheiligung van die Sabbat, word vir goedkeuring deur die Sinode ten sterkste aanbeveel.
- Aanbeveling (c) Sterke drank op Bruilofte.—U Kommissie is van oordeel dat die aanbeveling moet goedgekeur word.
- Aanbeveling (d) Onderwys insake Nadelige Gevolge van Alkoholiese Dranke.—U Kommissie adviseer goedkeuring.
- Aanbeveling (e) Staatsloterye.—Die Sinode keur die aanbeveling goed, en spreek hom ten sterkste uit teen enige vorm van staatsloterye as in stryd met die godsdienstige, sedelike en ekonomiese belang van ons volk.
- Aanbeveling (f) Weddenskappe op perde- en hondewedrenne.—Vir goedkeuring aanbeveel, dat die Sinode hom daarteen uitspreek.
- Aanbeveling (g) Lotery op Kerkbasaars.—Afkeur word uitgespreek volgens aanbeveling, en die Sinode dra dit aan die afgevaardigdes op om in hulle gemeentes teen elke vorm van lotery op kerkbasaars te ywer.
- Aanbeveling (h) Dames in Mansklere.—Die aanbeveling van die Kommissie vir Bestryding van Maatskaplike Euwels hieromtrent word goedgekeur.
- Aanbeveling (i) Geboortebeperking binne die huwelik.—U Kommissie adviseer dat hierdie aanbeveling besluit word van die Sinode.
- Aanbeveling (j) Invoer van Hondewedrenne in Transvaal.—Die protes word deur die Sinode goedgekeur.

Die verslag in sy geheel word met dank aan die Kommissie vir nuttige werk gedoen, deur die Sinode aanvaar.

C. Verslag van die Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking.—Bylae XXX.

1. Inleiding.—Vir kennisname aanbeveel.
2. Arbeiders.—Vir kennisname aanbeveel.
3. Gemeentes Besoek.— Van die eerste paragraaf word kennis geneem.
 - (a) Ds. J. C. Reyneke.— Met dank vir kennisname aanbeveel.
 - (b) Ds. J. C. Cronjé.—Van die eerste paragraaf neem die Sinode met dank kennis. Omtrent die tweede paragraaf beveel U Kommissie aan goedkeuring insake die hulp van twee medewerkers met hartlike dank vir hulle hulp.
Insake die gebruik van medewerkers wens U Kommissie beskeielik dog met beslistheid nadruk te lê op die gesonde beginsel dat medewerkers altyd en alleen na raadpleging met en goedkeuring van die Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking in diens geneem sal word, en beveel aan dat die Sinode so besluit.
4. Seën op die Werk.—Met groot dank aan God en die arbeiders wat Hy gebruik het, vir kennisname aanbeveel.
5. Voortsetting van die Werk.—Vir kennisname aanbeveel.
6. Finansies.—Vir kennisname aanbeveel, en voorts spreek die Sinode sy teleurstelling uit oor die swak ondersteuning van so'n groot aantal gemeentes, en dat baie gemeentes selfs niks bygedra het nie.
7. Aanbeveling.—Die aanbeveling vervat in die punt word nie goedgekeur nie, maar die volgende word aan die H.E. Sinode voorgelê vir aanname: Die Sinode besluit dat 'n permanente spesiale evangelieprediker namens ons kerk sal aangestel word deur die Sinodale Kommissie in oorleg met die Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking, so spoedig moontlik nog in hierdie jaar, en wel om o.a. die volgende redes: (a) Daar bestaan 'n diepgevoelde behoefté vir so'n arbeid in die gees van ons kerk en offisieel namens ons kerk; (b) Omdat U Kommissie oortuig is dat die fondse vir die

saak, as gevolg van die bearbeiding, geredelik gevind sal word; (c) En omdat die gevaar en geestelike verwarring wat dikwels veroorsaak word deur die sektes, asook soms deur die indiensneming van persone en bewegings wat nie geheelenal die steun van ons kerk geniet nie, also afgewend sal word.

**D. Beskrywingspunt 3 van die Ring van Johannesburg.
—Bylae I punt IV.**

Hierdie saak is reeds afgehandel in A. Verslag van die Sinodale Armesorgkommissie, punt 12 en Aanbeveling (e) (Bylae XXVIII).

Hiermee vertrou ons dat ons aan ons opdrag voldoen het, en het ons die eer om te teken,

U Hoogeerw's dw. dnrs. en brs. in die Heer,

N. J. VELTMAN, voorsitter.

H. W. ZIERVOGEL.

W. R. JOYCE.

T. F. CRONJE.

P. J. VERSTER.

J. L. MALAN.

T. D. POTGIETER.

R. THERON.

P. DU TOIT, Scriba.

Pretoria,
9 April 1934.

BYLAE XLV.

VERSLAG VAN DIE TYDELIKE KOMMISSIE VIR
DIE SENDING.

Aan die HoogEerw. Voorsitter.

HoogEerw. Heer,—U Kommissie het in behandeling gehad:

- A. Die Rapport van die Sinodale Sendingkommissie — Bylae XXIII.
- B. Die Rapport van Sending onder Israel. — Bylae XXIV.
- C. Die Rapport van die Stofberg Gedenkskool. — Bylae XXV.
- D. Verslag van die Kommissie vir die Eksamens vir Inboorlingtale. — Bylae XXVI.
- E. Beskrywingspunt van die Leraar van Schweizer Reneke.

U Kommissie het die eer as volg te rapporteer oor:

**A. Die Verslag van die Sinodale Sending Kommissie.—
(Bylae XVIII.)**

1. **Die betreурde afsterwe van ons Sendingsekretaris, Ds. D. Theron.** — Daar die Sinode hom reeds uitgespreek het, beveel U Kommissie aan dat die punt vir kennisgewing aangeneem word.

2. **Die indienstreding van 'n Nuwe Sendingsekretaris.** — U Kommissie gevoel dat hierdie aanstelling 'n geskikte geleentheid aanbied in die Kerk om sy Sending beleid in oënskou te neem.

In hierdie verband meen U Kommissie dat dit goed sal wees as die Kerk sig opnuut sal uitspreek omtrent die belangrikheid van hierdie saak en die noodsaklikheid dat die hele Kerk sy volle ondersteuning daaraan sal gee, en wel deur te verklaar:

- (a) Dat die uitbreiding van Gods Koninkryk een van die grootste en heerlikste verantwoordelikhede en voorregte van die Kerk is, en dat die Kerk aan sy roeping nie beantwoord nie tensy hy sig heelhartig in hierdie saak beywer.
- (b) Om hierdie rede word dit deur die Sinode opgedra aan elke Kerkraad om sig verantwoordelik te stel en te beywer (met of sonder hulp van die Sentrale

- Sending Fondse) in die doen van doeltreffende sendingwerk binne die grense van die Moedergemeente.
- (c) Insake die besware by sommige lede van die Kerk teen die opvoeding van die naturel, wat uit die aard van die saak nou saamhang met die verkondiging van die Evangelie aan hom, is die Sinode van gevoele dat waar daar 'n onmisbare dors na kennis by die Naturel is, die Kerk van hierdie verskynsel gebruik moet maak ter bevordering van die uitbreiding van Gods Koninkryk.

Ons Kerk loop gevaaar om sy invloed onder die naturel te verloor as hy die indruk gee dat die Kerk, deur passief te bly, teen alle opvoeding van die naturel is.

Waar die Naturel tog opgevoed word, is dit van ons standpunt beskou beter dat hy sy opvoeding onder ons leiding sal kry, dan daarsonder.

Ons het vir die naturel 'n Sendingkerk gestig. Dit is noodsaaklik in die voortbestaan en ontwikkeling van daardie Kerk dat sy leiers nie alleen, maar ook sy lidmate sal wees gesond ontwikkelde Kristene — wat hulle ontwikkeling uit ons hand ontvang het.

Om hierdie en ander redes dra die Sinode dit aan die Sinodale Sendingkommissie op om die besmoontlike gebruik te maak van sulke fondse as deur die Regering beskikbaar gestel mag word in Naturelle opvoeding, en sodoende 'n leidende aandeel te verkry ook in daardie aspek van die Sendingwerksamehede in die Transvaal.

- (d) Ten einde isolasie te voorkom en ook ten einde sy standpunt te laat geld spreek die Kerk sig uit ten gunste van 'n beter verstandhouding met ander Sendinggenootskappe werksaam vir die Transvaal, en dra dit aan die Sinodale Sendingkommissie op om te sorg dat ons Kerk behoorlik verteenwoordig is op alle belangrike uiter-kerklike Sendingkonferensies en dergelike vergaderinge waar ons sendingbelange bevorder kan word.

3. Verkorte Verslag.—U Kommissie beveel aan dat die opmerking van die Sinodale Sendingkommissie vir kennisgewing aangeneem word.

4. Vergaderinge.—U Kommissie beveel aan dat 'n skrywe vanweë die Sinode gerig sal word aan Dr. G. B. A. Gerdener om hom te dank vir sy dienste ten behoeve

van die Sending in die verlede en hom geluk te wens met sy nuwe betrekking as hoofdosent aan die Sending-instituut.

5. **Nuwe Werkkragte.**—Vir kennis aangeneem.

6. **Stigting van Ned. Geref. Sendingkerk.**—Met dankbaarheid vir kennis aangeneem. Die Sinode verseker daardie Kerk van sy voortdurende hulp en belangstelling.

7. **Pensioen vir Sendelinge.**—Vir kennis aangeneem en goedgekeur.

8. **Samewerking met Gereformeerde Kerk op Sendinggebied.**—Vir kennis aangeneem.

9. **'n Verenigde Sendingblad.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinode sig uitspreek ten gunste van 'n Verenigde Sendingblad soos deur die Raad der Kerke beoog en die Sinodale Sendingkommissie te las geen stappe te doen wat die daarstelling van sulk 'n Verenigde Sendingblad sal bemoeilik of vertraag.

10. **Dingaanstad.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinode 'n brief sal rig aan die familie De Jager om sy dank te betuig vir die geskenk van 'n stuk grond vir Sendingdoeleindes. Die Sinode neem met waardering kennis van die voorneme van Sendingliggame van die Gemeente Greylingstad om in te staan vir die onderhoud van die Sendingwerk daar.

11. **Soeloeland.**— U Kommissie beveel aan dat die Sinode dit aan die Sendingkommissie opdra om dadelik sy aandag te wy aan die toestande in Soeloeland en in sover moontlik wat nodig is te doen.

12. **Portugees Oos-Afrika.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinode sig uitspreek ten gunste van die hervatting van die werk in Portugees Oos-Afrika sodra omstandighede dit (in die oog van die Sinodale Sendingkommissie) toelaat.

B. Verslag van die Kommissie vir die Sending Onder Israel. — Bylae XXIV.

U Kommissie beveel aan dat wat betref hierdie verslag:

1. **Vergaderinge.**—Dit aangeneem word vir kennisgewing.

2. Personeel.—Dit aangeneem word vir kennisgewing met dank.

3. Jaarlikse Verslag.—Dit aangeneem word en ons beveel aan dat sulke verslae ook aan kerkrade gestuur sal word.

4. Die Arbeider en sy Werk.—Onder hierdie punt is daar vier paragrawe. Ons verheug ons oor wat voorkom in die eerste paragraaf. Paragraaf twee: Vir kennisgewing aangeneem. Ons onderskyf wat staan in paragraaf drie. Paragraaf vier: Vir kennisgewing aange-neeem.

5. Kennismaking met die Arbeider.—U Kommissie beveel aan dat die Sinode hierdie aanbeveling goedkeur.

6. Finansies.—U Kommissie beveel aan dat die heffing deur die Kerkkantoor met £10, verminder sal word, en dat £25 minder bygedra sal word vir die salaris van die Sendingsekretaris.

7. U Kommissie het hierdie aanbeveling goedgekeur en met 'n oog daarop, die Moderator genader.

C. Verslag van die Verteenwoordigers van ons Kerk op die Stofberg Gedenkskool Bestuur. — Bylae XXV.

1. **In Memoriam.**—Vir kennisgewing aangeneem.

2. **Dank aan die Heer.**—Vir kennisgewing aange-neeem.

3. **Getal Leerlinge.**—Vir kennisgewing aangeneem.

4. **Evangeliste Skool.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinodale Sending Kommissie gelas sal word poginge aan te wend ten einde 'n aantal beurse beskikbaar te stel vir die opleiding van sulke Evangeliste.

5. **Teologiese Skool.**—Vir kennisgewing aangeneem.

6. **Kwart-eeu Fees.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinodale Sendingkommissie daar verteenwoordig sal wees.

7. **Finansiële Toestande.**—U Kommissie beveel aan dat 'n ernstige beroep op die Kerk gemaak sal word, om hierdie inrigting van ons Kerk beter te ondersteun.

D. Verslag van Kommissie vir Eksamen in Inboorling-tale. — Bylae XXVI.

1. Kandidate. — Vir kennisgewing aangeneem.
2. Aanbeveling.—U Kommissie keur die aanbeveling goed.

E. Beskrywingspunt van die Leraar van Schweizer Reneke ré Stigting van 'n Opleidingskool.

U Kommissie wil graag op Sendingdag die Sende-linge wat teenwoordig is hieroor raadpleeg — en daarna 'n aanbeveling doen.

F. Die hele Verslag van die lid van die Kuratorium van die Sending Instituut te Wellington — Bylae XXVII — word met dank aan die Verslaggewer vir kennisgewing aangeneem.

U dienswillige dienaars in die Heer,

J. H. M. STOFBERG, Voors.
 P. A. ROUX.
 G. W. S. HOFMEYR.
 W. M. J. ODENDAAL.
 J. J. JOUBERT.
 D. R. v. d. MEULEN.
 S. W. VAN NIEKERK.
 JOHAN REYNEKE, Sekretaris.

Pretoria,

9 April 1934.

Byvoegsel by Bylae XLV.

Insake die beskrywingspunt van die Predikant van Schweizer Reneke oor die Oprigting van 'n Opleidingskool vir Naturelle in die Transvaal.

U Kommissie het die saak bespreek met die Sende-linge hier teenwoordig op Sendingdag. Die Direkteur van die Stofberg Gedenkskool was ook teenwoordig.

U Kommissie wens te rapporteer dat dit skyn asof daar 'n groot en dringend behoefte aan sulk 'n inrigting in verband met ons Sendingwerksaamhede bestaan, en beveel aan dat die Sinode die saak na die Sinodale Sendingkommissie verwys vir ondersoek en rapport (met aanbevelinge) aan die Sinodale Kommissie, en dra dit op aan die Sinodale Kommissie om na goedvind te han-del (daar die saak moeilik kan oorstaan tot die volgende Sinode).

BYLAE XLVI.**VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE VIR FONDSE.**

HoogEerw. Heer,

Die Tydelike Kommissie vir Fondse het die eer as volg te rapporteer oor die verskillende sake, wat onder sy aandag was:-

1. Bylae I. Onderafdeling V.A. Verslae:

Punt 1. **Verslag van die Saakgelastigde — Bylae XXXI.** — (1) Reglement: word vir kennisgewing aanbeveel.

(2) **Heffinge:** U Kommissie wil hiermee sy sterkste afkeuring te kenne gee, omdat die getal gemeentes, wat Art. 61 oortree het steeds vermeerder het, sedert die sitting van die Sinode van 1931; en dit nie teenstaande 'n dringende versoek deur die Sinode gemaak. Afgevaardigdes behoort hierdie versuim onder die aandag van hulle verskillende kerkrade te bring. Vir gemeentes wat dit moeilik vind om groot bedrae uit te betaal, wil U Kommissie verwys na die besluit van die Sinode van 1928: Wette en Bepalings p. 159 — Heffinge: Met verwysing na Art. 61 (kerkwet) i/s die verantwoording van Heffinge, besluit die vergadering aan Kerkrade die opening te gee, om teen die helfte van die jaar geld op rekening van Heffings by die Saakgelastigde in te betaal."

- (1) U Kommissie wens aan te beveel, dat i.p.v. halfjaarlikse opsending, dit toegelaat sal word vir die gemeentes, wat dit moeilik vind om groot bedrae aan die einde van die jaar te stort, om aan die einde van elke kwartaal geld op rekening van heffings by die Saakgelastigde in te betaal.
- (2) U Kommissie wens die volgende aanbeveling te doen met betrekking tot agterstallige Heffings, Sien Bylae A. aan die eind van Verslag, van die Saakgelastigde. Besonderhede van (a) Agterstallige Heffinge:

1. Ring van Rustenburg.

Die gemeentes Louis Trichardt, Krokodilrivier, Dalunie, moet alle agterstallige Heffinge sonder versuim by die Saakgelastigde verantwoord, om-

dat volgens die mening van U Kommissie genoemde gemeentes in staat is om dit te betaal.

Die Gemeente Warmbad is agterstallig vir die jare 1926, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932 en 1933. U Kommissie beveel aan afskrywing behalwe vir die jaar 1933. Afskrywing word ook aanbeveel by die gemeentes P.P.Rust en Waterberg Noord, behalwe die heffinge vir 1933. Hierdie afskrywing word aanbeveel op voorwaarde dat die heffinge vir 1933 onmiddellik sal betaal word.

2. Ring van Lydenburg.

Die Gemeentes Roos-senekal, Meru, Barberton, en Sabie moet 1933 heffinge betaal, so ook Witbank, maar U Kommissie beveel aan kwytskelding aan Witbank vir 1932, mits die bedrae vir 1933 sonder verdere versuim betaal word.

3. Ring van Pretoria.

Die gemeentes Daspoort, Pretoria Noord moet betaal. Erasmus word vrygestel van die jare 1930, 1931, 1932 se heffinge, mits die Kerkraad die bedrag van 1933 dadelik opstuur. Aan Pre-miermyn word die agterstallige bedrag van 1932 geskenk.

4. en 5. Ringe van Utrecht en Zeerust.

Die gemeentes Volksrust en Zwartruggens het ook hulle plig versuim. U Kommissie het met leedwese hiervan kennis geneem, daar dit twee van ons Rings-scriba's is, wat aan die hoof van genoemde gemeentes staan, en seker beter moes geweet het. Sonder versuim moet die bedrae met rente inbetaal word.

6. Ring van Ermelo.

U Kommissie beveel aan dat die bedrag afgeskryf sal word.

Opmerking: U Kommissie wil onder die aandag van afgevaardigdes bring, dat Heffings trustgeldie is en nie aan die gemeente behoort nie. Kerkrade behoort dit in gedagte te hou en nie so lig versuim, om dit aan die Saakgelastigde te stuur nie.

(3) **Sinodale Kollekte en Bydraes.**—U Kommissie beveel aan dat die Sinodale Vergadering sy afkeuring

uitspreek oor die handelwyse van Kerkrade om gekollekteerde gelde in hulle besit te hou instryd met Art. 61.

(4) **Agterstallige en Temingestorte Sinodale Kollektes.**—Punte (a), (b) en (c) word vir kennisgewing aanbeveel. Sien Bylae A.

Besonderhede van: (b) Agterstallige Sinodale Kollektes en Bydraes.

1. Ring van Potchefstroom.

Hartbeestfontein het reeds versuim goedgemaak, die agterstallige bedrae is inbetaal. Bloemhof en Christiana moet die bedrae nog agterstallig aansuiwer.

2. Ring van Rustenburg.

U Kommissie beveel aan (a) dat die gemeentes Rustenburg, Krokodilrivier, Waterberg sonder versuim die agterstallige bedrae sal opstuur; (b) Warmbad word vrygestel; (c) Waterberg Noord alle kollektes tot einde van 1932 word afgeskryf, maar die van 1933 moet betaal word.

3. Ring van Lydenburg.

Afskrywing word aanbeveel vir: Roos-senekal, Meru; van Witbank sal alleen geëis word die uitstaande bedrag van 1933. Die oordeel van U Kommissie is, dat die finansiële posisie van die gemeentes Barberton, Dullstrom, Sabie en Ohrigstad 'n aanbeveling vir afskrywing nie regverdig nie. Dit blyk dat Sabie nog net twee kollektes agter is, die bedrae van 4 is na afsluiting van die boeke aangesuiwer. Die twee nog uitstaande moet inbetaal word.

4. Ring van Pretoria.

Erasmus, Magaliesberg, Premier Myn word vir afskrywing aanbeveel, behalwe die verskuldigde bedrae van 1933. Daspoort moet toesien dat Armesorg vir 1933 aangesuiwer word.

5. Ring van Utrecht.

Volgens informasie van die Saakgelastigde het Wakkerstroom sy versuim goedgemaak. Die gemeentes Vryheid, Paulpietersburg en Louwsburg word versoek om hulle tjeks sonder versuim te stuur.

6. Ring van Heidelberg.

Met die oog op die geweldige skuld rustende op die gemeente Paardekop, word aanbeveel die afskrywing van die verskuldigde bedrae.

7. Ring van Zeerust.

Zwartruggens. U Kommissie kan nie begryp waarom hierdie so belangrike en groot gemeente van ons Kerk so dikwels versuim om een of ander kollekte op te stuur nie. Ons hoop 'n nuwe blaadjie sal nou omgeslaan word en die agterstallige sal aangesuiwer word. Ottosdal, Koster-Derby en Malopo word vir afskrywing aanbeveel.

8. Ring van Ermelo.

Piet Retief. Die agterstallige bedrae tot en met 1932 word vir afskrywing aanbeveel, maar die uitstaande bedrag vir 1933 moet aangesuiwer word.

9. Ring van Johannesburg.

Fordsburg, Melville en Vrededorp moet betaal.

10. Ring van Boksburg.

Germiston sal versoek word om so spoedig moontlik die versuim goed te maak. Springs het reeds die uitstaande bedrae hier genoem inbetaal.

Besonderhede van:—

C. Temingestorte Sinodale Kollekte en Bydraes:

1. **Ring van Potchefstroom.**—Die bedrag deur Klerksdorp is aangesuiwer. Bloemhof, Schweizer Reneke, Christiana, Leeuwdoornsstad moet betaal.

2. **Ring van Rustenburg.**—Die gemeentes Rustenburg, Pietersburg, Waterberg, Louis Trichardt, en Krokkodilrivier moet betaal. P.P.Rust, Warmbad, Dalunie, Waterberg Noord word weens gemeentelike finansiële posisie aanbeveel, dat die verskuldigde bedrae afgeskrywe sal word.

3. **Ring van Lydenburg.**—Roossenekal en Witbank word vir afskrywing aanbeveel, terwyl die ander gemeentes: Barberton, Vergenoeg, Dullstroom, Sabie en Ohrigstad versoek sal word om sonder versuim hulle verpligtings na te kom.

4. Ring van Pretoria.— Erasmus, Magaliesberg en Premier Myn word weens hulle finansiële posisie aanbeveel, dat die verskuldigde bedrae afgeskrywe sal word. Pretoria en Daspoort, Pretoria Wes en Pretoria Noord moet betaal.

5. Ring van Utrecht.—Wakkerstroom het na afsluiting van die boeke die verskuldigde bedrag gestort. Vryheid en Volksrust moet betaal, terwyl Louwsburg vir tegemoetkoming deur afskrywing aanbeveel word.

6. Ring van Heidelberg.—Vereeniging moet betaal. Paardekop sal genade betoon word en die afskrywing van die bedrag word aanbeveel.

7. Ring van Zeerust.—Alweer Zwartruggens en hier met 'n bedrag van £43 agterstallig. Die Kerkraad word dringend versoek om die bedrag sonder versuim aan te suiwer. Ventersdorp en Ottosdal, moet betaal, terwyl Malopo en Koster vir afskrywing aanbeveel word.

8. Ring van Ermelo.—Die bedrae deur Piet Retief en Goedgegun verskuldig word vir afskrywing aanbeveel. Morgenzon moet sonder verdere uitstel die bedrag aan die Saakgelastigde stuur.

9. Ring van Johannesburg.—Aan U Kommissie is gerapporteer dat Randpoort en Burgershoop betaal het, Die bedrag verskuldig deur Vrededorp word aanbeveel vir afskrywing.

10. Ring van Boksburg. — Nie minder as ses gemeentes uit hierdie Ring het hul plig versuim. U Kommissie wens aan te beveel, dat alle verskuldigde bedrae aangesuiwer sal word.

Opsomming.—Uit die opsomming hier gegee blyk dat daar oor die vyf jaar 'n tekort van £1120 8s. 1d. op twee fondse is. G'n wonder dat die verskillende fondse in so'n haglike posisie verkeer nie.

U Kommissie is nie blind vir die ontsettende tye, wat ons gemeentes in die drie of vier afgelope jare deurgemaak het nie. Ons begryp dat dit vir sommige gemeentes haas onmoontlik was om die belangrike sake van die Kerk te steun, en nog hulle kop bo water te hou. En tog is U Kommissie oortuig, dat in baie gevalle die fout nie by die gemeente self lê nie, maar in meer as een geval die fout gesoek moet word by die Kerkraad, by die pre-

dikant, by die konsulent in geval die vakante gemeentes en laaste maar die minste nie by die Ringe. Dit blyk duidelik, dat die belangrike gemeentes, waar daar glad nie geldelike moeilikheid is nie, nie doen wat van hulle verwor word nie.

(1) As die predikant dit 'n punt maak om toe te sien, dat alle kollektes geneem word en die kassier aanmaan om kollektes op te stuur volgens wet, dan sal die moeilikheid nie daar wees om noodgedwonge aan te beveel, dat kollektes moet afgeskryf word nie.

(2) Dit blyk dat die vakante gemeentes, gedurende hulle vakatures agterstallig raak met verskeie kollektes. U Kommissie voel dit is tog die plig van die konsulent om toe te sien, dat geleentheid gegee sal word om kollektes op te neem.

(3) **Die Ringe.**—As die Ringe meer toesien dat die gemeentes nie agterraak nie, sal dit verhinder word, dat die bedrae naderhand so groot word, dat dit nie kan betaal word nie. As daar by elke Ringsvergadering noukeurig gelet word, dat alle kollektes en finansiële verpligte nagekom word, dan sal die finansies van ons kerk gewis op beter voet staan. Daar sal in elk geval nie sulke groot tekorte wees nie. Die Saakgelastigde doen sy plig deur te sorg dat op elke Ringsvergadering volle besonderhede voorgelê word.

(5) **Sinodale Fonds.**—Punte a, b, c, en d, word vir kennisgewing aanbeveel, met die enkele verduideliking daarby dat die verskil in die bedrag van drukwerk opgemaak word deur voorraad op hande.

Punt (e) bly oorstaan vir latere behandeling.

(6) **Sinodale Sending Fonds.** Met leedwese word kennis geneem van punte a, b, c, en d. U Kommissie koester die hoop, dat aan die misstande 'n end sal kom, nie lang na die Sendingsekretaris sy werk sal aanvaar het nie.

(e) Met dank kennis geneem.

(7) **Sending Onder Israel:**—

(a) Spesiale aandag sal aan hierdie saak moet gegee word, as die werk nie tot stilstand sal kom nie. U Kommissie beveel aan, dat die Sinodale Kommissie vir Sending Onder Israel hulle volle aan-

dag sal gee aan die bevordering van hierdie fonds.

(b) Vir kennisgewing met dank.

(8) **Nedersettingsfonds:-**

(a) Aanbeveel vir kennisgewing.

(b) Van die eerste deel word kennis geneem en die tweede deel word goedgekeur.

(9) **Nedersetting Spesiale Rekening:-**

(a) Vir kennisgewing aanbeveel.

(b) U Kommissie beveel aan, om as 8(b) werklikheid word, dat dan 'n jaarlikse bedrag van £100 in afkorting van die verskillende bedrag van £573 4s. 4d., uit die ingekome kollektes geneem sal word, totdat hierdie bedrag terugbetaal sal wees.

(10) **Spoorwegpredikantsalaris.** — (a) en (b) Met leedwese word hiervan kennis geneem.

(11) **Teologiese Kweekskool.** — Vir kennisgewing aanbeveel.

(12) **Sending Instituut Fonds.** — Word vir kennisgewing aanbeveel.

(13) **Bybelverspreiding Fonds.** — (a) en (b) met dankbaarheid word hiervan kennisgeneem.

(14) **Voortrekker Gedenkfonds:-**

(a) (b) (c) — word vir kennisgewing aanbeveel.

(d) Wat hierdie punt betref beveel U Kommissie aan, dat aangesien daar tekens van verbeterde tye is, die Saakgelastigde opgedra sal word om in verbanding te tree met persone of liggame wat beloftes gemaak het, om te sien of die beloofde bedrae nie kan ingevorder word nie.

(e) (f) U Kommissie het met leedwese kennis geneem van die feit, dat die Gemeentes Alberton, Delarey, Magaliesberg, Malopo, Piet Retief, Warmbad, Waterberg en Zwartruggens nog nie hulle beloofde £10 elk betaal het nie. Daspoort, Langlaagte en Bloemhof is nog 'n deel skuldig. U Kommissie beveel aan, dat die Saakgelastigde Kerkrade van bogenoemde gemeentes sal nader en hulle herinner aan hulle beloftes.

(g) U Kommissie beveel aan, dat die lang ry van 21 gemeentes — intussen het Vryheid en Waterberg Noord hulle sitplekke betaal — ook genader sal word om £10 vir hulle sitplekke te stort. 'n Gegoede gemeente soos b.v. Vereeniging of Germiston mag tog nie buite staan nie!

Verder wens U Kommissie te verwys na die Moesie van die H.E. Assessor op p. 74 Handelinge van die Sinode 1931.

(15) **Hulpbehoewende Jongelinge Fonds.**—a, b, c word vir kennisgewing aanbeveel. (d) Wat hierdie punt betref beveel U Kommissie aan (1) om weer die Ringe, wat nog nie hulle fonds deur die Saakgelastigte laat administreer nie te vra om so te doen; (2) Intussen 'n konsep reglement aan al die Ringe te stuur sal word met die versoek om sover moontlik volgens die Reglement te handel.

(16) **Hulpbehoewende Gemeente Fonds.** — Hierdie punt bly oorstaan tot latere behandeling.

(17) **Bestryding Maatskaplike Euwels.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

(18) **Saakgelastigde Rekening.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

(19) **Bearbeiding Studerende Jeug.**—Met dank vir kennisgewing aanbeveel.

(20) **Armesorg Fonds:-**

(a) U Kommissie wens die aandag van die Sinode te vestig op die swak Bydraes deur die Gemeentes. — £1322 18s. 8d. kan tog nie beskou word as 'n billike bydrae vir die tehulpkoming van die sinkende deel van ons volk nie. Hierin moet gewis verbetering kom.

'n Ander opmerking geld die £750 uitbetaal uit hierdie fonds vir die Pensioen van Ds. M. L. Fick.—Sien in verband hiermee ook Bylae I (4) Verslag van die Sinodale Kommissie punt 3(a) U Kommissie beskou dit nie as billik, dat hierdie fonds die las moet dra nie. Die verantwoordelikheid rus tog seker op die hele kerk en nie op 'n enkele fonds nie. Derhalwe wens U Kommissie aan te beveel, dat voortaan die Pensioen

uitbetaal sal word uit die Sinodale Fonds, omdat dit die fonds is wat deur ons hele Kerk gesteun word. Verder word die punt vir kennisgewing aanbeveel.

(b) As gevolg van die karige bydraes gedurende die drie jaar het die nadelige balans van die fonds gestyg van £289 7s. 6d. tot £1006 6s. 8d. Dit stem tot weemoed. Die afgevaardigdes sal moet teruggaan om hierdie so belangrike fonds te gaan steun met raad en daad.

(21) **Sondagskool Sendelingsalaris.** — (a), en (b) word vir kennisgewing aanbeveel.

(22) **Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds.** — (a), (b), (c), (d) word vir kennisgewing aanbeveel omdat die hele saak weer voorkom by die Kerkkantoorkommissie Verslag.

(23) **Spesiale Evangelie Prediker Fonds.** — (a) en (b) word aanbeveel vir kennisgewing.

(24) **Noodhulpfonds.** — Die saak is reeds behandel en word hier vir kennisgewing aanbeveel.

(25) **Uitstaande Rente.** — Hierdie saak word later in behandeling geneem.

(26) **Predikante Pensioenfonds.** — U Kommissie beveel aan dat deur die verskillende Ringe, waaronder die gemeentes val, 'n poging sal aangewend word om te sien of die Kerkrade nie kan beweeg word om vir die Predikante Pensioenfonds in te gaan nie.

(27) **Kerklike Jaarboek.** — a, b, U Kommissie het met dankbaarheid kennis geneem van die vooruitgang hier en wil graag dat die afgevaardigdes daarop sal let en by hul kerkrade en by name by hul scribas sal aandring om tog hulle opgawes bytyds te stuur aan ons Saakgelastigde en nie die Hoofkompilator nie.

(28) **Drukwerk Rekening.** — Dit het 'n pynlike indruk op U Kommissie gemaak, dat gemeentes bestellings plaas en nie hulle rekenings betaal. Erasmus, Warmbad, Morgenzon en Zwartruggens is die skuldiges teenoor wie se name die bedrae staan. U Kommissie beveel aan:

(a) Dat g'n verdere krediet aan gemeentes, wat nog onbetaalde rekenings het, gegee sal word nie.

- (b) 'n Verdere aanbeveling van U Kommissie is dat 'n beperkte oplaat van die Handelinge van die Sinode gedruk sal word. Die oplaat te bereken teen die getal bestellings deur afgevaardigdes hier gemaak namens hulle gemeentes.
- (c) Daar sal nie 'n nuwe Kerkwet gedruk word nie, maar met 'n Bylae met die nuwe wetsveranderinge.

(29) **Boeke.**—a, b. word vir kennisgewing aanbeveel.

Opmerking.—Die reuse syfers toon aan dat die aanstelling van 'n Saakgelastigde nie 'n lukse artikel was nie, maar 'n absolute noodsaaklikheid wat sy aanstelling volkomme regverdig het. U Kommissie voel dat die Sinode baie dank verskuldig is aan die Saakgelastigde vir die bekwame en deeglike wyse waarop hy die finansies van die Kerk administreer, en beveel aan: Dat van die Stoel 'n woord van hartelike dank en waardering aan genoemde amptenaar gerig sal word.

II. Bylae I, Onderafdeling V. A.(1). Verslag van die Argivaris.—Bylae XXXII.

(1) Die aanhef word vir kennisgewing aanbeveel.

Punt 1. **Argief op Heidelberg.**—Met dank aan Di. A. J. Louw en P. J. W. de Vries vir hulp betoon, beveel U Kommissie hierdie aan vir kennisgewing.

Punt 2. **Veranderinge in Registers.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

Punt 3. **Kerk-orgaan.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

Punt 4. **Ontvange Stukke:**

(a) Word vir kennisgewing aanbeveel.

(b) U Kommissie wil sy teleurstelling uitspreek, dat Ringsribas dikwels versuum om Art. 90 (5) na te kom, en wil hiermee 'n dringende beroep doen op al die Seribas tog toe te sien, dat dit in die toekoms nie weer gebeur nie.

Punt 5. **Boeke van Afgetrede Kwestors.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

Punt 6. **Ontbrekende Stukke.**—U Kommissie beveel aan dat hierdie saak opgedra sal word aan die Ringsribas om toe te sien dat alle ontbrekende stukke sonder versuum sal opgestuur word.

Punt 7. **Sending Argief.**—Word aanbeveel vir kennisgewing.

III. V. Fondse A.(2). Verslag van die Kerkkantoor-kommissie.—(Bylae XXXIII.)

(1) **Vergaderings.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

(2) **Personeel.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

(3) **Rings Hulpbehoewende Jongelinge Fonds.**—Word vir kennisgewing aanbeveel.

(4) **Sinodale Hulpbehoewende Jongelinge Fonds.**—U Kommissie beveel aan dat hierdie punt goedgekeur sal word.

(5) **Museum.**—Word vir kennisname aanbeveel.

(6) **Klavier in Saal.**—U Kommissie wens aan te beveel, dat 'n versoek aan die lede van die Sinode gedaan sal word om weer soos by 'n vroeër geleentheid toe te stem om een dag se geld te stem vir die aankoop van 'n vleuel-klavier soos aanbeveel word.

(7) **Vegkop.**—Met droefheid het U Kommissie hiervan kennis geneem en beveel aan, dat hierdie saak weer opgedra sal word aan die Kerkkantorkommissie.

(8) **Paaiemente Nedersettingsplaas.**—Word vir kennisname aanbeveel. Die saak is reeds afgehandel.

(9) **Roossenekal.**—U Kommissie beveel aan:-

1. Geleenheid word gegee aan die predikant van Dullstroom om die finansiële posisie van die gemeente Roossenekal te verduidelik.

2. Opdrag word gegee aan die Ringskommissie van Lydenburg om met die Kerkraad te onderhandel en van hulle te verneem op hoedanige wyse hulle van plan is om die skuld uit te wis.

3. Die Ringskommissie sal dan aan die Sinodale Kommissie rapporteer.

(10) **Witbank.**—Word vir kennisname aanbeveel.

(11) **Pensioenskema Saakgelastigde.**—Hierdie punt met die voorwaardes a, b, c, d, e, word goedgekeur.

(12) **Lening by Abraham-Kriel Kinderhuis.**—Word vir goedkeuring aanbeveel.

(13) **Veranderinge in Gebou.**—Vir goedkeuring aanbeveel.

(14) **Fondse onder Beheer van Kommissie.**—Vir goedkeuring aanbeveel.

(15) **Ou Woltemade Fonds.**—Vir kennisname aanbeveel en die saak word aan die Kerkkantoorkommisie opgedra.

(16) **Heffing vir Salaris van Saakgelastigde.**—Word vir goedkeuring aanbeveel.

(17) **Volmag van die Sinode.**—a, b, en onderafdelings a, b, e, d, word aanbeveel vir goedkeuring.

Verslag van die Saakgelastigde. — (Bylae XXXI.)

16(a) **Hulpbehoewende Gemeente Fonds.**—Noukeurig het U Kommissie op die verskillende sake hier genoem, en die volgende het tot lig gekom:

(1) **Goedeggeun.**—Dit blyk dat Goedeggeun gedurende die afgelope drie jaar die bedrag van £599 ontvang het. U Kommissie maak nie beswaar teen die bedrag bestee vir die geestelike bearbeiding nie, maar wanneer £270 bestee word vir die Koshuis aldaar, dan kan U Kommissie dit nie goedkeur nie. Die doel van die Fonds is alleen om die geestelike belangte van minder bevoordegte gemeentes te behartig.

(2) **Vrededorp.**—'n Bedrag van £180 is uitbetaal vir rente op kerkskuld. U Kommissie wens sy afkeuring te kenne te gee dat afbetaling van gemeentelike skuld of rente op skuld uit hierdie fonds betaal sal word.

U Kommissie beveel aan dat hierdie praktyk n.l. (1) betaling vir Koshuis doeinde, en (2) rente op skuld in die toekoms nie weer uit hierdie Fonds geneem sal word nie.

16(b) Met droefheid neem U Kommissie hiervan kennis.

Bylae I. Onderafdeling V. B. Beskrywingspunte.

Beskrywingspunte 1, 9, 10.—U Kommissie kan hierdie beskrywingspunte nie aanbeveel nie, en wil sy afkeuring uitspreek oor die dreigement vervat in (10) 3. Maar stel die motief wat aanleiding gegee het tot die hoof gedagte vervat in die beskrywingspunte op prys: n.l. die oneweredige wyse van bydra deur die gemeentes.

U Kommissie beveel aan:

(1) Die Sinode keur ten sterkste af die laksheid by sommige gemeentes om hulle verpligtings nie na te kom nie.

(2) Met verwysing na die aanbevelings onder punt 14 van die Kerkkantoorkommissie Verslag (Bylae XXXIII) besluit die Sinode as volg:

- (a) Dat na ontvangs van die begrotings van die verskillende Kommissies die Kerkkantoor 'n verdeling sal maak van die volgende fondse: Sinodale Sending, Sending onder Israel, Nedersetting, Armesorg, Hulpbehoewende Gemeentes, Spoorwegpredikant, Maatskaplike Eeuwels, Sondagsskool Sendelingsalaris; onder die verskillende Ringe.
- (b) Die verdeling te stuur na die Ringsribas om voorgelê te word by die e.v. Ringsvergaderings.
- (c) Die Ring bespreek dan die gemeentelike verdeling.
- (d) Die Begrotings staat Art. 65—Staat D word verpligtend gemaak om saam met die ander finansiële state deur die Ring behandel en na die Kerkkantoor opgestuur te word.
- (e) Die verdeling hierbo aanbeveel moet die Ringsribas bereik nie later dan 31 Desember van elke jaar nie.

Beskrywingspunt (2) — Word vir goedkeuring aanbeveel.

3. en 12. Word nie goedgekeur nie.

4. Hierdie punt is reeds afgehandel.

5. 6. en 8. Word nie aanbeveel nie.

7. Reeds afgehandel.

11. U Kommissie kan nie aanbeveel dat Art. 200 sodanig verander sal word nie.

12. Reeds afgehandel.

Verslag van die Sinodale Kommissie.—(Bylae IV.)

(3) (c). Predikante Pensioenfonds en Predikante Weduwee Fonds en 'n Brief van die Scriba Kaapse Sinode.

U Kommissie beveel aan dat hierdie saak verwys word na die Sinodale Kommissie vir behandeling.

Vergadering van die Sinode—Punt (6) Daggelde.—(Bylae IV.)

U Kommissie het nie vrymoedigheid om hierdie aanbeveling goed te keur nie omdat:-

(1) Die Sinodale Fonds g'n tekort het het nie. Dit staan op £5702 9s. 5d.

(2) Die Sinodale Vergadering reeds verkort is en daarby 'n genoegsame besparing gemaak is.

En beveel aan:—

(1) Die daggelde bly 12/- per dag.

(2) Die reiskoste word bereken teen 2de klas reiskaartjie vir hierdie sitting alleen, omdat 2de klas kaartjies reeds deur afgevaardigdes uitge- neem is.

Verslag van die Saakgelastigde.—(Bylae XXXI.)

(5) **Sinodale Fonds:**—

Punt (e) **Bloedrivier Feesviering.**

U Kommissie het g'n keuse dan goedkeuring van hierdie bedrag £119 17s. 0d. aan te beveel nie, daar die half reeds verdrink is.

Maar wil eweneens sy sterkste afkeuring uitspreek, dat met so'n kwistige hand met Sinodale fondse gehandel word.

Indien die besluit van die Sinode van 1931 op p. 74 van die Hand. bedoel, dat die Sinodale Kommissie verantwoordelik is vir alle gemaakte koste, dan wil U Kommissie aanbeveel:

(a) dat die besluit in hersiening geneem sal word;

(b) of duidelik sou sê, wat bedoel word met die woorde: opgedra aan die Sinodale Kommissie om vir die reëling te sorg.

Addendum Besluite Sinode 1931.

Aanbevelings van die Kommissie vir die Fondse, p. 283.

(a) Met betrekking tot No. 2 het net die Ring van Heidelberg daarvan gebruik gemaak.

(b) Wat betref No. 4 het die Saakgelastigde 'n kassabok opgestel en het 'n monsterblad aan die kassiers gestuur vir die informasie van Kerkrade.

(c) Om verder uniformiteit te kry beveel U Kommissie aan: dat gemeentes hulle eie tjeeks met kwitansies onderaan sal laat druk. Die Saakgelastigde is gevillig om hierin behulpsaam te wees.

(d) In verband met geldelike moeilikhede in 'n gemeente wil U Kommissie verwys na die Reglement van die Saakgelastigde Art. 137 (3) waarin aan hom opgedra is die behartiging van die stoflike belangte van

die Kerk in alle voorkomende gevalle, en in sonderheid waar lerare en kerkrade hulp en raad behoef.

U Kommissie het ook insage in die boeke van die Saakgelastigde gehad, en vind daarin eenvoud, duidelikheid en nefheid.

Andermaal beveel U Kommissie die dank van die Sinode aan genoemde amptenaar.

Hiermee meen ons dat ons aan ons opdrag voldoen het.

Hoogagtend, U Dw. Dnrs. en Brs.,

P. VAN DER HOVEN.
 J. H. R. BARTLETT.
 C. B. BRINK.
 G. N. P. CLOETE.
 H. F. GERRYTS.
 J. L. JOUBERT.
 B. B. THERON.
 G. H. BELL.
 P. J. SWART (Seriba.)

Byvoegsel by BYLAE XLVI. Verslag van die Kommissie vir Fondse.

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer as volg aan te beveel oor die ingekome geld vir die **Noodhulp Fonds**:

- (1) Die bedrag word apart gehou.
- (2) Alle verdere bydrae word by die fonds gestort.
- (3) Na die vasgestelde datum n.l. April 1935 sal die Kerkkantoor 'n verdeling van die fonds maak aan die verskillende fondse waar tekorte mag wees.
- (4) Die Kerkkantoor lê die verdeling voor aan die Sinodale Kommissie vir goedkeuring.
- (5) Nadat tekorte gedek is sal die orige bedrag as begin van 'n Sustentasie Fonds gestel word.

Hoogagtend, U Dw. Dnrs. en Brs. in Christus.

BYLAE XLVII.

VERSLAG VAN DIE TYDELIKE KOMMISSIE VIR STATISTIEK.

HoogEerw. Heer,

Volgens opdrag van die H.E. Vergadering (Bylae VI 7 (1), het U Kommissie die kwessie van onvertroubare statistiek in oorweging geneem, en wens as volg te rapporteer:

A. Die Waarde van Statistiek.—Die opsieners van die gemeente van Christus sal stellig aangespoor word tot meerder ywer ook in hierdie afdeling van hulle taak, wanneer die waarde van vertroubare statistiek reg ingesien word. Ons vestig die aandag op die volgende konsiderasies:

1. Geestelike Waarde.—Vertroubare Statistiek is onmisbaar as maatstaf om die geestelike peil van gemeente en kerk tewete te kom. Dit laat die geestelike leier sien en besef die omvang van sy taak, die verantwoordelikheid wat op hom rus en die verliese wat gely kan word, en spoor so aan tot meerder aktiwiteit en waaksamheid. Trouens, dis die getroue herder wat sy skape tel en by name ken, wat weet of daar een uit die honderd verlore is wat moet opgespoor word. Veral die Godsdienstige toestand van die gemeente soos jaarliks opgesom volgens Art. 74 en 76, sal sonder vertroubare statistiek 'n blote oppervlakkige en subjektiewe indruk weergee.

2. Stoflike Waarde.—Alleen vertroubare statistiek kan 'n juiste begrip gee van die drakrag van 'n gemeente, o.a. hoeveel die per lidmaat bydra vir die werk van die Heer. So alleen kan vasgestel word in hoever 'n gemeente sy plig doen en wat die moontlikhede is.

3. Opvoedkundige Waarde.—Die inwin van statistiek is ongetwyfeld 'n gulde middel om die opsieners- en diakensamp tot hulle reg te laat kom. Dit spoor die ouderling aan tot nakoming van Art. 26, dit gee hom die geleentheid om die nuwe komeling te verwelkom, die vertrekende 'n afskeidsgroet aan te bied, en toe te sien dat hy van die nodige kredensiale voorsien is. Dit gee die diaken die kans om wyksbesoek en wyksopmeting te doen, om die verwyt van hom tewerp dat hy net vir

kollekteerdeleindes gesien word, en om 'n nuwe visioen van sy taak te kry.

B. Die Nadele van Gebrekke Statistiek.—Aan die ander kant wil U Kommissie die nadelige gevolge van onvertroubare statistiek sterk beklemtoon. Die volgende gevoelige verliese word ernstig onder die aandag gebring:

1. Dit maak die werk van die belangrike Kommisies, grotendeels gebreklig. Sien b.v. Bylaes XIV (5), XVI (2), XXIII (4)a.
2. Dit maak die statistiese opgawes van ons Kerk waardeloos, sowel vir onsself as kerk as ook vir algemene maatskaplike doeleindes soos b.v. samewerking met die Staat in verband met die arme blanke vraagstuk.
3. Dit verhinder die Kerk om 'n juiste besef te kry van sy krag en moontlikhede in die diens van sy volk en die godsryk.
4. Dit bring noodwendig mee die droewige verlies van 'n groot aantal lidmate van die Kerk veral in stedelike gebiede. Vergelyk b.v. die feit dat die staatsensus, duisende lede meer opgee, as wat die kerk van kan reken-skap gee.

C. Die Oorsake van ons Onvertroubare Statistiek.—U Kommissie wens enkele oorsake aan te toon, n.l.:

1. Die gebrek aan georganiseerde huisbesoek deur leraars en kerkraadslede.
2. Die feit dat die diakene nog nie sy regmatige plek in ons Kerk inneem nie.
3. Dat gemeente wyke nie definitief afgebaken is nie elk met sy eie wyksopgawes.
4. Dat daar geen eenvormigheid is oor die vraag waar kinders wat elders skool gaan, jong mense wat van huis werk ens., moet getel word nie.
5. Dat Kerkrade geen leiding deur middel van 'n bepaalde vorm het nie, soos die geval wel is met die geldelike state.
6. Dat die opneem van statistiek nie binne in afgebakte tydperk geskied nie.
7. Die algemeen heersende indruk, dat blote skatting genoegsaam is.
8. Die moeilikheid re die ingewikkeld naam van ons Kerk in Transvaal.

D. Aanbevelings.—Die volgende aanbevelings word ter goedkeuring aan die H.E. Vergadering voorgelê:

1. Die algemene Statistiek van ons Kerk behoort ewe korrek te wees net so getrou ingelewer en ewe deeglik behandel te word by Ringsvergaderings as die gelde-like statistiek. Veral behoort geen skatting toegelaat te word nie.
2. Op die gebied van Armesorg en Sending sal die betrokke kommissie op hulle onderskeie terreine by wyse van navraagvorms voortgaan om gegewens in te win, ook met inagneming van verskynsels soos swaksinnigheid, doofstomheid, heidene binne ons grense ens.
3. Die inwin van vertroubare statistiek in verband met sieletale, ledetal, kinders in week- en sondagskole en ander sake, rakende die rapport van die Actuarius, asook sake aangedui in die voorgestelde vorm, moet beskou word as een van die vernaamste pligte van Kerkraadslede, veral die diakens, onder toesig van die Kerkraad en leiding van die Predikant.
4. Dat elke ouderling en diaken 'n register vir sy eie wyk moet hê, wat so getrou moontlik bygehou en aan sy opvolger moet oorhandig word.
5. Dat eenvormige vorms in gebruik geneem sal word en by die Saakgelastigde verkrygbaar sal wees. Die vorms onder Bylae I. in 'n geskikte boekie gedruk word aanbeveel.
6. Dat die statistiek in elke gemeente jaarliks binne 'n vasgestelde tydperk (sê een maand) opgeneem sal word.
7. Dat kinders wat elders skool gaan, jongmense wat van huis werk, ens., sal getel word by die gemeente onder wie se bearbeiding hulle val.
8. Dat werk sal gemaak word, veral deur elke ouderling in sy wyk van die invorder en ook sorg vir die uitreik van lidmaatsertifikate en attestate deur die Kerk, by aankoms en vertrek van lidmate en dat die noodsaaklikheid hiervan ook onder die aandag van die Gefedereerde kerke sal gebring word deur middel van die Kerkorgaan, die Federale Raad, as andersins.

9. Dat by die katkisasie-onderrig nadruk gelê sal word op: (a) die regte naam van ons Kerk; en (b) die noedsaaklikheid vir vertrekkende lidmate om van hulle lidmaatsertifikate of attestate voorsien te wees.

10. Dat stappe geneem word wat die gebruik van behoorlik attestate, volgens Art. 70, weer tot sy reg sal laat kom.

U Diensw. dmrs., en Brs.,

P. v. d. HOVEN (Voorsitter).

P. J. VILJOEN.

A. H. STANDER.

J. F. DU TOIT.

C. P. v. d. MERWE (Seriba.)

Bylae I.

1. Konsepvorm vir ouderlinge in hulle afsonderlike wyke:—

Ned. Herv. of Geref. Gemeente.....

Wyk

Ouderling

Hoof van Huis.	Woonplek.	Ledetal.	Onderdomme van kinders ontaangeneem.	Aanmerkings oor attestante.	Aanmerkings oor Huigods- diens, Kerk- man besoek, Nag- man besoek,

2. Konsepvorm vir Diakene in hulle afsonderlike wyke :-

Ned. Herv. of Geref. Gemeente.....

Wyk:

Diaken:

Hoof van Huis.	Woonplek.	Ledetal.	Getal kinders in Sondagskool en Weekschool.	Aanmerkings oor nerig en bestaan-middle.	Aanmerkings oor alimentasie, Hulpverlening, ens.

BYLAE XLVIII.

**RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR GEDENK-
PLAAT IN DIE GEDENSAAL TER HERINNERING
AAN DIE VERTALING VAN DIE BYBEL IN
AFRIKAANS.**

HoogEerw. Heer,

U Kommissie wens as volg te rapporteer dat:—

1. 'n Gedenkplaat agter die groentafel aangebring sal word.
2. Die plaat sal wees van marmer omsoom met brons en met brons letters daarop.
3. Die uitvoering hiervan word gelaat in die hande van die Moderatuur.
4. Die koste, beraam op £29 10s. 0d. sal gedek word uit die Sinodale Fonds.

Met verskuldigde hoogagting,

U dw. dd.,

P. J. VILJOEN.

Wm. NICOL.

BYLAE XLIX.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR REKENINGE.

Die H.E. Sinodale Vergadering.

HoogEerw. Heer,—In verband met die rekeninge beveel U Kommissie as volg aan:-

- (1) 'n Bonus van £10 vir die assistent Scriba.
- (2) 'n Bonus van £3 vir die Kantoorklerk.
- (3) 'n Bonus van 10/- elk aan die twee bediendes.
- (4) Vergoeding van 10/- per dag aan die Koster.
- (5) Vergoeding van 7/6 per dag aan die Bode.
- (6) Dat die plaaslike lede van die H.E. Sinode nie daggelde vir die twee Sondae ontvang nie.
- (7) Dat die Armesorgsekretaris en die Sendingsekretaris, aangesien hulle amptenare van die H.E. Sinode is, en die vergaderings tog gehou word in die gebou waar hulle kantore is, elk net 6/- per dag ontvang.

Hopende aan ons opdrag voldoen te hê.

U Dw. dnrs. en Brs. in Hem,

Lede van die Kommissie,

C. A. v. d. MERWE, Voorsitter.

M. J. DU PREEZ.

J. A. THERON, Sekr.

BYLAE L.

**VERSLAG VAN DIE KOMMISSIE INSAKE 'N
KONSEP REGLEMENT VIR SPESIALE
EVANGELIEPREDIKING.**

Die HoogEerw. Moderator,

HoogEerw. Heer,— U Kommissie stel die volgende voor: „Die Kerk sal een of meer Spesiale Evangeliepredikers hê wat sal werk in oorleg met en verantwoordelik wees aan 'n Sinodale Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking, wat deur die Sinode aangestel word, en wat weer op sy beurt aan die Sinodale Kommissie verantwoordelik sal wees.

BEPALING I.

I. Die Kommissie.—Dit sal die plig van die Kommissie vir Spesiale Prediking wees om,

1. Aansoeke vir Spesiale Evangelieprediking van Kerkrade en ander liggame te ontvang en te probeer om in die behoeftte voorsiening te maak.
2. Van tyd tot tyd konferensies vir die bevordering van die geestelike lewe in die Kerk op te roep en te reël.
3. Te adviseer by die benoeming van, toesig te hou oor, en waar nodig, opening te soek by die gemeentes vir die Spesiale Evangelieprediker(s).
4. Te ywer om die fondse te vind, wat vir die werk nodig is.
5. In ooreenstemming met Art. 130 jaarliks verslag van die werksaamhede te doen aan die Sinodale Kommissie en voorts aan elke gewone Sinodale Vergadering.

BEPALING II.

II. Die Prediker. Die Spesiale Evangelieprediker(s) sal:—

1. Die Status van predikant van die Kerk moet hê of by sy aanstelling moet kry.
2. Sy werk verrig op Skriftelike uitnodiging van en in oorleg met die kerkraad van die gemeente waarin hy arbei.

3. Onder toesig van die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking staan met betrekking tot sy diens in die Kerk.
4. Met betrekking tot sake, wat sy leer en wandel raak, staan onder die kerklike opsig en tug van die Ring waarin sy woonplek is.
5. As daar nie genoeg geleentheid vir Spesiale Evangelieprediking is, om sy hele tyd in beslag te neem nie, in opdrag van die Sinodale Kommissie, wat in oorleg met die Kommissie vir Spesiale Prediking handel, enige ander geestelike werk moet doen.
6. Halfjaarliks aan die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking verslag van sy werk doen. (Art. 243(2).)

BEPALING III.

III. Die Sinodale Kommissie.—Die pligte van die Sinodale Kommissie sal wees, om:

1. Die Spesiale Evangelieprediker(s) aan te stel in oorleg met die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking, wat minstens twee name van predikante aan die Sinodale Kommissie skriftelik sal voorlê.
2. Vas te stel wat die bedrag van die salaris sal wees en hoe dit gevind moet word.
3. Toe te sien dat die Spesiale Evangelieprediker(s) namens die Kerk deur die Moderatuur bevestig word in sy diens, en as dit vereis mag word, deur die Moderatuur ontslaan word uit sy diens. (Art. 243(1).)
4. Jaarliks die verslag van die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking in behandeling te neem en na eis van omstandighede daarop te handel.
5. Toe te sien dat die Spesiale Evangelieprediker(s) verseker sal wees van 'n behoorlike pensioen.

WYSIGING.

Vir die eerste drie jaar na die indienstreding van die eerste Spesiale Evangelieprediker sal die Sinode die reg hê, om, na eis van omstandighede, enige nodige wysiging in hierdie reglement aan te bring.

FINANSIES.

Inisiale Koste :—

1. Aangesien daar feitelik geen geld in die kas is, om 'n begin met die werk van Spesiale Evangelieprediking te maak en om die inlegpenninge te betaal nie, besluit die vergadering om 'n vriendelike versoek te rig aan al die Kerkrade van ons Kerk, om tydens die aanstaande Pinkster of op 'n ander geskikte tyd gedurende hierdie jaar, b.v. met nagmaal, 'n flinke bydrae vir hierdie saak in te samel.
2. Aan die afgevaardigde onderlinge word opgedra om hierdie saak in hul respektiewe gemeentes te behartig.

Met hoogagting,

U Dienwillige dienaars,

Wm. NICOL.

J. M. LOUW.

C. A. VAN DER MERWE.

BYLAE LI.**KOMMISSIE INSAKE INTENSIEWER BEARBEIDING
VAN GEMEENTES.**

HoogEerw. Heer,

U Kommissie het die eer om as volg te rapporteer insake Intensiewer Bearbeiding van Gemeentes:-

1. Hy het in oorweging geneem en sy aandag gegee aan:—

- (a) Die verslag van die Aftredende Moderator. (Bylae II.)
- (b) Die verslag van die Actuarius (Bylae VI, punt 7(2).)
- (c) Verslag van die Verteenwoordiger van die Transvaalse Kerk op die Kommissie vir Proponents-eksamen (Bylae XI, punt 5(2).)
- (d) Rapport van die Verteenwoordiger op die Admissie-eksamen Kommissie (Bylae XII, punt 5).
- (e) Brief van Dr. D. R. Snyman, Scriba van 'n vergadering van veteenwoordigers uit die Kollege Professore, uit die Curatorium en uit die Admissie-eksamen Kommissie, wat gaan oor die absorbeer van toegeruste jong manne wat leegstaan op die mark.
- (f) Die feit dat daar gemeentes is wat in stryd met die wet handel. Waar nie gesoek word om 'n vakature aangevul te kry nie.

2. Hy het die volgende vrae aan Ringskommissies gestel, ten einde, soveel moontlik, die nodige informasie te kry.

- (a) Watter Gemeente of Gemeentes beskik oor toereikende werkkragte, en kan as in orde beskou word?
- (b) Vir watter enkele Gemeente of vir watter Gemeentes van die orige gemeente of gemeente sou a f s t i g t i n g die beste oplossing wees en vir watter gemeente of gemeentes die beroeping van 'n tweede predikant of die aanstelling van 'n hulpprediker — liefs 'n tweede Leraar?
- (c) Is daar 'n geval of gevalle, waaruit twee of meer gemeentes, 'n vermeerdering van gemeentes gebore kan word?
Noem die gemeentes.

- (d) Wat is by U Ring die vernaamste moeilikhed of moeilikhede, in verband met die betere bearbeiding van te grote gemeentes? B.v. Finansies, eie belang, gebrek aan geloofsmoed of wat?
3. Uit die ingekome informasie blyk die volgende:

(a) **Ring van Potchefstroom:**

- (1) 'n Afsonderlike Gemeente word eersdaags te Makwassie gestig.
- (2) Daar bestaan 'n moontlikheid dat 'n gemeente te Fochville gestig sal word. Hier dien vermeld te word dat dit die Ringe van Potchefstroom, Heidelberg en Johannesburg raak.
- (3) Die moontlikheid van die afstigting van 'n Gemeente van die Gemeentes Wolmaransstad, Schweizer Reneke, Ottosdal en Delarey.
- (4) Die moontlikheid van die aanstelling van 'n hulp-prediker te Potchefstroom.
- (5) Moeilikhede: Finansieel en Geografiese ligging.

(b) **Ring van Rustenburg:-**

- (1) In Junie sal 'n nuwe Gemeente afgestig word van die gemeente Louis Trichardt.
- (2) Pietersburg en P.P.Rust het hulppredikers nodig, en Waterberg Noord is nog vakant.
- (3) Moeilikhede: Finansieel.

(c) **Ring van Lydenburg:-**

- (1) Daar bestaan 'n moontlikheid om twee nuwe gemeentes te stig rakende die Ringe van Rustenburg, Lydenburg, Pretoria en Ermelo, t.w. te Hereford en te Arnot.
- (2) 'n Tweede Leraar te Middelburg en hulppredikers te Barberton, Roossenekal, Belfast, Machadodorp en Sabie.
- (3) Moeilikhede: Finansieel en Geografiese ligging.

(d) **Ring van Pretoria:-**

- (1) Premier Myn en Magaliesberg is nog vakant.
- (2) Ellofsdal en Pretoria Wes het hulppredikers nodig, hoewel Ellofsdal verklaar dat hulle dit nie kan bekostig nie.
- (3) Moeilikhede: Finansieel en Geloofsmoed.

(e) **Ring van Utrecht:-**

- (1) Moontlike afstigting in die geval van Vryheid.
- (2) Moontlike afstigting van die Gemeentes Wakkerstroom, Amersfoort, Piet Retief en Ermelo.
- (3) Moontlike afstigting van Wakkerstroom, Utrecht en Newcastle (Natalse Kerk).
- (4) Indien geen afstigting dan hulppredikers te Vryheid, Utrecht, Wakkerstroom, Amersfoort en Volksrust.
- (5) Moeilikhede : Finansieel.

(f) **Ring van Heidelberg:-**

- (1) Moontlike afstigting Balfour en Nigel.
- (2) Hulpprediker of Tweede Leraar te Bethal.
- (3) Moeilikhede : Finansieel en geloofsmedoed.

(g) **Ring van Zeerust:-**

- (1) Moontlike afstigting te Groot Marico en Bospoort.
- (2) Addisionele hulp nodig te Lichtenburg en Ventersdorp (Delwerye).
- (3) Moeilikhede: Finansieel en geografiese ligging.

(h) **Ring van Ermelo:-**

- (1) Goedgegun is nog vakant.
- (2) Moontlike afstigting te Breyten of addisionele werkrag te Ermelo.

(i) **Ring van Johannesburg:-**

- (1) Moontlike afstigting in die gemeente La Rochelle.
- (2) Addisionele werkragte te Johannesburg en Fordsburg.

(j) **Ring van Boksburg:-**

- (1) Addisionele hulp is nodig te Germiston, Benoni, Brakpan, en Cachet.
- (2) Moeilikhede : Finansieel.

4. Opsomming:—

- (a) Vakante Gemeentes: 4.
- (b) Moontlike afstigtings: 5.
- (c) Tweede Leraar of hulpprediker: 26.
- (d) Moeilikhede : Finansieel.

5. U Kommissie wens te verwys op Art. 210 en die besluit in 1931 geneem (pag. 159, Kerkwet besluit register).

6. Die Kommissie, met al die voorgaande, wens die volgende aanbevelings te doen:-

- (a) Dat die vakatures in vakante Gemeentes, oor- eenkomstig die wet, so gou as moontlik aangevul (Art. 224) of dadelik 'n predikant of Proponent as tydelike arbeider aangestel sal word.
- (b) Dat in gevalle waar daar 'n plan tot stigting van 'n nuwe gemeente bestaan, met die meeste spoed gehandel sal word.
- (c) Dat in ander gevalle waar dit moontlik en wens- lik is om nuwe gemeentes te stig die betrokke Ring of Ringe, in oorleg met die betrokke kerk- rade sodanige stigting sal soek tot stand te bring.
- (d) Dat waar 'n Tweede Leraar of Hulpprediker nodig is, die afgevaardigdes daarvan kennis neem, en voor die betrokke kerkrade die noodsaklikheid sal bring met die grootste erns.
- (e) Dat aan al die Ringe opgedra word om, tot die volgende Sinodale sitting, by elke half-jaarlikse Vergadering van die Sinodale Kommissie oor hulle werksaamhede insake die betere bearbei- ding van Gemeentes te rapporteer.
- (f) Dat met die verdere ophou, van die so uiters noodsaklike Sustentasie Fonds (Voortrekker Gedenkfonds) met die meeste erns en spoed ge- handel sal word, en dat dit aan die Sinodale Kommissie opgedra word om hieraan uitvoering te gee.

J. M. LOUW (Voorsitter).

PAUL NEL.

J. C. CRONJE.

G. M. PELLISSIER.

P. S. Z. COETZEE (Seriba).

BYLAE LII.

VERSLAG VAN DIE SINODALE LEERKOMMISSIE.

1. INLEIDING.

HoogEerw. Heer,

Die Leerkommissie het die eer om as volg oor hulle werk te kan rapporteer:

1. **Personeel.**—Deur die vertrek van ons voorsitter, Dr. G. B. A. Gerdener na Wellington, as dosent, het U Kommissie ongetwyfeld 'n gevoelige verlies gely. Ook is in die laaste ses maande van ons werksaamhede Ds. Wm. Nicol, tot ons leed en verlies, op verlof gewees.

Met innige dank moet ons melding maak van die dienste, as Scriba, van Dr. F. D. Moorrees, en, vir die laaste jaar, van Ds. P. du Toit, Alg. Armesorg-sekretaris in dieselfde kapasiteit.

2. **Opdrag.**—Omtrent ons opdrag, wat as volg lui: „Wat die standpunt van ons Kerk is, met betrekking tot die leerkwessies soos vervat in die beskrywingspunte op ons agenda” (Hand. Sinode 1931, pag. 38), het U Kommissie in die uitvoering van sy taak getrag om die volgende in ag te neem:

- (a) Die Lig van Gods Woord as uitgangspunt en maatstaf vas te hou;
- (b) So binne die lyne van ons Geloofsbelijdenis te bly, en rakende die aanhangige kwessies, hier en daar waar omstandighede dit skyn te vereis, nadere verduideliking te probeer gee;
- (c) Sodoende verband te hou met die Gereformeerde rigting, in die teologie op die onderhawige onderwerpe;
- (d) Vrugte wat die Gereformeerde teologie, in die jongste tyd, op die punte en kwessies afgewerpt het, terhand te neem en aan te wend tot 'n beter insig en juister formulering;
- (e) Ook rekening te hou met die eise en kennis van ons tyd.

3. **Werksaamhede.**—Die Leerkommissie het in die twee jaar en ses maande agt keer vergader, en na die beste van sy vermoë op die toegegewese arbeid ingegaan. Sy werkmetode was, min of meer, as volg:

- (a) Referate gelewer deur die onderskeie lede van die Leerkommissie, eers by wyse van voorbereiding, soos b.v. oor Theopneustie, Testimonium Spiritus Sancti, in verband met Inspirasie; later meer direk oor die onderwerpe self. Na kritiek deur die lede en ook na raadpleging met gesaghebbendes op die besondere onderwerpe, is die referate weer omgewerk en herskrywe—meestal tot driemaal toe.

By een geleentheid het drie van die lede, as subkommissie, hulle op Pretoria afgesonder vir 14 dae tot nader ondersoek en formulering.

- (b) Verhoring van insenders van Beskrywingspunte —alhoewel nie altyd aan die uitnodiging gevolg gegee is nie. Ook die kerklike publiek is uitgenooi. Niemand egter het daaraan gehoor gegee nie.
- (c) Nadere bespreking van sekere kwessies, met twee professore van ons Kweekskool. Besondere dank word hiermee dan ook opnuut gebring aan gemelde Professore t.w. Dr. B. B. Keet en Dr. E. E. van Rooyen, vir verleende hulp.

4. U Kommissie is dankbaar om te kan konstateer dat daar 'n baie goeie gees, van begin tot end, geheers het en dat ons in hierdie atmosfeer van hartlike saamwerking die arbeid langsaam, soms seer langsaam, weens drukkende ampspligte en die moeilikhede van die vraagstukke, kon voortsit.

5. Die vrugte van hierdie arbeid, met al hul onvolmaakthede, lê ons, met eenstemmigheid op die hoofmomente, voor die Sinode, in die hoop dat hulle sal gelees, bespreek en bepeins word en so, al is dit in geringe mate, aan die een kant tot die gewenste vrede in die Kerk sal bydra en aan die ander kant, tot meer theologiese besinning oor hierdie kwessies sal prikkel.

6. Die inleidings met konklusies of stellings is almal opgestel na aanleiding van Beskrywingspunte wat voor die jongste Sinode gedien het. Dié oor Ewolusie, met sy stellings, het ons goedgevind om ook in te sluit, omdat die kwessie van Ewolusie op die huidige moment van wesentlike belang is.

Met afbidding van die Seën van die Heer op die verrigtinge van die H.E. Sinode het ons die eer om ons te noem,

U diensgeneë Dienaars,

G. M. PELLISSIER.

J. I. DE WET.

J. H. EYBERS.

D. J. KEET.

P. VAN DER HOVEN.

Pretoria, 12 Okt. 1933.

Johannesburg, 5 Des. 1933. Wm. NICOL.

2. DIE INSPIRASIELEER.

Beskrywingspunt: „Die Sinode veroordeel as dwaal-leer die voorstelling dat ,die ingewing van die Heilige Gees hom beperk het tot saligmakende kennis.’’ (Acta Synodi 1931, No. 12, p. 110).

Belydenis-skrifte: Ned. Geloofsbelijdenis, Artt. 3, 5, 7.

ART. 3.

Van het beschreven Woord van God.

Wy belyden, dat dit woord van God niet is gezonden noch voortgebracht door menschelyken wil, maar de heilige mannen Gods hebben het gesproken, gedreven zynde door den Heiligen Geest, gelyk de heilige Petrus zegt, 2 Petr. 1 : 12: Daarna heeft God, door eene zonderlinge zorg, die Hy voor ons, en onze zaligheid draagt, aan zyne knechten, de Profeten en Apostelen geboden, zyn geopenbaarde Woord in geschrift te stellen; en Hy zelf heeft met zynen vinger de twee tafelen der wet geschreven. Hierom noemen wy zulke schriften, Heilige en Goddelyke Schriften.

ART. 5.

Van waar de Heilige Schriftuur haar aanzien en gezag heeft.

Alle deze Boeken alleen ontvangen wy voor Heilig en Kanoniek, om ons geloof naar dezelve te regelen, daarop te gronden en daarmede te bevestigen; en ge-looven, zonder eenige twyfeling al wat in dezelve begrepen is: en dat niet zoo zeer, omdat de Kerk dezelve aanneemt en voor zoodanig houdt, maar inzonderheid, omdat ons de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten, dat zy van God zyn, dewyl zy ook het bewys daarvan by zich zelve hebben, naardien de blinden zelve tasten kunnen, dat de dingen, die daarin voorzegd zyn, geschieden.

ART. 7.

Volkomenheid der Heilige Schriftuur, om alleen te zyn een Regel des Geloofs.

Wy gelooven dat deze Heilige Schriftuur den wil van God volkommenlyk vervat, en dat al hetgeen de mensch

schuldig is te gelooven, om zalig te worden, daarin ge-
noegsaam geleerd wordt. Want overmits de geheele
wyze der dienst, welke God van ons eischt, aldaar in het
breede beschreven is; zoo is het den menschen, al waren
het zelfs Apostelen, niet geoorloofd anders te leeren, dan
ons nu geleerd is door de heilige schriften; ja al ware
het ook een Engel uit den hemel, gelyk de Apostel
Paulus zegt, Gal. 1 : 8. Want dewyl het verboden is, aan
het woord van God iets toe, of iets af te doen. Deut.
IV : 2, XII : 32, XXX : 6, Open. XXII : 19, zoo blykt
daaruit wel, dat de leer daarvan zeer volmaakt en in alle
manieren volkommen is. Men mag ook de schriften van
geene menschen, hoe heilig zy geweest zyn, gelyken by
de Goddelyke schriften, noch de gewoonte by de waar-
heid Gods (want de waarheid is bovenal), noch de groote
menigte, noch de oudheid, noch de opvolging van tyden
of personen, noch de Conciliën, Decreten of Besluiten.
Want alle menschen zyn uit zich zelven leugenaars, en
ydeler dan de ydelheid zelve. Daarom verwerpen wy van
ganscher harte al wat met dezen onfeilbaren regel niet
overeenkoms, gelyk ons de Apostelen geleerd hebben,
zeggende: beproeft de geesten, of zy uit God zyn, I Joh.
IV : 1, als ook: zoo iemand tot u komt, en deze leer niet
medebrengt, ontvangt hem in uw huis niet, 2 Joh. 10.

Na aanleiding van Beskrywingspunt 12, is U Kom-
missie van oordeel dat die Inspirasieleer kortliks moet
toegelig word as volg:—

1. Oor die wyse van ingewing van die Heilige Skrif
laat ons Belydenisskrifte hulle nie duidelik uit nie. Daar
staan in Artikel 3: „Daarna heeft God door een byzon-
dere zorg, die Hy voor onze zaligheid draagt, Zyn
knechten de profeten en apostelen geboden, Zyn geopen-
baard Woord by geschrift te stellen en Hyzelf heeft met
Zyn vinger de twee tafelen der wet geschreven.” In
hierdie Art. verklaar die Kerk dat die teboekstelling van
Sy geopenbaarde Woord geskied is op 'n bevel van God;
en in Art. 5 word bely: „Alle deze Boeken” (n.l. van die
Ou en Nuwe Testament wat as kanoniek aangeneem is
volgens Art. 4) „alleen ontvangen wy voor Heilig en
Kanoniek, om ons geloof naar dezelve te regelen, daarop
te gronden en daarmede te bevestigen, en gelooven zonder
eenige twyfeling al wat in dezelve begrepen is.” Hier
word bepaald gehandel oor die gesag van die Heilige Skrif
as reël van ons geloof, en op die vraag: hoe moet die

woorde: „Wy gelooven zonder eenige twyfeling al wat in dezelve begrepen is,” in verband geneem met die eerste deel van hierdie Artikel, verklaar word? is ons antwoord: Daardeur word kennelik bedoel in die eerste plek, dat die Heilige Skrif die ontwyfelbare bron van kennis en gesag is, waarna ons Christelike geloof gereël moet word. Dit beteken ten stelligste tenminste dat daar ‘n ontwyfelbare geloof moet wees aan die s.g. religieus-etiese inhoud. Maar die bedoeling is tegelykertyd ongetwyfeld ook dat die historiese vorm nie kan veronagsaam word nie. Dit is duidelik dat daar volgens die algemene beskouing van die Gereformeerde Vaders ‘n intrinsieke onskeibaarheid van vorm en inhoud bestaan. Die Gereformeerde Vaders van die Dordtse Sinode (o.a. Gomarus, Valeius, Junius) het oor die algemeen ‘n strenge beskouing omtrent Skrif-inspirasie voorgestaan. Dit skyn asof dit deur hulle vry algemeen aangeneem is dat die autografa sonder feile of foute moet gewees het. Calvyn egter het foute of teenstrydighede, sy dit ook seer versigtig en spaarsaam, erken. (Sien sy Kommentaar oor Hand. 7:14-16). Maar Art. 5 was nie uitdruklik bedoel om uitsluitsel te gee aangaande die vraag of kleiner foute, wat nie die reël van die geloof benadeel nie, wel of nie kan erken word nie. Nog minder word daarin die vraag te berde gebring of enige oneffenhede in die Skrif—en die Vaders was ook bekend met die wat daar, soos vandag algemeen toegegee word, bestaan—toe te skrywe is aan die oorspronklike skrywers of aan later afskrywers. Die Skrif sover as dit die bewoording van hierdie Art. betref, word as ouoritatief aangeneem **in die vorm waarin ons dit besit**. En op grond van hierdie feit, so kom dit ons voor, is die gevolg trekking gewettig dat die erkenning van die feile of oneffenhede van ondergeskikte aard nie noodwendig in teenspraak is met die inhoud van Art. 5 van ons Geloofsbelofdenis nie.

(2) Wat betref „Deze onfeilbare regel” (Art. 7). Dit sien bepaaldelik op die „Regel des Geloofs,” dus op die religieus-etiese inhoud van die Heilige Skrif, maar waarvan die historiese vorm nie kan geskei word nie. Die religieus-etiese waarhede tog kom tot ons in die geskiedenis en ontvang huis daardeur veelal hulle betekenis en krag. So is dit b.v. met die geboorte, die sterwe, die opstanding en hemelvaart van Christus, ens.—die heilsfeite word grotendeels in die geskiedenis van die Bybel aan ons meegegee.

(3) Verder moet ons opmerk dat 'n duidelike, op Gereformeerde standpunt allesins bevredigende definisie van Inspirasie by die huidige stand van ons teks—en literaries- kritiese kennis van die Heilige Skrif, met allerlei moeilikhede omgewe is. Die tekskritiese wetenskap tog het van tyd tot tyd sekere totnogtoe onopgeloste moeilikhede betreffende die egtheid van sekere woorde, sinsedes en kort skrifgedeeltes aan die lig gebring, terwyl die histories-literariese wetenskap, selfs ook waar die onbevange deur 'n vooropgesette wysgerige hipotese, volgens gesonde kritiese metodes gelowig te werk gaan, erken dat daar moeilikhede in verband met sekere woorde, syfers, datums, gebeurtenisse, in die Skrif voorkom, waarvoor eweneens totnogtoe geen oplossing gevind is nie. (Voorbeelde: met 1 Kon. 4:26, vgl. 2 Kron. 9:25; met 1 Kon. 7:26 vgl. 2 Kron. 4:5; met 2 Kon. 8:26 vgl. 2 Kron. 22:2; met Zach. 11:12, 13 vgl. Mat. 27:9). Dan is daar ook in enkele historiese verhale in die Skrif, skynbaar altans, teenstrydighede wat, met die kennis tot hiertoe tot ons beskikking, ook nie opgelos is nie, b.v. met Gen. 27:25 vgl. Gen. 27:28; met 1 Sam. 16:14 vgl. 1 Sam. 17:55; met Mat. 2:14 vgl. Luk. 2:39; met Mat. 28:1 vgl. Mark 16:1 en Joh. 20:11; verder, in verband met die lyding, sterwe en opstanding van Christus is daar ook nie altyd 'n duidelike ooreenkoms tussen die sinoptiese Evangelies aan die een en die van Johannes aan die ander kant nie.

(4) Wat betref die moeilikhede wat daar bestaan in die vorm waarin ons die Heilige Skrif besit, is dit aan die ander kant van belang dat opgemerk moet word:

- (a) Dat baie van hulle slegs skynbare moeilikhede is wat vanself sou opgelos word, indien ons sou beskik oor 'n volledige kennis van die omstandighede of in besit sou kon kom van die ontbrekende skakels. So is daar reeds al baie moeilikhede opgelos.
- (b) Van die moeilikhede wat daar tans nog bestaan is 'n groot deel ongetwyfeld toe te skrywe aan die foute deur afskrywers gemaak—hoe 'n groot deel, is onmoontlik om te sê, maar:—
- (c) Die moontlikheid moet gestel word, dat die oorspronklike geskrifte (autografa) sonder enige

van die moeilikhede was, wat daar vandag in die Skrif voorkom. Om dit egter as 'n feit vast te stel is nie moontlik nie, omdat die oorspronklike handskrifte onherstelbaar verlore gegaan het.

Met die kennis tot die beskikking van die mens, is dit dus onmoontlik om vas te stel wat die oorspronklike teks van die Heilige Skrif presies was. As 'n mens hom derhalwe sou plaas op die standpunt dat die oorspronklike geskrifte in alle moontlike besonderhede so absoluut akuraat was asof dit woordelik van God gedikteer was, dan doen o.a. die volgende vrae hulle voor: (1) Waarom sou God toegelaat het dat die volmaakte produk—indien goddelike volmaaktheid in alle letterlike besonderhede die onmisbare hoedanigheid is, wat aan die Word alleenlik die karakter van Gods Woord kan verleen—op meer as een punt in die proses van oorlewering sodanig onvolmaak sou geword het, dat daar nou onjuisthede en feile aan kleef, soos deur almal, ook die mees behoudende beoefenaars van hierdie afdeling van die theologiese wetenskap, erken word? M.a.w., waarom sou God vir die ontstaan van 'n Skrif, wat in alle besonderhede na vorm sowel as inhoud, goddelik-volmaak was, gesorg het, maar nie vir die bewaring daarvan nie? (2) As ons moet aanneem dat daar in die Heilige Skrif, sy dit ook in nog so'n klein mate, enige onjuisthede in die proses van oorlewering ingesluip het, watter sekerheid sou ons dan hê aangaande die presiese inhoud van Gods Woord aan die mens? Ons sou dan steeds nog in onkunde verkeer aangaande die vraag: Wat is dan eintlik die deur God gegewe Woord, wat as reël van ons geloof moet geld? En wat is dan die waarde van die Skrif vir ons, waar hy in sy huidige toestand waarin ons nou deur middel van hom met die raad van God moet bekend word, nie sonder feile is nie? Die feit dat daar, by die beoefening van die wetenskappe van die skrifondersoek en die skrifkritiek (Eksegese, Tekskritiek en Literariese Kritiek) en ook van die Etiek en die Dogmatiek, ens., gebou word met die Skrif **soos ons dit het**, verdien dan ook in hierdie verband ons ernstige aandag. (3) As dit verder in aanmerking geneem word dat die Heilige Skrif (Ou Testament) reeds in die tyd van Christus min of meer in sy huidige vorm (met sy algemeen erkende moeilikhede) bestaan het, en dat die Skrif deur Christus aangehaal is soos Hy dit gevind

het, is Sy duidelike uitsprake insake die gesag van daardie selfde Skrif seker nie maklik te rym nie met 'n inspirasie-teorie wat gebaseer is op die beskouing dat geloof aan die Skrif noodwendig afhanklik moet wees van die juistheid van die letter tot in alle besonderhede. Vir Christus tog het die Skrif van Sy tyd goddelike gesag gehad. Dit wil sê, Christus het goddelike gesag toegeken aan 'n Skrif waarin daar, na sy uiterlike vorm, onopgeloste moeilikhede bestaan het. Vir Hom was die geopenbaarde wil van God in die Heilige Skrif vervat, ten spyte van onvolmaakthede hier en daar in ondergeskikte besonderhede.

(5) Daar moet verder nog gewys word daarop dat daar, sowel by verhale asook by aanhalings, nie altyd 'n letterlike of woordelike ooreenkoms hoef te wees om die sin waarom dit gaan, te laat uitkom nie. Om een voorbeeld te noem: Die woorde van die opskrif op die Kruis van die Here Jesus, wat, letterlik of woordelik geneem, van mekaar verskil in al drie die Evangelies waarin dit voorkom. Maar terwyl hulle van mekaar verskil in die presiese woorde, word daar van die sentrale gedagte n.l.: „Jesus die Koning van die Jode”, deur almal so 'n enerse voorstelling gegee dat die meeste Bybellesers hulle nie eens bewus is van die feit dat daar so'n verskil in die bewoording bestaan nie. 'n Ander voorbeeld om te bewys dat die vrug van inspirasie nie is 'n notariële presiesheid in alle woordelike besonderhede nie, maar wel 'n weergawe van die gedagtes, vind ons in die vrye wyse waarop die Ou Testament dikwels in die Nuwe Testament aangehaal word. Dit geld veral ook die aanhalings in die Nuwe Testament uit die Septuagintavertaling van die Ou Testament.

(4) Daar is aan die ander kant gevalle waar een woord of letter, of ook 'n meervoud i.p.v. 'n enkelvoud, 'n radikale verskil in die betekenis van die waarheid waar dit op aankom, kan veroorsaak. So b.v. waar die apostel Paulus die aandag daarop vestig, en 'n geloofswaarheid op die feit grond, dat daar nie staan (Gal. 3: 16): „aan die sade” nie, maar „aan jou saad”. Dog ook hierdie en dergelike gevalle is nie in stryd met ons kontensie nie dat die inspirasie meer bepaald gesoek moet word in die sin en betekenis van die boodskap of waarheid wat God wil openbaar, as in die konformiteit van

die letter. Dit is duidelik dat die menslike faktor, d.w.s. die menslike wyse van dink en verhaal en omgaan met woorde en gedagtes in die vorm van die Heilige Skrif baie gewoon uitkom.

Op grond van al die hierbostaande oorwegings kom ons tot die gevolgtrekking, dat, hoe ons ook al die Heilige Skrif heelhartig aanneem as in sy geheel en in al sy dele 'n betroubare verhaal van die openbaring van God aan die mens en 'n volkome gesaghebbende reël vir ons geloof, daarin nie noodwendig moet gesoek word iets wat van die aard is van 'n tot in alle besonderhede woordelik deur God gedikteerde geskrif nie, maar dat ruimte gelaat moet word vir die beskouing dat inspirasie nie noodsaklik uitsluit die moontlikheid van enige feile wat betref onderskikte besonderhede nie. Daardeur sou nie huis iets hoef verlore te gaan van die essensiële inhoud van die verhaal of uitspraak of indruk wat God bedoel het om deur die Skrif by die hoorder te verwek nie. Die weë van God—so is Sy wyse van handel met die mens—is veelal in wolke en in donkerheid, en die mens moet daardeur swoeg in die sweet van sy aanskyn. So is ook Sy Heilige Woord in sekere opsigte, net soos alle ander dinge hier op aarde—omdat dit, instrumenteel, deur die hande van mense gegaan het,—dit is nie 'n pasklaar hemelse produk, wat in alle besonderhede vir ons vandag glashelder en sonder enige moeilikheid bestaan nie. Maar, desnietemin nie, neem ons aan—en die Heilige Gees getuig daarin met ons gees—that dit die woord van God is, en dat God Homself daarin aan ons openbaar en Sy boodskappe uitdruklik en opsetlik daarin tot Sy verheerliking en tot ons saligheid aan ons gee.

KONKLUSIES OMTRENT DIE INSPIRASIELEER.

(1) Daar word geen volledige definisie van Inspirasie in die Heilige Skrif of in ons Geloofsbelidens gegee nie, hoewel die feit van 'n Goddelike inspirasie van die Bybelskrywers duidelik geleer word.

(2) Die inspirasie het hom nie beperk tot die religieus-etiese waarhede (of saligmakende kennis in engere sin) nie, maar gaan oor die hele inhoud van die Heilige Skrif.

(3) Die inspirasie behoort tot die vorm sowel as die inhoud van die Skrif.

(4) Dit skyn, uit verklarings elders in hulle geskrifte, asof die beskouing van die opstellers van ons Geloofsbelijdenis in die algemeen was dat die bedoeling van die woorde in Art. 5: „Wy gelooven sonder eenige twyfeling al wat in dezelve (nl. in die Heilige Skrif) begrepen is”, was, dat die geloofwaardigheid van die Skrif tot in alle besonderhede (d.w.s. alle verklarings, feite, woorde, name, syfers, ens.) aangeneem moet word. Dit egter word hier nie bepaald so omskrywe nie.

(5) In die Heilige Skrif, in sy huidige vorm, kom daar skynbaar teenstrydighede voor, vir 'n verklaring waarvan daar geen uitdruklike voorsiening gemaak word in ons Geloofbelijdenis nie.

(6) Hierdie moeilikhede, egter, is van sodanig ondergeskikte aard dat die sin of die betroubaarheid van die deur die Here geopenbaarde waarheid of boodskap of bevel nie daardeur vernietig word nie. Die gesag van die Skrif bly onaangetas.

(7) Ons het nie die nodige gegewens nie om te kan vasstel of—en indien wel, in hoeverre—die moeilikhede bevredigend oplosbaar is deur aan te neem dat hulle toe te skrywe is óf aan die oorspronkelike skrywers, óf aan afskrywers, óf ook aan die gebrekking van ons kennis of die verduistering van ons verstand.

(8) Die feit van die onvolmaakte vorm, waarin vir ons bewussyn die Woord van God in sy diensknegtelike gestalte vandag bestaan, sal waarskynlik 'n verborgenheid bly, wat deur ons nimmer sal kan opgelos word nie.

3. HOËR KRITIEK.

Beskrywingspunte:

(a) „Die Sinode verklaar opnuut sy gehegtheid aan die Bybel en Gods Woord, en verwerp die rekonstruksieteorie van die Pentateuch soos voorgestaan deur die Hoëre Kritici; en staan by die tradisionele opvatting van die Mosaïese outeurskap van die Pentateuch.”

(Acta Synodi, 1931, No. 14, pag. 110).

(b) „Die Hoogeerw. Sinode verwerp beslis die stelling van die Hoëre Kritieki, dat Moses nie die oueur van die Pentateuch kon gewees het nie.”

(Acta Synodi, 1931, No. 17, pag. 111.)

Insake bogenoemde beschrywingspunte rakende die Rekonstruksieteorie van die Hoëre Kritiek en die Mosaïese outeurskap van die Pentateuch, wens U Kommissie om die volgende aan te merk:

1. Hoëre Kritiek, as metode van wetenskaplike Skrifstudie, wat hom besighou met die ondersoek na die ontstaan, samestelling, outeurskap en geskiedenis van die verskillende Bybelboeke, is 'n noodsaaklike deel van die theologiese wetenskap; word ook deur Gereformeerde teoloë, onder sulke benamings as besondere Kanoniek of Histories-kritiese Inleiding, beoefen; en het, vooral wat die N.T. betref, waardevolle vrugte afgewerp tot stawing van die historisiteit van die Heilige Skrif.

2. Hoewel die gelowige aanneem, dat die Bybel 'n boek gans enig in sy soort is, produk van besondere goddelike ingewing, moet tog selfs die mees konserwatiewe Bybelondersoeker die implikasies van die medewerking van die menslike faktor by die totstandkom daarvan onder die oë sien. Immers, deur Sy Openbaring vir mense en deur middel van mense te laat teboekstel, het dit God behaag om Hom dermate tot hulle neer te buig, dat Hy met die verskillende stadiums van hulle ontwikkeling en bevattingsvermoë, ja met die menslike beperktheid in die algemeen, rekening gehou het. Die produk, wat so tot stand gekom het, dra dus, naas die stempel van die goddelik-volmaakte, noodwendig ook die stempel van die menslik-gebreklike. En huis daardie menslike vorm, waarin die goddelike openbaring voor ons lê, laat verskillende vrae by ons opkom betreffende die ontstaanswyse, outeurskap, latere lotgevalle en selfs inhoud van die verskillende boeke—vrae wat ons nood-

saak om, binne sekere perke, wetenskaplike kritiek op die Bybel toe te pas.

Daarom kan selfs 'n Professor van die Vrye Universiteit, hoewel hy sterk waarsku teen Skrifkritiek in ongelowige gees, die volgende verklaar: „Wanneer wy . . . letten op de zoogenaamde hogere critiek, moeten wy beginnen met op te merken dat een wetenschappelyk onderzoek naar auteur, tyd en ontstaanwyse van de verskillende Bybelboeken allerminst te veroordeelen is. De Heilige Schrift is niet kant en klaar door hemelboden tot ons gebracht, maar door menschen onder die inspiratie des Heiligen Geestes op zeer menschelyke wyse tot stand gekomen. Het is daarom voor de volledige kennis van het organisme der Heilige Schrift noodzakelyk in dezen geheelen wordingsgang der Bybelboeken een zoo nauwkeurig mogelyk inzicht te verkrygen. En by het wetenschappelyk onderzoek, dat ten doel heeft dit inzicht te verwerven is de geloovige onderzoeker niet gebonden, gelyk men menigmaal voorgeeft, om by bepaalde van te voren reeds vaststaande resultaten uit te komen. Wat den geloovigen onderzoeker bindt, is alleen het geloof in die Goddelijkheid der Heilige Schrift.” (Dr. Aalders in Christelyke Encyclopedie I p. 523).

Dit is dus nog billik nog oordeelkundig, om eenvoudig alle Hoër Kritiek oor een kam te wil skeer en te verwerp. Meer en meer kom dan ook selfs manne van onverdagte regssinnigheid daartoe om nie alleen die bestaansreg van Hoër Kritiek te erken nie, maar ook dit te beoefen, en selfs enkele resultate van die gangbare Hoër Kritiek te aanvaar, sonder daardeur ook maar in die minste hulle geloof in die Goddelikheid van die Heilige Skrif prys te gee.

3. Wat die benaming Hoër Kritiek in diskrediet laat raak het is die destruktiwe gees van vele Hoër Kritici, byname van die Graf-Wellhausen-Kuenen Skool, wat uitgaande van suiwer naturalistiese gronde, sulke begrippe soos besondere openbaring, wonder, goddelike ingewing van die Skrif, eenvoudig uitskakel en in die plek daarvan voorstellings omtrent die wordingsgeskiedenis en die inhoud van die Bybel huldig, waardeur sy waarheidsgehalte as Woord van God ondermyn word.

4. Die s.g. Rekonstruksie-teorie van die Pentateuch in sy naturalistiese gees lewer hiervan sprekende bewyse.

(a) Nie alleen word die tradisionele opvatting van die Mosaïese outeurskap ontken nie (behalwe miskien wat 'n geringe kern betref) maar die 6 boeke, Genesis tot Josua,—onder die benaming Hexateuch—word as 'n saamgestelde werk beskou en in talle van bronne gesplits. So word daar gepraat van die aparte bronne J. E. D. P. en H.; elkeen van die 4 hoofbronne (n.l. J. E. D. P.) word weer ontleed in onderverdelings; en almal saam sou dan eers na die Ballingskap, deur een of meer eindredaktors, tot 'n eenheid in sy teenswoordige vorm gesmeed wees. Die aldus verkreeë resultaat kan ons met Zerbe as 'n soort algebraiese formule voorstel:

$$J + J^1 + J^2 + J^3 + E + E^1 + E^2 + E^8 + D + D^1 + D^2 + H + P + P^1 + P^2 + P^3 + P^X + R + R^J + R^E + R^J^E + R^D + R^P = R^J^E^P + \text{Hexateuch} \quad (\text{Zerbe: The Antiquity of Hebrew Writing and Literature p. 15.})$$

- (b) Die boek Deuteronomium sou sy bestaan te danke hê aan 'n soort „vrome bedrog”, wat in die dae van Josia, in belang van reformasie, sou gepleeg gewees het.
- (c) Die Mosaïese tabernakel sou maar 'n denkbeeldige voorstelling wees — het nooit in werklikheid bestaan nie.
- (d) Naas talle van dubbele verhale en teenstrydighede sou daar in die 4 bronne frappante verskille bestaan in verhaaltrant, spraakgebruik, en selfs godsdienstige beskouings (b.v. oor eenheid van erediens, offerandes ens.)

5. Dit is dan ook geen wonder dat, vir die beoefenaars van Hoër Kritiek in hierdie rasionalistiese gees, daar van die historiese waarde en goddelike gesag van die Bybel weinig of niks oorbly nie. Volgens hulle sou allegorie, mite en legende 'n geweldige rol gespeel het, en selfs die dele wat voorgee geskiedenis te wees so tendensieus en so sterk geidealiseer wees, dat dit alle historiese betroubaarheid mis. Op hierdie en ander gronde moet die gangbare, naturalistiese, Rekonstruksie van die geskiedenis van Israel beslis verworp word as onverenigbaar met die geloof in die Goddelikheid van die Heilige Skrif.

6. Daar dien egter op gelet te word, dat in die meeste hoër-kritiese werke van die laaste tyd daar 'n

kentering ten goede gekom het. Die Rekonstruksie-pogings van teenswoordig is veel meer behoudend en toon veral meer eerbied vir die getuienis van die Skrif en van die tradiesie as die vroeëre. 'n Hoër ouderdom word aan die Pentateuch toegeken en 'n groter deel aan Moses toegeskryf, as tot onlangs nog die gewoonte was. Merkwaardig is veral die ondermyning van die ou vier-bronne-hipotese deur die s.g. Tekskritiese Skool (Klostermann, Wiener, Dahse), wat op grond van uitgebreide tekskritiese onvastheid bestaan met betrekking tot die gebruik van die Godsnome (Jahwe en Elohim) in die Pentateuch. Aangesien daardie verskil in die gebruik van die Godsnome juis as die beslissende kriterium van die aparte bronne moes dien, word hierdeur die fondament self van die gebruiklike bronne-splitsing soseer aan wankel gebring, dat die hele trotse gebou van die Wellhausense Pentateuchteorie dreig in duele te val.

7. In verband met die vraag na die Mosaïese outeurskap van die Pentateuch wil ons nog op die volgende wys:

- (a) As dit uit die woorde van Christus, of in die algemeen uit die getuienis van die Skrif self uit te maak was, dat Moses al vyf die boeke, Genesis tot Deutonomium, in hul teenswoordige vorm, geskryf het, dan was daar vir die gelowige geen moeilikheid nie. Maar daardie getuienis ontbreek juis. Die Pentateuch bied hom aan as anonieme geskrif. „In den Pentateuch zelf wordt Moses nergens als de auteur van het geheel aangeduid” (Chr. Encycl. IV p. 548). Dat sekere onderdele (b.v. reis-joernaal, wette, gedigte) aldaar aan Moses toegeskryf word is nog geen bewys, dat die hele Pentateuch van sy hand is nie. Ook in die ander boeke van die O.T. vind ons geen bewys, dat die benaming „Wet van Moses” vereenselwig moet word met die hele Pentateuch, hoofstuk vir hoofstuk, soos ons dit besit nie, al neem ons natuurlik aan dat die Mosaïese wet 'n baie belangrike deel daarvan uitmaak. Wat die N.T. betref,werp sulke uitdrukings soos „Moses en die Profete”, „Wet van Moses”, „boek van Moses”, of blootweg „Moses”, weinig lig op die probleem, aangesien ons hier waarskynlik te doen het met „n aan-

sluiting aan het onder die Joden gangbare spraakgebruik" (Aalders). Selfs uitsprake soos Mk. 12:19, Joh. 1:46, 5:46, Rom. 10:5, wat nadruk lê op die gesag van Moses as skrywer, vertel ons niks meer in hierdie verband as die Pentateuch self nie; en ons word gedwing om die konklusie van Prof. Aalders ook hier te onderskryf: „de meening dat het Nieuwe Testament bepaald Moses tot auteur van den geheelen Pentateuch zou stempelen vindt in die uitspraken geen genoegzamen grond" (p. 548).

- (b) Vrywel algemeen word erken, dat die Pentateuch gedeeltes bevat, wat waarskynlik nie van die hand van Moses is nie. Ons noem net die volgende: Dt. 34:5-12, (beskrywing van Moses se dood); Gn. 36:31 (melding van koningskap by Israel); Ex. 11:3, Num. 12:3, (lof van Moses, wat nie in sy eie mond sou pas nie). Sien verder Ex. 16:35, Num. 21:14, 15; Dt. 2:12; ook Gn. 50:10, 11, Num. 22:1, 32:32, 35:14, Dt. 1:1, 4:46.
- (c) Na 'n diepgaande studie van die Pentateuchvraagstuk kom meergenoemde Prof. Aalders, tot die slotsom, dat hoewel ons met vrymoedigheid die oorgrote gedeelte van die inhoud van die Pentateuch as Mosaës kan bestempel, die boeke tog nie in hul teenswoordige vorm van die hand van Moses kan wees nie, maar waarskynlik hul finale samestelling te danke het aan 'n Redaktor na die dood van Josua maar nie later as die tyd van Saul of Dawid nie. (Sien Art. Pentateuch Chr. Eneyel. IV p. 551.)

Dat so'n resultaat nie in stryd is met die inspirasie van die Heilige Skrif word deur niemand minder as Kuyper volmondig erken: „In de voorstelling dat de Pentateuch uit onderscheidene stukken bestaat, die ten dele weer berusten op oudere te loor gegane bescheiden; dat deze verzameling eerst van lieverlede gecompleteerd zy, en dat de eindredactie, waardoor het geheel in zyn tegenwoordigen vorm werd gegoten, eerst in een latere periode tot stand kwam, ligt niets dat ons stuit, indien maar de realiteit van hetgeen ons aldus bericht wordt door de *Inspiratio Scripturaria* gewaarborgd blyve.

Dat Mozes self met eigen hand geheel den Pentateuch gelyk hy thans voor ons ligt, teboek zou hebben

gesteld, wordt nergens in die Schrift beweerd en door den titel van „Mozes en de Profeten” allerminst ondersteld . . . Het is de Kerk van Christus om het eindresultaat, niet om eenige methode van bewerking dezer geschriften te doen. (Kuyper: Encycl. der H. God-gel. Dl. III p. 51-52)."

In die lig van bostaande gegewens is U Kommissie van oordeel dat:

- (a) Alle vorme van Hoër Kritiek wat van bloot naturalistiese standpunt uitgaan en te kort doen aan die Goddelikheid van die Skrif, beslis verworp moet word, as synde in stryd met die grondbeginsels van die Christelike geloof;
- (b) derhalwe ook die gangbare Rekonstruksieteorie van die geskiedenis van Israel, wat die historisiteit van die Skrif aantast, beslis verworp moet word;
- (c) wat die Pentateuch betref daar, met die teenswoordige stand van kennis, geen voldoende grond bestaan om aan sy Mosaïese oorsprong te twyfel nie, hoewel ruimte gelaat moet word vir die beskouing dat daar gedeeltes in voorkom van 'n later hand.

4. DIE KENOSISLEER

Beskrywingspunt: „In ooreenstemming met die besluit van die Hoogeerw. Sinode van die Kaapse Kerk, verklaar ook hierdie Hoogeerw. Vergadering dat die Kenosisleer, wat leer dat die Ewige Seun van God, by sy aanneming van die menslike natuur, Sy alwetendheid, almag en alomteenwoordigheid afgelê het, in stryd is met Gods Woord en met ons belydenisskrifte.”

(Acta Synodi, 1931, No. 16, p. 111.)

Belydenis-skrifte: (a) Ned. Geloofsbelijdenis, Artt. 18 en 19.

ART. 18.

Van de Menschwording van Jezus Christus.

Wy belyden dan, dat God de belofte, die Hy den Oudvaderen gedaan had door den mond van zyne heilige Profeten, volbracht heeft, zendende zynen eigenen eniggeborenen en ewigen Zoon in die wereld, ten tyde van Hem bestemd; welke de gedaante eens dienstknechts aangenomen heeft, en den menschen gelyk geworden is, Phil. 11:7, waarachtiglyk aannemende eene ware menschelyke natuur, met al hare zwakheden (uitgenomen de zonde), ontvangen zynde in het lichaam der gelukzalige maagd Maria, door de kracht des Heiligen Geestes, zonder mans toedoen. En heeft niet alleen de menschelyke natuur aangenomen, zoo veel het lichaam aangaat, maar ook eene ware menschelyke ziel, opdat hy een waar mensch zou zyn. Want aangezien de ziel zoowel verloren was als het lichaam, zoo was het nodig, dat hy ze beide aannam, om dezelve beide zalig te maken. Daarom belyden wy (tegen de kettery der Wederdooperen, die loochenen, dat Christus menschelyk vleesch van zyne moeder aangenomen heeft), dat Christus is deelachtig geworden des vleesches en bloeds der kinderen; dat hy eene vrucht der lendenen van David is naar het vleesch, geworden uit het zaad van David naar het vleesch, eene vrucht des buiks van Maria, geworden uit de vrouw, eene spruit van David, eene scheute uit den wortel van Jesse, gesproten uit het geslacht van Juda, afkomstig van de Joden naar het vleesch, uit het zaad van Abraham, aangezien hy aangenomen heeft het zaad van Abraham, en is zynen broederen in alles gelyk geworden, uitgenomen de zonde: alzoo dat hy in der waarheid onze EMMANUEL is, dat is, God met ons.”

ART. 19.

**Van de vereeniging en onderscheiding der twee naturen
van Christus in éénen persoon.**

— Wy gelooven, dat door deze ontvangenis de persoon des Zoons, onafscheidelyk vereenigd en samengevoegd is met de menschelyke natuur, zoodat er niet zyn twee Zonen Gods, noch twee personen, maar twee naturen in éénen eenigen persoon vereenigd; doch elke natuur hare onderscheiden eigenschappen behoudende. Gelyk dan de Goddelyke natuur altyd ongeschapen gebleven is, zonder begin van dagen of einde des levens, vervullende hemel en aarde; alzoo heeft de menschelyke natuur hare eigenschappen niet verloren, maar is een schepsel gebleven, hebbende begin van dagen, zynde een eindige natuur en behoudende al hetgeen aan een waar lichaam toebehoort. En, hoewel hy aan dezelve door zyne verrryzenis onsterfelykheid gegeven heeft, nochtans heeft hy de waarheid zyn menschelyke natuur niet veranderd, dewyl onze zaligheid en verrryzenis mede hangen aan de waarheid zyns lichaams. Doch deze twee naturen zyn alzoo samenvereenigd in één persoon, dat zy ook zelfs door zynen dood niet gescheiden zyn geweest. Zoo was dan, hetgeen hy stervende in de handen zyns Vaders bevolen heeft, een ware menschelyke geest, die uit zyn lichaam scheidde; maar ondertusschen bleef de Goddelyke natuur altyd vereenigd met de menschelyke, ook zelfs als hy in het graf lag; en de Godheid hield niet op in hem te zyn, gelyk zy in hem was, als hy een klein kind was, hoewel hy zich voor eenen kleinen tyd zoo niet openbaarde. Hierom belyden wy, dat hy waar God en waar mensch is: waar God, om door zyne kracht den dood te overwinnen; en waar mensch, opdat hy voor ons mogt sterven uit de zwakheid zyns vleesches.”

(b) Heidelbergse Kategismus, Vr. 35.

Vr.: Wat is dat gezegd: die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria?

Antw.: Dat de eeuwige Zoon van God, die waarachtig en eeuwig God is en blyft, de ware menschelyke natuur, uit het vleesch en bloed van de maagd Maria, door de werking des Heiligen Geestes, aangenomen heeft; opdat hy ook het ware zaad van David zy, aan zyne broeders in alles gelyk, uitgenomen de zonde.

(c) Dordtse Leerreëls, II (4).

**Van den dood van Christus en de verlossing der
menschen door denzelven.**

„En deze dood is daarom van zoo groote kracht en waarde, omdat die persoon, die hem geleden heeft, niet alleen een waarachtig en volkomen heilig mensch is, maar ook de eeniggeborene Zoon Gods, van hetzelfde eeuwig en oneindig wezen met den Vader en den Heiligen Geest; zoodanig als onzen Zaligmaker wezen moest. Daarenboven, omdat zyn dood is verbonden geweest met het gevoel van Gods toorn en vloek, dien wy door onze zonden verdiend hadden.”

(I) Die Leerkommissie neem sy opdrag met betrekking tot die Kenosisvraagstuk so te moet opvat dat van hom nie verwag word 'n nuwe formulering insake die Kenosisvraagstuk op 'n wyse wat enigsins van die aard sou wees van 'n uitbou of uitbreiding van die leer van die Kerk dienaangaande nie, maar 'n kort verduideliking van die betekenis van die leer volgens Gods Woord en ons Belydenisskrifte. By die behandeling van hierdie saak moet aan die hierna volgende oorwegings die aandag gegee word:—

(II) Die leer van ons Kerk omrent die persoon van Christus in die staat van Sy vernedering vind ons in die Nederlandse Geloofsbelijdenis Artt. 18 en 19, die Heidelbergse Katechismus Antw. 35, en die Dortske Leerreeëls 11, 4.

(III) Die hoofsaak van die leer soos in genoemde Artt. uitgedruk, meen ons, kan as volg weergegee word:

- (a) Christus het in Sy staat van vernedering op aarde beide 'n Goddelike en menslike natuur gehad. Die twee nature was op 'n vir ons menslike verstand onverklaarbare wyse met mekaar verenig in een godmenslike persoon.
- (b) Die vereniging het op sodanige wyse plaasgevind dat sowel die goddelike as die menslike natuur in sy geheelheid en volkomenheid in die persoon van Christus aanwesig was, sodat Hy tegelykertyd waaragtig God was en ook waaragtig mens, en dit in liggaam en siel, na die vlees 'n Israeliet, 'n afstammeling van Dawid, gebore uit 'n maagd, hoewel in haar ontvang louter deur 'n wonderkrag van God.

- (c) Voorts, die menslike natuur was deur die Seun van God aangeneem met al sy menslike swakhede, uitgenome die sonde.
- (d) Die twee nature was so saam verenig in een persoon, dat hulle ook selfs deur die dood nie geskei was nie.
- (e) Die Goddelike natuur het altyd ongeskape gebly, sonder begin van dae of einde van lewe, vervullende hemel en aarde.
- (f) So het ook die menslike natuur sy eienskappe nie verloor nie, maar het 'n skepsel gebly, wat begin van dae gehad het, 'n eindige natuur is en alles behou wat aan 'n ware liggaam behoort.
- (g) Aan hierdie natuur het die Seun van God deur Sy verrysenis onsterflikheid gegee, maar het nie die waarheid van Sy menslike natuur verander nie.
- (h) So was dan wat Hy sterwende in die hande van Sy Vader beveel het, 'n ware menslike gees, wat van Sy liggaam geskei het.
- (i) Maar die Goddelike natuur het altyd verenig gebly met die menslike, ook selfs toe Hy in Sy graf gelê het. En die Godheid het nie opgehou om in Hom te wees nie, net soos dit gedurende Sy lewe op aarde in Hom was, hoewel dit hom vir 'n korte tyd nie so geopenbaar het nie.
- (j) Also word bely dat Hy waaragtig God en waaragtig mens was.

(IV) Bowestaande is die leer soos vervat in ons Geloofsbelofenis aangaande die persoon van Christus. Die formulering is duidelik en beslis, en laat stellig weinig of geen ruimte vir twyfel omtrent wat die daarin uitgesproke geloof van die Kerk is nie. Maar in die waarhede wat, in ooreenstemming met die Heilige Skrif, in ons Belydenisskrifte so geformuleer is, lê daar probleme opgesluit waarvan daar geen nadere oplossing gegee word nie. En dat dit nie gedoen word nie, is in die aard van die saak ook redelik. Immers, daar is in verband met die Heilige Persoon van Christus en die weerkerige verhouding van Sy Goddelike en Sy menslike natuur geheimenisse wat deur die mens nie kan verklaar of omskryf word nie, en waaromtrent dit derhalwe nie van die Kerk verwag kan word dat hy alles tot in die kleinste

besonderhede sal omskrywe nie. Maar dit beteken nie dat die leer van die Kerk aangaande die persoon van Christus onduidelik of vaag is op kardinale punte nie.

(V) Omdat daar insake die weersydse verhouding van die twee nature geheimenis is wat deur ons eindige menslike verstand nie verklaar kan word nie, en waarmontrent daar ook onder gereformeerde teoloë verskil van gevoelens bestaan, is dit redelik en reg dat daar binne die perke van die Belydenis vryheid gelaat word vir individuele gevoelens, mits dit nie so verstaan word nie dat daar aan die individuele oordeel tot so'n mate vryheid gegee word in die Kerk, dat die leer soos in die Belydenis uitgedruk, nie meer beskou moet word as 'n reël waaraan die dienaar van die Woord hom sou moet hou nie. M.a.w. 'n dienaar is nie vry om beskouings te leer wat in stryd is met die in sy Belydenisskrifte vervattede leer van die Kerk nie.

(VI) Wat betref die Kenosis-begrip het daar telkens in die kerkleer afwykings voorgekom deur óf aan die een kant te seer die goddelike natuur van Christus op die agtergrond te stel en te leer dat Sy vernedering moet beskou word as 'n wesenlike aflegging van Sy goddelike eienskappe, óf aan die ander kant te veel nadruk te lê op die goddelike natuur en te leer dat Sy waaragtige mensheid feitlik opgegaan het in die Godheid. Enige Kenosis-teorie wat óf die waaragtig goddelike of die waaragtig menslike natuur in Christus misken, moet verworp word as in stryd met die Heilige Skrif en met die Geloofsbelijdenis van ons Kerk.

(VII) 'n Belangrike vraag in verband met die persoon van Christus in die staat van Sy vernedering is : In hoeverre het Christus Hom aan die een kant deur die beperktheid van die aangename menslike natuur en bestaansvorm in die openbaring van Sy Godheid laat bepaal en beperk? En omgekeerd, in hoeverre is die menslike natuur deur Sy vereniging met die goddelike en deur Sy gevolglike verheffing bokant alle besmetting van die sonde veredel, verlig en met so'n mate van kennis en wysheid begaaf, dat Christus 'n geheel bowemenslike kennis gehad het, nie alleen omtrent die lewes van mense in hulle sedelike en godsdienstige belang nie, maar ook in menslike verhoudings in breër omvang, in die interpretasie van die geskiedenis, in die vooruitsen met meer

as profetiese blik in die toekoms ? Deur 'n beïnvloeding van die menslike deur die goddelike in Hom op geheel enige wyse te erken, laat ons ongetwyfeld reg wedervaar aan die persoon en werk van Christus, soos ons Hom in die Evangelies leer ken. Maar **hoever** hierdie verligtende en Hom met kennis en wysheid bekledende werking van die Godheid op die mensheid strek, is 'n vraag wat onmoontlik vas te stel is. Alleenlik moet ons dit in die algemeen vashou: daar **was** 'n verhoging en veredeling van die menslike natuur tot 'n by ander mense ongekende hoogte — en daarin het Hy steeds toegeneem; en daar **was** 'n ontlediging in die sin van 'n vrywillige selfbeperking in die betoning en gebruik van die goddelike eienskappe, sodat hulle nie verskyn het in al hulle volheid in die persoon Jesus Christus nie. Die menslike gedaante, immers, wat deur die Seun van God aangeneem is, was 'n ontoereikende orgaan vir die Godheid om daardeur al Sy goddelike eienskappe te laat blyk. Dit beteken egter nie dat Christus die goddelike natuur of goddelike eienskappe wesenlik afgelê het sodat Hy na Sy menswording iets anders as die Seun van God en dus goddelik sou gewees het nie. En tog het Hy hulle nie maar **in skyn** (doceties) bedek agter Sy menslike gestalte nie, maar het vir Hom werklik die omdra daarvan in Sy bewussyn en die gebruik daarvan in Sy handelinge, in sekere mate, en veral meer besonder in Sy vroeër lewe as kind en jongeling, ontsê, sodat die woorde in hulle ongedwonge betekenis moet opgevat word, waar Hy sê: „Van dié dag en dié uur weet niemand, ook nie die Seun nie” (Mark. 13:32), so ook waar daar van Hom in Sy kinderleeftyd verklaar word: „Jesus het toegeneem in wysheid en in grootte en in genade by God en die mense” (Luk. 2:52). Dit is egter nie moontlik vir ons om presies te bepaal watter mate van uiteindelike beperking die vrywillige aanname van die mensheid aan die Godheid opgelê het nie. Dit sal vir ons altyd 'n onverklaarbare verborgenheid bly. In die verhouding van die twee nature, die goddelike en die menslike, gaan dit ons verstand te bowe hoe die twee begrippe onbeperktheid (Godheid) en beperktheid (mensheid) met mekaar verenig kan word. Al wat ons hier kan doen, is om in die algemeen, na die voorbeeld van die ou Kerk, te verklaar dat die twee nature by hulle vereniging gebly het „onvermeng” (asunchutoos), „ongeskeie” (achoristoos), „onveranderd” (atreptoos), „ongedeeld” (adiairetoos).

(VIII) Vir verder oorweging in verband met die persoon van Christus dien nog opgemerk te word:

- (a) By Sy aanneem van die menslike natuur het die Seun van God 'n diepe vernedering ondergaan. Dit was die ingaan van die oneindige Skepper in die eindige skepping, van Iemand wat onsterflikheid besit in die beperktheid van 'n sterflike liggaam (vgl. Filip. 2:7; Jes. 53, ens.)
- (b) In die smadelike kruisdood het die selfvernedering sy diepste peil bereik, en het ons die treffendste blyk van die volkommenheid van die vernedering waartoe Hy Homself onderwerp het in gehoorsaamheid aan die wil van die Vader.
- (c) Aan die ander kant het ons oortuigende getuienis vir Sy Goddelikheid o.a.: (1) Uit Sy eie verklarings „Ek en die Vader is een”; „Die wat My gesien het, het die Vader gesien,” ens. (2) Uit verklarings van Sy disipels: „In die begin was die Woord, en die Woord was by God, en die Woord was God” (Joh. 1:1); „My Heer en my God” (Mark 14:6), ens. (3) Uit Sy wonderwerke: Die vermenigvuldiging van die brode; die stil van die storm op die see; die opwekking van die seun van die weduwee van Nain, ens. (4) Sy bowemenslike kennis, soos waar hy wis van die stater in die mond van die vis; waar Hy sê: „En nou Vader, verheerlik My by Usself met die heerlikheid wat Ek by U gehad het voordat die wêreld daar was” (Joh. 17:5), ens.

(IX) Daar is ook nog ander vraagstukke wat waarskynlik vir ons onopgelos sal bly, soos b.v. die volgende:

- (1) Waar van Hom verklaar word: „Daarom moes Hy in alle opsigte aan Sy broeders gelyk word” (Hebr. 2:17, vgl. ook Filip. 2:7, en Hebr. 4:15), kom die vraag op: in hoever het Sy mensheid Hom op bloot natuurlike wyse, soos by alle andere mense, ontwikkel en in watter mate moes Hy Sy kennis omtrent hierdie aardse lewe soos elke mensekind **op natuurlike wyse** opdoen? En in hoever het Sy menslike kennis bo die kennis van Sy tyd uitgegaan? Die Skrif deel ons hieromtrent, tenminste wat betref die eerste dertig jaar van Sy lewe (behalwe Sy onderhou met die leraars in die Tempel op twaalfjarige leeftyd) so goed as niks mee nie. Al wat dienaangaande gesê word, is dat Hy opgegroei het, „en gesterk

geword is in die gees" (Luk. 1:80) en „toegeneem het in wysheid" (Luk. 2:52).

(2) Aan die ander kant rys die vraag: Is Sy goddelike wete en almag deur Sy ingaan in die mensheid op so'n wyse beperk, dat dit 'n wete of mag geword het wat wel bowenatuurlik was, maar nie in 'n onbeperkte uit-oefening van goddelike eienskappe nie, of het Hy Hom so streng en so ver beperk dat Hy eenvoudig net soos ons, mense, deur ondervinding alles empiries moes leer omtrent die sigbare wêreld? En het Hy bloot deur geloof, al was dit ook onder 'n geheel buitengewone of selfs bowemenslike sterk drang van die Gees, in Sy geestelike bestaan moet ontwikkel? Hierop skyn 'n afdoende antwoord wat „finaliteit" aan die vraagstuk van die kant van die Kerk sou gee, onmoontlik te wees. Hierdie vraag behoort tot die klas van vrae waarop die Skrif geen bepaalde uitspraak aan die een of aan die ander kant gee nie, of ten gunste waarvan aan beide kante uitsprake skyn voor te kom. In vroe van hierdie aard, dien dit nie tot heil van die Kerk of tot meerder glorie van die Heer om formules op te stel waardeur die gewete van die gelowiges gebind word nie. Tereg onthou ons Geloofsbelijdenis hom dan ook van in te gaan op besonderhede omtrent verborge vraagstukke van hierdie aard.

(XI) Een ding moet vir ons vasstaan, en dit is dat Hy die absoluut betroubare Leermeester is, en dat geen dwaling ooit by Hom gevind is nie.

KONKLUSIES OMTRENT DIE KENOSIS.

Na aanleiding van die Beskrywingspunte aangaande die persoon van Christus of die sogenaamde Kenosisleer beveel die Leerkommissie die volgende stellings aan as 'n verduideliking van die standpunt van ons Kerk:-

(1) Die leer wat ons Kerk bely omtrent die persoon van Christus en meer besonderlik die aangaande die aard van die vereniging van Sy goddelike en Sy menslike natuur, word in beginsel wel-omskrewe vervat in ons Belydenisskrifte, en wel in: (1) Die Nederlandse Geloofsbelijdenis, Artt. 18 en 19. (2) Die Heidelbergse Katechismus, Antw. 35, en (3) die Leerreëls van Dordrecht II, 4.

Uit die bovenoemde gedeeltes van ons Belydenisskrifte, wat op die Heilige Skrif gegrond is, blyk: (a) dat aangaande Christus in Sy staat van vernedering op

aarde geleer word dat Hy waaragtig God en waaragtig regverdige mens was; (b) dat die Godheid onveranderlik is en sulks gebly het ook by die vereniging van die Seun van God met die menslike natuur; (c) dat daar egter by Sy aanneming van die menslike natuur beperking in die gebruik van Sy goddelike eienskappe soos Sy heerlikheid, majesteit, almag, alwetenheid, ens., in sekere mate gewees het, sodat hulle by Hom of in 't geheel nie, of alleen ten dele geblyk het (Art. 19). (d) Dit moet egter nie so verstaan word asof die goddelike eienskappe geheel afgelê was, sodat Christus van die besit daarvan wesenlik beroof was nie, want dit sou betekent dat Hy as gevolg van die vleeswording van Sy Godheid ontdaan was en derhalwe nie waarlik Seun van God was nie, maar slegs 'n blote mens, hoe voortreflik ook. (e) Aan die ander kant het die menslike natuur 'n sodanige verheffende, veredelende, heilige en verligitende invloed ondergaan dat die persoon van Christus ook na Sy mensheid 'n gans enige was. Tog blyk dit volgens die Skrif dat Christus ons in alles gelyk was, uitgenome die sonde, en dat Hy langs die weg van ontwikkeling toegeneem het in wysheid (Luk. 2:52), ook dat Hy self verklaar het dat Hy iets nie wis nie (Mark 13:32). (f) Christus is vir ons 'n absoluut betroubare Leermeester, Gids en Leidsman in die openbaring van die raad van God tot ons saligheid en is in al sy duidelike uitsprake vir ons onfeilbaar. (g) Enige Kenosis-teorie wat aantas (1) die waaragtige en onveranderlike Godheid van Christus, (3) Sy profetiese amp as onfeilbare Leermeester en (4) Sy Hoëpriesterlike amp as Middelaar van God en die mense, moet verwerp word as instryd met Gods Woord en met die Belydenisskrifte van ons Kerk.

Dit pas ons, eindelik, om ootmoedig te erken dat die heilige persoon van Jesus Christus, die ewige Seun van God, vir ons 'n ondeurgrondelike misterie is en dit altyd sal bly, sodat al ons menslike begrippe by 'n poging om Hom te verstaan altyd seer ver te kort sal skiet.

5. CHRISTUS EN DIE TOORN VAN GOD.

Beskrywingspunte:

(a) „Die Hoogeerw. Sinode wat op 31 Mei 1928, opnuut sy gehegtheid aan die Bybel as Gods Woord en aan die leer van ons Kerk, soos uitgedruk in sy formuliere van Enigheid, verklaar het, kan hom nie verenig met die sienswyse van „Het Zoeklicht” nie, wat sê dat Christus nie die toorn van God gedra het nie. (Sien Zoeklicht, April, Julie en September 1926.)”

(Acta Synodi, 1931, No. 10 pag. 110.)

(b) „Die Sinode veroordeel die uitdrukking „dat Christus nie die las van die Toorn van God vir ons gedra het nie,” as in stryd met ons Avondmaalsformulier, en die Heidelbergse Kategismus.”

(Acta Synodi, 1931, No. 13 pag. 110.)

Belydenisskrifte:

Heidelbergse Kategismus, 14, 17 en 37.

14. Vr. Kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden, hetwelk voor ons betaalt ?

Antw. Nee: want, ten eerste, wil God aan geen ander schepsel de schuld straffen, welke de mensch gemaakt heeft; ten andere, kan ook geen bloot schepsel den last van Gods eeuwigen toorn tegen de zonde dragen, en andere schepselfen daarvan verlossen.

17. Vr. Waarom moet hy zamen ook waarachtig God zyn ?

Antw. Opdat hy, uit kracht zyn Godheid, den last des toorns Gods aan zyne menschheid dragen, en ons de gerechtigheid en het leven verwerven en wedergeven mogt.

37. Vr. Wat verstaat gy met het woordje, GELEDEN ?

Antw. Dat hy aan lichaam en ziel, den ganschen tyd zyns levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde zyns levens, den toorn Gods tegen de zonde van het gansche menschelyke geslacht gedragen heeft; opdat hy met zyn lyden, als met het eenige zoenooffer, ons lichaam en ziel, van de eeuwige verdoemenis verlossen, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwerven sou.

1. Die leer van die toorn van God hang ten nouste saam met die hele versoeningsleer, en is dus van die grootste belang vir die Christelike teologie. As dit waar

sou wees, wat sommige beweer, dat Gods toorn maar 'n subjektiewe menslike inbeelding is en nie 'n ontstetende objektiewe werklikheid nie, dan sou die noodsaklikheid van 'n versoening tussen God en mens meteens verval. Voor ons op bogenoemde vraag ingaan is dit dus wenslik om tot 'n nadere bepaling van die begrip „toorn van God“ te kom.

(a) Besware teen die uitdrukking „toorn van God“. Omdat menslike toorn meestal gepaard gaan met heftige, skielik-opbruisede emosie, wat maar alte dikwels beperktheid, veranderlikheid en sonde verraaai, het die Christelike teologie van oudsher besef, dat daarteen gewaak moet word om toorn in menslike sin, van God te pioneer. Maar veral sedert Schleiermacher en Ritserl is dit gebruiklik geword om beswaar te maak teen die uitdrukking „toorn van God“, as onverenigbaar met die gedagte aan Sy goddelike volmaaktheid. Die probleem word as volg gestel: Hoe kan die ewig-onveranderlike, die in Sigself volmaak-salige Wese, wat ons as liefde leer ken het, ook maar in die minste geaffekteer word deur 'n gemoedsbeweging aan menslike toorn verwant en daar mee vergelykbaar? Buitendien, liefde met sy vergewende genade, en toorn met sy strafgerig sluit mekaar wederkerig uit.

(b) Hierop kan geantwoord word:

(i) In Sigself is God wel die Volmaak-salige Louter-liefdevolle en Onveranderlike, wat geen toorn ken nie, maar in Sy verhouding tot die sondige wêreld, moet Hy in belang van die sedelike orde, toorn teen die oortreding van Sy wet, hoewel Hy in Christus Sig weer as die Genadige betoon.

(ii) Hierdie onderskeiding, van Luther afkomstig, maak dit duidelik dat toorn by God geen willekeurige emosie is, maar in juridiese sin verband hou met Gods handhawing van Homself as die Heilige teenoor die sonde, wat nie alleen Sy wet oortree nie, maar Sy liefde krenk en in Sy lewensfeer ingryp. Soos Luther dit uitdruk: „Daarbuite (in die gevalle skepping) moet Hy swaard en spies voer . . . teneinde te weerstaan en te straf die wat Sy vredevolle regering weerstreef, maar in Sy saal en slot is niks as louter genade en liefde.“ (By Brunner, „Der Zorn Gottes und die Versöhnung durch Christus,“ in „Zwischen den Zeiten“ 1927, p. 110.)

(iii) Liefde wat nie by geleentheid in toorn kan ontvlam nie is die naam van liefde nie werd nie. Selfs die teerste, mees liefdevolle moeder sal toorn openbaar as haar kinders b.v. mekaar wreed mishandel of tot hulle eie nadeel in ongehoorsaamheid volhard. So ook kan ons aan Gods liefde nie dink as koud en ongevoelig teenoor die ontsettende gevolge van sonde in alle menslike verhoudings nie.

(iv) Hoewel die uitdrukking „toorn van God“ met omsigtigheid behoort gebruik te word teneinde te voor-kom, dat bloot-menslike emosies aan God toegeskryf sal word, laat die getuienis van die Skrif ons nie toe om in hierdie verband alle mensvormige elemente uit te skakel nie. Daarvoor is die uitsprake van die Skrif, sowel in Nuwe as Ou Testament, te sterk en te veelvuldig. So word Gods toorn vergelyk by 'n vuur (Lev. 10:2; Dt. 32:22; Mt. 3:12; 2 Thess. 1:8; Hebr. 12:29; 2 Petr. 3:7), wat ontvlam deur sonde (Lev. 10:6; Num. 11:1-2; Dt. 29:27; Jes. 5:25; Mt. 13:42), gloeiend is (Dt. 13:17), vreeslik (Ps. 76:8), verwoestend (Ps. 90:7; Jer. 42:18; Mt. 13:12) en brand tot in die doderyk (Dt. 32:22).

(v) Ook die feit, dat aan die Christus, die sondelose Seun van God, die ewebeeld van die Vader, toorn toegeskryf word (Mk. 3:5; Mt. 21:22; Joh. 11:33v) bewys dat toorn nie met die goddelike natuur in stryd is nie.

2. **DEFINISIE:** In die lig van bostaande konklu-deer ons dat toorn geen primêre eienskap van God is, soos Sy heiligheid en liefde nie, maar ontstaan uit reaksie van Sy goddelike natuur teen sonde.

So gesien is Gods toorn 'n vreeslike werklikheid en rig dit hom teen die menslike geslag, waarop Gods vloek vanweë die sonde rus. Van hierdie ontsettende toorn-gerig kan Christus alleen ons bevry (Joh. 3:36; Rom. 1:16-18; 5:9; Ef. 1:7; 1 Thess. 1:10); en dit doen Hy deur in ons plek die las daarvan te dra.

3. In watter sin het Christus „die las van Gods toorn“, of „die toorn van God“ gedra ?

(a) Hoewel hierdie uitdrukking, wat ons aantref in die Avondsmaalsformulier en die Heid. Kateg. (Antww. 14, 17, 37, vgl. Art. 21 Geloofsbe-lydenis) nêrens letterlik so in die Skrif voorkom nie, is dit tog in ooreenstemming met die leer van die Skrif. Hierdie leer word geredelik aangeleid uit

alles, wat oor die dood as gevolg van Gods toorn oor Christus as versoening vir ons sonde, gesê word (vgl. Jes. 53:4, 5, 12; Mt. 20:16; Gal. 3:13; Rom. 7; 2 Kor. 5:21). In sulke uitsprake as „Want Hy het Hom wat geen sonde geken het nie, sonde gemaak vir ons” (2 Kor. 5:21), „deur vir ons ‘n vloek te word” (Gal. 3:13), vind mens feitlik dieselfde gedagte as, met Gods toorn vir ons belaai”. M.a.w. omdat Hy sonde vir ons gemaak is, het Hy onder die vloek van God verkeer en die las van Gods toorn teen die sonde gedra (vgl. o.a. Art. „Zorn Gottes” in Herzog-Hauck, Realencyklopädie, Dl. 21 p. 724).

(b) Die bedoeling van die uitdrukking, soos in die Heid. Kateg. en Avondmaalsformulier gebesig, is klaarblyklik nie, dat God op die persoon van Christus vertoornd was nie, asof die geliefde Seun van Gods welbehae ten slotte tog voorwerp van Sy toorn kon gewees of geword het. Daar staan nie, in bogenoemde geskrifte, dat God op Christus vertoornd was en dat Christus so iets as Gods toorn teen Homself ondervind het nie — selfs nie in die uitroep van godverlatenheid aan die kruis nie. Wel is daar sprake van die toorn van God teen die sonde van die ganse menslike geslag (Antw. 37).

(c) Die H. Kateg. maak self, in Antw. 17, ’n onderskeid, wat die bedoeling van die Gereformeerde vadere in hierdie verband weergee. Daar word n.l. verklaar, dat die las van die toorn van God deur die menslike natuur van Christus gedra is, en dat die goddelike natuur die menslike daartoe die krag verleen het.

Natuurlik moet ons waak teen ’n onderskeiding van Godheid en mensheid in die Middelaar, wat moontlik afbreuk kan doen aan die eenheid van Sy persoon. Maar van so’n dualisme kom ons tog nooit heeltemal los, as ons aan die gegewens van die Skrif reg wil laat wedervaar nie.

(d) Deur Sy aanneem van die menslike natuur het Hy in die sfeer van Gods toorn ingegaan en Homself vrywillig onderwerp aan die swakhede en beperkings van daardie natuur, uitgenome die sonde. Omdat Hy Hom so innig met ons vereenselwig het—bloed van ons bloed geword het—het Hy ook

die gevolge van die mensdom se vervreemding van God ondergaan sonder egter Self van God vervreemd te wees. En aangesien Sy menslike natuur, hoewel vlekloos rein en sonder sonde, deel was van die menslike natuur, waarop Gods oordeel van die val af rus, moes Hy „van die begin van Sy menswording tot die einde van sy lewe” die toorn van God teen die sonde dra. Sy plaasvervangende werk begin nie eers aan die kruishout nie, maar by Sy geboorte reeds. (Rom. 8 : 3; Gal. 4 : 4.)

(e) By die verklaring van die uitdrukking : „Christus het (die las van) die toorn van God gedra” moet die nugter woorde van Calvyn steeds in gedagte gehou word:-

„Nogtans stem ons nie toe, dat God ooit Sy teenstander (adversarius) was, of op Hom toornig (iratus) was nie. Want hoe sou Hy tog vertoornd wees op Sy geliefde Seun, in wie Hy 'n welgevalle gehad het ? Of hoe sou Christus deur Sy voorbede die Vader met ander kon versoen, as Hy self Hom (die Vader) tot 'n vyand gehad het ? Maar dit sê ons, dat Hy die gewig van die goddelike gestrengheid gedra het, aangesien Hy deur Gods hand geslaan en geplaag was en al die tekens van 'n vertoornde en straffende God ondervind het.” (Calvyn, Institutio II, 16, 11.)

STELLINGS.

(1) Die leer van die toorn van God is 'n onmisbare bestanddeel van die Bybelse Versoeningsleer.

(2) Toorn is geen primêre eienskap van God nie, maar ontstaan uit reaksie van Sy heiligheid teen sonde.

(3) Die uitdrukking „Christus het die toorn van God” of „die las van die toorn van God gedra” is in ooreenstemming met die Heilige Skrif en die Belydeniskrifte.

(4) Met dié uitdrukking word nie bedoel dat God ooit op die persoon van die geliefde Seun van Sy welbehae vertoornd was nie, maar dat Christus Hom sodanig met die gevallen mensheid vereenselwig het, dat Hy, in ons plek, die gevolge van Gods toorn teen die sonde gedra het.

6. EWOLUSIE.

Definisie.

Die term Ewolusie word in tweélei sin gebruik, ontwikkeling sou hom uitstrek oor honderd-duisende dus in geskiedkundige sin, b.v. die Ewolusie van Hoër Onderwys; tegnies, in diens van die natuurwetenskap, dui hy aan 'n **wordingsproses**, met beheersende beginsels, waardeur alles wat bestaan in die Heelal tot stand gekom het, vanaf die eerste oer-newel, waaruit son, planete, en so ook ons aarde, hom sou ontwikkel het, tot op en insluitende die organiese wêreld (plant, diere en die mens), met nie alleen sy stoflike maar ook sy geestelike selfs die estetiese en godsdienstige verskynsels (Herbert Spneeer). Vandag egter is die neiging om Ewolusie in sy suwer tegniese betekenis meer te bepaal tot die organiese wêreld; "Evolution for us is a phenomenon pertaining to living things and to these alone." (Macbride.)

Die term Ewolusie dus, in sy hedendaagse wetenskaplike gebruik, dui aan 'n **teorie van ontstaan** wat as 'n bevredigende hipotese wil verklaar alles wat bestaan, (en in enger sin opgevat, alles wat lewe), as die vrugte wat afgewerp is op 'n lang weg van ontwikkeling. Hierdie populêr, as aanduidende bloot die feit van ontwikkeling, (indien nie miljoene) van jare en beweeg hom van die laer of minder ingewikkelde na die hoëer of meer ingewikkelde en nou veralsnog — miskien vir goed volgens sommige — sy skynbare ruspunt in die mens bereik het.

So het Ewolusie hom onder die invloed van Herbert Spneeer aangedui. So leef hy nog vandag in sy populêre vorm in die gees van die min of meer ontwikkelde leek, en so leef hy as die onuitgesproke ideaal in die hart van natuukundiges wat die naturalistiese "attitude" huldig. So sal ons ook, in beginsel, Ewolusie in hierdie inleidende stuk beskou, d.w.s. die tradisioneel-gangbare ewolusieteorie, soos toegepas op die organiese wêreld. Dis die grondplan tog waar alle ander formulerings van die Ewolusie-teorie, van afwyk. Want daar is vandag groot verskil by natuurwetenskaplikes weens hardnekkige feite wat hulle nie somar wil laat in pas nie, ook oor die bestek van Ewolusie as 'n verklarende teorie. Sommige (veral geoloë en dierkundiges) aanvaar ewolusie as allesbeheersend en so oorskrydende alle grense van vaste soorte, terwyl ander weer (veral bioloë en plantkundiges) Ewolusie se bestek wil bepaal binne die vaste perke van vaste

soorte. Ook na aanleiding van oorsake van Ewolusie is daar vandag meer as een voorstelling van Ewolusie b.v. Kreatiewe Ewolusie, "Emergent Evolution," "Holisme". By almal egter is die grondgedagte ewolusie of ontwikkeling wat, ditsy sonder iets meer, ditsy met die aanvaarding van een bykomende verklarende oorsaak (b.v. Kreatiewe Ewolusie) alles in die organiese wêreld in sy ontstaan wil verklaar. Nog eens, ons bepaal ons dus hoofsaaklik by Ewolusie in sy tradisioneelgangbare opvatting en wel soos toegepas op die ganse organiese wêreld.

Sy Wese.

In sy verklaring van dinge is Ewolusie in sy gewoon wetenskaplike opvatting en gebruik, deur-en-deur naturalisties: alles in die Heelal, organies en onorganies kan en moet natuurlik verklaar word. Kragtens die standpunt sluit Ewolusie vanself uit die begrip van Skepping (want dis bowenatuurlik), die idee van doel (want dis onnodig) en dus ook die begrip van bestier (voorsienigheid), as eweneens onnodig. Hierdie teorie is dus in sy suiwer wetenskaplike vorm onafhanklik van enige intelligensie (ditsy skeppend, ditsy bestierend), is blind, natuurlik en bloot die vrug van natuurwette.

Sy grondbegrippe is: **stof**, **krag** en **beweging** wat stof en krag in werking sit. Hierdie beweging gaan, soos reeds gesê, van die laere na die hoëre, van die minder ingewikkelde na die meer ingewikkelde.

Oorsake.

Die Moderne Ewolusie teorie berus op die volgende stellings:

1. Daar is die verskynsel van **variasies** (afwykinge) van die gewone normale type indiwidue van dieselfde soort. Hierdie variasies wat vroeër duister in hulle verklaring was, is nou verklaarbaar (volgens Weismann) uit die kombinasie van „genes” in die kiemsel waaruit die indiwidu kom, ditsy voor, ditsy na bevrugting.

Aanmerkings:

Neo-Lamarekissime ontken beslis en met baie redelike grond dat variasies deurslag gee by die ontstaan van nuwe diersoorte (species). Deur noodsaaklike aanpassing by die omgewing, ontstaan by die dier 'n gewoonte. Hierdie gewoonte is in die loop van geslagte, akkumala-

tief, oorerflik en is die rede dat b.v. nuwe organe of die abnormale ontwikkeling van een of ander liggaaamsdeel ontstaan. So ontstaan dan nuwe afwykende diersoorte (species). 'n Sprekende geval sal dan wees die giraff, met sy lang nek. Prof. Maebride van Londen is die mees bekende voorvegter vir hierdie sienswyse.

2. Daar is die verskynsel in die natuur van wat genoem kan word **stryd om die bestaan of natuurlike seleksie**. Die indiwidue van 'n soort (plant of dier) wat nie kan volhou nie, sterf uit; die aan die ander kant weer, wat deur hulle **voordelige variasies** hulle teenoor die ongevoelige omgewing kan handhaaf, bly voortbestaan en teel voort.

3. Daar is die verskynsel van die wet van **oorerwing**: Voordelige variasies by indiwidue wat hulle kan handhaaf, word bestendige karakteristieke en deur oorering, in die loop van 'n lang tyd,akkumulatief, oorgeplant as nuwe variasies van die dier of plantsoort en allengs as die tyd lank genoeg is, as nuwe dier of plantsoorte.

Aanmerking.

Hier lê die crux van die hele kwessie van Ewolusie: is verkreeë variasies in die indiwidue oorerflik en wel so dat gewone voordele in die indiwidue altyd oorgeplant en deur oorering bewaar bly in die soort, en die soort later oorgaan in 'n ander soort dier of plant?

Moderne Biologie wil (1) dat die kiem van 'n soort onveranderlik is — bly konstant en **kan skynbaar nie of nie maklik geaffekteer word nie**. (2) Wat die oorerflikheid van voordelige variasies aangaan: "But if we ask whether these modifications can be hereditarily continued or entailed on the next generation, even in a slight representative degree, the evidence for the affirmative is very far from convincing. Modifications are often of great importance for the individual organism that acquires them, but they do not seem to be handed on as such and if so they cannot be of direct importance in the evolution of the race. There are some puzzling cases which lead the cautious biologist to keep the question open, but on the whole it must be said that there is little convincing evidence to show that a bodily modification is ever continued in the inheritance." (Thompson in

Biology and Human Progress in An outline of Modern Knowledge 1933).

Haldane: "It was shown ten years ago that Darwin had been wrong in supposing that variations due to environment were inheritable" (Evangelical Quarterly, Jan., 1933).

Daar is dus 'n vraagteken deur bioloë en hier deur een van die mees bekende, Thompson, agter die stelling van oorerflikheid geplaas. Die Biologie is nie eenstemmig nie en daar is dus geen finaliteit nie.

4. Daar is nog die verskynsel van **Isolasie** of afsondering, waarop moderne ewolusioniste klem lê: Individue met voordele of selfs minder voordele variasies raak afgesonderd tot 'n bepaalde konstant-blywende omgewing deur gebeurtenisse in die natuur (b.v. 'n aardbewing, waardeur eilande losgeskeur word van die vaste land), en kry so'n kans om voort te teel en 'n definitiewe beslag te kry en in die loop van baie eeue tot 'n bepaalde variasie van 'n soort te ontwikkel. 'n Voorbeeld is die sewe of meer groot skilpadsoorte op ewesoveel eilande van die Galapagos-Eilandegroep. Afsondering was hier die faktor tot 'n besondere ontwikkeling in elk geval.

Aanmerking.

1. **Ewolusie** horisontaal en nie vertikaal in die breedte en in die hoogte nie, mag ons aanneem as 'n bewese feit. Dit is heel iets anders as die ewolusie teorie wat alle perke tussen die onorganiese en die organiese, tussen plant en dier en tussen dier en mens wil voorgaan te kan oorskry.

2. Die Skrif laat ruimte in die horizontale ewolusie onder beheersing van die begrip **Skepping** (soos in die verhaal van Genesis) en die begrip **oersoorte**, „volgens hulle soorte“ (Gen. 1:21): „Heeft nu daarom de Evolutie ook op Schriftuurlijk terrein niet haar betrekkelijke waardy? Zeer zeker. Want de wet der evolutie heeft metterdaad een gebied gegeven aan elk soort van wezens binnen zijn eigen kring. Dat rust op waargenomen feiten. God de Heere heeft wel soorten geschapen, maar volstrekt niet zóó, dat al wat wij kennen aparte soorten zijn. Wanneer God b.v. één paar duiven geschapen heeft, dan kunnen zich uit dat ééne paar al de verdere variatiën hebben geëvolutioneerd. Maar bleven het toch altoos duiven.“ (Dr. A. Kuyper, Locus de Creatione, Dietaten.)

Ewolusie as 'n teorie daarenteen wil bewys, op grond van bestaande stellings, dat nie alleen nuwe diersoorte ontstaan het nie, maar ook die oorgaan van die plant na die dier en van die dier na die mens tot stand gekom het. Daar is op hierdie suwer nationalistiese standpunt geen die minste bevredigende verklaring gegee vir o.a.:

- (1) Die oorsprong van stof en krag
- (2) Die ontstaan van die beweging opwaarts;
- (3) Die ontstaan van die lewenskiem, waaruit sig alle lewe sou ontwikkel;
- (4) Die opdaging van bewussyn by die diere, hoe elementêr ook;
- (5) Die selfbewuste gees by die mens, met sy ryke openbaring o.a. sedelik en geestelik. Omrent hierdie punt sê Prof. McDougall (*Evolution in the Light of Modern Knowledge*): It finds itself at the conclusion of its attempt, with minds upon its hands as an enormous remainder or surd that cannot intelligibly be brought into the scheme, or ignored at the cost of the absurdity of the whole scheme."

3. Hierdie wette, met uitsondering van (4), soos oorspronklik deur Darwin en Wallace geformuleer word vandag heftig bestry deur 'n sterk minderheid in suwer wetenskaplike kringe. Die ortodoksie op hierdie punt, wat 'n tyd gelede so eenstemming was, wankel nou onder die beukende kritiek van natuurkundiges, b.v.

a. **Neo-Darwinisme** neem wel aan die Wet van natuurlike seleksie deur variasies maar verwerp beslis die Wet van Oorerwing. Dit tas dus aan die fondament waarop Darwin die ontstaan van nuwe diersoorte gebou het.

b. Teen die geleidelike ontstaan van nuwe soorte weer kom die **Mutasieteorie** van Hugo de Vries van Amsterdam in teenspraak:

"The adoption of this principle influences our attitude towards the Theory of Descent by suggesting to us that species have arisen from one another by a discontinuous as opposed to a continuous process . . . The new species appears all at once; it originates from the parent species without any visible preparation; and without any obvious series of transitional forms" (Thomson, *Evolution*).

c. Die Skool van Prof. S. Alexander en Prof. Lloyd Morgan lê klem op die tevoorskynkom van nuwe onverklaarbare „waardes” in die skynbare lyn van ewolusie b.v. die verskynsel van die nuwe „waarde” van 'n selfbewuste gees by die mens. Hierdie nuwe voorstelling van Ewolusie word genoem “**Emergent Evolution.**” Hierdie nuwe verskynsel of „waardes”, “the incoming of the new” moet met “natural piety” aanvaar word sonder om daarby tot verklaring die hulp van die bona-tuurlike in te roep. Hierdie nuwe verskynsels is egter nie te beskou as bloot die gevolg van die kumalatiewe toestande of kondisies wat vooraf gegaan het nie, maar as iets splinternuuts, wat as gevolg van die voorafgaande kondisies tot stand gekom het, b.v. as suiker en sand bymekaar gegooi word, het u 'n totale resultaat wat nikste nuuts bevat nie, maar dis denkbaar dat uit sand en suiker saam 'n nuwe hoedanigheid kan ontwikkel wat nie tevore aanwesig was nie. Hierdie nuwe hoedanigheid kan as 'n “emergent” verskynsel beskou word. Alhoewel Prof. Lloyd Morgan theisme aanvaar, is dit in sy oordeel nie nodig tot verklaring van hierdie nuwe opkomende verskynsels nie.

d. Die „**Skeppende Ewolusie**” van Bergson weer aanvaar die gedagte van 'n skeppende inwonende elan vital wat in sy drang na omhoog, op die weg van ontwikkeling, steeds nuwe vorme tot stand bring. Die einddoel is vryheid, maar die strewe na vryheid is onbewus.

4. Dis duidelik dat: (1) op die so vername punt van oorsake van ewolusie daar onder natuurkundiges geen eenstemmigheid hoegenaamd en nog minder finaliteit is nie.

(2) Nuwe verskynsels dwing tot aanvaarding, sonder voldoende natuurlike verklaring, b.v. die „waarde van bewustheid.”

(3) By die genoemde oorsake ook nog gegryp word na wysgerige verklarings, b.v. elan vital van Bergson:

“There seems to me little doubt that in Evolution we have two factors: one in association with the organism which can co-ordinate structures, and gradually modify parts to meet the needs of the animal. This force, able to deal only with the present, cannot be regarded as an intelligent force.

And there is a second factor of quite a different nature. It is a power that can control the other, and modify the evolution towards a foreseen end . . .

The coincidences are far too remarkable to have been the result of accident, and to me it seems that there is no escape from the conclusion that man is a being whose evolution has been deliberately planned by an intelligent power." (Dr. Robert Broom. Evolution-Design or Accident.)

Prof. Watson, British Association—Vergadering, te Johannesburg (1929), het hom in verband met dierkunde as volg uitgelaat:

"While Evolution is accepted by every biologist, the mode in which it has occurred and the mechanism by which it has been brought about are still disputable. The only two theories of evolution which have gained any general currency—those of Lamarck and Darwin—rest on a most insecure basis; the validity of the assumption on which they rest has seldom been seriously examined and they do not interest most of the younger zoologists."

BEWYSE VIR EWOLUSIE.

Die gronde vir die geloof in Ewolusie word gewoonlik in drie klasse ingedeel. Hulle is uitsluitelik van 'n indirekte aard: "We cannot directly demonstrate the truth of the doctrine of descent; we can only bring forward facts which suggest it and which it serves to interpret." (Thomson & Geddes, Evolution, Home University Library).

1. Histories. Onder hierdie hoof het ons te doen o.a. met fossiele uit aardlae, wat die voorgeskiedenis skyn te bewys van seker diersoorte, waarvan party nog onder ons bekend is, soos die perd, die olifant en die kameel. B.v. die *eohippus* waarvan oorblyfsels gevind is in die rotslae van N. Amerika, wat nie meer as elf duim hoog is nie, met vier tone aan die voor- en drie tone aan die agterpote, skyn te lê in die direkte lyn, van afkoms van die moderne perd, soos ons hom ken.

2. Anatomies: Hier is die gegewens van die volgende aard: (a) Oorblyfsels by diere en mense van organe wat vroeër bestaan het en hulle volle funksies in voorgeslagte vervul het, b.v. appendix by die mens, tande (ongewissel) en oorblyfsels van agterpote by walvisse (balein walvisse) wat nie meer in gebruik is nie. In 'n

vroeër stadium van ontwikkeling van die mens en dier was hulle in gebruik en van aktueel belang.

(b) **Homologieë:** As liggaamsdele by verskillende diere en ook die mens ooreenkoms toon in **bou en manier van ontwikkeling**, dan word hulle as homoloog beskou, b.v. arm van die mens, vlerk van 'n voël en die voorpoot van 'n padda. Die ooreenkoms vind ons o.a. in die bene, spiere en bloedvate.

Dit alles sou dan heenwys na 'n verwantskap in die afkoms van dier en mens.

(c) **Klassifikasie:** Daar is meer as 'n miljoen diersoorte (species) en (1) Hulle kan meer of min logies ingedeel en ordelik gerangskik word na hulle verwantskap met mekaar; (2) hulle gee in hulle geheel en in hulle verhouding tot mekaar die „indruk van verwantskap”, en (3) met toenemende helderheid kom 'n vaste stamboom meer en meer op die voorgrond.

3. **Embriologies:** Die embryo van diere, van mekaar verwyder as heeltemal andersoortig (b.v. reptiel, voël, soogdier) herhaal in hulle ontwikkeling (d.w.s. natuurlik voor die geboorte) stadia wat indrukwekkend herinner aan stadia in die vermeende ontwikkeling in die loop van eeue van die besonder dier: "That the individual climbs up its own genealogical tree." (Prof. Milnes Marshall). (Evolution: Thomson and Geddes.)

4. **Kunsmatige Seleksie** soos in die geval van die bekende soorte van mak duwe, wat tog almal afstam van die wilde rotsduif, wil bewys dat waar die mens die omstandighede gekontroleer en die voortteling bestier het, dit moontlik is om nuwe variasies van 'n soort tot stand te bring.

Opmerkings:

1. "Throughout all consideration of "evidences" it must be remembered that the evolution idea cannot be logically demonstrated." (Thomson and Geddes: Evolution.)

"No one can reverse the cosmic film, so as to make visible what happened long ago." (Thomson: The Gospel of Evolution.)

That Evolution has really occurred, that one type of animal has grown into another, are all in-

direct, they are of the nature of what is called in a court of law circumstantial evidence." (Macbride Evolution.)

2. Dat die bewyskrag van bestaande gronde verskillend deur onderskeie natuur-vorsers gewaardeer word. Daar is geen eenstemmigheid hoegeenaamd nie en nog minder finaliteit.

3. Dat die bewyskrag baie swak lyk om so'n magtige bowe struktuur as ewolusie te kan dra, en vir die gesonde verstand seker nie as 'n afdoende bewys daarvoor kan geld nie.

4. Ewolusie tot op datum, alhoewel deur baie aanvaar as 'n redelike verklaring van die ontstaan van alles (plant, dier en mens) berus op onvoldoende bewyse en het dus die status nog maar van 'n dogma, d.w.s. van harte geglo maar onvoldoende bewys.

EWOLUSIE EN DIE INHOUD VAN DIE CHRISTELIKE GELOOF

1. Dis maklik om te begryp dat Ewolusie veral in sy nuwe vorme met 'n mengsel van wysbegeerte (b.v. "Emergent" en "Kreatiewe Ewolusie") deur die christelik-wysgerig denke gretig terhand geneem is en dat die christelike stof in hierdie nuwe kader ingepas is. Ewolusie leen hom geredelik en gee skynbaar 'n heerliker, statiger en meer intelligente voorstelling van die proses van ontstaan en wording van die Heelal. Dit blyk, egter, dat as die beginsel van verklaring deur ontwikkeling deurgaans konsekwent toegepas word, so'n inpassing van christelike stof uiters skadelik is vir die diep en helder besef van sekere kardinale stukke in die leer van die christelike openbaring, b.v.:

- (a) Die mens na die beeld van God (volgens die Skrif) word volgens Ewolusie 'n wese wat na sy liggaam bepaal is deur sy voorafgaande geskiedenis van ontwikkeling, met 'n bykomende "emergent" iets, iets splinternuuts weliswaar, maar tog iets wat bepaal is, sonder nader verklaring, uit die voorafgaande kombinasie van toestande en kondisies. Wil iemand egter op hierdie punt beslis aan die hand van die Skrif bly, dan poneer hy sonder meer die byvoeging

van die beeld van God as 'n nuwe skepping onder dekking van die „emergent“ waarde. Pioneer hy egter eenmaal die skeppingsdaad as 'n byvoeging, dan het hy reeds in prinsipe met ewolusie-teorie as 'n verklarende beginsel gebreek. Hy sal dus moet kies tussen 'n verklaring met twee mekaar uitsluitende terme: ewolusie en skepping, en 'n verklaring wat so suiwer moontlik ewolusioner is, al aanvaar hy ook die nuwe verskynsel van 'n selfbewuste gees by die mens.

- (b) Die sondeval word 'n val opwaarts, n.l. die ontwaking van 'n besef van iets hoërs — „'n reusestap van die mensheid uit die boeie van allerlei natuurdrifte tot die status van 'n vryhandelende wese.“ Die verhaal van die val in die Hof van Eden word dus 'n diepsinnige mite wat pas deur Ewolusie sy regte verklaring erlang.
- (c) Die erfsonde word gereduseer tot 'n beswarende maar al minder en minder wordende "brute inheritance which every man carries with him." Geen skuldgevoel of skuld kan daaraan kleef nie. Inteendeel, dit moet hom besiel "to let the ape and tiger die."
- (d) Verlossing: Hierdie begrip, as hy ingepas moet word in die kader van die Ewolusieteorie, word ernstig verdun in sy ryke inhoud: 'n Versoeuning vir erfskuld bestaan kragtens punt (c) hierbo, nie meer nie. Hoogstens kan daar sprake van 'n soort van versoening wees en wel met betrekking tot slegs daadwerklike sondes voortvloeiende uit die drang van die insigself smette-loos natuurlike in die mens.

Sonde is dus in sy wese die triomf van die laere oor die hoëre in die mens. Sonde is dus wel 'n kwaad, maar in die vorm van 'n swakheid wat allengs minder sal word. Verloop van tyd sal hom doodmaak. Hierdie opvatting verswak die sondebесef en die verantwoordelikheidsgevoel by die mens. Sonde is nie meer 'n presserende realiteit nie.

Die begrip van sonde word dus op hierdie manier met die beste wil in die wêreld tog ontman en die drang tot verlossing oneindig verswak, selfs by die allerernstiges. Verlossing is op sy beste slegs 'n versterkende middel tot bestendiging, versnelling indien moontlik, en

voltooiing van die proses opwaarts. Jesus Christus bly wel as Leraar en Eksempel, uitnemend skoon, maar as Verlosser deur die versoening van sonde sal Sy heerlikheid allengs moet taan. Die getuenis van die Skrif op hierdie punt word nie meer aangeneem nie.

(e) Onsterflikheid word opgelos in die uitstorting, deur die proses van oorerwing, in die nakomelingskap, van die kumulatiewe winste van die menslike geslag. In die aandenking ook deur die nageslag is daar 'n tydelike sort van onsterflikheid op die aarde. Hierdie laaste gedagte is verwant aan die leer van die Positivisme van Comte op die punt van onsterflikheid.

Dis natuurlik denkbaar dat by hierdie ondermaanse ontwikkeling aangeknoop kan word, soos ook metterdaad gedoen word, 'n ontwikkeling aan gindse sy van die graf; dis dan die logiese vooruitstoting in die ewigheid van die beweging wat reeds op aarde so allesbeheersend gewerk het. Hierdie verdere ontwikkeling egter moet noodsaaklikerwyse eensoortig wees met die op die aarde en vind in sy nadere beskrywing die suwerste weergawe in die leer van ontwikkeling by Spiritisme naamlik ontwikkeling met hulpmiddels (goeie geeste uit hoër sfere, onder steeds-gunstiger-wordende omstandighede).

Geëlimineer word al aanstonds alle gedagte aan genade, toelating deur vrye genade, ewige lewe as 'n gawe van God, volkommenheid in Christus, ens. Die stadium van ontwikkeling bepaal die status daar. Waar in die christelike geloof ontwikkeling (heiligmaking) en genade (regvaardigmaking) met mekaar deurweef is, word hulle, op ewolusionêre standpunt, in die tyd en in die ewigheid, nie so seer geskei nie as dat genade 'n minieme waarde as hulpmiddel kry. Ontwikkeling is beheersend geldig, beide hier en seer seker ook daar. Nogens, ontwikkeling bepaal die status en nie genade nie.

In die algemeen kan gesê word dat op heel die lyn van ontwikkeling genade nooit tot sy reg kom nie. Dit kan ook nie. Dit is slegs 'n hulpmiddel. Van herskeping, wedergeboorte kan daar allermins sprake wees. Hierdie begrip kan nooit ingepas word in die kader van die suiwere Ewolusie nie. Daar is hoegenaamd, uit die aard van die saak, in beginsel geen ruimte voor nie.

Opmerkings:

1. Die inhoud van die christelike geloof kan dus nie in behoorlike aanpassing by Ewolusie, suwer natuurwe-

tenskaplik opgevat, gebring word nie. Langs die hele reeks van geloofswaarhede moet daar skikking en aanpassing van die kant van die onderskeie waarhede geskied en dit beteken verwatering van die oorspronklike Gereformeerde begrip volgens die Skrif; so moet sonde, genade, verlossing, beeld van God, elkeen, hulle skik om te kan inpas in die ewolusionêre skema. Die uitwerking kan nie anders wees nie as verswakkend vir die christelike besef op hierdie kardinale punte en daarom so nadelig vir die worteling en fundering in die waarheid volgens die Skrif.

2. Die Ewolusieteorie in een of ander wysgerige vorm, kan skynbaar en is ook verchristelik geword as volg: God, as die transendent en die immanente, word aanvaar as die Skepper wat, as 'n kragsuiting van Sy wil sê b.v. die oernewel daargestel het en so deur ontwikkeling hemel en aarde tot stand gebring het (Creatio Prima Gen. 1:1), daarna as Bestierder met selfbewuste doel, deur Sy voorsienigheid, die hele statige ontplooiing oor honderd-duisende (indien nie miljoene) van jare, tot sy hoogtepunt in die mens gelei het. Hier en daar op kardinale punte (emergent values) het Hy ingegryp met Sy magtige skeppingsdade.

Geweldige bekoring kleef aan hierdie indiensneming van die Ewolusieteorie by die christelike wêreld-beskouing. In hierdie nuwe verchristelike kader kan dan die inhoud van die christelike geloof skynbaar geredelk en blykbaar met minder skade ingepas word. So word die beeld van God in die mens dan die vrug van 'n positiewe skeppingsdaad van God, die sondeval 'n realiteit en die hele verlossingsleer behou sy ryke inhoud.

Hier moet egter op drie dinge gewys word:

1. Die christelike denker kry, deur so'n aanpassing van Ewolusie by die inhoud van die christelike geloof nie een nie, maar tenminste vier ewolusies, n.l. die tot op die verskyning van lewe, die tot op die lewe van die dier, die tot op die mens en eindelik die wat na die verskyning van die mens in werking tree. Die eenheid in hierdie vier ewolusies is enkel en alleen die transendent en immanente God.

Hierdie opvatting van Ewolusie sou dus nie in stryd met die Skrif wees nie. Die Skrif laat tog ruimte vir die moontlikheid van Ewolusie, beheers deur:

- (1) Die Skeppings-dade op die ses Skeppingsdae, en
- (2) Die begrip van vaste diersoorte. „Volgens hulle soorte.”

Dus binne vaste perke.

2. Die mens na sy val is 'n verskynsel van degenerasie—sulke verskynsels vind 'n mens volop op die weg van Ewolusie—met sy eie verdere geskiedenis. Hierdie verdere ontwikkeling kan dan meer of min so nader aangedui word: Van Ewolusie in die eintlike sin van ontwikkeling sal daar nie veel sprake kan wees wat sy liggaam aanbetrif nie, want die het reeds lankal, by sy skepping, sy beslag gekry. Die oorkonde van die mensheid tog gee nêrgens aanduidinge van die ontwikkeling van nuwe organe nie. Ook is daar nie die minste tekens van so iets in die toekoms nie. Sy brein wat hoeveelheid aangaan sal nie meer word nie—die breinholte het reeds waarskynlik sy volle grootte bereik; kwaliteit alleen kan verbeter word onder die invloed van o.a. opvoeding en vrywillige seleksie. Die vermoëns van sy gees egter, waarvan die brein orgaan is, is vatbaar vir oneindige ontwikkeling. Hulle hoogtepunt van ontwikkeling, in die onderwerping van die natuur, sal hulle bereik as vervul word die woord van Psalm 8: „Gy doet hem heersen over de werken uwer handen; Gy hebt alles onder zyne voeten gezet.”

Die heerlikste ontwikkeling egter wat die mens as gevallen wese dan wag, is die na die wedergeboorte. Hierdeur word sy gees vernuut en kom hy in 'n nuwe geestelike omgewing n.l. God in Christus Jesus. Deur aanpassing — die wet van Seleksie werkende deur geloof en gehoorsaamheid — word hy verander na „den beelde Zijns Zoons, van heerlikheid tot heerlikheid” totdat hy kom tot die volle statuur van die kinders van God. Hierdie ontwikkeling, sy hoogste roeping voor die Val, en ook nou na die Val, is suiwer geestelik en suiwer sedelik.

3. Deur so 'n aanpassing egter word die begrip van skepping wat beheersend is in die Skrif gesubordineer aan die van Ewolusie. Skepping word dan wel op seker momente ter hand geneem, terwyl die groot proses tog Ewolusie bly. Dit is in stryd met die Skrif, waar die voorstelling omgekeerd is, en alleen ruimte gelaat word vir Ewolusie om 'n ondergeskikte rol te kan speel.

EWOLUSIE EN GENESIS.

Wat Ewolusie, suiwer wetenskaplik, en die Skeppingsverhaal in Genesis aangaan, wil ons:—

1. Die volgende punte, wat goed gevat behoort te word, duidelik onder die aandag bring:—

a. Die Skeppingsverhaal weet slegs van één primêre oorsaak nl. God as Skepper van hemel en aarde met al wat daarin is, in hulle hoofmomente, terwyl Ewolusie hom verdiep en hom besighou alleen met sekondêre oorsake in die Skepping. "Sciencee is incompetent to reason upon the creation of matter" (Maxwell).

b. Genesis ken 'n voortyd ("in den beginne") van die *Creatio prima* en daarna ses skeppingsdae. Ewolusie neem in diens lang periodes van honderd-duisend, indien nie miljoene van jare nie.

Nota.—Die woord Jôm is in die eksegese verskilend opgevat:—

1. As 'n gewone dag. Hierdie gewone ortodokse opvatting word egter gedruk deur die moeilikheid dat met die eerste drie dae daar nie die gewone ligdraer (son) is nie, "en dit was aand en dit was môre, die eerste dag."

2. As aanduidende 'n periode. Hier rys weer op, ook eksegetiese besware, soos o.a. die Skrif gee opening slegs eenmaal, vir wisseling van lig en duisternis;

3. As 'n "lig-continuum" (Aalders) waarvan die duur nie nader vasgestel kan word nie. So'n "lig-continuum" word telkens egter afgesluit deur duisternis (aand).

4. In oordragtelike sin as aanduidende bloot 'n werksdag van God, na die wyse van mense wat hulle werk in werksdae afhandel, om die saak vir die verstand van die gewone leser bevattelik te maak.

c. Genesis se Skeppingsverhaal dien homself aan as 'n geskiedenis, alhoewel onvolledige geskiedenis:— Dit gee hoofmomente aan en tree nie in besonderhede nie. Ewolusie wil met sy wordingsproses volledige geskiedenis betrag en tot in die fynste besonderhede afdaal.

d. Genesis ken skynbaar kreasie-momente vir die ontstaan van dinge, terwyl Ewolusie in sy gewone voorstelling, van geleidelike oorgang van een soort in die ander (plante en diere) wil getuig.

e. Genesis in sy Skeppingsverhaal dui hom aan in die woorde van 'n gewone toeskouer. Die taal is naief en objektief. Ewolusie weer besig die eksakte taal van die natuurvorser, met sy beredeneerde konklusies.

2. Verder wil ons verklaar dat Ewolusie in streng naturalistiese sin, in beginsel, onversoenbaar is met die skeppingsverhaal van Genesis. In verchristelikte vorm, en so in diens geneem van die christelikwysgerige denke, is, in die verlede, die poging tot versoening aangewend, dog sonder sukses.

Ook lyk dit dat selfs met die teenswoordige stand van kennis dit nie sal kan geskied sonder verwringing, meer of min, aan die kant van Ewolusie en ook aan die kant van die ortodokse eksegese van Genesis nie. Want by Ewolusie is die beginsel van ontwikkeling oorheersend en allesbepalend en word daar geen ruimte gelaat nie behalwe in sy verschristelikte vorm, vir die begrip van Skepping; terwyl in die Skeppingsverhaal, Skepping beheersend is en vir Ewolusie ruimte gelaat word alleen na daarstelling deur skepping van die oersoorte.

3. Dat dit egter nie uitsluit nie, dat as Ewolusie in sy voorstellingsvorm 'n seker mate van finaliteit en eenstemmigheid bereik het en die eksegese aan die ander kant van die drie hoofstukke van Genesis, waar selfs onder Gereformeerdes aanmerklike en belangrike verskil bestaan, al is dit op ondergeskikte punte (en op die gebied van eksegese is daar veral nou besonder bedrywigheid) ook 'n sekere mate van finaliteit en eenstemmigheid) ook 'n sekere mate van finaliteit en eenstemmigheid is bereik, dat Ewolusie as 'n feit nie teenoor die eksegese van Genesis 'n belangrike rol as hulp-middel sal kan vervul nie.

Dis in elk geval enigsins voorbarig om nou alreeds alle uitsig dat Ewolusie ooit van enige hulp sal kan wees, vir die uitleg van Genesis, botweg af te wys.

4. Want die gang van die geskiedenis van die voorstellingsvorms van Ewolusie wil tog aandui:

- (1) Dat gedurig weer gesoek word na nuwe formuleringe van Ewolusie wat beter gekonstateerde feite en konklusies sal dek beide stoflik sowel as die wat betrekking het op die openbaring van lewe en gees.
- (2) Dat sodanige formuleringe in die laaste tyd meer en meer die theïstiese standpunt skyn te nader bv. "Kreatiewe Ewolusie."

5. In soverre die wetenskap in verband met Ewolusie waarheid (vaste resultate) bevat en in soverre hy gaandeweg nog meer waarheid (vaste resultate) aan die dag sal bring, moet sodanige waarheid wel deeglik uit 'n standpunt van beginsel, dienstig wees aan 'n suwer eksegesie van Genesis, want dis ondenkbaar dat waarheid in Skrifuitsprake, suwer vertolk, en waarheid in die natuur mekaar kan weerspreek.

Die Kommissie beveel dus aan dat:—

1. Oor Ewolusie as 'n **hipotese in die natuurwetenskappe**, ag die Sinode hom nie geroep en ook nie bevoeg om 'n oordeel uit te spreek nie; omdat:—

- (1) Die wetenskap sy eie terrein het, sy eie uitgangspunt, sy eie metodes, en behaal sy eie resultate. Sodra die wetenskap egter buite sy eie terrein gaan en gevolgtrekkings maak wat ander bestanddele as suwer wetenskap, bv. wysbegeerte, bevat, gaan hy buite sy bevoegdheid.
- (2) Die roeping van die christelike geloof teenoor wetenskap hoofsaaklik hierin bestaan:
 - (a) Die vaste resultate van die wetenskap dankbaar te aanvaar, want die sal haar insig in die natuur verhelder, verdiep en verwyd, tot grootmaking van Gods ewige krag en Goddelikhed.
 - (b) Die natuurvorser in sy standpunt, deur haar uitgangspunt (geloofsdata) probeer beïnvloed, want in die maak van breeë konklusies (soos in die geval van Ewolusie) word die natuurvorser onbewus beïnvloed deur sy standpunt teenoor God en Godsdien.
 - (c) Die gevolgtrekkings van die wetenskap noukeurig na te gaan voor sy die aanvaar om te sien of daar nie in opgeneem is ander elemente soos wysbegeerte, wat nie suwer wetenskap is nie.
 - (d) Haar nie te begeef tot beskrywende verklaarings nie aangaande die aard van natuurprosesse wat seer seker tuis hoort op die terrein van die wetenskap.

2. Oor Ewolusie en Christelike Geloof. Die Ewolusieteorie naturalisties opgevat, as 'n beginsel, in diens van ons christelik-wysgerige denke, verwerp die Sinode as onwaar en dus skadelik vir die inhoud van ons

christelike geloof (sien hierbo); oor Ewolusieteorie insover dit nie in stryd is met die beginsels van ons geloof nie en in diens geneem is deur ons christelike geloof wil die Sinode, omdat die drang van die menselike gees om aanpassing van sy geloofsinhoud by die kennis van sy tyd te soek, alleen met skade onderdruk kan word, hom nie verder uitlaat nie dan te wys daarop dat:

- (1) Aanpassing het altyd meer verlies as wins vir die Christelike geloof afgewerp,—sy moet altyd iets prys gee;
- (2) Dit geen van die partye aan beide kante op die duur kan bevredig nie, omdat
- (3) Die kennis van die tyd op hierdie gebied vooralsnog in **Flux** is, en gedurige verandering met gedurige aanpassing.
- (4) die geloofskennis verlaag tot 'n slaafse minderwaardige gehalte. Sy is in haar wese Gods openbaring en dus regnant (regerend) om só die mens te dien maar nie as minderwaardige om haar te skik na gedurig veranderlike menslike voorstellings nie.

3. Oor Ewolusie en die Eerste Hoofstukke van Genesis:

- (1) Dat natuurwetenskaplike moeilikhede in Genesis moet opgelos word in die lig van vaste wetenskaplike resultate.
- (2) Dat waar daar duidelike uitsprake in die Skrif voorkom en die eksegeet seker is van die uitleg daarvan, sodanige uitsprake gehandhaaf moet word.

EWOLUSIE

Stellings:

- I. Dat daar op die oomblik geen algemeen aanvaarde verklarende ewolusieteorie is nie.
- II. Dat Ewolusie as 'n verklarende teorie in geen van sy voorstellingsvorme, tot nog toe, voldoende wetenskaplik bewys is nie.
- III. Dat Ewolusie as 'n verklarende teorie, **naturalisties** opgevat in beginsel in stryd is met Gods Woord.

- IV. Dat Ewolusie as 'n waarneembare feit (d.w.s. ontwikkeling) tussen vaste perke (Skepping, oer-soorte), nie in stryd is met die Skrif nie.
- V. Dat die gewone gangbare eksegese van Genesis op sekere punte (b.v. "dag" "volgens hulle soorte") nader besinning vereis.
- VI. Dat aanpassing van die geloofsinhoud by die wisselende teorieë van die kennis van die tyd nie sonder gevaar (van skade vir die geloof) kan geskied nie.
- VII. Dat vasstaande resultate van die natuurwetenskap *a priori* nie in stryd kan wees met Skrifuitsprake suiwer vertolk nie.

HERDERLIKE BRIEF

VAN DIE SINODE VAN DIE NEDERDUITS HER-VORMDE OF GEREFORMEerde KERK VAN SUID-AFRIKA, AAN AL DIE GEMEENTES VAN DIE KERK.

**GENADE, BARMHARTIGHEID EN VREDE WORD U
GESKENK EN VERMENIGVULDIG VAN GOD, ONSE
VADER, EN JESUS CHRISTUS, ONSE HEER, DEUR
DIE HEILIGE GEES.**

Seer Geliefde Broeders en Susters in die Here,

Dit is die begeerte van hierdie hoogste vergadering van ons Kerk wat sit op Pretoria, gedurende die dae 4—18 April, 1934, om aan U almal 'n boodskap oor te dra wat U enigsins op die hoogte sal bring aangaande die uitgebreide werksaamhede van u kerk en die onverdiende liefde en genadebewyse wat ons van ons Almagtige Vader ontvang het.

As ons Kerk ooit 'n tyd van nood en beproeing ondervind het, dan was dit gedurende die afgelope drie jaar, toe die Here sulke harde slae toegedien het in die ekonomiese lewe van ons Volk. Maar met Sy weergaloose genade het die liefdevolle Hemelse Vader die smeekstem van Sy Volk aangchoor, op ons versugtinge aggegee en, soos nog altyd in die verlede, het ons ondervind wat deur die profeet gespreek is: „Die hande van die Here is nie te kort om te help nie, en Sy oor is nie te swaar om te hoor nie.” Soos Hy op tydelike gebied onverdiende en onverwagte uitkoms gegee het, so wil Hy ook op geestelike gebied ons inlei in Sy Heiligdom. Met hierdie versekering is daar ook tydens die Sinode 'n biduur gehou om de liefdevolle Vader te smeek vir opheffing van die sprinckaanplaaag wat ons Volk nou so ernstig teister.

Die stem van die Sinode kom dan tot U met 'n boodskap van hoop en blymoedige verwagting, en roep u toe met die woorde van die geinspireerde skrywer aan die Hebreers: „Terwyl ons dan, broeders, vrymoedigheid het om in die Heiligdom in te gaan deur die Bloed van Jesus . . . laat ons met 'n waaragtige hart in volle geloofsversekerheid . . . laat ons die belydenis van die hoop onwankelbaar vashou, want hy wat dit beloof het, is getrou; en laat ons op mekaar ag gee om tot liefde en goeie werke aan te spoor” (Hebr. 10 vr. 19—23).

BELANGRIKE GEBEURTENISSE:

(a) Die uitstaande gebeurtenis wat die onderhawige periode kenmerk, is die ontvangs van die Heilige Woord van God in ons eie Taal. Die ego's van die vreugdefees wat ons op 27 Augustus 1933, gevier het, sal nog lank weergalm in die toekomstige volkslewé van Suid-Afrika. As 'n blywende teken van die dankbaarheid wat hierdie Sinode teenoor die Genadige Vader uitspreek, sal daar 'n gedenkplaat aangebring word in die Voortrekker-Saal waarin ons vergader, met 'n opschrif wat tot in verre nageslagte 'n denkbild kan gee van die oorstelpende vreugde wat die koms van die Afrikaanse Bybel in ons Kerk veroorsaak het.

(b) Verreweg die belangrikste gebeurtenis wat tydens die Sinode plaasgevind het, is die wonderlike boverwagte eenstemmigheid en gees van broederlike liefde wat geopenbaar is toe die vergadering die byl van stryd en onenigheid begrawe het met die eenparige aanname van die voorstel in verband met die rapport van die Leerkommissie.

Die God van liefde het deur Sy Gees die ganse Vergadering besiel met waaragtige broederlike liefde en eensgesindheid. So innig was die dankbaarheid teenoor die Here dat die Vergadering meteens oorgegaan het tot die sing van 'n lofpsalm. Die bede van die Sinode is dat die ganse Kerk met dieselfde gees van broederlikheid en liefde dergelike geskille sal benader.

Op Woensdagaand, 11 April, tydens die sitting van die Sinode, is plegtig in teenwoordigheid van die Vergadering, bevestig, as die nuwe Sendingsekretaris van ons Kerk die geagte en beminde broeder Ds. Jchan Reyneke.

Met sy uitgebreide praktiese kennis, opgedoen as Sendeling in die heidenwêreld, word daar van hom veel

verwag. Hy moet die plek inneem van 'n bekwame en toegewyde voorganger, Ds. Daniel Theron oor wie se heengaan die Kerk van Transvaal nog treur en wat nog lank in herinnering gehou sal word deur 'n dankbare Sendinggemeenskap. Vir Ds. Reyneke bid ons toe die genadige leiding en rykste seen van die opperste Herder van Sy kudde, en ons dra hom op aan die liefde en hartlike geneentheid van 'n Sendingliewende Kerk.

11. VERBLYDENDE TEKENS. Ons glo in die toekoms van ons Kerk en het grondige redes daarvoor. Ons glo in Jesus Christus as ons opperste Hoof en Leidsman en weet dat solank as ons Kerk hom navolg en erken ons nooit tenonder sal gaan nie. Tenspyte van al ons afdwalinge en ongehoorsaamheid strek Hy nog die vleuels van beskerming oor ons uit.

(a) Daar is nog voortdurende tekens van vooruitgang en groei in die Kerk. Die vermeerdering in die aantal lidmate en gemeentes neem gestadig toe, hoewel miskien nie so vinnig as in die vorige jare nie. Gedurende die laaste drie jaar het daar 10,145 nuwe lidmate bygekom en twee nuwe gemeentes.

Ons moet egter nie die groei in die Kerk alleen of selfs in die eerste plek, meet volgens bloot numerieke vermeerdering nie maar dit moet geskied op grond van Sy geestelike oorwinning en die openbaring van geloofsmod.

(b) Wat die Kerk tot veel blydschap stem, is dat sonder enige openbare teenstand die blye evangelieboodskap vryelik verkondig kan word aan almal wat begerig is om daarna te luister. Daar het ook van verskillende kante verblydende tekens hulle onder christene openbaar van 'n verlange na 'n dieper geestelike lewe. Waar die Sinode nou 'n besluit geneem het om 'n Spesiale Evangelie-prediker te laat benoem is dit sy hartewens dat die leraars en kerkrade van ons Kerk vryelik van sy dienste gebruik sal maak, tot seen vir die gemeentes en tot heil van die ganse volk. Dit is die ernstige bede van die Sinode dat al die lede van ons Kerk sal toeneem in heiligmaking tot al die volheid van God.

(c) Wat ons ook moet verbly en tot dankbaarheid stem is die feit dat wat die Sendingwerk betref ons Kerk sy heilige roeping met steeds toenemende gretigheid aan-

vaar. Die Kerk is hom meer as ooit daarvan bewus dat toe die Here God ons Volk hier aan die Suidhoek van Afrika geplant het, Hy vir ons die deur oopgemaak het tot die geestelike bearbeiding van die miljoene inboorlinge onder wie ons nou woon.

Hierdie Sinode het ook vir die eerste keer die beginsel openlik aanvaar om die stryd aan te knoop met ander genootskappe wat die onderwys, sowel as die breër opvoeding van die naturel, uit ons hande wou neem of geneem het. Ons verkeer onder die beskamende oortuiging dat ons te lank reeds passief gebly het en nie verder kan toelaat dat die Roomse en andere werkers die honderd-duisende naturelle kinders na hulle skole lok omdat ons gehuiwer het om ook in daardie rigting te werk.

Die Sinode het met blydschap kennis geneem van die stigting van die Sendingkerk en het as sy beleid die beginsel aanvaar om meer intensief binne die grense van ons kerkgebied te arbei.

Ook is ons Kerk nog besig om deur middel van Eerw. P. Kohl sendingwerk te doen onder Israel. Hierdie groot werk wat deur gebrek aan fonds kwyn, verdien die voorbidding, belangstelling en geldelike steun van al ons lidmate. Dit is ons voorreg om nou die draers te kan wees van die evangeliebodskap aan die volk wat deur God voorheen uitverkies was om die draers te wees van Sy Openbaring aan die ganse wêreld.

(d) Met innige dankbaarheid teenoor ons Hemelse Vader neem die Sinode kennis van beter en intensiewe bearbeiding van die Jeug. Die getroue diens van die duidsende Sondagskoolonderwysers en onderwyseresse is vir die Kerk 'n groot steun en vervul ons met hoop en verwagting vir die toekoms. Die Kerk word aangespoor om meer gebruik te maak van die dienste van ons algemene Sondagskoolsekretaris, Ds. P. K. Albertyn. Dit blyk dat ons Sondagskole beter georganiseerd is as tevore. Hoe verblydend dit ook al is die hoofdoel en strewe moet altyd wees, om siele vir die Here te wen.

Die noodsaaklikheid word gevoel dat kerkrade van ons gemeentes meer en meer hulle belangstelling in die Sondagskoolwese behoort te toon en in die Christelike opvoeding van ons kinders in die algemeen.

(e) Ons jongmense, en byname die studente van ons Universiteit, geniet die dienste van ons Studente-predikant.

Dit stem ons Kerk tot dankbaarheid dat ons Hemelse Vader, ten spyte van al die versoekinge en verleidinge, nog 'n gesonde kern van ons beste jongmense vir die kerk van hulle vaders behou het. Ons sien in daardie jong broers en susters die suurdeeg van 'n uitbreidende jongelingskap wat die hoop is van die Kerk vir die toekoms.

III. DIE SINKENDE DEEL VAN ONS VOLK:

Wat die Armesorg betref is daar veel wat tot dankbaarheid en ook veel wat tot droefheid stem.

Ons kan nooit dankbaar genoeg wees nie dat die H. Edele Regering van ons Land in volle vertroue, die hand offisieël gereik het na die Kerk vir samewerking in verband met hierdie groot volksprobleem.

Die owerheid beskik oor die middels en die Kerk oor 'n uitgebreide organisasie, sodat 'n aaneensluiting van die twee magtige gevolge in die oplossing van die grootste en belangrikste van ons volksprobleme kan bereik. Reeds is ons Kerk besig in medewerking met die Staat, om die grond voor te berei vir 'n volkskongres waarop die vraagstuk in al sy aspekte bespreek sal word.

In 5 areas in Transvaal word reeds proefnemings gedoen deur Armesorgkommissies, en die verlange is dat daar spoedig in elke gemeente van ons Kerk 'n plaaslike Armesorgkommissie in die lewe geroep moet word.

Wat ons Kerk in die verlede gedoen het in sy arbeidskolonies en op nedersettings, delwerye en bos-aanplantings, word vandag deur die Staat erken en gewaardeer en ons is dankbaar dat die Here ons gebruik het in hierdie verband. Maar die groot doel is om die armes van ons volk met ionende werk te voorsien en indien moonflik te verhinder dat hulle saamvloeи in kolonies en nedersettings. Ook daar moet 'n helpende hand uitgesteek word en ons Kerk word opgeroep tot 'n meer biddende en werkende belangstelling.

Ons mag egter nooit uit die oog verloor nie dat stoflike en sosiale hulp nie hoofsaak is nie, maar dat dit ons doel is om ons volk, en byname ons verarmde kerklade, geestelike te bearbei.

IV. BELANGRIKE BESLUITE:

Belangrike besluite is geneem tydens die sitting van die Sinode en ons wil alleen kortliks melding maak van die volgende:

(a) Noodhulpfonds. Vir hierdie doel het die meeste gemeentes al geleentheid gehad om hulle bydraes te gee, maar daar is nog 'n groot tekort by die drie belangrikste kerkfondse, nl. die Sinodale Sending-, Sinodale Armesorg- en Hulpbehoewende Gemeentefondse.

Die Sinode het besluit om in die geloof voort te gaan met hierdie groot poging en nie te rus nie voordat die som van £10,000 ingesamel is, wat dan die tekorte moet uitdolg as ook 'n klein waarborg moet gee dat 'n dergelike toestand nie gou weer sal ontstaan nie. Mag Hy aan wie tog alles behoort, die lede van ons Kerk aanspoor om, uit dankbaarheid vir soveel seëninge, mildelik by te dra vir hierdie fonds.

(b) Teologiese Fakulteit op Pretoria. Die Sinode is daarvan oortuig dat die tyd nader kom dat die Transvaalse Kerk sy eie kerklike professore sal moet aanstel by die universiteit van Pretoria om te sorg vir die opleiding van ons eie predikante. 'n Besluit oor hierdie saak is met byna eenparige stemme geneem en 'n kommissie is aangestel wat ondersoek sal doen en ander voorbereidende werk in verband met hierdie hele onderneming sal verrig. Waar ons vooraf gevrees het dat hierdie kwessie 'n oorsaak van verwydering kon word, moet ons met dankbaarheid getuig dat die besprekking daarvan veel gehelp het om die gees van liefde en samewerking in ons kerk te bevorder.

V. WAARSKUWINGS: Oor al hierdie dinge moet ons ons as 'n Kerk verbly, maar intussen is die Satan altyd besig om soos 'n briesende leeu onder ons mense rond te gaan en te soek wie hy kan verslind. Hy openbaar hom selde in sy eie gedaante, maar gebruik mense en dinge om die lede van ons Kerk en volk tot verset te lei teen die onfeilbare wil van God.

Ons kan slegs 'n paar vorms noem waarin die satan hom so dikwels openbaar en ons bestempel hulle as **Sosiale Euwels**. Die dekmantel waaragter die Bose skuil is dikwels so kundig opgehang en so fyn gerangskik dat dit nodig is dat die kerk 'n sterke waarskuwing laat uitgaan aangaande sommige sondes en wanpraktyke wat toe-neem onder ons volk en alle ernstige Christene tot he-kommernis stem.

Die ewuels van drankmisbruik neem toe in baie gemeentes, en word aangemoedig deur onversigtige en onmatige Christene wat deur hulle voorbeeld en invloed

veel meer kan doen om die euwels te bestry as die kommissie wat deur die Sinode daartoe aangestel is.

Ons is dank verskuldig aan ons H.Ed. Regering wat hom by monde van die Minister van Binnelandse Sake so sterk en ondubbelzinnig uitgedruk het teen die loterye, en wil hier weer met die grootste nadruk dit op die hart van ons lede druk dat hulle hulself en hulle Here geen diens bewys deur lotery-kaartjies uit te neem en aan dobbelary, van welke aard ook, deel te hê nie. Selfs by ons Kerkbasaars sluip daar soms ongeoorloofde praktyke in waarteen die Kerk moet waarsku.

Sabbatsontheiligeing neem toe ook onder ons volk. Hierdie euwel kan tog met geen argumente goedgepraat word nie. Sport en plesiertoggies hoort nie op daardie heilige dag huis nie.

Verder is die Sinode genoodsaak om ons lidmate nog eens te wys op die heiligeheid van die huwelik. Ons kan nie met reg verwag dat 'n huwelik wat moedswillig buite die Kerk bevestig word terwyl die kerkdeure oop staan, deur die Heilige Insteller van die huwelik geseen sal word nie.

In nou verband hiermee staan die sedelike lewe in die algemeen. Die Kerk beskou dit as sy heilige plig en sy roeping om tydig en ontydig te waarsku waar ons gesonde volkssedes in die gedrang kom. Ons mag nooit uit die oog verloor nie dat ons liggaam 'n tempel is van die Heilige Gees, en waar deur onnodige ontblotting of prikkende kleredrag die heilige tempel geskend word, wil die Sinode in liefde maar met beslisheid 'n waarskuwende stem laat hoor.

Weer word ons kerklede gewaarsku teen 'n toenameende sektegees wat geopenbaar word veral by die oppervlakkige elemente. Die Kerk kan hom nie sterk genoeg teen die lidmate wat na losse sektes oorgaan, uitspreek nie.

VI DIE ROEPING VAN DIE KERK: Groots en heerlik is die Roeping waarmee die Here Sy Kerk geroep het. Die taak wat Hy ons oplê is heerlik; dit is om die groot werk wat Hy en Sy Apostels op aarde begin het, voort te sit. Die Kerk is nog die middel in Gods hand om siele te wen vir Sy koninkryk en die gelowiges te vergader. Die Kerk is die liggaam en Hy die Hoof. Herdie gedagte moet ons tot dankbare aanbidding stem, maar

ons voorts in waaragtige veroortmoediging laat neerbuig.

Laat ons in die krag van die Gees van die God van ons vaders die taak opneem wat Hy op ons gelê het, en dit met naastigheid vervul. Maar dan moet daar 'n duidelike onderskeid wees tussen die Christen en die ongelowige; dan moet daar 'n sifting kom in die Kerk.

Ons roep ons lede op tot meerdere getrouheid, nie alleen wat kerkbesoek, beoefening van die huisgodsdiens en die nakom van kerklike pligte, betref nie, maar veral tot 'n meer toegewyde gebedslewe en algehele oorgawe aan God.

„Daarom neem die volle wapenrusting van God op sodat julle weerstand kan bied in die dag van onheil en, nadat julle alles volbring het, staande kan bly. Staan dan vas, julle lende met die waarheid omgord, met die borswapen van geregtigheid aan, en as skoene aan julle voete die bereidheid vir die evangelie van vrede.

Behalwe dit alles neem op die skild van geloof waarmee julle al die vurige pyle van die Bose sal kan uitblus. En neem die helm van verlossing en die swaard van die Gees . . . dit is die Woord van God . . . terwyl julle met alle gebed en smeeking by elke geleentheid bid in die Gees . . .”

Namens en op las van die Sinode, geteken deur die lede van die Moderatuur:

Wm. Nicol, Moderator.

J. M. Louw, Assessor.

G. M. Pellisier, Aktuarius.

B. H. Swart, Scriba.

Pretoria,

18 April, 1934.

INHOUD

Admissieëksamenkommissie, verslag van verteenwoordiger op	18
Afrikaanse Bybel	15, 17
Afrikaanse Bybel, Gedenkplaat	23, 74
Afrikaanse Gesangbundel, Verslag van Kommissie vir	58
Afrika Evangeliese Bond	63
Aktuarius, Verslag van	16
Algemene Sake, Verslag van Kommissie vir	30
Amptelike Kleredrag	30
Amptenare, Kiesing van	8
Ander Kerke	12
Argentinië	35
Argief	53
Argivaris, Verslag van	53
Armesorg, Verslag van Kommissie vir	33
Armesorgdag	34
Armesorgfonds	35
Armesorg opmeting	34
Armesorg Sekretaris	13, 35
Attestate	61
Awendmaal gevier, Die Heilige	61
Begroting deur Kommissies opgemaak	54
Beroepe goedgekeur	16
Besuiniging	15
Biddae	12
Bloedrivier	30, 32, 60
Bosbou Nedersettings	33
Bosman, Dr. H. S. (Monument)	12
Broederlike onderhoud	10, 15, 57
Bybelkenniseksamien	59
Bybelverspreiding en Kolportasie, Verslag van Kommissie	29, 46
Bybelverspreiding, Kollektes	47
Bybelvertaling in Afrikaans, Verslag van Kommissie vir	17
Daggelde	15, 60
Dames in mansklere	45
Dankbetyuigings	78
Deelneming	12, 49
De Lagersdrift, Koshuis	35

De Lagersdrift, Koshuis (Hulptoelae)	35
De Lagersdrift, Huishoudskool	35
De Lagersdrift, Landbouskool	35
De Lagersdrift, Nedersetting	35, 36
Diamantdelwerye	33
Dingaansfees	15
Dingaanstad	40
Direkteur van Onderwys	55, 59
Dispensasie	15
Dobbelary	37
Doofstomme en Blinde Instituut	13
Doopsbediening (Kinders oor sewe jaar)	33
Doopseëls	31
Drank op bruilofte	43
Drankwetsontwerp	12, 37
Du Plessis, Prof.	17
Eksaminate, Verslag van die Kommissie van	16
Emeriti Predikante	77
Erasmus Gemeente	60
Erasmus, L. J.	73
Fick, Ds. L. M.	13
Fondse, Verslag van Kommissie vir die	47, 51, 53, 59, 75
Geloofsbriefe (indiening)	15
Gerdener, Dr. G. B. A.	77
Geboortebeperking	37, 45
Handboek by Katkisasie	59
Handelsvakke, Opleiding in	59
Hartebeestpoortdam	33
Hattingh, Ds. B. R.	16
Heffing, Vermindering van	60
Heffinge, Afskrywing van	47
Heffing vir Salaris Saakgelastigde	54
Honde Wedrenne	45
Hulpbehoewende Gemeentes	12
Hulpbehoewende Gemeente Fonds	35, 55
Hulpbehoewende Jongelinge	52
Huweliksbevestiging, (Leges)	30
Huweliksgeboorie	13
Inboorlingtale, Verslag van Kommissie vir Eksamen in	43
Industriële Inrigtings, Bearbeiding van	55
Intensiewe Bearbeiding	17, 73
Inwendige Sending, Verslag van Kommissie vir	33, 43, 45, 46
Jaarboek, Opstel van Statistiek	31
Kelkies en Bekers	61
Kerkkantoorkommissie, Verslag van	54

Kerk en Staat	33
Kerkraadslid, Klage teen	44, 64
Kerkraadslid, Bevestiging van	62
Kerkvereniging, Jubileum	77
Kerkwette, Druk van	77
Kinderdienste, Kollekte	28
Klavier	13, 54
Kohl, Eerw. Paul	42
Kolporteur	46, 47
Kommissie (tydelike en permanente)	9, 67, 72, 73, 77
Leerkommissie	13
Leerkommissie, Verslag van	49
Legitimasié	16
Lidmate, (aanneming en bevestiging)	61
Los Predikante	30, 62
Lotery op Basaars	43
Loubser, Ds. M. P.	58
Maatskaplike Euwels, Verslag van Kommissie-re	36, 45
Malan, Ds. W. C.	62
Melville, Appel van Kerkraad	26, 76
Mildadigheid	13
Mildadigheid, Verslag van Kommissie	19
Moderator, Verslag van die	11
Moderatuur, Verslag van die	12
Moorrees, Dr. F. D.	16, 55, 62
Mosies 28, 32, 38, 41, 45, 49, 51, 52, 58, 61, 62, 64, 72, 73, 75, 76	
Mott, Dr. J. R.	12
Museum	13, 54
Mynhardt, Ds. C. F.	15, 16
Naturelle-onderwysers, Opleiding van	75
Naude, S. W.	72
Ned. Herv. Kerk, Verhouding tot	13
Nedersettingsfonds	13, 51, 60
Nedersettingsplaas, Paaiente	54
Nel, Eerw. W. A.	17
Nel, Ds. Paul, Jr.	16
Noodhulpfonds	13, 14, 21, 22, 52, 75
Noodhulpfonds, Verslag van Hooforganiseerde	20
Notule, Kommissie vir nasien van	39
Notuleboeke vir Kommissies	77
Nuwe Gemeentes	16
Onderwys, I/s. Nadeel alkoholiese drank	43
Onderwys Kongres te Johannesburg	29, 33
Onderwys en Opvoeding, Verslag Perm. Kom. van	25, 28, 29

Onderwys en Opvoeding, Verslag Tydelyke Kom. van	26, 46, 55,
	58, 65, 66
Opening, Plegtige	13
Orde, Verslag van Kommissie van	11
Oxford Groepbeweging	30, 62
Pensioen Sendelinge	40
Piet Retief, Gemeente van	60
Plattelandse Armlind	34
Portugees Oos-Afrika	40
Predikante Konferensies	12
Predikante Pensioenfonds	13, 60
Predikantesalaris	60, 67
Predikante Weduweefonds	13
Proponents-eksamen, Verslag van verteenwoordiger op	18
Proponentseksamen, (Boekhou)	59
Proponente op die mark	18
Raad van die Kerke, Lede van	56
Raad van die Kerke, Reglement	17
Raad van die Kerke, Verslag van afgevaardigdes na	17
Registers, Gemeentelike	15
Regskommissie, Verslag Permanente Kommissie	18
Regskommissie, Verslag van Tydelyke Kommissie	32, 61, 63, 75
Reiskoste	15
Rewisie, Verslag van Kommissie van	23, 24, 25, 66, 70, 74
Ringskommissies	61
Robertshoogte	33
Rolprente	36
Roossenekal	13, 54
Ruskamer	22
Saakgelastigde Pensioenfonds	54
Saakgelastigde, Verslag van	47, 51, 54, 60
Sangwyses, Verslag van Kommissie vir	59
Scriba van Sinode, Verslag van	16
Seëlbelaasting, (Vrystelling)	31
Sektes	33, 62, 64
Sendingbeleid	40
Sendingblad	40
Sending Geref. Kerk	15, 40
Sending-Kerk	15, 40
Sending Kommissie, Verslag van	39, 75
Sending Kommissie, Verslag van Sinodale	39
Sending onder Israel, Verslag van Kommissie vir	42
Sendingsekretaris	15, 40, 44
Sentrale Fonds	33
Sielsiektes Inrigting (Opleiding van Dogters)	29

Sinodale Kommissie, Lede van	56
Sinodale Kommissie, Verslag van	12
Sinodale Kollektes (afskrywing)	47, 48
Sinodale Kollektes (Verdeling)	59
Sinodale Toesprake	44
Sittingsure	9
Skoolrade, Kiesing van	29
Sluiting, Plegtige	78
Soeloeland	12, 78
Sondagskoolkommissie, Verslag van	26
Sondagskoolsekretaris, Algemene	26
Sondagskoolsendelingsalaris	28
Sondagsontheiligung	37, 43
Sosiale Euwels	31
Sosiale Kristelike Werkers	34, 46, 62
Spesiale Evangelieprediker	13, 46, 49, 53, 71
Spesiale Evangelieprediker, Verslag van Kom. vir	46
Spoorwegpredikant	13, 60, 67
Sprinkaanplaag	23
Staatslotery	37, 43
Statistiek, Spesiale Kommissie	16, 17, 74
Status van Predikante	16
Stofberg Gedenkskool	43
Stofberg Gedenkskool, Verslag oor	43
Studerende Jeug	55
Studerende Jeug, Verslag van Kommissie vir	55, 58
Suspendering van Artikels	15
Susterkerke	15
Susterkerke, Groete	39, 41
Theologie Kweekskool, Kurators Verslag	17
Theologie Fakulteit Pretoria Universiteit	65, 66
T. V. S. V.	42
Uitnodigings	10, 38
Uniale Subsidie	29
Universiteit (erkende)	16
Vegkop	54
Volksbondsunie	15
Volkskongres	34
Volmag van die Sinode	55
Voortrekker-Gedenkfonds	52
Voortrekker-Gedenksaal	31, 54
Voortrekkermonument	21, 24
Vrouelidmate	33
Vrymesselaars	30
Wetboek, Druk van	77

Witbank	13, 19, 54
Woltemade Fonds	54
Verslag van die Kommissie van Orde	81
" " die Moderator	94
" " die Moderatuur	100
" " die Sinodale Kommissie	103
" " die Sinodale Kommissie (Supplementēr)	110
" " die Scriba van die Sinode	111
" " die Aktuarius	112
" " die Kommissie van Eksaminateure	117
" " die Afgevaardigdes van die Raad v/d Kerke	120
" " die Kurator vir die Teologiese Kweekskool	121
" " die Kommissie vir Bybelvertaling	122
" " die Verteenwoordiger op die Kom, vir Propo- nentseksamen	124
" " die Verteenwoordiger op die Admissie-eksa- men Kommissie	125
" " die Permanente Regskommissie	127
" " die Kommissie i.s. Kristelike Mildadigheid	129
" " die Hooforganiseerde v/d Noodhulpfonds	130
" " die Sinodale Sondagskoolkommissie	135
" " die Kommissie vir Onderwys en Opvoeding	140
" " die Kommissie vir Bybelverspreiding en Kolportasie	143
" " die Kommissie vir Bearbeiding van Stud. Jeug.	150
" " die Kommissie vir Afrikaanse Gesangbundel	152
" " die Kommissie vir Nuwe Sangwyses	154
" " die Sinodale Sending Kommissie	155
" " die Kommissie vir Sending onder Israel	159
" " die Verteenwoordigers op Stofberg Gedenk- skool Bestuur	162
" " die Kommissie vir Eksamene in Inboorlingtale	164
" " die Kurator op die Sending Instituut	165
" " die Armesorgkommissie	167
" " die Kommissie vir Bestryding van Maatskap- like Euwels	188
" " die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking	197
" " die Saakgelastigde	202
" " die Argivaris	241
" " die KerkkantoorKommissie	243
" " die Kommissie vir Rewisie (1, 2 & 3)	249
" " die Tydelike Regskommissie (1, 2 & 3)	256
" " die Kommissie vir Algemene Sake	263

"	" die Tydelike Kommissie vir Opvoeding en Onderwys (1, 2 & 3)	267
"	" die Kommissie vir Inwendige Sending	276
"	" die Kommissie vir die Sending	285
"	" die Kommissie vir Fondse	290
"	" die Kommissie vir Statistiek	305
"	" die Kommissie i.s. Gedenkplaat Afrik. Bybel	310
"	" die Kommissie vir Rekeninge	311
"	" die Kommissie i.s. Reglement vir Spesiale Evangelieprediker	312
"	" die Kommissie i.s. Intensiewer Bearbeiding van Gemeentes	315
"	" die Leerkommissie	319
Herderlike Brief	368